

საქართველოს სისხლის
სამართლის
საპროცესო კოდექსი

(2009 წლის 16 ივლისის მდგომარეობით)

ზოგადი ნაწილი

კარი I

სისხლის სამართლის პროცესის კანონმდებლობა და მისი პრინციპები

თავი I – სისხლის სამართლის პროცესის კანონმდებლობა, მისი ამოცანები და მოქმედების სფერო;

თავი II – სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპები;

კარი II

სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეები

თავი III – სასამართლო;

თავი IV – პროკურორი, გამომძიებელი;

თავი V – ბრალდებული, ადვოკატი

თავი VI – მოწმე და პროცესის სხვა მონაწილეები;

თავი VII – დაზარალებული;

თავი VIII – სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა გამომრიცხველი გარემოებები, აცილება;

თავი IX – სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა დაცვის სპეციალური ღონისძიებანი;

კარი III

მტკიცებულება

თავი X – მტკიცებულების ცნება, მტკიცების საგანი და პროცესი

თავი XI – საპროცესო პასუხისმგებლობა სასამართლოში საპროცესო მოვალეობა შეუსრულებლობისა და წესრიგის დარღვევისათვის;

თავი XII – საპროცესო ვადები და ხარჯები;

თავი XIII – შუამდგომლობა, საჩივარი და მათი განხილვის ზოგადი წესი;

კერძო ნაწილი

კარი IV

გამომძიება

თავი XIV – გამოძიების საფუძვლები;

თავი XV – საგამომძიებო მოქმედებები;

თავი XVI – ფარული საგამომძიებო მოქმედებანი;

თავი XVII – სხვა საპროცესო მოქმედებები;

კარი V

სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება,
აღკვეთის ღონისძიების შეჩერება, საპროცესო შეთანხმება

- თავი XVIII – სისხლისსამართლებრივი დევნის საფუძვლები, დაკავება, ბრალდებულად ცნობა;
- თავი XIX – სასამართლო განხილვის ზოგადი დებულებანი;
- თავი XX – ბრალდებულის პირველი წარდგენა სასამართლოში, აღკვეთის ღონისძიებანი;
- თავი XXI – საპროცესო შეთანხმება;

კარი VI

წინასასამართლო სხდომა და საქმის არსებითი განხილვა სასამართლოში

- თავი XXII – წინასასამართლო სხდომა;
- თავი XXIII – საქმის არსებითი განხილვა სასამართლოში;
- თავი XXIV – განაჩენის დადგენა და მისი აღსრულება;
- თავი XXV – აპელაცია;
- თავი XXVI – კასაცია;
- თავი XXVII – ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის წესი;

კარი VII

ცალკეული კატეგორიის საქმეთა წარმოება

- თავი XXVIII – პროცესი არასრულწლოვანთა მიერ ჩადენილი დანაშაულის საქმეებზე;
- თავი XXIX – პროცესი იურიდიული პირისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრების დროს;

კარი VIII

- თავი XXX – გარდამავალი და დასკვნითი დებულებანი.

ზოგადი ნაწილი

კარი პირველი

სისხლის სამართლის პროცესის კანონმდებლობა და მისი პრინციპები

თავი I. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა, მისი ამოცანები და მოქმედების სფერო

მუხლი 1. კოდექსის მიზანი

ეს კოდექსი ადგენს დანაშაულის გამოძიების, სისხლის სამართლებრივი დევნისა და მართლმსაჯულების განხორციელების წესებს.

მუხლი 2. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონის გამოყენების წესი, კანონის ანალოგია

1. სისხლის სამართლის პროცესში გამოიყენება ის საპროცესო ნორმა, რომელიც მოქმედებს გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის დროს.

2. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონში შეტანილი ცვლილებები იწვევს წინათ გამოტანილი საპროცესო აქტის გაუქმებას ან შეცვლას, თუ ამით უმჯობესდება ბრალდებულის ან მსჯავრდებულის მდგომარეობა.

3. კანონმდებლობაში ხარვეზის არსებობისას დასაშვებია სისხლის სამართლის საპროცესო ნორმის ანალოგიით გამოყენება, თუ ამით არ იზღუდება საქართველოს კონსტიტუციითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები.

4. დანაშაულის ჩადენის ადგილის მიუხედავად, სისხლის სამართლის პროცესი საქართველოს ტერიტორიაზე ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

5. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა გამოიყენება აგრეთვე საქართველოს დროშით ან ამოსაცნობი ნიშნით საქართველოს ფარგლებს გარეთ მყოფ საპაეო თუ საზღვაო ხომალდზე ჩადენილი დანაშაულის გამო, თუ საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შეთანხმებებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

6. საერთაშორისო ხელშეკრულებათა და შეთანხმებათა შესაბამისად, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა შეიძლება გამოყენებულ იქნეს უცხო სახელმწიფოს ტერიტორიაზეც.

7. საქართველოს მოქალაქე, რომელიც დიპლომატიური იმუნიტეტით სარგებლობს, აგრეთვე საზღვარგარეთ მყოფი მისი ოჯახის წევრები, თუ ისინი ნებაყოფლობით არ დათანხმდებიან ადგილსამყოფელი ქვეყნის კანონმდებლობის გამოყენებაზე, ექვემდებარებიან საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის იურისდიქციას.

8. საქართველოს ტერიტორიაზე საპროცესო მოქმედების ჩატარების შესახებ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოსა თუ საგამოძიებო ორგანოს შუამდგომლობის შესრულებისას შეიძლება ამ სახელმწიფოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის გამოყენებაც, თუ ეს გათვალისწინებულია საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებით.

მუხლი 3. ძირითად ტერმინთა განმარტება ამ კოდექსის მიზნებისთვის

1. არასრულწლოვანი – პირი, რომელსაც 18 წელი არ შესრულებია.
2. ახლო ნათესავი – მშობელი, შვილად ამყვანი, შვილი, შვილობილი, პაპა, ბებია, შვილიშვილი, და, ძმა, მეუღლე (მათ შორის, განქორწინებული).
3. ოჯახის წევრი – მეუღლე, არასრულწლოვანი შვილი და გერი, აგრეთვე მასთან მუდმივად მცხოვრები პირი.
4. კანონიერი წარმომადგენელი – ახლო ნათესავი, მეურვე, მზრუნველი, რომელიც მონაწილეობს პროცესში ისეთ შემთხვევაში, როდესაც პროცესის მონაწილე არის არასრულწლოვანი, ქმედუნარო, შეზღუდულქმედუნარიანი ან ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლია დაიცვას საკუთარი თავი.
5. მხარე – ბრალდებული, მსჯავრდებული, გამართლებული, მათი ადოკატი, გამომძიებელი, პროკურორი.
6. ბრალდების მხარე – პროკურორი, გამომძიებელი;
7. დაცვის მხარე – ბრალდებული, მსჯავრდებული, გამართლებული, მათი ადოკატი.
8. მსჯავრდებული – პირი, რომლის მიმართაც გამოტანილია სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი.
9. ადოკატი – პირი, რომელიც კანონით დადგენილი წესით იცავს ბრალდებულის, მსჯავრდებულის, გამართლებულის ინტერესებს და უწევს იურიდიულ დახმარებას.
10. გამოძიება – უფლებამოსილი პირის მიერ ამ კოდექსით დადგენილი წესით განხორციელებულ მოქმედებათა ერთობლიობა, რომლის მიზანია დანაშაულთან დაკავშირებული მტკიცებულებების შეგროვება.
11. გონივრული ეჭვი – უფლებამოსილი თანამდებობის პირის მიერ ამ კოდექსით გათვალისწინებული შეჩერებისა და ზედაპირული შემოწმებისათვის გათვალისწინებული მტკიცებულებებითი სტანდარტი.
12. დასაბუთებული ვარაუდი – ფაქტების ან ინფორმაციის ერთობლიობა, რაც, მოცემული საქმის გარემოებათა ერთობლიობით, დააკმაყოფილებდა ობიექტურ პირს, რათა დაესკვნა პირის მიერ დანაშაულის შესაძლო ჩადენა, ამ კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების, ან/და აღკვეთის ღონისძიების გამოყენებისთვის გათვალისწინებული მტკიცებულებებითი სტანდარტი.
13. აღბათობის მაღალი ხარისხი – წინასასამართლო სხდომის დროს წარმოდგენილ მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რომელიც დამაკმაყოფილებელია სხდომის მოსამართლისათვის, რათა ვარაუდის მაღალი ხარისხით იქნეს გამოტანილი გამამტყუნებელი განაჩენი.

უკვე

14. გონივრულ ეჭვს მიღმა - სასამართლოს მიერ გამატყუებელი განაჩენის გამოტანისათვის საჭირო მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რომელიც ობიექტურ პირს დაარწმუნებდა პირის ბრალეულობაში.

15. განაჩენი - პირველი, სააკლაციო ან საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელიც ბრალდებულს ცნობს დამნაშავედ დანაშაულის ჩადენაში ან ამართლებს მას.

16. განჩინება - სასამართლოს გადაწყვეტილება (განაჩენის და განკარგულების გარდა) ნებისმიერ საკითხზე.

17. დადგენილება - გამოძიებლის, პროკურორის გადაწყვეტილება ნებისმიერ საკითხზე.

18. დამის დრო - 22 საათიდან 6 საათამდე.

19. საპატიო მიზეზი - პროცესის მონაწილის გამოუცხადებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით და სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებებით, რომლებიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის პროცესზე გამოცხადებას. ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იყოს სამედიცინო დაწესებულების შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე პირის მიერ გაცემული, უფლებამოსილი პირის მიერ ხელმოწერილი და ბეჭდით დამოწმებული დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე. წინასწარ ცნობილი საპატიო მიზეზის არსებობის თაობაზე შეტყობინება უნდა წარედგინოს სასამართლოს პირველივე შესაძლებლობისთანავე, მაგრამ პროცესის გამართვამდე არა უგვიანეს 48 საათისა. საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტი წარმოდგენილ უნდა იქნეს გამოუცხადებლობიდან 5 დღეში.

20. ბრალდებული - პირი ბრალდებულია, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ მან ჩაიდინა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული დანაშაული.

21. მოწმე - ნებისმიერი პირი, რომელმაც შეიძლება იცოდეს სისხლის სამართლის საქმის გარემოებათა დასადგენად საჭირო მონაცემი. პირი მოწმის სტატუსსა და უფლება-მოვალეობებს იძენს სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის თაობაზე გაფრთხილებისა და ფიცის დადების შემდეგ.

22. ექსპერტი - სპეციალური ცოდნის, ჩვევების, გამოცდილების მქონე ფიზიკური პირი, რომელიც, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, სისხლის სამართლის საქმეზე საჭირო გამოკვლევის ჩასატარებლად და დასკვნის შესადგენად მიწვეულია მხარის ან მხარის შუამდგომლობით სასამართლოს მიერ. გარდა ამისა, ექსპერტი მხარეებსა და სასამართლოს დახმარებას უწევს მტკიცებულებათა აღმოჩენაში, გამოკვლევასა და დემონსტრირებაში.

23. დაზარალებული - სახელმწიფო, ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელსაც მორალური, ფიზიკური თუ ქონებრივი ზიანი მიაღვა უშუალოდ დანაშაულის შედეგად.

24. მტკიცებულება - კანონით გათვალისწინებული წესით სასამართლოში წარდგენილი ინფორმაცია, ამ ინფორმაციის შემცველი საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან სხვა ობიექტი, რომლის საფუძველზე მხარეები სასამართლოში ადასტურებენ ან უარყოფენ ფაქტებს, სამართლებრივად აფასებენ მათ, ახორციელებენ მოვალეობებს, იცავენ თავიანთ უფლებებსა და კანონიერ

ინტერესებს, ხოლო სასამართლო ადგენს, არსებობს თუ არა ფაქტი ან ქმედება, რომლის გამოც ხორციელდება სისხლის სამართლის პროცესი, ჩაიდინა თუ არა ეს ქმედება გარკვეულმა პირმა, დამნაშავეა თუ არა იგი; აგრეთვე, გარემოებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს ბრალდებულის პასუხისმგებლობის ხასიათსა და ხარისხზე, ახასიათებს მის პიროვნებას. დოკუმენტი მტკიცებულეა, თუ ის შეიცავს სისხლის სამართლის საქმის ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოების დადგენისათვის საჭირო ცნობას. დოკუმენტად ითვლება ნებისმიერი წყარო, რომელშიც ინფორმაცია აღბეჭდილია სიტყვიერ-ნიშნობრივი ფორმით, ან/და ფოტო, კინო, ვიდეო, ბგერისა თუ სხვა ჩანაწერის სახით, ან სხვა ტექნიკური საშუალების გამოყენებით.

25. მოწმის ჩვენება - საქმის გარემოებათა შესახებ მოწმის მიერ სასამართლოში მიცემული ინფორმაცია.

26. ნივთიერი მტკიცებულება - ნებისმიერი საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან სხვა ობიექტი, რომელიც წარმოშობით, აღმოჩენის ადგილითა და დროით, ნიშან-თვისებებითა და მასზე დარჩენილი კვალით დაკავშირებულია საქმის ფაქტობრივ გარემოებასთან და შეიძლება დანაშაულის აღმოჩენის, დამნაშავეს დადგენის ან ბრალდების უარყოფისა, თუ დადასტურების საშუალება იყოს.

27. გამოძიების ადგილი - საგამოძიებო ორგანოს ადმინისტრაციული შენობის განთავსების ადგილი.

თავი II. სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპები

მუხლი 4. პიროვნების ღირსების ხელშეუვალობა

1. მოსამართლე, პროკურორი, გამოძიებელი და პროცესის სხვა მონაწილეები, სისხლის სამართლის პროცესის ყველა სტადიაზე ვალდებული არიან დაიცვან სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა ღირსება და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა.

2. დაუშვებელია ადამიანის ნების თავისუფლებაზე ზემოქმედება წამების, ძალადობის, სასტიკი მოპყრობის, მოტყუების, სამედიცინო ჩარევის, ჰიპნოზის, ასევე სხვა ისეთი ღონისძიებების გამოყენებით, რომლებიც ზემოქმედებენ ადამიანის მეხსიერებასა ან აზროვნებაზე. აგრეთვე დაუშვებელია მუქარა ან პირისათვის ისეთი შეღავათების დაპირება, რაც კანონით არ არის გათვალისწინებული.

3. სისხლის სამართლის პროცესის ფარგლებში იძულება შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და წესით.

მუხლი 5. უდანაშაულობისა და თავისუფლების პრეზუმფცია

1. პირი უდანაშაულოდ ითვლება, ვიდრე მისი დამნაშავეობა არ დამტკიცდება სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გამამტყუნებელი განაჩენით.

ს.წ.წ.წ.წ.

2. არავინ არის ვალდებული, ამტკიცოს თავისი უდანაშაულობა. ბრალდების მტკიცების ტვირთი ეკისრება ბრალმდებელს. ბრალმდებელს უფლება აქვს, უარი თქვას ბრალდებაზე.

3. მტკიცებულებათა შეფასების დროს წარმოშობილი ყოველგვარი ეჭვი, რომელიც არ დადასტურდება კანონით დადგენილი წესით, უნდა გადაწყდეს ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) სასარგებლოდ.

4. პირი უნდა იყოს თავისუფალი, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ დასტურდება მისი დაპატიმრების აუცილებლობა.

მუხლი 6. ადამიანის კონსტიტუციურ უფლებათა და თავისუფლებათა არამართლზომიერი შეზღუდვის დაუშვებლობა

1. სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლებების შეზღუდვა დაიშვება მხოლოდ თვით კონსტიტუციითა და ამ კანონით გათვალისწინებული სპეციალური ნორმების საფუძველზე.

2. პირის დამნაშავედ ცნობა, სასჯელის შეფარდება მხოლოდ სასამართლოს უფლებაა.

3. უპირატესობა ყოველთვის უნდა მიენიჭოს უფლებათა და თავისუფლებათა შეზღუდვის ყველაზე მსუბუქ ფორმას.

მუხლი 7. სისხლის სამართლის პროცესში პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა

1. გამოძიების პროცესში მხარეს არ აქვს უფლება თვითნებურად და უკანონოდ ჩაერიოს სხვის პირად ცხოვრებაში. კერძო საკუთრების ან სხვა მფლობელობის და ნებისმიერი საშუალებით განხორციელებული კერძო კომუნიკაციის ხელშეუხებლობა გარანტირებულია კანონით.

2. საპროცესო მოქმედების ჩამტარებელმა არ უნდა გაამჟღავნოს ცნობები პირადი ცხოვრების შესახებ, ასევე პირადი ხასიათის ცნობები, რომელთა საიდუმლოდ დაცვაც პირს საჭიროდ მიაჩნია.

3. პირს, რომელსაც ზიანი მიადგა მისი პირადი ცხოვრების შესახებ ცნობების უკანონო გამჟღავნებით, კანონმდებლობით დადგენილი წესით აქვს ზიანის სრულად ანაზღაურების უფლება.

მუხლი 8. სამართლიანი პროცესი და სწრაფი მართლმსაჯულება

1. ბრალდებულს (მსჯავრდებულს, გამართლებულს) აქვს სამართლიანი პროცესის უფლება.

2. ბრალდებულს აქვს უფლება სწრაფ მართლმსაჯულებაზე ამ კოდექსით დადგენილ ვადებში. პირს უფლება აქვს, უარი განაცხადოს ამ უფლებაზე, თუ ეს აუცილებელია დაცვის სათანადოდ მომზადებისათვის.

3. სასამართლო ვალდებულია პრიორიტეტულად განიხილოს ის საქმე, რომელშიც აღკვეთის ღონისძიების სახით ბრალდებულის მიმართ გამოყენებულია პატიმრობა.

მუხლი 9. მხარეთა თანასწორობა და შეჯიბრებითობა

1. სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებისთანავე სისხლის სამართლის პროცესი ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე.

2. მხარეს ამ კოდექსით განსაზღვრული წესით უფლება აქვს: წარადგინოს შუამდგომლობა; მოიპოვოს, სასამართლოს მეშვეობით გამოითხოვოს, წარადგინოს და გამოიკვლიოს ყველა შესაბამისი მტკიცებულება.

მუხლი 10. სასამართლოს სხდომის საჯაროობა და ზეპირობა

1. სასამართლო სხდომა, როგორც წესი, ტარდება ზეპირად და საჯაროდ. სხდომის დახურვა დასაშვებია მხოლოდ ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

2. სასამართლოს მიერ მიღებული ყველა გადაწყვეტილება ცხადდება საჯაროდ.

3. სასამართლოში, ასევე სასამართლო სხდომის დარბაზში საქმის განხილვის ფოტო-, კინო-, ვიდეოგადაღება და ტრანსლირება დაუშვებელია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აღნიშნულს ახორციელებს სასამართლო ან სასამართლოს მიერ უფლებამოსილი პირი. სასამართლო უფლებამოსილია, გააერცულოს მის ხელთ არსებული სასამართლო პროცესის ფოტო, კინო და ვიდეოგადაღების მასალები, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება კანონს. დაიშვება სასამართლო სხდომის სტენოგრაფირება და აუდიოჩაწერა სასამართლოს მიერ დადგენილი წესით. ეს უფლება შეიძლება, შეიზღუდოს სასამართლოს გადაწყვეტილებით.

მუხლი 11. სისხლის სამართლის პროცესის სახელმწიფო ენაზე განხორციელება

სისხლის სამართლის პროცესი ხორციელდება ქართულ ენაზე, აფხაზეთში - აგრეთვე აფხაზურ ენაზე. პროცესის მონაწილეს, რომელმაც არ იცის ან სათანადოდ არ იცის პროცესის ენა, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, დაენიშნება თარჯიმანი.

მუხლი 12. კანონიერება და სასამართლოს დამოუკიდებლობა

1. ყოველი პირი უნდა განსაჯოს მხოლოდ იმ სასამართლომ, რომლის განსჯადობასაც კანონით ექვემდებარება მისი საქმის განხილვა.

2. სისხლისსამართლებრივ დევნას ამ კანონით განსაზღვრული წესით ახორციელებს მხოლოდ პროკურორი.

3. სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი სისხლის სამართლის საქმეთა გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის წესი საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ერთიანია და სავალდებულოა სისხლის სამართლის პროცესის ყველა მონაწილისათვის.

4. ამ კოდექსით დადგენილ შემთხვევებში პირის კანონიერ ინტერესს პრიორიტეტი აქვს დანაშაულის გახსნისა და დამნაშავის დასჯის საჯარო ინტერესთან შედარებით. პიროვნების კანონიერი ინტერესების დაცვა სისხლის სამართლის პროცესში საზოგადოების ინტერესებს ემსახურება.

Handwritten signature

მუხლი 13. მტკიცებულება

1. არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა.
2. ბრალდებულის აღიარება, თუ ის არ დასტურდება მისი ბრალეულობის დამადასტურებელი სხვა მტკიცებულებით, საკმარისი არ არის მის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენის გამოსატანად. გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა ეფუძნებოდეს მხოლოდ ერთმანეთთან შეთანხმებულ აშაკარა და დამაჯერებელ მტკიცებულებათა ერთობლიობას.

მუხლი 14. მტკიცებულებათა უშუალოდ და ზეპირად გამოკვლევა

1. სასამართლოს (ნაფიც მსაჯულებს) არ უნდა წარედგინოთ მტკიცებულება, თუ მხარეებს მისი უშუალოდ და ზეპირი გამოკვლევის თანაბარი შესაძლებლობა არ ჰქონდათ, გარდა ამ კოდექსით გათვალისწინებული გამონაკლისებისა.
2. მხარეს უფლება აქვს, სასამართლოში მოითხოვოს მოწმის უშუალოდ დაკითხვა და წარადგინოს საკუთარი მტკიცებულება.

მუხლი 15. ჩვენების მიცემაზე უარის თქმის უფლება

არავინ არის ვალდებული, ჩვენება მისცეს საკუთარი თავის ან სხვა იმ პირთა წინააღმდეგ, რომელთა წრეც განისაზღვრება ამ კოდექსით.

მუხლი 16. სისხლისსამართლებრივი დევნის დისკრეციულობა

სისხლის სამართლებრივი დევნის დაწყებისა და შეწყვეტის გადაწყვეტილების მიღებისას პროკურორი სარგებლობს დისკრეციული უფლებამოსილებით, რის დროსაც ხელმძღვანელობს საჯარო ინტერესებით.

მუხლი 17. ბრალდების წარდგენა დასაბუთებული ვარაუდის საფუძველზე

1. პირს ბრალი წაეყენება, თუ სახეზეა დასაბუთებული ვარაუდი, რომ მის მიერ ჩადენილია დანაშაული.
2. პირის ბრალდება მხოლოდ პროკურორის პრეროგატივაა.

მუხლი 18. განმეორებით დაკავებისა და მსჯავრდების აკრძალვა

1. არავის არ შეიძლება განმეორებით დაედოს მსჯავრი ერთი და იმავე დანაშაულისათვის.
2. დაუშვებელია პირის განმეორებით დაკავება მხოლოდ ერთი და იმავე მტკიცებულებების ან/და ინფორმაციის საფუძველზე.

კარი II
სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეები

თავი III

სასამართლო

მუხლი 19. სასამართლო, როგორც მართლმსაჯულების ორგანო

1. სასამართლო სახელმწიფო ხელისუფლების ერთადერთი ორგანოა, რომელიც უფლებამოსილია განახორციელოს მართლმსაჯულება, განიხილოს სისხლის სამართლის საქმე, გამოიტანოს კანონიერი, დასაბუთებული და სამართლიანი განაჩენი.

2. მართლმსაჯულების განხორციელებაზე უარის თქმა დაუშვებელია. სასამართლო ვალდებულია, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, განსჯადობის მიხედვით განიხილოს სისხლის სამართლის საქმე, შეამდგომლობა და საჩივარი.

მუხლი 20. სასამართლოს უფლებამოსილება

1. თუ სისხლის სამართლის საქმე პირველი ინსტანციით არ განიხილება ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მიერ, საქმე პირველი ინსტანციით განიხილება რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მიერ.

2. რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მაგისტრატი მოსამართლის კომპეტენციაში შედის მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლების შეზღუდვისა და იძულებით ღონისძიებასთან დაკავშირებული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესახებ სასამართლოს განჩინების გაცემა, ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების საკითხის გადაწყვეტა, ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში პროცესის მწარმოებელი ორგანოს უკანონო ქმედების გამო საჩივრების გადაწყვეტა, ასევე ამ კოდექსით გათვალისწინებული სხვა უფლებამოსილებების განხორციელება. ამ ნაწილით გათვალისწინებულ საკითხებზე გადაწყვეტილებას იღებს იმ რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მაგისტრატი მოსამართლე, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც გამოძიება ან საპროცესო მოქმედება ტარდება, უნდა ჩატარდეს ან უკვე ჩატარდა. ამ კოდექსით პირდაპირ განსაზღვრულ შემთხვევაში გადაწყვეტილება შეიძლება მიიღოს სხვა მაგისტრატმა მოსამართლემაც. ამ კოდექსით მაგისტრატი მოსამართლის განსჯადობას მიკუთვნებული საკითხები მისი არყოფნის ან იმ შემთხვევაში, როდესაც გამოძიების ადგილი არ ემთხვევა დანაშაულის ჩადენის ადგილს, შეიძლება განიხილოს სხვა მაგისტრატმა მოსამართლემ ან შესაბამისი რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მოსამართლემ გამოძიების ადგილის მიხედვით.

3. ამ მუხლის მეორე ნაწილით მაგისტრატი მოსამართლის განსჯადობას მიკუთვნებულ საკითხებზე გამოტანილი გადაწყვეტილების გამო საჩივარს ამ კოდექსით დადგენილ შემთხვევებში განიხილავს სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგია.

Handwritten signature

4. რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს და მაგისტრატი მოსამართლის განაჩენისა და სხვა შემაჯამებელი სასამართლო გადაწყვეტილების გამო სააპელაციო საჩივარს განიხილავს სააპელაციო სასამართლოს სააპელაციო პალატა.

5. სააპელაციო სასამართლოს განაჩენისა და სხვა შემაჯამებელ სასამართლო გადაწყვეტილებაზე საკასაციო საჩივარს განიხილავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა.

6. სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და დადგენილი წესით განიხილავს საქართველოს საერთო სასამართლოების მიერ გამოტანილი და კანონიერ ძალაში შესული განაჩენისა და სხვა შემაჯამებელი სასამართლო გადაწყვეტილების გადასინჯვის საჩივარს ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო.

მუხლი 21. ტერიტორიული განსჯადობა

1. სისხლის სამართლის საქმე სასამართლოში განიხილება დანაშაულის ჩადენის ადგილის მიხედვით, ხოლო თუ არსებობს დანაშაულთა ან ერთი დანაშაულის ეპიზოდთა ერთობლიობა, – ყველაზე მძიმე დანაშაულის ან დანაშაულის ეპიზოდის ჩადენის ადგილის მიხედვით.

2. მოსამართლე არკვევს მხარეთა შორის საპროცესო შეთანხმების არსებობას, ასევე საკითხს, დაყენებულია თუ არა შუამდგომლობა არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის შესახებ. შუამდგომლობის დაყენების შემთხვევაში მოსამართლე მოქმედებს ამ კოდექსის XXI თავის შესაბამისად.

3. გამოძიებისას მხარეთა შორის საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების თაობაზე შუამდგომლობას განიხილავს სასამართლო გამოძიების დამთავრების ადგილის მიხედვით.

4. მხარის შუამდგომლობით, ზემდგომი სასამართლოს თავმჯდომარე უფლებამოსილია, სისხლის სამართლის საქმე მასში მონაწილე დაზარალებულთა და მოწმეთა უმრავლესობის ადგილსამყოფელის მიხედვით ან სხვა საბაბით, რომელიც დაკავშირებულია ნაკლები საპროცესო ხარჯების გაწევასთან, განსახილველად გადასცეს სხვა სასამართლოს.

5. თუ სასამართლო დაადგენს, რომ საქმე მისი განსჯადი არ არის, იგი განჩინებით განსჯადობის მიხედვით სხვა სასამართლოს გადასცემს საქმეს.

6. განსჯადობის შესახებ დავას წყვეტს ზემდგომი სასამართლოს თავმჯდომარე.

მუხლი 22. სასამართლოთა შემადგენლობა

1. რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში მოსამართლე და მაგისტრატი მოსამართლე სისხლის სამართლის საქმეზე დაკავშირებულ გადაწყვეტილებას იღებს ერთპიროვნულად.

2. იმ შემთხვევაში, როდესაც რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში არის მოსამართლეთა საკმარისი რაოდენობა კოლეგიური შემადგენლობით საქმეთა განხილვისათვის, საქმის განმხილველი სასამართლოს თავმჯდომარეს შეუძლია დაადგინოს საქმის კოლეგიური განხილვა სამი მოსამართლის შემადგენლობით, თუ საქმის განხილვასა და გადაწყვეტას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს

სასამართლო პრაქტიკისათვის ან საქმე ფაქტობრივი ან სამართლებრივი თვალსაზრისით განსაკუთრებული სირთულით ხასიათდება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც საქმე განიხილება ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობით.

3. ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სისხლის სამართლის საქმე რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში განიხილება ნაფიცი მსაჯულებისა და მოსამართლის მონაწილეობით.

4. სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის მოსამართლე საჩივარს განიხილავს ერთპიროვნულად.

5. სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში სისხლის სამართლის საქმე სააპელაციო წესით განიხილება კოლეგიურად სამი მოსამართლის შემადგენლობით.

6. ნაკლებად მძიმე და მძიმე დანაშაულთა სისხლის სამართლის საქმეებზე რაიონული (საქალაქო) სასამართლოების განაჩენებსა და სხვა შემაჯამებელ სასამართლო გადაწყვეტილებებზე შეტანილი საჩივრები შესაძლებელია სააპელაციო წესით ერთპიროვნულად განიხილოს სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლემ.

7. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში საკასაციო საჩივარი განიხილება კოლეგიურად სამი მოსამართლის შემადგენლობით, ხოლო დიდი პალატაში – ცხრა მოსამართლის შემადგენლობით.

8. სასამართლო შემადგენლობის ყველა მოსამართლეს გადაწყვეტილების მიღების თანაბარი უფლება აქვს.

9. თუ საქმე ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს განსჯადია და ბრალდებული თავს არიდებს სასამართლოში გამოცხადებას, საქმე სასამართლოს მიერ განიხილება მის დაუსწრებლად ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობის გარეშე.

მუხლი 23. სასამართლო სხდომის თავმჯდომარე

სასამართლო სხდომის თავმჯდომარე წარმართავს სხდომას, მოსამართლეთა თათბირის მიმდინარეობას, მხარეებს აძლევს შესაძლებლობას, დაუბრკოლებლად წარადგინონ და გამოიკვლიონ მტკიცებულება, უზრუნველყოფს წესრიგის დაცვას. აგრეთვე, იგი ასრულებს ამ კოდექსით დადგენილ სხვა უფლებამოსილებებს.

მუხლი 24. სასამართლო სხდომის მდივანი

1. სასამართლო სხდომის მდივანი ამოწმებს, გამოცხადდა თუ არა სასამართლო პროცესზე გამოძახებული პირი და ამის თაობაზე მოახსენებს სასამართლოს; თავმჯდომარის წინადადებით საჯაროდ კითხულობს საპროცესო დოკუმენტს, აწარმოებს სასამართლო სხდომის ოქმს.

2. სასამართლო სხდომის მდივანი ვალდებულია სრულად და სწორად დააფიქსიროს ოქმში სასამართლოს მოქმედება და გადაწყვეტილება, აგრეთვე სასამართლო სხდომის ყველა მონაწილის მოქმედება, განცხადება, შუამდგომლობა, ჩვენება და ახსნა-განმარტება. ოქმის მომზადებისას მდივანს

უფლება აქვს გამოიყენოს სტენოგრაფია, დიქტოფონი და სხვა ტექნიკური საშუალებანი.

3. სასამართლო უფლებამოსილია, მხარეთა შენიშვნები სასამართლო სხდომის ოქმთან დაკავშირებით განიხილოს მხარეთა მოწვევის გარეშე. სასამართლო სხდომის მდივანი იძლევა წერილობით განმარტებებს.

მუხლი 25. სასამართლო პროცესის შეჯიბრებითობა და მხარეთა თანასწორობა

1. სასამართლო ვალდებულია, მხარეებს თაყიანთი უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დასაცავად შეუქმნას თანაბარი შესაძლებლობები ისე, რომ არც ერთ მათგანს არ მიანიჭოს უპირატესობა.

2. სასამართლოს ეკრძალება ბრალდების დამადასტურებელ ან დაცვის ხელშემწყობ მტკიცებულებათა დამოუკიდებლად მოპოვება და გამოკვლევა. მტკიცებულებათა მოპოვება და წარდგენა მხარეთა კომპეტენციაა. გამონაკლის შემთხვევაში და მხარეებთან შეთანხმების შედეგად, მოსამართლე უფლებამოსილია, დასვას დამაზუსტებელი კითხვა, თუ ეს აუცილებელია სამართლიანი სასამართლოს უზრუნველსაყოფად.

3. განაჩენის ან სხვა შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანამდე, მოსამართლეს უფლება არა აქვს, აზრი გამოთქვას ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) დამნაშავედ თუ უდანაშაულოდ ცნობის თაობაზე.

4. თუ სასამართლო სხდომაში ორივე მხარე მონაწილეობს, ერთი მხარის შუამდგომლობასთან ან საჩივართან დაკავშირებით სასამართლო ისმენს მეორე მხარის აზრსაც.

მუხლი 26. სასამართლოს შუამდგომლობა

1. თუ ცალკეული საპროცესო მოქმედების ჩატარება საქმის განხილვის ადგილას შეუძლებელია, სასამართლოს უფლება აქვს, ამ მოქმედების ჩასატარებლად დავალება გაუგზავნოს იმავე ან ქვემდგომი დონის სხვა სასამართლოს.

2. სხვა სახელმწიფოს სასამართლოსა და საგამოძიებო ორგანოში სასამართლო შუამდგომლობის გაგზავნის წესი განისაზღვრება საქართველოსა და ამ სახელმწიფოს შორის სამართლებრივი დახმარების შესახებ დადებული ხელშეკრულებით.

მუხლი 27. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს შემადგენლობა

1. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება 12 მსაჯულისგან და ორი სათადარიგო მსაჯულისგან, გარდა ამ კოდექსით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

2. ნაფიც მსაჯულთა შემადგენლობა არ უნდა იყოს ექვსზე ნაკლები ნაკლებად მძიმე კატეგორიის დანაშაულთა საქმეებზე, რვაზე ნაკლები – მძიმე კატეგორიის დანაშაულთა საქმეებზე, ათზე ნაკლები – განსაკუთრებით მძიმე კატეგორიის დანაშაულთა საქმეებზე.

მუხლი 28. ნაფიცი მსაჯულის სოციალური გარანტიები

1. ნაფიც მსაჯულს და მსაჯულობის კანდიდატს უფლება აქვთ დროულად მიიღონ სახელმწიფოსგან ყველა იმ ხარჯის ანაზღაურება, რაც პირდაპირაა დაკავშირებული მათ მიერ საკუთარი მოვალეობის განხორციელებასთან. დღიური, სამგზავრო ხარჯების და სხვა პირდაპირი ხარჯების ანაზღაურების ოდენობას განსაზღვრავს საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო.

2. საჯარო მოსამსახურეები და სახელმწიფოს ბიუჯეტით დაფინანსებულ ორგანიზაციებში დასაქმებული პირები ნაფიც მსაჯულად სასამართლო პროცესში მონაწილეობის დროს ინარჩუნებენ სამუშაო ადგილსა და ანაზღაურებას.

3. სასამართლო ვალდებულია მოახდინოს ნაფიცი მსაჯულის კანონიერი ინტერესების ინდივიდუალიზებული გათვალისწინება. სასამართლო თავისუფლდება ამ ვალდებულებისაგან, თუ ნაფიცი მსაჯულის კანონიერი ინტერესების აკომოდაციით დაცული სიკეთე ნაკლებია, ვიდრე მართლმსაჯულებისათვის ან მესამე პირისათვის მიყენებული ზიანი. ასეთ შემთხვევაში პირი გათავისუფლებულ უნდა იქნეს ნაფიცი მსაჯულის მოვალეობის შესრულებისაგან.

მუხლი 29. ნაფიც მსაჯულთა წინაშე წაყენებული მოთხოვნები

პირი უფლებამოსილია მონაწილეობა მიიღოს ნაფიც მსაჯულად თუ:

- ა) საქართველოს საარჩევნო ადმინისტრაციის მიერ შეყვანილია ამომრჩეველთა ერთიან საარჩევნო სიაში;
- ბ) ფლობს სისხლის სამართლის პროცესის ენას;
- გ) ცხოვრობს ტერიტორიაზე, რომელიც შედის იმ სასამართლოს განსჯადობაში, სადაც მიმდინარეობს პროცესი;
- დ) შეზღუდული არა აქვს ფიზიკური ან ფსიქიკური შესაძლებლობები, რაც ხელს შეუშლის მისი, როგორც ნაფიცი მსაჯულის ფუნქციის განხორციელებას.

მუხლი 30. შეუთავსებლობა

პირი ვერ მიიღებს მონაწილეობას ნაფიც მსაჯულად სისხლის სამართლის პროცესში, თუ არის ამ კოდექსით დადგენილი ნაფიცი მსაჯულის აცილების რომელიმე საფუძველი ან/და იგი:

- ა) სახელმწიფო პოლიტიკური თანამდებობის პირია;
- ბ) გამომძიებელია;
- გ) პოლიციელია;
- დ) ირიცხება საქართველოს შეიარაღებულ ძალებში;
- ე) სასულიერო პირია;
- ვ) აღნიშნულ საქმეში სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეა;
- ზ) ბრალდებულია;
- თ) ნარკოტიკული საშუალების მცირე ოდენობით მოხმარებისთვის ადმინისტრაციულსახდელდადებული პირია;
- ი) მისი მონაწილეობა ნაფიც მსაჯულად ამ საქმეში აშკარად უსამართლო იქნებოდა ამ პირის მიერ გამოხატული მოსაზრებების ან პირადი გამოცდილების საფუძველზე;

- კ) ფსიქოლოგია;
- ლ) ფსიქიატრია;
- მ) იურისტია.

მუხლი 31. უარი ნაფიცი მსაჯულის ფუნქციის განხორციელებაზე
პირს უფლება აქვს, უარი განაცხადოს ნაფიცი მსაჯულის ფუნქციის განხორციელებაზე, თუ:

- ა) უკანასკნელი წლის განმავლობაში იგი უკვე იყო ნაფიცი მსაჯული;
- ბ) იგი ასრულებს ისეთ სამუშაოს, რომელშიც მისი შეცვლა გამოიწვევს მნიშვნელოვან ზიანს;
- გ) ჯანმრთელების მდგომარეობის გამო;
- დ) ხანგრძლივი ვადით იმყოფება ან მიემგზავრება საქართველოს ფარგლებს გარეთ;
- ე) იგი 70 წელს გადაცილებულია.

თავი IV

პროკურორი, გამომძიებელი

მუხლი 32. პროკურატურა

პროკურატურა სისხლისსამართლებრივი დევნის ორგანოა. ამ ფუნქციის შესრულების უზრუნველსაყოფად პროკურატურა პროცესუალურად ხელმძღვანელობს გამოძიებას. ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და დადგენილი წესით, პროკურატურა სრული მოცულობით ატარებს დანაშაულის გამოძიებას, სასამართლოში მხარს უჭერს სახელმწიფო ბრალდებას.

მუხლი 33. პროკურორი

1. პროკურორი თავის ფუნქციებს ახორციელებს სახელმწიფოს სახელით. სასამართლოში პროკურორი არის სახელმწიფო ბრალმძებელი. მას ეკისრება ბრალდების მტკიცების მოვალეობა.

2. სასამართლოში თავის უფლებამოსილებათა განხორციელებისას პროკურორი დამოუკიდებელია და ემორჩილება მხოლოდ კანონს.

3. ზემდგომი პროკურორი უფლებამოსილია გააუქმოს ქვემდგომი პროკურორის მიერ მიღებული უკანონო ან/და დაუსაბუთებელი გადაწყვეტილება, შეიტანოს მასში ცვლილება ან იგი შეცვალოს ახალი გადაწყვეტილებით.

4. პროკურორი ვალდებულია მონაწილეობა მიიღოს სასამართლო სხდომაში.

5. ამ კოდექსის საფუძველზე გამოძიებისას პროკურორის დადგენილების შესრულება სავალდებულოა.

6. პროკურორი უფლებამოსილია:

ა) ქვემდებარეობის მოთხოვნათა დაცვით საქმის გამოძიება დაავალდოს ამა თუ იმ სამართალდამცავ ორგანოს ან გამოძიებელს; საქმე ჩამოართვას ერთ გამოძიებელს და გადასცეს მეორეს. მთავარ პროკურორს ან მის მიერ უფლებამოსილ პირს, უფლება აქვს, საგამოძიებო ქვემდებარეობის მიუხედავად, ერთი საგამოძიებო ორგანოდან ამოიღოს ნებისმიერი საქმე და იგი გამოსაძიებლად გადასცეს სხვა საგამოძიებო უწყებას; გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობიდან ჩამოაშოროს ქვემდგომი პროკურორი და მისი ფუნქციები დააკისროს სხვა პროკურორს;

ბ) მონაწილეობა მიიღოს საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებაში ან თვითონ აწარმოოს წინაწარი გამოძიება სრული მოცულობით;

გ) გამოძიებისას სავალდებულო მითითება მისცეს სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომელს ან/და ქვემდგომ პროკურორს;

დ) მოითხოვოს სისხლის სამართლის საქმის ცალკეული მასალები ან სისხლის სამართლის საქმე მთლიანად;

ე) ბრალდებულისათვის აღკვეთის ღონისძიების შერჩევის, შეცვლის ან გაუქმების, ადამიანის უფლებათა შემზღვეველი საგამოძიებო მოქმედების ან/და ფარული საგამოძიებო ღონისძიების ჩატარების შესახებ მოსამართლის განჩინების მისაღებად, აგრეთვე, ამ კოდექსით დადგენილ სხვა შემთხვევებში შუამდგომლობით მიმართოს სასამართლოს;

ვ) გააუქმოს გამოძიებლის ან ქვემდგომი პროკურორის დადგენილება;

ზ) შეწყვიტოს სისხლისსამართლებრივი დევნა ან/და გამოძიება ან შეაჩეროს სისხლისსამართლებრივი დევნა;

თ) გადაწყვიტოს საჩივარი გამოძიებლის მოქმედებისა და დადგენილების გამო, ხოლო მისი სასამართლოში გასაჩივრების შემთხვევაში საჭირო ახსნა-განმარტება მისცეს სასამართლოს;

ი) შეცვალოს ბრალდება;

კ) ბრალდებულთან დადოს საპროცესო შეთანხმება და სასამართლოში წარადგინოს შუამდგომლობა ბრალდებულის მიმართ სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე;

ლ) სასამართლოში წარადგინოს მტკიცებულება, მონაწილეობა მიიღოს მისი დასაშვებობის საკითხის განხილვაში;

მ) მიმართოს სასამართლოს გამოძიების პროცესში კერძო პირთაგან მტკიცებულებათა გამოთხოვის შუამდგომლობით;

ნ) მოითხოვოს და დაბრკოლების გარეშე მიიღოს სახელმწიფო ორგანოებიდან დოკუმენტი თუ სხვა ნივთიერი მტკიცებულება;

ო) გამოიტანოს დადგენილება ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) ძებნის შესახებ;

პ) პირი ცნოს დაზარალებულად და განუმარტოს მისი უფლება-მოვალეობები;

ჟ) განახორციელოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული სხვა უფლებამოსილებანი.

მუხლი 34. სახელმწიფო გამოძიების ორგანოები

1. სისხლის სამართლის საქმეთა გამოძიებას აწარმოებენ საქართველოს პროკურატურის, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს

თავდაცვის სამინისტროს, საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს, საქართველოს სასჯელაღსრულების, პრობაციის და იურიდიულ დახმარების საკითხთა სამინისტროსა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო დანაყოფების გამოძიებლები.

2. უწყებრივი კუთვნილების მიუხედავად, ყველა გამოძიებელს თანაბარი უფლება-მოვალეობები აქვს და მათ მიერ ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესით განხორციელებული ყველა საგამოძიებო მოქმედება თანაბარი იურიდიული ძალისაა.

3. გამოძიებელს, რომელიც უშუალოდ არ იძიებს სისხლის სამართლის საქმეს, პროკურორის დავალებით უფლება აქვს, აღნიშნულ სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით განახორციელოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული ყველა საგამოძიებო მოქმედება.

მუხლი 35. საგამოძიებო ქვემდებარეობა

1. სისხლის სამართლის საქმე განეკუთვნება შინაგან საქმეთა ორგანოების გამოძიებლის საგამოძიებო ქვემდებარეობას, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

2. პროკურატურის გამოძიებლის საგამოძიებო ქვემდებარეობაშია საქმეები: საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს პარლამენტის წევრის, საქართველოს მთავრობის წევრის, საქართველოს მოსამართლის, სახალხო დამცველის, კონტროლის პალატის თავმჯდომარის, ეროვნული ბანკის საბჭოს წევრის, საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩისა და დესპანის, პროკურორის, გამოძიებლის, პროკურატურის მრჩევლის, პოლიციელის, თანამდებობაზე მყოფი უმაღლესი სამხედრო ან უმაღლესი სპეციალური წოდების მქონე ოფიცრის ან მასთან გათანაბრებული პირის მიერ ჩადენილ, აგრეთვე საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 194-ე, 332-ე-335-ე, 337-342-ე, 377-ე, 377¹-ე, 377²-ე და 381-ე (გარდა თავისუფლების აღკვეთასთან დაკავშირებული განაჩენის შეუსრულებლობის ნაწილისა) მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულთა თაობაზე.

3. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის საგამოძიებო დანაყოფის გამოძიებლები იძიებენ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 182-ე, 189-ე, 189¹, 190-ე, 192-ე, 193-ე, 195-ე-201-ე, 205-ე-213-ე, 214-ე (გარდა ამ მუხლის მე-4 ნაწილისა), 216-ე-221-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებს.

4. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს საგამოძიებო დანაყოფის გამოძიებლები იძიებენ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 356-ე-359-ე, 383-ე-392-ე, 394-ე-403-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებს, აგრეთვე იმ დანაშაულს, რომელიც ჩადენილია საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო ნაწილებში.

5. საქართველოს სასჯელაღსრულებისა, პრობაციის და იურიდიულ დახმარების საკითხთა სამინისტროს საგამოძიებო დანაყოფის გამოძიებლები იძიებენ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 342¹, 378-ე, 378¹-ე, 378²-ე, 379-ე, 380-ე, 381-ე (თავისუფლების აღკვეთასთან დაკავშირებული განაჩენის შეუსრულებლობის ნაწილში) მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებს,

Handwritten signature

აგრეთვე სასჯელადსრულების დაწესებულების ტერიტორიაზე მომხდარ დანაშაულებს.

6. საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის საგამოძიებო დანაყოფის გამოძიებლები იძიებენ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 287-ე-306-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულებს.

7. თუ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 383-ე-403-ე მუხლებით გათვალისწინებული რომელიმე დანაშაული ჩადენილია საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მოსამსახურის მიერ, დანაშაულს იძიებს ამავე უწყების საგამოძიებო დანაყოფი.

8. თუ არსებობს კონკურენცია პროკურატურისა და ამ კოდექსის 34-ე მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული რომელიმე ორგანოს საგამოძიებო ქვემდებარეობას შორის, გამოძიებას ახორციელებს პროკურატურა.

9. ერთ წარმოებაში რამდენიმე ბრალდების (ერთი ან რამდენიმე პირის მიმართ) გაერთიანებისას საქმეს იძიებს გამოძიებელი, რომლის საგამოძიებო ქვემდებარეობასაც განეკუთვნება საქმე უფრო მძიმე დანაშაულის თაობაზე.

10. თუ გამოძიებელი დაადგენს, რომ საქმე არ განეკუთვნება მის საგამოძიებო ქვემდებარეობას, იგი ვალდებულია, ჩაატაროს გადაუდებელი საგამოძიებო მოქმედებები და საგამოძიებო ქვემდებარეობის მიხედვით წარმართვისათვის საქმე გადასცეს პროკურორს.

11. დავას საგამოძიებო ქვემდებარეობის შესახებ წყვეტს ზემდგომი პროკურორი. დავის გადაწყვეტამდე მოპოვებული მტკიცებულებების დასაშვებობის საკითხი განიხილება საერთო წესით.

მუხლი 36. ტერიტორიული საგამოძიებო ქვემდებარეობა

1. გამოძიებას აწარმოებს გამოძიებელი, რომლის იურისდიქციაც ვრცელდება ტერიტორიაზე, სადაც დანაშაული მოხდა.

2. თუ სხვადასხვა ტერიტორიაზე ჩადენილია რამდენიმე დანაშაული, საქმეს იძიებს გამოძიებელი, რომლის საგამოძიებო ქვემდებარეობასაც განეკუთვნება ყველაზე მძიმე დანაშაული.

3. თუ სხვადასხვა ტერიტორიაზე ჩადენილია ერთი კატეგორიის რამდენიმე დანაშაული, საქმის საგამოძიებო ქვემდებარეობის საკითხს წყვეტს ზემდგომი პროკურორი.

მუხლი 37. გამოძიებლის სტატუსი

1. გამოძიებელი არის სახელმწიფო თანამდებობის პირი, რომელიც თავისი კომპეტენციის ფარგლებში უფლებამოსილია, აწარმოოს სისხლის სამართლის საქმის გამოძიება. პროკურორი, რომელიც უშუალოდ ახორციელებს გამოძიებას, სარგებლობს გამოძიებლის სტატუსით.

2. გამოძიებელი ვალდებულია, გამოძიება აწარმოოს ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად.

3. გამოძიებელი ვალდებულია, სისხლის სამართლის საქმის გამოძიებასთან დაკავშირებით შეასრულოს პროკურორის მითითება. თუ გამოძიებელი არ ეთანხმება პროკურორის მითითებას, მას უფლება აქვს საქმე და თავისი მოსაზრებები წერილობით წარუდგინოს ზემდგომ პროკურორს.

რომელიც აუქმებს ქვემდგომი პროკურორის მითითებას ან გამოძიებას სხვა გამოძიებულს ავალებს. აღნიშნულ საკითხზე ზემდგომი პროკურორის გადაწყვეტილება საბოლოოა.

4. გამოძიებელი ვალდებულია, შეასრულოს მოსამართლის განჩინება.

5. კანონის შესაბამისად გამოძიებლის მიერ გამოტანილი დადგენილების შესრულება სავალდებულოა სახელმწიფო ორგანოსათვის.

6. თუ არსებობს კანონით დადგენილი საფუძვლები, გამოძიებელი უფლებამოსილია:

ა) ჩაატაროს ამ კოდექსში აღნიშნული ყველა საგამოძიებო და სხვა საპროცესო მოქმედება, გარდა იმ მოქმედებისა, რომლის განხორციელება განეკუთვნება პროკურორის კომპეტენციას.

ბ) შესაბამის ორგანოს მისცეს წერილობითი მითითება დაკავებულთა და დაპატიმრებულთა გამოძიების ადგილას მიყვანის შესახებ;

გ) მოითხოვოს საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება და დოკუმენტის წარდგენა;

დ) მოიწვიოს თარჯიმანი, ექსპერტი, ამოსაცნობი პირი;

ე) მისი მოქმედებისა და გადაწყვეტილების გასაჩივრების შემთხვევაში დაუყოვნებლივ გაუგზავნოს საჩივარი და საქმის მასალები საპროცესო ხელმძღვანელ პროკურორს ან სასამართლოს;

ვ) სხვა გამოძიებლისათვის საგამოძიებო დავალების მიცემის თხოვნით მიმართოს საპროცესო ხელმძღვანელ პროკურორს;

ზ) შეასრულოს კოდექსით გათვალისწინებული სხვა უფლებამოსილებანი.

თავი V

ბრალდებული, ადვოკატი

მუხლი 38. ბრალდებულის უფლება-მოვალეობები

1. დაკავების მომენტში ან, თუ დაკავება არ ხდება—ბრალდებულად ცნობისთანავე დაუყოვნებლივ, ასევე ნებისმიერი დაკითხვის წინ, მისთვის გასაგებ ენაზე ბრალდებულს უნდა ეცნობოს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული რომელი დანაშაულის ჩადენაში არსებობს მის მიმართ დასაბუთებული ვარაუდი. ბრალდებულს უნდა გადაეცეს დაკავების ოქმის ან, თუ ის დაკავებული არ არის, ბრალდებულად ცნობის დადგენილების ასლი.

2. დაკავების მომენტში ან თუ დაკავება არ ხდება—ბრალდებულად ცნობისთანავე დაუყოვნებლივ, ასევე ნებისმიერი დაკითხვის წინ ბრალდებულს უნდა ეცნობოს, რომ მას აქვს: უფლება ადვოკატზე, დუმილისა და კითხვებზე პასუხის გაცემისაგან თავის შეკავების უფლება, უფლება არ დაიბრალოს დანაშაული და რომ ყველაფერი, რასაც იგი იტყვის, შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს მის წინააღმდეგ; უფლება, დაკავებისას ან დაპატიმრებისას შესაბამის დაწესებულებაში მიყვანისთანავე მიიღოს უფასო სამედიცინო შემოწმება.

3. თუ ბრალდებული თავს არიდებს სამართალდამცავ ორგანოებში გამოცხადებას, ბრალდებულად ცნობის დადგენილების ასლი გადაეცემა მის ადვოკატს, რაც ითვლება ბრალდების წაყენებად.

4. ბრალდებულს შეუძლია ნებისმიერ დროს გამოიყენოს დუმილის უფლება. თუ ბრალდებული ირჩევს დუმილის უფლებას, ეს არ შეიძლება გამოიყენებოდეს როგორც მისი ბრალეულობის დამადასტურებელი მტკიცებულება.

5. ბრალდებულს აქვს ადვოკატის არჩევისა და ყოლის, ასევე მის მიერ არჩეული ადვოკატის შეცვლის უფლება ნებისმიერ დროს, ხოლო თუ ის უქონელია-უფლება, დაენიშნოს ადვოკატი სახელმწიფოს ხარჯზე. ბრალდებულს უნდა ჰქონდეს გონივრული დრო და საშუალება, დაცვის მომზადებისათვის. ბრალდებულისა და ადვოკატის ურთიერთობა კონფიდენციალურია და აკრძალულია ისეთი შეზღუდვების დაწესება ბრალდებულისა და მისი ადვოკატის ურთიერთობაზე, რომელიც ხელს შეუშლის დაცვის სათანადო განხორციელებას.

6. ბრალდებულს უფლება აქვს უარი თქვას ადვოკატის მომსახურებაზე და თავი დაიცვას დამოუკიდებლად, რისთვისაც მას უნდა მიეცეს საკმარისი დრო და საშუალება. ბრალდებულს არ შეუძლია უარი თქვას ადვოკატის მომსახურებაზე იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს ამ კოდექსით დადგენილი სავალდებულო დაცვის შემთხვევა.

7. ბრალდებულს უფლება აქვს, დამოუკიდებლად ან ადვოკატის მეშვეობით ჩაატაროს გამოძიება, კანონიერად მოიპოვოს და წარადგინოს ნებისმიერი მტკიცებულება ამ კოდექსით დადგენილი წესით; მოითხოვოს საგამოძიებო მოქმედები ჩატარება და გამოითხოვოს მტკიცებულება, რომელიც საჭიროა ბრალდების უარსაყოფად ან პასუხისმგებლობის შესამსუბუქებლად; მონაწილეობა მიიღოს მისი ან მისი ადვოკატის შუამდგომლობით ჩატარებულ საგამოძიებო მოქმედებაში. მას ასევე აქვს უფლება, ადვოკატის დასწრება მოითხოვოს მისი მონაწილეობით ჩატარებული ნებისმიერი საგამოძიებო მოქმედების დროს.

8. ბრალდებულს უფლება აქვს, დაკითხვისა და სხვა საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების დროს სახელმწიფოს ხარჯზე ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით, თუ არ იცის ან სათანადოდ არ იცის სისხლის სამართლის პროცესის ენა ან გააჩნია ისეთი ფიზიკური ნაკლი, რაც თარჯიმნის გარეშე მასთან კომუნიკაციას გამორიცხავს.

9. ბრალდებულს უფლება აქვს, დაკავებისთანავე ან დაპატიმრების შემთხვევაში მოითხოვოს უფასო სამედიცინო შემოწმება და მიიღოს შესაბამისი წერილობითი დასკვნა. ბრალდებულის ეს უფლება უნდა განხორციელდეს დაუყოვნებლივ. მას ასევე უფლება აქვს, კანონმდებლობით დადგენილი წესით, ნებისმიერ დროს და საკუთარი ხარჯით, დაუყოვნებლივ ჩაიტაროს სამედიცინო შემოწმება მის მიერ არჩეული ექსპერტის მიერ.

10. ბრალდებულს უფლება აქვს, დაკავებისთანავე ან დაპატიმრების შემთხვევაში ოჯახის წევრს ან ახლო ნათესავს შეატყობინოს დაკავების ან დაპატიმრების ფაქტი და ადგილსამყოფელი, თავისი მდგომარეობა, ასევე შეატყობინოს კრედიტორს, სხვა ფიზიკურ თუ იურიდიულ პირს, რომელთა მიმართაც მას სამართლებრივი ვალდებულებები აკისრია.

11. ბრალდებულს უფლება აქვს, სამოქალაქო/ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით მოითხოვოს და მიიღოს უკანონოდ ჩატარებული საპროცესო მოქმედების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

12. ბრალდებულს არ უნდა შეეფარდოს აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობა, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სახეზეა მისი მიმალვის, შემდგომი დანაშაულებრივი საქმიანობის, მოწმეზე ზემოქმედების, მტკიცებულების განადგურების ან განაჩენის აღუსრულებლობის საფრთხე.

24

13. ბრალდებულს, ასევე მის ადვოკატს უფლება აქვს, ამ კოდექსით დადგენილ ფარგლებში და წესით გაეცნოს ბრალდების მტკიცებულებებს, მიიღოს მტკიცებულებისა

და საქმის მასალების ასლი.

14. ბრალდებულს უფლება აქვს, მონაწილეობა მიიღოს მისი ბრალდების საქმის გამოძიებასა და სასამართლო განხილვაში; განაცხადოს შუამდგომლობა და აცილება; გამოიკვლიოს დაცვის მტკიცებულება იმავე პირობებში, როგორშიც ბრალდების მტკიცებულების გამოკვლევა ხდება; იცნობდეს მხარის შეტანილ საჩივარს და მის შესახებ გამოთქვას მოსაზრება; გაეცნოს სასამართლო სხდომის ოქმს და გამოთქვას მასზე შენიშვნა.

15. ბრალდებულს უფლება აქვს, ამ კოდექსით დადგენილ შემთხვევებში და წესით გაასაჩივროს გამოძიებლის ქმედება პროკურორთან, ხოლო პროკურორის ქმედება და გადაწყვეტილება – ზემდგომ პროკურორთან ან, ამ კოდექსით დადგენილ შემთხვევებში – სასამართლოში. ბრალდებულს უფლება აქვს, გაასაჩივროს განაჩენი და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილება, ასევე მიიღოს გასასაჩივრებელი გადაწყვეტილების ასლი.

16. ამ მუხლში მოყვანილი ჩამონათვალი არ ზღუდავს ბრალდებულის უფლებას, განახორციელოს ყველა სხვა უფლება, რომელიც მას კანონმდებლობითა და საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით აქვს მინიჭებული.

17. ბრალდებული უფლებამოსილია, არ მიიღოს მონაწილეობა საგამოძიებო მოქმედებებში.

18. ბრალდებულის მიერ თავისი უფლებების გამოყენება ან გამოუყენებლობა არ შეიძლება შეფასდეს მისი ბრალეულობის დამადასტურებელ მტკიცებულებად.

მუხლი 39. ბრალდებულის უფლება, მოიპოვოს მტკიცებულება

1. ბრალდებულს უფლება აქვს, საკუთარი ხარჯებით თვითონ ან/და ადვოკატის დახმარებით მოიპოვოს მტკიცებულება. ბრალდებულის მიერ მოპოვებულ მტკიცებულებას ბრალდების მხარის მიერ მოპოვებული მტკიცებულების თანაბარი ძალა აქვს.

2. თუ მტკიცებულების მოპოვებისათვის საჭიროა ისეთი საგამოძიებო ან სხვა საპროცესო მოქმედების ჩატარება, რომელსაც ბრალდებული ან მისი ადვოკატი დამოუკიდებლად ვერ ახორციელებს, იგი უფლებამოსილია, შესაბამისი განჩინების გაცემის შუამდგომლობით მიმართოს მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით. მოსამართლე ვალდებულია, მიიღოს ყველა ზომა, რათა ბრალდების მხარისათვის ცნობილი არ გახდეს დაცვის მიერ მტკიცებულებათა მოპოვების შესახებ.

მუხლი 40. დასწრების უფლების შეზღუდვა

1. მოსამართლეს უფლება აქვს, მოწმის დაკითხვის დროს უარი თქვას ბრალდებულის დასწრებაზე, თუ გამოიყენება მოწმის დაცვის ერთ-ერთი სპეციალური ღონისძიება.

2. ბრალდებულს დროულად უნდა შეატყობინონ მისი ან/და მისი ადვოკატის შუამდგომლობით ჩასატარებელი საგამოძიებო მოქმედების დრო და ადგილი. ბრალდებულს არა აქვს მათი ჩატარების არასაპატიო მიზეზით გადადების მოთხოვნის უფლება. თუ ბრალდებული დაპატიმრებულია და მას ჰყავს ადვოკატი, ასეთ

მოქმედებებს ესწრება მისი ადვოკატი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ბრალდებულის უშუალო მონაწილეობა აუცილებელია ამ საგამოძიებო მოქმედებაში. თუ ბრალდებულს ან/და მის ადვოკატს გონივრულ ვადაში არ ეცნობა საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების დრო და ადგილი, ასეთი მოქმედება არ უნდა ჩატარდეს, ხოლო ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების შედეგად მოპოვებული მტკიცებულება დაუშვებლად უნდა იქნას ცნობილი.

3. თუ ადვოკატი საპატიო მიზეზით მონაწილეობას არ იღებს დანიშნულ საგამოძიებო მოქმედებაში, პროკურორი ვალდებულია საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება, რომელშიც მონაწილეობა უნდა მიეღო ადვოკატს, ერთჯერადად გადადოს გონივრული ვადით, მაგრამ არა უმეტეს 5 დღისა. ამ ვადის გასვლისთანავე პროკურორი ატარებს საგამოძიებო მოქმედებას ადვოკატის მონაწილეობის გარეშე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსით დადგენილი სავალდებულო დაცვის საფუძველი. ადვოკატის გამოუცხადებლობა არ იწვევს გადაუდებელი საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების გადადებას.

მუხლი 41. ბრალდებულის მიერ ადვოკატის აყვანა

ადვოკატს ირჩევს და აიყვანს ბრალდებული ან ბრალდებულის ნებართვით მისი ახლო ნათესავი ან სხვა პირი. გამოძიებელს, პროკურორს, მოსამართლეს უფლება არა აქვთ რეკომენდაცია გაუწიონ კონკრეტულ ადვოკატს. ბრალდებული (მისი ახლო ნათესავი, სხვა პირი) და ადვოკატი თავიანთ ურთიერთობებს აწესრიგებენ შეთანხმების საფუძველზე.

მუხლი 42. ბრალდებულის შუამდგომლობით სასამართლო განხილვის გადადების დაუშვებლობა

1. ადვოკატის შეცვლის მოტივით სასამართლო განხილვის გადადება დაუშვებელია, თუ იგი მიზნად ისახავს სასამართლო განხილვის გაჭიანურებასა და მისთვის ხელის შეშლას.

2. ადვოკატის მიერ დაცვის მოვალეობის განხორციელების ხანგრძლივი ვადით შეუძლებლობის შემთხვევაში, სასამართლო განხილვის გადადება დაუშვებელია, თუ ეს იწვევს სასამართლო განხილვის გაჭიანურებასა და მისთვის ხელის შეშლას.

3. თუ ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) ადვოკატი არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდა სასამართლოში, სასამართლო უფლებამოსილია პირველივე გამოუცხადებლობის შემთხვევაში ბრალდებულს (მსჯავრდებულს) დაუნიშნოს ადვოკატი სავალდებულო წესით, რაც არ ზღუდავს ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) უფლებას, მოიწვიოს ადვოკატი საკუთარი სურვილით.

4. თუ ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) მიერ არჩეული ადვოკატი საპატიო მიზეზით არ ცხადდება სასამართლოში და სასამართლო მიიჩნევს, რომ მისი გამოუცხადებლობა აჭიანურებს პროცესის მიმდინარეობას ან/და ხელს უშლის დაცვის სათანადოდ განხორციელებას, სასამართლო უფლებამოსილია ბრალდებულს (მსჯავრდებულს) დაუნიშნოს ადვოკატი სავალდებულო წესით.

5. ამ მუხლით გათვალისწინებული სასამართლო გადაწყვეტილება უნდა იყოს დასაბუთებული.

მუხლი 43. ბრალდებულისა და მისი ადვოკატის ურთიერთობის კონფიდენციალურობა

92

1. ბრალდებულის ურთიერთობა მის ადვოკატთან კონფიდენციალური და თავისუფალია.

2. კონფიდენციალურია ასევე პირის ბრალდებულად ცნობამდე მისი ურთიერთობა მის შესაძლო ადვოკატთან.

3. დაკავებული ან დაპატიმრებული ბრალდებულის ურთიერთობა ადვოკატთან შესაძლებელია შეიზღუდოს მხოლოდ ვიზუალური მეთვალყურეობით.

მუხლი 44. ბრალდებულის ადვოკატის სამართლებრივი მდგომარეობა

1. იმ გარემოებათა გამოსაყენებლად, რომლებიც ამართლებენ ბრალდებულს, ან/და ამსუბუქებენ მის პასუხისმგებლობას, ადვოკატი უნდა გამოიყენოს დაცვის ყველა კანონიერი საშუალება და ხერხი. ადვოკატს უფლება არა აქვს იმოქმედოს ბრალდებულის მითითებისა და ინტერესების საწინააღმდეგოდ. ადვოკატს უფლება არა აქვს, ბრალდებულის ნების საწინააღმდეგოდ წარადგინოს საჩივარი ან უარი თქვას მასზე ბრალდებისა და სასჯელის ნაწილში, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ბრალდებული არასრულწლოვანია, ან აქვს ისეთი ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი, რომელიც შეუძლებელს ხდის მისგან თანხმობის მიღებას.

2. სისხლის სამართლის საქმეში მონაწილეობისათვის დასაშვებად ადვოკატი წარადგენს ორდერსა და თავის მოწმობას.

3. ადვოკატს უფლება აქვს, ამ კოდექსით დადგენილ ფარგლებში და წესით გაეცნოს ბრალდების მტკიცებულებებს, მიიღოს მტკიცებულებისა და საქმის მასალების ასლები, აგრეთვე ისარგებლოს ბრალდებულის ყველა უფლებით და ამ კოდექსით გათვალისწინებული სხვა უფლებებით. ადვოკატი ვერ ისარგებლებს იმ უფლებებით, რომლებითაც თვით ამ უფლებათა ბუნებიდან გამომდინარე, შეიძლება მხოლოდ უშუალოდ ბრალდებულმა ისარგებლოს.

4. ადვოკატი ვალდებულია დროულად გამოცხადდეს საპროცესო მოქმედების ჩატარების ადგილას და სასამართლოში.

მუხლი 45. სავალდებულო დაცვა

სავალდებულოა ბრალდებულს ჰყავდეს ადვოკატი, თუ:

- ა) იგი არასრულწლოვანია;
- ბ) არ იცის პროცესის ენა;
- გ) აქვს ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლი, რაც ხელს უშლის მის მიერ საკუთარი თავის დაცვის განხორციელებას;
- დ) გამოტანილია სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ განჩინება (დადგენილება);
- ე) ჩადენილი ქმედებისათვის სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა უვადო თავისუფლების აღკვეთის სახით;
- ვ) მასთან მიმდინარეობს მოლაპარაკება საპროცესო შეთანხმების დადების თაობაზე;
- ზ) თუ საქმეს იხილავს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო;
- თ) იგი თავს არიდებს სამართალდამცავ ორგანოებში გამოცხადებას;
- ი) მისი სასამართლო დარბაზიდან გაძევების შემთხვევაში;
- კ) ბრალდებული არაიდენტიფიცირებული პირია;
- ლ) ამ კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევაში.

მუხლი 46. დაცვა სახელმწიფოს ხარჯზე

1. სახელმწიფო გაიღებს დაცვის ხარჯებს, თუ:
 - ა) გადახდისუუნარო ბრალდებული მოითხოვს ადვოკატის დანიშვნას;
 - ბ) არსებობს ამ თავით გათვალისწინებული სავალდებულო დაცვის შემთხვევა და არ მონაწილეობს ბრალდებულის მიერ აყვანილი ადვოკატი (დაცვა შეთანხმებით).
2. თუ არსებობს ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევა, პროკურორი ან მოსამართლე ვალდებულია, დაუყოვნებლივ მიმართოს იურიდიული დახმარების შესაბამის სამსახურს სახელმწიფოს ხარჯზე ადვოკატის დანიშვნის შესახებ მოთხოვნით.
3. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ბრალდებულს უფლება აქვს, მიმართოს იურიდიული დახმარების შესაბამის სამსახურს ადვოკატის დანიშვნის მოთხოვნით.
4. სახელმწიფოს ხარჯზე დაცვის განხორციელების შემთხვევაში, სახელმწიფო კანონმდებლობით დადგენილი წესით ასევე გაიღებს დაცვისათვის საჭირო სხვა ხარჯებსაც, თუ ეს ხარჯები პირდაპირ კავშირშია ბრალდებულის მიერ საკუთარ დაცვის განხორციელებასთან.
5. სახელმწიფოს ხარჯზე ადვოკატის შერჩევასა და დანიშვნის პროცედურა განისაზღვრება საქართველოს კანონით "იურიდიული დახმარების შესახებ".

**თავი VI
მოწმე და პროცესის სხვა მონაწილეები**

მუხლი 47. მოწმე

სასამართლოში ჩვენების მიცემისას მოწმის სტატუსით, უფლებებითა და მოვალეობებით სარგებლობს ასევე: გამოძიებელი, პროკურორი, ბრალდებული, დაზარალებული, ექსპერტი და თარჯიმანი.

მუხლი 48. მოწმის მიერ ფიცის დადება

1. სასამართლოში მოწმე დებს სამოქალაქო ან რელიგიური ფიცს.
2. ფიცის დადების წინ სასამართლომ მოწმეს უნდა აუხსნას ფიცის მნიშვნელობა და საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 370-371¹ მუხლებით გათვალისწინებული სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის შესახებ.
3. რელიგიური მნიშვნელობის მქონე ფიცის დადების დროს მოსამართლე შემდეგნაირად მიმართავს მოწმეს:
"დაიფიცეთ ყოვლისშემძლე და ყოვლისმცოდნე ღმერთის წინაშე, რომ თქვენ მთელი შეგნებით იტყვით მხოლოდ სიმართლეს და არაფერს დამალავთ".
ამაზე მოწმე უპასუხებს:
"ვფიცავ. ღმერთი იყოს ჩემი მფარველი!"
4. არარელიგიური მნიშვნელობის მქონე ფიცი დაიდება შემდეგნაირად: მოსამართლე მიმართავს მოწმეს:

"დაიფიცეთ, რომ თქვენ მთელი შეგნებით იტყვით მხოლოდ სიმართლეს და არაფერს დამალავთ".

მოწმე უპასუხებს:

"ვფიცავ".

5. თუ მოწმე აცხადებს, რომ იგი თავისი რწმენისა თუ სხვა მოსაზრებათა გამო უარს ამბობს ფიცის დადებაზე, მაშინ მან თავისი ჩვენება უნდა მისცეს ფიცის შემცველი დადასტურებით. ასეთი დადასტურება შემდეგნაირად ხორციელდება: მოსამართლე მიმართავს მოწმეს:

"სასამართლოს წინაშე პასუხისმგებლობის მთელი შეგნებით ადასტურებთ თუ არა, რომ თქვენ იტყვით მხოლოდ სიმართლეს და არაფერს დამალავთ?".

მოწმე უპასუხებს: "დიახ, ვადასტურებ".

6. მოწმის მიერ ფიცის ან ფიცის შემცველი დადასტურების დადების ფაქტი დასტურდება მის მიერ ფიცის ან დადასტურების ტექსტზე ხელმოწერით.

7. ბრალდებულის მიერ მოწმის სახით ჩვენების მიცემაზე დადებული ფიცი არ ხელყოფს მის უფლებას, არ მისცეს მამხილებელი ჩვენება საკუთარი თავის ან ოჯახის წევრის წინააღმდეგ. უარი ჩვენების მიცემაზე არ შეიძლება წარმოადგენდეს ბრალდებულის ბრალეულობის დამადასტურებელ მტკიცებულებას.

მუხლი 49. მოწმის უფლება-მოვალეობანი

1. მოწმეს უფლება აქვს:

- ა) იცოდეს, რა საქმის გამოა გამოძახებული;
 - ბ) თუ მან არ იცის ან სათანადოდ არ იცის სისხლის სამართლის პროცესის ენა, ჩვენება მისცეს მშობლიურ ან მისთვის სასურველ სხვა ენაზე და ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით სახელმწიფოს ხარჯზე;
 - გ) გაეცნოს მისი მონაწილეობით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების ოქმს, მოითხოვოს მასში შენიშვნების, დამატებებისა და ცვლილებების შეტანა;
 - დ) არ მისცეს ჩვენება, რომელიც დანაშაულის ჩადენაში ამხელს მას ან მის ახლო ნათესავ(ებ)ს;
 - ე) მონაწილეობა მიიღოს საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებაში;
 - ვ) მოითხოვოს დაცვის სპეციალური ღონისძიებების გამოყენება;
2. მოწმე ვალდებულია:
- ა) გამოცხადდეს სასამართლოს გამოძახებით;
 - ბ) უპასუხოს დასმულ შეკითხვებს;
 - გ) არ გაამჟღავნოს საქმესთან დაკავშირებით მისთვის ცნობილი გარემოებები, თუ იგი ამის შესახებ გააფრთხილა სასამართლომ;
 - დ) დაიცვას წესრიგი საქმის სასამართლო განხილვის დროს;
 - ე) სხდომის თავმჯდომარის ნებართვის გარეშე არ დატოვოს სასამართლო სხდომის დარბაზი;
3. მოწმე შეიძლება იძულებით მიიყვანონ ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

მუხლი 50. პირი, რომელიც არ არის ვალდებული იყოს მოწმე

1. მოწმედ დაკითხვისა და საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ინფორმაციის შემცველი საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების ან სხვა ობიექტის გადაცემის ვალდებულება არ ეკისრებათ:

ა) ადვოკატს - იმ გარემოების შესახებ, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა ამ საქმეში ადვოკატის მოვალეობის შესრულებასთან დაკავშირებით;

ბ) ადვოკატს - რომელიც იურიდიულ დახმარებას უწევდა პირს დაცვის მიღებამდე - იმ გარემოების შესახებ, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა იურიდიული დახმარების გაწევასთან დაკავშირებით;

დ) სასულიერო პირს - იმ გარემოების შესახებ, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა აღსარების ან სხვაგვარად განდობის შედეგად;

ე) ბრალდებულის ახლო ნათესავს;

ვ) სახალხო დამცველს ან მის მიერ უფლებამოსილ პირს - იმ ფაქტის გამო, რომელიც მას გაანდეს, როგორც სახალხო დამცველს;

ზ) საქართველოს პარლამენტის წევრებს - იმ ფაქტის გამო, რომელიც მათ გაანდეს როგორც წარმომადგენლობითი ორგანოების წევრებს;

თ) მოსამართლეს - იმ გარემოების შესახებ, რომელიც წარმოადგენს მოსამართლეთა თათბირის საიდუმლოებას;

ი) ჟურნალისტს - პროფესიული საქმიანობისას მიღებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით;

კ) ადამიანთ ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლს - მოსაფიქრებელი ვადის განმავლობაში.

2. მოწმედ არ შეიძლება დაიკითხოს პირი, რომელსაც ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლის გამო არ შეუძლია სწორად აღიქვას, დაიმახსოვროს და აღიდგინოს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებები და მისცეს ჩვენება.

3. სასამართლოს უფლება აქვს მოწმის მოვალეობისაგან გაათავისუფლოს:

ა) სამედიცინო მუშაკი, თუ მას პროფესიულად ევალება საექიმო (სამედიცინო) საიდუმლოების დაცვა;

ბ) ნოტარიუსი, საჯარო მოსამსახურე, სამხედრო მოსამსახურე და მასთან გათანაბრებული პირი, თუ მათ ნაკისრი აქვთ ვალდებულება, არ გაამჟღავნონ მიღებული ინფორმაციის წყარო და შინაარსი;

გ) პირი, რომელიც სამუშაოზე იმ პირობით არის მიღებული, რომ არ გაამჟღავნებს კომერციულ ან საბანკო საიდუმლოებას;

დ) კონტრტერორისტული ან/და სპეციალური ოპერაციის მონაწილე პირი, რომლის საქმიანობა გასაიდუმლოებულია, და ამ საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები მიეკუთვნება სახელმწიფო საიდუმლოებას.

მუხლი 51. ექსპერტი

1. ექსპერტი სარგებლობს მოწმის ყველა უფლებითა და მოვალეობით.

2. ექსპერტი მიუკერძოებელი უნდა იყოს იმის მიუხედავად, თუ ვის მიერ იქნა მიწვეული.

3. დაუშვებელია ექსპერტიზის ჩატარება მოწმის სანდობის შესახებ.

მუხლი 52. ექსპერტის უფლება-მოვალეობანი

1. ექსპერტს უფლება აქვს:

ა) გაეცნოს საექსპერტო კვლევისათვის საჭირო მასალას, ამოიწეროს საჭირო ცნობა და გადაიღოს ასლი;

ბ) მოითხოვოს დამატებითი მასალის წარდგენა; გამოკვლევის პროცესში აიღოს მასრის, ტყვისა და სხვა ობიექტების საცდელი ნიმუში; ექსპერტიზის ინიციატორს მოსთხოვოს საექსპერტო კვლევისათვის საჭირო დამატებითი ინფორმაცია;

გ) უარი თქვას დასკვნის მიცემაზე და ექსპერტიზის შემდგომ გაგრძელებაზე, თუ დასმული საკითხები სცილდება მისი ცოდნის ფარგლებს ან თუ მისთვის წარდგენილი მასალა საკმარისი არ არის დასკვნის მისაცემად;

დ) ექსპერტიზის ჩატარების ინიციატორის, გამომძიებლის, პროკურორის, სასამართლოს ნებართვით დაესწროს საგამომძიებო მოქმედების ჩატარებას;

ე) მონაწილეობა მიიღოს ექსპერტიზის საგანთან და საექსპერტო კვლევასთან დაკავშირებული მტკიცებულების გამოკვლევაში;

ვ) მტკიცებულების აღმოჩენის, გამოკვლევისა და დემონსტრირებისათვის გამოიყენოს სამეცნიერო-ტექნიკური საშუალება, სპეციალური ცოდნა და გამოცდილება;

2. ექსპერტი ვალდებულია:

ა) თუ საექსპერტო კვლევით დადგინდა გარემოება, რომლის შესახებ ექსპერტიზის ჩატარების ინიციატორს და/ან პროცესის სხვა უფლებამოსილ მონაწილეს კითხვა არ დაუსვამს, იგი ასახოს დასკვნაში;

ბ) დაიცვას და საექსპერტო გამოკვლევის შემდეგ ექსპერტიზის ჩატარების ინიციატორს დაუბრუნოს კვლევის ობიექტი, თუ საექსპერტო კვლევის შედეგად ასეთი ობიექტი სრულად არ გაიხარჯა;

გ) თუ არსებობს კანონით დადგენილი საფუძველი, განაცხადოს თვითაცილება;

მუხლი 53. თარჯიმანი

1. თარჯიმანს იძახებენ, როცა:

ა) პროცესის მონაწილემ სათანადოდ არ იცის სისხლის სამართლის პროცესის ენა;

ბ) საჭიროა სისხლის სამართლის პროცესის ენაზე ითარგმნოს წერილობითი ტექსტი;

2. თარჯიმნის გამოძახების შესახებ გამომძიებელს ან პროკურორს გამოაქვს დადგენილება, ხოლო სასამართლოს – განჩინება.

3. წესები, რომლებიც ეხება თარჯიმანს, ვრცელდება იმ პირზედაც, რომელსაც ესმის ყრუ-მუნჯთა ნიშნები.

4. პროცესის სხვა მონაწილეს თარჯიმნის მოვალეობის შესრულების უფლება არა აქვს.

მუხლი 54. თარჯიმნის უფლებები და მოვალეობები

1. თარჯიმანს უფლება აქვს:

ა) თარჯიმანის დასაზუსტებლად შეკითხვა დაუსვას პროცესის მონაწილეებს;

ბ) გაეცნოს მისი მონაწილეობით ჩატარებული საგამომძიებო მოქმედებისა და სასამართლო სხდომის ოქმს;

გ) გამოთქვას შენიშვნა, რომელიც ოქმში უნდა იქნეს შეტანილი;

დ) უარი თქვას თარგმნაზე, თუ ამისათვის საჭირო ცოდნა არ გააჩნია;

2. თარჯიმანი ვალდებულია:

- ა) გამოცხადდეს გამოძიებლის, პროკურორის, სასამართლოს გამოძახებით;
- ბ) ზუსტად და სრულად თარგმნოს ჩვენება და დოკუმენტი;
- გ) ხელმოწერით დაადასტუროს თარგმანის უტყუარობა მისი მონაწილეობით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედებისა და სხვა საპროცესო დოკუმენტში;
- დ) გამოძიებლის ან პროკურორის ნებართვის გარეშე არ გაამჟღავნოს გამოძიების მასალა, აგრეთვე მოქალაქეთა პირადი ცხოვრების შემცველი ცნობები.

მუხლი 55. სასამართლოს მეგობარი (*Amicus Curiae*)

1. დაინტერესებულ პირს, რომელიც არ წარმოადგენს მხარეს ამ სისხლის სამართლის საქმეში, უფლება აქვს, საქმის არსებით განხილვამდე მინიმუმ 5 დღით ადრე სასამართლოს წარუდგინოს საკუთარი წერილობითი მოსაზრება განსახილველ საქმესთან დაკავშირებით.

2. წერილობით მოსაზრების მიზანი არ უნდა იყოს პროცესის რომელიმე მონაწილის მხარდაჭერა, არამედ იგი უნდა ეხმარებოდეს სასამართლოს სათანადოდ შეაფასოს განსახილველი საკითხი. თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ წერილობითი მოსაზრება არ არის შედგენილი ამ მუხლით გათვალისწინებულ მოთხოვნათა დაცვით, იგი მას არ განიხილავს.

3. სასამართლო არ არის ვალდებული, გაიზიაროს წერილობით მოსაზრებაში მოყვანილი არგუმენტები.

4. წერილობითი მოსაზრება მოცულობით არ უნდა აღემატებოდეს 30 გვერდს და იგი შედგენილ უნდა იქნეს 3 ასლად, რომელთაგან 2 გადაეცემათ მხარეებს, ხოლო ერთი რჩება მოსამართლესთან.

5. საკუთარი ინიციატივით ან მხარეთა და წერილობითი მოსაზრების ავტორის წინასწარი თანხმობის საფუძველზე, სასამართლო უფლებამოსილია, საქმის არსებით განხილვაზე გამოიძახოს წერილობითი მოსაზრების ავტორი ზეპირი განმარტების მისაცემად.

თავი VII დაზარალებული

მუხლი 56. პირის დაზარალებულად ცნობა

1. დაზარალებული სარგებლობს მოწმის ყველა უფლებითა და მოვალეობით.

2. სისხლის სამართლის პროცესში დაზარალებული იურიდიული პირი მონაწილეობს წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირის მეშვეობით, რომელსაც ენიჭება დაზარალებულის ყველა უფლება და ეკისრება ყველა მოვალეობა.

3. იმ დანაშაულის საქმეზე, რომელსაც დაზარალებულის სიკვდილი მოჰყვა, დაზარალებულის უფლებები ენიჭება და მოვალეობები ეკისრება მის

რომელიმე ახლო ნათესავს. ერთი დონის ახლო ნათესავებს შორის დავის შემთხვევაში დაზარალებულის უფლებამონაცვლედ განისაზღვრება წილისყრით.

4. დანაშაულის მომზადების ან მცდელობის შემთხვევაში დაზარალებულია სახელმწიფო, ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელსაც შეიძლება მისდგომოდა ზიანი.

5. დაზარალებულად ან მის უფლებამონაცვლედ ცნობის შესახებ პროკურორს გამოაქვს დადგენილება.

6. თუ პირის დაზარალებულად ცნობის შესახებ დადგენილების გამოტანის შემდეგ გაირკვევა, რომ ამის საფუძველი არ არსებობს, პროკურორი იღებს გადაწყვეტილებას, გააუქმოს ეს დადგენილება.

მუხლი 57. დაზარალებულისა და მისი უფლებამონაცვლის უფლება

დაზარალებულს უფლება აქვს:

ა) იცოდეს ბრალდებულისათვის წარდგენილი ბრალდების არსი;
ბ) სასამართლოში საქმის არსებითი განხილვისას და სასჯელის შეფარდების სხდომაზე გამოვიდეს ჩვენებით მის მიერ განცდილი ზიანის შესახებ;

გ) უფასოდ მიიღოს სისხლისსამართლებრივი დევნის ან/და გამოძიების შეწყვეტის დადგენილების (განჩინების), განაჩენის, სხვა შემაჯამებელი სასამართლო გადაწყვეტილების ასლი;

დ) მიიღოს პროცესში მონაწილეობის შედეგად გაწეული ხარჯების ანაზღაურება;

ე) დაიბრუნოს გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის დროს საქმის საჭიროებისათვის დროებით ჩამორთმეული კუთვნილი ქონება;

ვ) დაცვის სპეციალური ღონისძიების გატარება მოსთხოვოს პროკურორს, თუ საფრთხე ემუქრება როგორც მის, ისე მისი ახლო ნათესავების ან ოჯახის წევრების სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას ან/და საკუთრებას;

ზ) მიიღოს განმარტება თავისი უფლება-მოვალეობების შესახებ;

თ) ისარგებლოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული სხვა უფლებებით.

მუხლი 58. ინფორმაცია და განმარტება

1. პროცესის მწარმოებელმა ორგანომ დაზარალებულს წინასწარ უნდა შეატყობინოს შემდეგი საპროცესო მოქმედებების ჩატარების ადგილი და დრო:

ა) ბრალდებულის პირველი წარდგენა მაგისტრატ მოსამართლესთან;

ბ) წინასასამართლო სხდომა;

გ) სასამართლოს მთავარი სხდომა;

დ) სასამართლო სხდომა სასჯელის შეფარდების შესახებ;

ე) სააკველაციო და საკასაციო სასამართლო სხდომა.

2. აღნიშნული ინფორმაცია დაზარალებულს წერილობით უნდა გადაეცეს, იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც სხვაგვარი საშუალებით გადაცემა გონივრულია მოცემულ გარემოებებში და საკმარის დროს იძლევა შესაბამისი გადაწყვეტილების მისაღებად.

3. პროკურორი ვალდებულია შეატყობინოს დაზარალებულს საპროცესო შეთანხმების დადების შესახებ.

აბუ

თავი VII
სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა გამომრიცხველი
გარემოებები, აცილება

მუხლი 59. მოსამართლის, ნაფიცი მსაჯულის, პროკურორის, გამომძიებლის ან სასამართლოს სხდომის მდივნის სისხლის სამართლის პროცესში მონაწილეობის გამომრიცხველი გარემოებები

1. მოსამართლე, ნაფიცი მსაჯული, პროკურორი, გამომძიებელი ან სასამართლო სხდომის მდივანი ვერ მიიღებს მონაწილეობას სისხლის სამართლის პროცესში, თუ:

ა) კანონით დადგენილი წესით არ იყო თანამდებობაზე დანიშნული ან არჩეული;

ბ) იმავე საქმეში მონაწილეობს ან მონაწილეობდა როგორც ბრალდებული, ადვოკატი, დაზარალებული, ექსპერტი, თარჯიმანი, მოწმე;

გ) ბრალდებულის, ადვოკატის, დაზარალებულის ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავია;

დ) ისინი ერთმანეთის ოჯახის წევრი ან ახლო ნათესავები არიან;

ე) არის სხვა გარემოება, რომელიც ეჭვს ბადებს მის ობიექტურობასა და მიუკერძოებლობაში.

2. მოსამართლე ვერ მიიღებს მონაწილეობას საქმის არსებით განხილვაში, თუ იგი იმავე საქმესთან დაკავშირებულ სისხლის სამართლის პროცესში მონაწილეობდა, როგორც გამომძიებელი, პროკურორი, წინასასამართლო სხდომის, პირველი, სააპელაციო ან საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლე ან სასამართლო სხდომის მდივანი. ეს წესი აგრეთვე ვრცელდება იმ მოსამართლეზე, რომელიც სისხლის სამართლის საქმის განხილვაში მონაწილეობდა ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო.

3. მოსამართლე ვერ მიიღებს მონაწილეობას მის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებაზე შეტანილი საჩივრის განხილვაში.

4. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდ პალატაში საქმის განხილვაში მოსამართლის მონაწილეობის გამომრიცხავ გარემოებას არ წარმოადგენს ადრე ამავე საქმის საკასაციო წესით განხილვაში მისი მონაწილეობა.

5. პროკურორისა და გამომძიებლის მიერ თავისი ფუნქციის განხორციელება სისხლის სამართლის პროცესის არც ერთ სტადიაზე არ აბრკოლებს ამ საქმეში მათ შემდგომ მონაწილეობას.

6. კონკრეტულ სისხლის სამართლის საქმეში მონაწილე გამომძიებელი მონაწილეობას ვერ მიიღებს დაცვის მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლოს განჩინებით ჩასატარებელ საგამომძიებო მოქმედებაში, თუ არ არსებობს დაცვის მხარის წინასწარი წერილობითი თანხმობა.

Handwritten signature

მუხლი 60. სისხლის სამართლის პროცესში ადვოკატის მონაწილეობის გამომრიცხავი გარემოებანი

ადვოკატი მონაწილეობას ვერ მიიღებს სისხლის სამართლის პროცესში, თუ:

ა) იგი იმავე საქმეში მონაწილეობდა როგორც მოსამართლე, ნაფიცი მსაჯული, პროკურორი, გამომძიებელი, სასამართლო სხდომის მდივანი, მოწმე, ექსპერტი;

ბ) იგი იურიდიულ დახმარებას უწევს ან უწევდა იმ პირს, რომლის ინტერესებიც ეწინააღმდეგება მის მიერ დასაცავი ბრალდებულის ინტერესებს, რომელსაც ის წარმოადგენს;

გ) მას ნათესაური ურთიერთობა აქვს მოსამართლესთან, პროკურორთან, გამომძიებელთან ან სასამართლოს სხდომის მდივანთან, რომელიც მონაწილეობდა ან მონაწილეობს საქმის გამომძიებასა თუ სასამართლო განხილვაში.

მუხლი 61. სისხლის სამართლის პროცესში თარჯიმნისა და ექსპერტის მონაწილეობის გამომრიცხველი გარემოებები

თარჯიმანს უფლება არა აქვს მონაწილეობა მიიღოს სისხლის სამართლის პროცესში, როცა არსებითად დამოკიდებულია სისხლის სამართლის პროცესში მონაწილე ამა თუ იმ პირზე ან/და ნათესაური ურთიერთობა აქვს მასთან.

მუხლი 62. თვითაცილება

1. თუ არსებობს მოსამართლის, ნაფიცი მსაჯულის, პროკურორის, გამომძიებელის, სასამართლოს სხდომის მდივნის, ადვოკატის ან ექსპერტის, თარჯიმნის სისხლის სამართლის პროცესში მონაწილეობის გამომრიცხავი გარემოება, მათ დაუყოვნებლივ უნდა განაცხადონ თვითაცილება.

2. გამომძიებელი თვითაცილების შესახებ განცხადებას აკეთებს საპროცესო ხელმძღვანელ პროკურორთან, პროკურორი – მის ზემდგომ პროკურორთან, ხოლო საქმის სასამართლო განხილვისას - სასამართლოში.

3. მოსამართლე თვითაცილების შესახებ განცხადებას აკეთებს სასამართლოს თავმჯდომარესთან.

4. ადვოკატი, აგრეთვე ექსპერტი, თარჯიმანი თვითაცილების შესახებ განცხადებას აკეთებს პროკურორთან, ხოლო საქმის სასამართლო განხილვისას ზემოაღნიშნული პირები და სასამართლოს სხდომის მდივანი - სასამართლოში.

5. თვითაცილების განცხადება დასაბუთებული უნდა იყოს.

6. ექსპერტის თვითაცილების საფუძველია მისი პროფესიული არაკომპეტენტურობა.

მუხლი 63. აცილების შუამდგომლობის დაყენების წესი

1. თუ არსებობს პროცესის რომელიმე მონაწილის მიმართ ამ კოდექსით განსაზღვრული სისხლის სამართლის პროცესში მონაწილეობის გამომრიცხავი რომელიმე გარემოება და მას არ განუცხადებია თვითაც იღებების შესახებ, მხარეებს უფლება აქვთ დააყენონ აცილების შუამდგომლობა.

2. აცილების შუამდგომლობა ამისათვის უფლებამოსილმა პირმა უნდა გააკეთოს დაუყოვნებლივ, პირველი შესაძლებლობისთანავე, მას შემდეგ, რაც მისთვის ცნობილი გახდა აცილების საფუძველი. წინააღმდეგ შემთხვევაში შუამდგომლობა არ განიხილება.

3. საქმის სასამართლოში განხილვისას მოსამართლის, ნაფიცი მსაჯულის, პროკურორის, სასამართლო სხდომის მდივნის, ადვოკატის, აგრეთვე თარჯიმნის აცილების შუამდგომლობას ამისათვის უფლებამოსილი პირები აყენებენ სასამართლოში.

4. გამოძიებისას გამოძიებლის ან თარჯიმნის აცილების შუამდგომლობას მხარე აკეთებს პროკურორთან.

5. გამოძიების დროს პროკურორის აცილების შუამდგომლობას ამისათვის უფლებამოსილი პირები აკეთებენ მის ზემდგომ პროკურორთან.

მუხლი 64. აცილების შუამდგომლობის გადაწყვეტის წესი

1. პირს, რომელსაც აცილება მისცეს, აცილების საკითხის განხილვამდე უფლება აქვს მისცეს განმარტება.

2. მოსამართლის აცილების შუამდგომლობაზე გადაწყვეტილებას იღებს:

ა) საქმის ერთპიროვნულად განმხილველი მოსამართლე, – მისი აცილების შუამდგომლობის შემთხვევაში;

ბ) საქმის კოლეგიურად განხილვისას, თუ აცილების შუამდგომლობა დაყენებულია მოსამართლის (მოსამართლეების) მიმართ, – ის მოსამართლე (მოსამართლეები), რომლის მიმართაც აცილების თაობაზე შუამდგომლობა არ დაყენებულა;

გ) საქმის კოლეგიურად განხილვისას, თუ აცილების შუამდგომლობა დაყენებულია სასამართლოს მთელი შემადგენლობის მიმართ, – საქმის განმხილველი სასამართლო შემადგენლობა.

3. გამოძიების ეტაპზე აცილების შესახებ შუამდგომლობა უნდა გადაწყდეს 24 საათში, ხოლო სასამართლო სხდომაზე დაყენებული შუამდგომლობა – დაუყოვნებლივ, სათათბირო ოთახში ან ადგილზე თათბირით.

4. გაცხადებული აცილების შუამდგომლობაზე პროკურორს გამოაქვს დადგენილება, ხოლო სასამართლოს – განჩინება.

მუხლი 65. მოსამართლის ან სასამართლო სრული შემადგენლობის აცილების შემთხვევაში საქმის სხვა მოსამართლისათვის გადაცემა ან საქმის განმხილველი სასამართლოს ახალი შემადგენლობის განსაზღვრა

1. საქმის განმხილველი სასამართლოს აცილების შემთხვევაში საქმე გადაეცემა სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომელიც მას განსახილველად გადასცემს იმავე სასამართლოს სხვა შემადგენლობას.

2. თუ აცილებულ იქნა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მთელი შემადგენლობა, იმავე დონის სხვა სასამართლოში წარმართვის საკითხის

ა. ბ. ზ.

გადასაწვევტად საქმე გადაეცემა შესაბამისი სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომელიც საქმის შესვლიდან 48 საათის განმავლობაში წყვეტს აღნიშნულ საკითხს.

3. თუ აცილებულ იქნა სააპელაციო სასამართლოს მთელი შემადგენლობა, იმავე დონის სხვა სასამართლოში წარმართვის საკითხის გადასაწვევტად საქმე გადაეცემა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომელიც საქმის შესვლიდან 48 საათის განმავლობაში წყვეტს აღნიშნულ საკითხს.

მუხლი 66. აცილების შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრება

1. გადაწყვეტილება, რომლითაც დაკმაყოფილდა აცილების შუამდგომლობა, არ საჩივრდება.

2. გადაწყვეტილება, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა გამოძიების აცილების შუამდგომლობა, შეიძლება ერთი კვირის ვადაში, ერთჯერადად გასაჩივრდეს საპროცესო ხელმძღვანელი პროკურორის ზემდგომ პროკურორთან.

3. სასამართლოს უარი აცილების შუამდგომლობის დაკმაყოფილების თაობაზე შეიძლება გასაჩივრდეს შემაჯამებელ გადაწყვეტილებასთან ერთად.

თავი IX

სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა

დაცვის სპეციალური ღონისძიებანი

მუხლი 67. დაცვის სპეციალური ღონისძიება

1. საქმის არსებითი განხილვის დროს, დაუშვებელია სასამართლოში პროცესის მონაწილის დაკითხვა მისი ვინაობის გასაიდუმლოებით ან იდენტიფიცირების შეცვლით. სასამართლო სხდომაზე პროცესის მონაწილე იკითხება უშუალოდ და ზეპირად.

2. სასამართლო, მხარის დასაბუთებული შუამდგომლობით და პროცესის მონაწილის თანხმობით, ვალდებულია, გამოიყენოს პროცესის მონაწილეთა დაცვის ერთი ან რამდენიმე შემდეგი სპეციალური ღონისძიება:

ა) საჯარო რეესტრიდან ან სხვა საჯარო ხასიათის ჩანაწერიდან დაზარალებულის ან მოწმის ამოცნობისა და იდენტიფიკაციის შესაძლებლობის შემცველი მონაცემების, კერძოდ, სახელის, გვარის, მისამართის, სამუშაო ადგილის, პროფესიის ან სხვა შესაბამისი ინფორმაციის შეცვლა ან ამოღება;

ბ) დაზარალებულის ან მოწმის, მსაჯულის ამოცნობისა და იდენტიფიცირების შესაძლებლობის შემცველი საპროცესო და ამ ნაწილის "ა" ქვეპუნქტში გათვალისწინებული დოკუმენტის გასაიდუმლოება;

გ) ფსევდონიმის მინიჭება;

დ) მართლსაწინააღმდეგო ხელყოფისაგან ფიზიკური დაცვის სპეციალური ღონისძიება.

3. პროკურორი უფლებამოსილია, პროცესის მონაწილის თანხმობით, გამოიტანოს დადგენილება პროცესის მონაწილეთა დაცვის შემდეგი სახის სპეციალური ღონისძიების გამოყენებაზე:

ა) მართლსაწინააღმდეგო ხელყოფისაგან ფიზიკური დაცვის სპეციალური ღონისძიება;

ბ) გარეგნობის შეცვლა;

გ) საცხოვრებელი ადგილის დროებითი ან მუდმივი შეცვლა.

4. სასამართლოში არსებითი განხილვისას პროცესის მონაწილის დაკითხვის შემდეგ კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით, (მსაჯულის შემთხვევაში - პროცესის დასრულებისთანავე) იუსტიციის სამინისტრო უფლებამოსილია, პირის მოთხოვნის საფუძველზე უზრუნველყოს ამ მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებში ჩამოთვლილი ნებისმიერი დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენება. პროცესის მონაწილეს აქვს უფლება, დაუყონებლივ მიიღოს ინფორმაცია მის ან მისი ახლო ნათესავის მიმართ არსებული საფრთხის შესახებ და იყოს დაცული სახელმწიფოს მიერ.

5. პროკურორი უფლებამოსილია პროცესის მონაწილესთან დაკავშირებული პირების ან/და მისი ახლო ნათესავის მიმართ გამოიყენოს ამ მუხლით გათვალისწინებული დაცვის ნებისმიერი სპეციალური ღონისძიება.

6. ბრალდებულის მიმართ შეიძლება გამოყენებული იქნას მხოლოდ მართლსაწინააღმდეგო ხელყოფისაგან ფიზიკური დაცვის სპეციალური ღონისძიება. დაცვის მხარის მიერ შესაბამისი შუამდგომლობა წარედგინება მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით.

7. სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა დაცვის სპეციალური ღონისძიების განხორციელების ხარჯებს გაიღებს სახელმწიფო.

8. თუ პროცესის მონაწილის მიმართ გამოძიების დროს გამოყენებული იყო ამ მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“, „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დაცვის სპეციალური ღონისძიება, სასამართლოში მისი დაკითხვის შემდეგ, ბრალდებულს ან მის ადვოკატს, მოთხოვნის შემთხვევაში, სასამართლო აძლევს გონივრულ ვადას დაცვის მომზადებისათვის, მაგრამ არაუმეტეს 7 დღისა.

მუხლი 68. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების შუამდგომლობა

1. პროცესის მონაწილეს ნებისმიერ სტადიაზე შეუძლია, ერთი ან რამდენიმე დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების შუამდგომლობით მიმართოს სასამართლოს. მოსამართლე მის მიმართ დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების მიზნით მიმართავს სასამართლოს თავმჯდომარეს.

2. შუამდგომლობა დასაბუთებული უნდა იყოს ერთ-ერთი ან რამდენიმე შემდეგი საფუძველით:

ა) საქმე განიხილება ისეთი ქმედების ჩადენის ფაქტზე, რომლის საჯარო განხილვა თავისი ბუნებით არსებით ზიანს მიაყენებს პროცესის მონაწილის პირად ცხოვრებას;

9. აბს

- ბ) პროცესის მონაწილის ვინაობისა და საქმეში მონაწილეობის გასაჯაროებით მნიშვნელოვანი საფრთხე ემუქრება მისი ან მისი ახლო ნათესავის სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას ან ქონებას;
- გ) პროცესის მონაწილე დამოკიდებულია ბრალდებულზე;
- დ) პროცესის მონაწილის სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ემუქრება რეალური საფრთხე.

მუხლი 69. შუამდგომლობის განხილვა და შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღება

1. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების შუამდგომლობას მოსამართლე განიხილავს დახურულ სხდომაზე, რომელსაც ესწრებიან: პროკურორი, შუამდგომლობის ავტორი და პროცესის მონაწილე, რომლის მიმართაც მოითხოვება დაცვის ზომების გამოყენება (გარდა ამ კოდექსის 67-ე მუხლის მეორე ნაწილის "გ" ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა).

2. ამ კოდექსის 67-ე მუხლის მეორე ნაწილის "გ" ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების თაობაზე შუამდგომლობას მოსამართლე განიხილავს დახურულ სხდომაზე, რომელსაც ესწრება პროკურორი და შუამდგომლობის ავტორი.

3. თუ არსებობს მოწმის სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის მოსპობის რეალური საფრთხე, სასამართლო მისი მონაწილეობის გარეშე იხილავს შუამდგომლობას და გამოაქვს შესაბამისი გადაწყვეტილება. მოწმის მონაწილეობის გარეშე გამოტანილი მოწმის გასაიდუმლოების დადგენილება ძალაში შედის იმ შემთხვევაში, თუ პროკურორის მონაწილეობით, შუამდგომლობის ავტორი განიხილების მიღებიდან ორი კვირის ვადაში ჩვენების მისაცემად წარუდგენს მოსამართლეს მოწმეს.

4. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების შუამდგომლობა განიხილება შუამდგომლობათა განხილვის საერთო წესით. შუამდგომლობის დაკმაყოფილების შემთხვევაში სასამართლოს გადაწყვეტილებაში მითითებულ უნდა იყოს:

- ა) დაცვის რომელი სპეციალური ღონისძიება იქნეს გამოყენებული;
- ბ) პირი, რომლის მიმართაც გამოიყენება დაცვის სპეციალური ღონისძიება და ამ ღონისძიების გამოყენების ვადა.

5. დაცვის სპეციალური ღონისძიება შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს უვადოდ.

6. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გადაწყვეტილება საჯაროდ არ ცხადდება.

7. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების გადაწყვეტილების თაობაზე, დასაცავი პირის ამოცნობისა და იდენტიფიცირების მონაცემების გარეშე წერილობით ეცნობებათ მხარეებს, შუამდგომლობის ინიციატორსა და იმ პირს, რომელსაც შეეხო ეს ზომა.

8. ამ მუხლით გათვალისწინებული შუამდგომლობის განხილვის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება ერთჯერადად გასაჩივრდეს საქმეზე შემაჯამებელ გადაწყვეტილებასთან ერთად.

ა. გ. მ.

9. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების ვადის ამოწურვის შემთხვევაში, შესაძლებელია მისი მოქმედების ვადის გაგრძელება, თუ კვლავ არსებობს მოცემული ღონისძიების საჭიროება. დაცვის სპეციალური ღონისძიების ვადის გაგრძელების შუამდგომლობა განიხილება ამ თავით დადგენილი წესით.

10. დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების საფუძვლის აღმოფხვრის შემთხვევაში, თუ ეს შესაძლებელია, დაცვის სპეციალური ღონისძიების დამნიშნელი სასამართლოს, ხოლო თუ არა, იმავე სასამართლოს სხვა შემადგენლობის განჩინებით ეს ღონისძიება უქმდება, რაც დაუყოვნებლივ ეცნობება დასაცავ პირს.

მუხლი 70. შეტყობინება დაცვის სპეციალური ღონისძიების შესრულების შესახებ

დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების აღსრულების შესახებ სამი დღის ვადაში უნდა ეცნობოს მოცემული ღონისძიების გამოყენების ინიციატორსა და სასამართლოს.

მუხლი 71. ინფორმაციის დაცვა

გადაწყვეტილება დაცვის სპეციალური ღონისძიებების გამოყენების თაობაზე საჯარო არ არის. იგი ხელმისაწვდომია მხოლოდ გადაწყვეტილების მიმღები მოსამართლის, შუამდგომლობის განხილვაში მონაწილე პირებისა და იმ უფლებამოსილი თანამდებობის პირისათვის, რომელმაც უნდა აღასრულოს სასამართლოს გადაწყვეტილება.

კარი III მტკიცებულება

თავი X მტკიცებულების ცნება, მტკიცების საგანი და პროცესი

მუხლი 72. დაუშვებელი მტკიცებულება

1. ამ კოდექსის არსებითი დარღვევით მოპოვებული მტკიცებულება და ამგვარად მოპოვებული მტკიცებულების საფუძველზე კანონიერად მოპოვებული სხვა მტკიცებულება, თუ ის აუარესებს ბრალდებულის სამართლებრივ მდგომარეობას, დაუშვებელია და იურიდიული ძალა არ გააჩნია.

2. მტკიცებულება ასევე დაუშვებელია, თუ იგი მოპოვებულია ამ კოდექსით დადგენილი წესის დაცვით, მაგრამ უარყოფილი არ არის გონივრული ეჭვი მისი შესაძლო გამოცვლის, მისი ნიშნებისა და თვისებების

არსებითი შეცვლის, ან მასზე დარჩენილი კვალის არსებითი გაქრობის შესახებ.

3. ბრალდების მტკიცებულების დასაშვებობისა და დაცვის მტკიცებულების დაუშვებლობის მტკიცების ტვირთი ეკისრება ბრალმდებელს.

4. მხარეები ვალდებული არიან სასამართლოს მიაწოდონ ინფორმაცია საკუთარი მტკიცებულების წარმომავლობის შესახებ.

5. მტკიცებულების დაუშვებლად მიიჩნევის საკითხს წყვეტს სასამართლო.

6. დაუშვებელი მტკიცებულება არ შეიძლება საფუძვლად დაედოს სასამართლოს გადაწყვეტილებას.

მუხლი 73. პრეიუდიცია

1. თუ მხარეები საეჭვოდ არ ხდიან, გამოკვლევის გარეშე მტკიცებულებად მიიღება:

ა) საყოველთაოდ ცნობილი ფაქტი;

ბ) განაჩენი სასამართლობაზე;

გ) კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო განაჩენით დადგენილი ფაქტობრივი გარემოება და მისი სამართლებრივი შეფასება;

დ) სამოქალაქო ან ადმინისტრაციულ საქმეზე სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით დადგენილი ფაქტობრივი გარემოება და მისი სამართლებრივი შეფასება;

ე) ასევე ნებისმიერი სხვა გარემოება და ფაქტი, რაზეც მხარეები მიაღწევენ შეთანხმებას.

2. მხარის ინიციატივით, სასამართლომ შეიძლება უარყოს პრეიუდიციულად დადგენილი ფაქტი, თუ იგი ეწინააღმდეგება მტკიცებულებათა გამოკვლევის შედეგებს.

მუხლი 74. ბრალდებულის ჩვენება

1. ბრალდებულის ჩვენებაა საქმის გარემოებათა შესახებ მის მიერ სასამართლოში მიცემული ინფორმაცია.

2. ჩვენების მიცემა ბრალდებულს უფლებაა.

3. ბრალდებულის მიერ ჩვენების მიცემაზე უარის თქმის ან ცრუ ჩვენების მიცემის ფაქტი არ შეიძლება შეფასდეს, როგორც მისი ბრალეულობის დამადასტურებელი მტკიცებულება.

4. ბრალდებულის აღიარება არ შეიძლება საფუძვლად დაედოს გამამტყუნებელ სასამართლო განაჩენს, თუ იგი საქმეზე შეკრებილი სხვა მტკიცებულებების ერთობლიობით არ დასტურდება.

მუხლი 75. მოწმის ჩვენება

1. მოწმის ჩვენება მტკიცებულება ვერ იქნება, თუ მოწმე ვერ მიუთითებს წარმოდგენილი ინფორმაციის წყაროს, ან თუ დადგინდება, რომ ფსიქიკური ავადმყოფობის ან ფიზიკური ნაკლის გამო, მას არ შეუძლია სწორად აღიქვას, დაიმახსოვროს და აღიდგინოს ფაქტები.

2. თუ მოწმის ჩვენებებში არსებითი წინააღმდეგობაა, მხარეს უფლება აქვს მოსამართლესთან იშუამდგომლოს, ჩვენების (ჩვენებების) დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობა.

Handwritten signature

მუხლი 76. ირიბი ჩვენება

1. ირიბია მოწმის ის ჩვენება, რომელიც ეფუძნება სხვა პირის მიერ გავრცელებულ ინფორმაციას.
2. ირიბი ჩვენება დასაშვებია მხოლოდ ინფორმაციის წყაროს მითითებით.
3. საქმის სასამართლოში არსებითი განხილვის დროს ირიბი ჩვენება დასაშვები მტკიცებულებაა, თუ იგი დასტურდება სხვა მტკიცებულებათა ერთობლიობით.

მუხლი 77. ნივთიერი მტკიცებულება

1. შედარებითი კვლევის ნიმუში შენაცვლებადი ნივთიერი მტკიცებულებაა.
2. ნივთიერი მტკიცებულება უნდა დათვალიერდეს და დაილუქოს; დათვალიერებისას უნდა გამოვლინდეს და აღიწეროს საგნის ინდივიდუალური და გვარობითი ნიშნები.
3. ლუქის მოხსნა და ნივთიერი მტკიცებულების განმეორებით დათვალიერება დასაშვებია.
4. საქმის არსებითად განხილვისას მხოლოდ ის მტკიცებულება წარმოადგენს დასაშვებ მტკიცებულებას, რომლის ავთენტურობაც დასტურდება.

მუხლი 78. დოკუმენტის მტკიცებულებითი ძალა

1. მხარის მოთხოვნის შემთხვევაში, დოკუმენტს მტკიცებულების მნიშვნელობა აქვს, თუ ცნობილია მისი წარმომავლობა და ის ავთენტურია. დოკუმენტი ან ნივთმტკიცება დასაშვები მტკიცებულებაა, თუ მხარეს შეუძლია მოწმის სახით დაკითხოს პირი, რომელმაც მოიპოვა/შექმნა იგი ან/და ვისთანაც ინახებოდა სასამართლოში წარდგენამდე.
2. დოკუმენტი იმავდროულად შეიძლება იყოს სისხლის სამართლის საქმეზე ნივთიერი მტკიცებულებაც, თუ მას შეუნაცვლებლობის თვისება აქვს.
3. თუ ამოღებული და საქმეზე დართული დოკუმენტი საჭიროა მიმდინარე აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და სხვა მართლზომიერი მიზნებისათვის, ის ან მისი ასლი შეიძლება კანონიერ მფლობელს დაუბრუნდეს ან გადაეცეს დროებით გამოსაყენებლად.

მუხლი 79. ნივთიერი მტკიცებულების შენახვა

1. ნივთიერი მტკიცებულება ინახება ისეთ პირობებში, რაც გამორიცხავს მის დაკარგვასა და მისი თვისებების შეცვლას.
2. ნივთიერი მტკიცებულება, რომელიც არ ნადგურდება, მესაკუთრესა თუ მფლობელს არ უბრუნდება, ან სახელმწიფოს არ გადაეცემა, ინახება სისხლის სამართლის საქმის შენახვის ვადით.
3. ძვირფასი ლითონები, ქვები და თვლები, ფულის ნიშნები, ობლიგაციები და სხვა ფასიანი ქაღალდები, თუ მათ ინდივიდუალურ ნიშნებს მტკიცებულებითი მნიშვნელობა არა აქვს, ინახება საბანკო დაწესებულებაში.
4. ნივთიერი მტკიცებულება შეიძლება ინახებოდეს სხვა ადგილას.

92/2015

მუხლი 80. გადაწყვეტილება ნივთიერი მტკიცებულების შესახებ სისხლის სამართლის პროცესის დამთავრებამდე

1. სისხლის სამართლის პროცესის დამთავრებამდე გამოძიების ორგანო მესაკუთრეს ან მფლობელს უბრუნებს: მალფუჭებად საგნებს, ყოველდღიურ ყოფა-ცხოვრებაში აუცილებელ საგნებს, შინაურ პირუტყვს, ფრინველს, სხვა შინაურ ცხოველებს, თუ მათ ყადაღა არა აქვთ დადებული. სისხლის სამართლის პროცესის დამთავრებამდე გამოძიების ორგანომ მესაკუთრეს ან მფლობელს შეიძლება დაუბრუნოს სატრანსპორტო საშუალებები, თუ მათ ყადაღა არა აქვთ დადებული.

2. თუ ნივთიერი მტკიცებულება ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში არის სატრანსპორტო საშუალება – საგანი, რომელიც მესაკუთრის (მფლობელის) ნების საწინააღმდეგოდ გავიდა მისი კანონიერი მფლობელობიდან, საქმის მწარმოებელი ორგანო უშუალოდ ან უფლებამოსილი ორგანოს მეშვეობით წერილობით შესთავაზებს საგნის მესაკუთრეს ან კანონიერ მფლობელს, თუ ასეთი პირი ცნობილია, დაიბრუნოს თავისი კუთვნილი საგანი. საქმის მწარმოებელმა ორგანომ წერილობითი შეტყობინება უნდა გაუგზავნოს საგნის მესაკუთრეს (მფლობელს) მისი ვინაობის დადგენისთანავე. წერილობითი შეტყობინების მიღება დასტურდება უფლებამოსილი ორგანოს მიერ წარმოდგენილი სათანადო დოკუმენტით ან ამ შეტყობინებაზე საგნის მესაკუთრის (მფლობელის) ხელის მოწერით, ხოლო მისი არყოფნის შემთხვევაში – შესაბამისად ოჯახის წევრის ან/და უფლებამოსილი პირის ხელმოწერით. საგნის მესაკუთრე (მფლობელი) წერილობითი შეტყობინების მიღებიდან 45 დღის ვადაში საკუთარი ხარჯებით უბრუნველყოფს თავისი კუთვნილი საგნის დაბრუნებასა და ტრანსპორტირებას. თუ საგნის მესაკუთრე (მფლობელი) აღნიშნულ ვადაში არ დაიბრუნებს თავის კუთვნილ საგანს, სისხლის სამართლის პროცესის მწარმოებელი ორგანო უბრუნველყოფს მის შენახვას არა უმეტეს 2 თვისა. თუ ასეთ შემთხვევაში საგნის მესაკუთრე (მფლობელი) გადაწყვეტს საგნის დაბრუნებას, იგი საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში იხდის საგნის შენახვისა და მოვლის ხარჯებს, რომელთა დღიური ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს მისი საბაზრო ღირებულების 1%-ს. სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ პროკურორი მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით მიმართავს დასაბუთებული შუამდგომლობით ამ საგნის სახელმწიფო საკუთრებაში მიქცევის შესახებ, რომელიც ამ კოდექსის 206-ე მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილი წესით, შუამდგომლობის შეტანიდან არაუგვიანეს 5 დღისა განიხილავს მას. სახელმწიფო საკუთრებაში მიქცეული საგნის განკარგვა განხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

3. თუ ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული საგნის მესაკუთრე ან კანონიერი მფლობელი არ არის ცნობილი, არ არსებობს მისი კანონიერი წარმომადგენლობის დამადასტურებელი დოკუმენტი ან მისი დაბრუნება შეუძლებელია სხვა მიზეზით, საგანი უნდა ჩაბარდეს შესაბამის პირს (ორგანიზაციას) გამოსაყენებლად, შესანახად, მოსაველეად ან უნდა განხორციელდეს მისი სახელმწიფო საკუთრებაში მიქცევა ამ მუხლის მეორე ნაწილით დადგენილი წესით. სახელმწიფო საკუთრებაში მიქცეული საგნის

განკარგვა განხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

მუხლი 81. გადაწყვეტილება ნივთიერ მტკიცებულებათა შესახებ სისხლის სამართლის პროცესის დამთავრებისას

1. განაჩენში, სისხლისსამართლებრივი დევნის ან/და გამოძიების შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილებაში ნივთიერი მტკიცებულების საკითხი შემდეგნაირად უნდა გადაწყდეს:

ა) თუ დანაშაულის იარაღსა და საგანს ღირებულება არა აქვს, იგი ნადგურდება, ხოლო თუ მას აქვს რაიმე ღირებულება, ხდება მისი საპროცესო კონფისკაცია;

ბ) თუ ბრუნვიდან ამოღებულ ნივთს აქვს რაიმე ღირებულება, იგი გადაეცემა შესაბამის ადმინისტრაციულ ორგანოს, ხოლო თუ მას ღირებულება არა აქვს, ნადგურდება;

გ) სხვა ნივთი, რომელსაც ღირებულება არა აქვს, დაინტერესებული პირის ან ადმინისტრაციული ორგანოს შუამდგომლობით, მას გადაეცემა, ან თუ ასეთი არ აღმოჩნდა, ნადგურდება;

დ) დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული შემოსავალი/ქონება ხმარდება დანაშაულის შედეგად მიყენებული ზიანისა, ხოლო ზიანის ანაზღაურების შემდეგ, – საპროცესო ხარჯების ანაზღაურებას, ხოლო თუ ცნობილი არ არის პირი, რომელსაც ზიანი მიადგა, გადაეცემა სახელმწიფო ბიუჯეტს;

ე) დაზარალებულის, გამართლებულის ან სხვა პირის კუთვნილი ყველა ნივთი და დოკუმენტი, ბრალდებულსა და იმ პირის გარდა, რომელთაც მათზე ქონებრივი პასუხისმგებლობა ეკისრებათ, უბრუნდება მესაკუთრეს ან მფლობელს.

2. დავა ნივთიერი მტკიცებულების გამო წყდება სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით. თუ ასეთი დავა წარმოიშვა, ნივთიერი მტკიცებულება სასამართლო გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე ინახება სისხლის სამართლის საქმესთან ერთად.

3. ნივთიერი მტკიცებულების გაფუჭების, განადგურების ან დაკარგვის შემთხვევაში მისი მესაკუთრე ან მფლობელი იღებს ფულად კომპენსაციას. ეს წესი არ ვრცელდება იმ ქონებაზე, რომელიც ექვემდებარება საპროცესო კონფისკაციას, განადგურებას და საპროცესო ხარჯების ანაზღაურებას.

მუხლი 82. მტკიცებულებათა შეფასება

1. მტკიცებულება უნდა შეფასდეს სისხლის სამართლის საქმესთან მისი რელევანტურობის, დასაშვებობის და უტყუარობის თვალსაზრისით.

2. არც ერთ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა.

3. გამამტყუნებელი განაჩენით პირის დამნაშავედ ცნობისათვის საჭიროა გონივრულ ეჭვს მიღმა არსებულ შეთანხმებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა.

მუხლი 83. შესაძლო მტკიცებულებათა თაობაზე მხარეებს შორის ინფორმაციის გაცვლა

1. სისხლის სამართლის პროცესის ნებისმიერ სტადიაზე დაცვის მხარის მოთხოვნა ბრალდების იმ ინფორმაციის გაცნობის თაობაზე, რის მტკიცებულებად წარდგენასაც ბრალდება სასამართლოში აპირებს, დაუყოვნებლივ უნდა დაკმაყოფილდეს. ბრალდების მხარე ასევე ვალდებულია, ამ ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, დაცვის მხარეს გადასცეს მის ხელთ არსებული გამამართლებელი მტკიცებულებები.

2. დაცვის მოთხოვნის დაკმაყოფილების შემდეგ ბრალდების მხარე უფლებამოსილია, დაცვის მხარისაგან მიიღოს ის ინფორმაცია, რის მტკიცებულებად წარდგენასაც დაცვა სასამართლოში აპირებს.

3. ინფორმაციის გაცვლის მოთხოვნის შემდეგ, იმ მომენტისათვის არსებული მასალის მხარისათვის სრული მოცულობით გადაუცემლობა იწვევს ამ მასალის დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობას.

4. ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული მხარეების მიერ ინფორმაციის გაცვლის თაობაზე დგება ოქმი, რომლის ასლიც გზავნება სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმესთან ერთად.

5. დაცვის უფლება ინფორმაციის გადაცემის თაობაზე შეიძლება ბრალდების მხარის შუამდგომლობით შეიზღუდოს სასამართლოს მიერ მხოლოდ ფარული საგამოძიებო მოქმედებებით მიღებული ინფორმაციის ნაწილში და მხოლოდ წინასასამართლო სხდომამდე.

6. წინასასამართლო სხდომის გამართვამდე ხუთი დღით ადრე მხარეებმა ერთმანეთს და სასამართლოს უნდა მიაწოდონ იმ მომენტისათვის არსებული სრული ინფორმაცია, რის მტკიცებულებად წარდგენასაც აპირებენ სასამართლოში.

7. მხარეებმა საკუთარი ხარჯით უნდა გადასცენ ერთმანეთს ინფორმაცია დოკუმენტების ასლების, სხვა მასალის თაობაზე კი ცნობის სახით. დასაშვებია ნივთიერ მტკიცებულებათა დათვალიერებაც, თუ ეს არ იწვევს მის ან მასზე არსებული კვალის დაზიანებას ან განადგურებას.

8. ბრალდებულის სასამართლოში პირველ წარდგენამდე ბრალდების მხარე ვალდებულია, მას მისცეს შესაძლებლობა, იმ ინფორმაციისა და მტკიცებულების გაცნობის თაობაზე, რის წარდგენასაც ბრალდება სასამართლოში აპირებს და ასევე გადასცეს წერილობითი მტკიცებულებების ასლები.

მუხლი 84. დაცვის მხარის საგამონაკლისო უფლება

დაცვის მხარის მიერ ისეთი მტკიცებულების წარუდგენლობა, რომელიც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მისი დაცვის უზრუნველსაყოფად, არ იწვევს არსებით სასამართლო განხილვაზე ამ მტკიცებულების არდაშვებას. ამ შემთხვევაში დაცვას ეკისრება ჯარიმა და საპროცესო ხარჯების ანაზღაურება. ჯარიმის ოდენობა უნდა იყოს შემაკავებელი ხასიათის, მიყენებული ზიანის პროპორციული და შეესაბამებოდეს პირის ფინანსურ მდგომარეობას.

თავი XI

საპროცესო პასუხისმგებლობა სასამართლოში საპროცესო მოვალეობათა შეუსრულებლობისა და წესრიგის დარღვევისათვის

მუხლი 85. სასამართლოში წესრიგის დარღვევისათვის პასუხისმგებლობა

1. სასამართლოში წესრიგის დაცვას უზრუნველყოფს სასამართლოს თავმჯდომარის მიერ განსაზღვრული პირი. სასამართლო სხდომის დარბაზში წესრიგის დაცვას უზრუნველყოფს სხდომის თავმჯდომარე, რომელიც უფლებამოსილია სხდომის დარბაზში დამსწრე პირთა ადგილების გათვალისწინებით შეზღუდოს სხდომაზე დამსწრეთა რაოდენობა.

2. სასამართლო სხდომაზე წესრიგის დარღვევის, სხდომის თავმჯდომარის განკარგულებისადმი დაუმორჩილებლობის ან სასამართლოს მიმართ უპატივცემულობის შემთხვევაში სხდომის თავმჯდომარეს ადგილზე თათბირით გამოაქვს განკარგულება პროცესის მონაწილის ან/და სხდომაზე დამსწრის დაჯარიმების ან/და სხდომის დარბაზიდან გაძევების შესახებ. თუ გაძევებული პირი კვლავ განაგრძობს წესრიგის დარღვევას, სასამართლოს მანდატური უზრუნველყოფს მის გაყვანას სასამართლოდან, ამასთანავე, მის მიმართ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ამ მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმა ან პატიმრობა.

3. თუ სხდომის თავმჯდომარის განკარგულება გაძევების შესახებ ეხება ბრალმდებელს ან ადვოკატს, საქმის განხილვა გადაიდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ერთი პირის ბრალდებას ან დაცვას თავიდანვე ახორციელებდა რამდენიმე ბრალმდებელი ან რამდენიმე ადვოკატი. გაძევებული ბრალმდებლის ან ადვოკატის არასათანადო ქცევის შესახებ სასამართლოს გამოაქვს კერძო განჩინება, რომელიც ეგზავნება შესაბამისად საქართველოს მთავარ პროკურატურას ან ადვოკატთა გაერთიანებას.

4. თუ ბრალმდებელი გაძევებულ იქნა სხდომის დარბაზიდან, სასამართლოს შემაჯამებელი გადაწყვეტილება ცხადდება მისი თანდასწრებით, ხოლო თუ იგი კვლავ განაგრძობს წესრიგის დარღვევას, გადაწყვეტილების გამოცხადება ხდება ბრალმდებელის გარეშე. ამის შემდეგ მას გადაეცემა გადაწყვეტილების ასლი რაც უნდა დაადასტუროს ხელმოწერით.

5. პირი სხდომის დარბაზიდან გაძევებულად ითვლება იმავე ინსტანციის სასამართლოში ამ ბრალდების საქმესთან დაკავშირებით სასამართლო განხილვის დასრულებამდე. მხარის მოტივირებული შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლო სხდომის თავმჯდომარე უფლებამოსილია გაძევებულ პირს მისცეს სხდომაზე დაბრუნების შესაძლებლობა.

6. სასამართლო სხდომაზე წესრიგის დამრღვევ პირს, მათ შორის, გაძევებულ პირს, სხდომის თავმჯდომარის განკარგულებით შეიძლება დაეკისროს ჯარიმა 50-დან 5000 ლარამდე ოდენობით, რაზედაც გაიცემა სააღსრულებო ფურცელი. თუ დაჯარიმებული პირი კვლავ განაგრძობს წესრიგის დარღვევას, სხდომის თავმჯდომარეს შეუძლია დაუყოვნებლივ გაზარდოს ჯარიმის ოდენობა ამ ნაწილით განსაზღვრულ ფარგლებში.

7. თუ სასამართლო სხდომაზე პირის ქმედება მიმართულია პროცესის ჩაშლისაკენ ან იგი გამოხატავს აშკარა ან/და უხეშ უპატივცემულობას სასამართლოს, პროცესის მონაწილის ან მხარის მიმართ, სხდომის

თავმჯდომარის მითითებით სასამართლოს მანდატური უზრუნველყოფს პირის დაკავებას და დაკავების ოქმის შედგენას, ამასთანავე, სხდომის თავმჯდომარე ადგენს მიმართვას, რომელშიც აღწერს დარღვევას, და უგზავნის განკარგულების გამოტანაზე უფლებამოსილ სასამართლოს (მოსამართლეს). დაკავებული პირი დაუყოვნებლივ, მაგრამ არა უგვიანეს 24 საათისა, უნდა წარედგინოს იმ სასამართლოს, რომელსაც გაეგზავნა მიმართვა და რომელიც უფლებამოსილია გამოიტანოს განკარგულება ამ პირის 30 დღე-ღამემდე ვადით პატიმრობის შესახებ.

8. თუ სასამართლო დაადგენს, რომ პირს ერთხელ უკვე შეფარებული ჰქონდა ამ ნაწილით გათვალისწინებული პატიმრობა, იგი უფლებამოსილია გამოიტანოს განკარგულება ამ პირის არა უმეტეს 60 დღე-ღამემდე ვადით პატიმრობის შესახებ.

9. რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში, სადაც ორი ან ორზე მეტი მოსამართლეა, განკარგულება გამოაქვს სასამართლოს თავმჯდომარეს, ხოლო თუ დარღვევა მოხდა სასამართლოს თავმჯდომარის მონაწილეობით გამართულ სხდომაზე, განკარგულება გამოაქვს მის მიერ განსაზღვრულ სხვა მოსამართლეს. რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში, სადაც ერთი მოსამართლეა, განკარგულება გამოაქვს უახლოესი რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს თავმჯდომარეს. თუ ამ ნაწილით გათვალისწინებული დარღვევა მოხდა საქმის მაგისტრატის მოსამართლის მიერ განხილვისას, განკარგულება გამოაქვს იმ რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომლის შემადგენლობაშიცაა ეს მაგისტრატი მოსამართლე.

10. სააპელაციო სასამართლოში განკარგულება გამოაქვს სასამართლოს თავმჯდომარეს, ხოლო თუ დარღვევა მოხდა სასამართლოს თავმჯდომარის მონაწილეობით გამართულ სხდომაზე, განკარგულება გამოაქვს მის მოადგილეს ან მის მიერ განსაზღვრულ სხვა მოსამართლეს.

11. საქართველოს უზენაეს სასამართლოში, გარდა დიდი პალატისა, განკარგულება გამოაქვს ერთ-ერთი პალატის თავმჯდომარეს. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდ პალატაში საქმის განხილვისას განკარგულება გამოაქვს იმ მოსამართლეს, რომელიც არ მონაწილეობდა საქმის განხილვაში. დაკავებული პირი, თუ ამის აუცილებლობა არსებობს, შეიძლება გადაეცეს პოლიციას.

12. თუ დაპატიმრების შესახებ განკარგულება გამოტანილ იქნა პროცესის მონაწილის მიმართ, სასამართლო სხდომა შეიძლება გადაიდოს აღნიშნული ვადით. განკარგულება გამოიტანება ზეპირი მოსმენის საფუძველზე, დაკავებული პირის წარდგენიდან დაუყოვნებლივ, მაგრამ არა უგვიანეს 24 საათისა.

13. სასამართლოში წესრიგის დარღვევის, სასამართლოს მიმართ უპატივცემულობის ან სასამართლოს ნორმალური ფუნქციონირებისათვის ხელის შეშლის შემთხვევაში სასამართლოს მანდატური უფლებამოსილია დააკავოს წესრიგის დამრღვევი პირი, რის შესახებაც ადგენს დაკავების ოქმს. სასამართლოს მანდატური ვალდებულია დაკავებული პირი დაუყოვნებლივ, მაგრამ არა უგვიანეს 24 საათისა, წარუდგინოს იმავე სასამართლოს თავმჯდომარეს, ხოლო საქართველოს უზენაეს სასამართლოში – უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილეს. სასამართლოს თავმჯდომარე,

ხოლო საქართველოს უზენაეს სასამართლოში – უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე დაკავებული პირის წარდგენიდან დაუყოვნებლივ, მაგრამ არა უგვიანეს 24 საათისა, უფლებამოსილია დამრღვევი პირის მიმართ გამოიყენოს ამ მუხლით გათვალისწინებული უფლებამოსილებანი.

14. ამ მუხლით გათვალისწინებული განკარგულება, გარდა პატიმრობის შესახებ განკარგულებისა, შეიძლება მიღებულ იყოს ზეპირი მოსმენის გარეშე და არ საჩივრდება.

15. ამ მუხლით გათვალისწინებული პატიმრობის შესახებ საქმის განხილვისას სასამართლო დაკავებულ პირს აცნობებს საქმის განხილვის დროსა და ადგილს. მხარის გამოუცხადებლობა არ იწვევს სხდომის გადადებას. საქმის განხილვა იწყება სხდომის თავმჯდომარის მოხსენებით, რომელიც აცხადებს, ვის მიმართ შეიძლება იქნეს გამოყენებული პატიმრობა, საქმის განხილვის მონაწილე პირებს განუმარტავს მათ უფლებებსა და მოვალეობებს, საჯაროდ კითხულობს წესრიგის დარღვევის თაობაზე შედგენილ მიმართვას და უსმენს საქმის განხილვაში მონაწილე პირებს. ზეპირი მოსმენისას დამრღვევ პირს/მის ადვოკატს საშუალება ეძლევა, სასამართლოს წარუდგინოს საკუთარი მოსაზრებები და მისცეს განმარტებები დაკავების კანონიერებისა და პასუხისმგებლობის ზომის თაობაზე. მხარეთა მოსმენის შემდეგ სასამართლოს თავმჯდომარეს (მოსამართლეს) ადგილზე თათბირით გამოაქვს განკარგულება პატიმრობის გამოყენების შესახებ. განკარგულების გამოტანი სასამართლო განკარგულების ასლს დაუყოვნებლივ გადასცემს დამრღვევ პირს, ასევე განკარგულების ასლს აღსასრულებლად უგზავნის საქართველოს სამართალდამცველ ორგანოებს. დაკავების ვადა ჩაითვლება პატიმრობის საერთო ვადაში.

16. პატიმრობის გამოყენების შესახებ განკარგულება დაუყოვნებლივ შედის ძალაში და იგი შეიძლება გაასაჩივროს პირმა, რომლის მიმართაც გამოყენებულ იქნა პატიმრობა, სათანადო წესით მისთვის განკარგულების ასლის ჩაბარებიდან 48 საათის ვადაში. შემოსულ საჩივარს სასამართლო დაუყოვნებლივ უგზავნის შესაბამის სასამართლოს. პირველი ინსტანციის სასამართლოს თავმჯდომარის ან მოსამართლის განკარგულება ერთჯერადად საჩივრდება სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარესთან. სააპელაციო სასამართლოს თავმჯდომარის, თავმჯდომარის მოადგილის ან მოსამართლის განკარგულება ერთჯერადად საჩივრდება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის თავმჯდომარესთან. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილის ან პალატის, გარდა დიდი პალატისა, თავმჯდომარის განკარგულება ერთჯერადად საჩივრდება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარესთან. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდ პალატაში წესრიგის დარღვევის შესახებ მოსამართლის განკარგულება ერთჯერადად საჩივრდება იმ მოსამართლესთან, რომელიც არ მონაწილეობდა საქმის განხილვაში. საჩივარი განიხილება ზეპირი მოსმენის გარეშე და მისი განხილვის ვადა საჩივრის შეტანიდან 24 საათს არ უნდა აღემატებოდეს.

17. ჯარიმის ნებაყოფლობითი აღსრულებისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ, ამ მუხლის საფუძველზე დაჯარიმებულ პირს ჯარიმასთან ერთად დაერიცხება საურავი:

- ა) 300 ლარის ოდენობით - 50-დან 250 ლარამდე დაჯარიმების შემთხვევაში;
- ბ) 600 ლარის ოდენობით - 250-დან 5000 ლარამდე დაჯარიმების შემთხვევაში.

თავი XII

საპროცესო ვადები და ხარჯები

მუხლი 86. საპროცესო ვადების გამოთვლის წესი

1. ამ კოდექსით დადგენილი ვადები გამოითვლება საათებით, დღე-ღამეებით, თვეებით. ვადების გამოთვლისას მხედველობაში არ მიიღება ის დღე-ღამე და ის საათი, რომლებითაც იწყება ვადის ღირება, გარდა დაკავებისა და დაპატიმრებისა, რომელთა ხანგრძლივობაც გამოითვლება წუთებით.

2. საპროცესო ვადაში შედის არასამუშაო დროც, მათ შორის, დასვენებისა და სხვა უქმე დღეები.

3. დღე-ღამეებით გამოთვლილი ვადა იწურება ბოლო დღე-ღამის 24 საათზე. თვეებით გამოთვლილი ვადა იწურება ბოლო თვის შესაბამის რიცხვში, ხოლო თუ ბოლო თვეს არა აქვს შესაბამისი რიცხვი, - ამ თვის ბოლო დღე-ღამეს.

მუხლი 87. ვადის დაცვა

1. საჩივარი, შუამდგომლობა ან სხვა დოკუმენტი ვადის ამოწურვამდე უნდა ჩაბარდეს მის მიღებაზე უფლებამოსილ პირს.

2. საჩივარი, შუამდგომლობა ან სხვა დოკუმენტი შესაძლოა ნებისმიერი საშუალებით ჩაბარდეს მის მიღებაზე უფლებამოსილ პირს.

3. სასამართლოს გადაწყვეტილებით ვადა - გარდა დაკავების და პატიმრობის ვადისა - გაცდენილად არ ჩაითვლება, თუ იგი გაცდენილია დაუძლეველი ძალის ან გარემოებების გამო (ფორსმაჟორი).

მუხლი 88. ვადის გაცდენის შედეგები

დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ ჩატარებული საპროცესო ქმედება ბათილია, თუ ვადა არ იქნება აღდგენილი.

მუხლი 89. გაცდენილი ვადის აღდგენა

1. მხარის შუამდგომლობით სასამართლო უფლებამოსილია აღადგინოს საპატიო მიზეზით გაცდენილი ვადა, თუ ეს არ იწვევს ბრალდებულის უფლებებისა და გარანტიების არამართლზომიერ შეზღუდვას.

2. გაცდენილი ვადის აღდგენის შუამდგომლობა სასამართლოში წერილობით უნდა იქნეს შეტანილი საპატიო მიზეზის აღმოფხვრიდან ერთი კვირის განმავლობაში, რომელიც ამ საკითხს იხილავს ზეპირი მოსმენის გარეშე 10 დღეში.

3. საპატიო მიზეზით ვადის გაცდენის მტკიცების ტვირთი ეკისრება ვადის გამცდენ პირს.

4. სასამართლოს გადაწყვეტილება გაცდენილი ვადის აღდგენის შუამდგომლობის თაობაზე საბოლოოა და არ საჩივრდება.

მუხლი 90. საპროცესო ხარჯები

1. საპროცესო ხარჯებია:
 - ა) ბრალდებულის ადვოკატის მომსახურების ხარჯი;
 - ბ) ექსპერტის გამოცხადების და საქმიანობის ანაზღაურების ხარჯი;
 - გ) თარჯიმნის გამოცხადების და საქმიანობის ანაზღაურების ხარჯი;
 - დ) მოწმის გამოცხადების ხარჯი;
 - ე) ნივთიერი მტკიცებულების შენახვისა და გადაგზავნისათვის საჭირო ხარჯი;
 - ვ) ბრალდებულის ან მისი ადვოკატის შუამდგომლობით სახელმწიფო ბიუჯეტის სახსრებით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების ხარჯი;
 - ზ) დაცვის მხარისათვის ბრალდების მხარის მიერ გადაცემული ინფორმაციის ასლების გადაღების ხარჯი;
 - თ) ნაფიც მსაჯულთა გამოცხადებისა და სასამართლო განხილვაში მონაწილეობის ხარჯი;
 - ი) მტკიცებულებათა მოპოვების ხარჯები.
2. ექსპერტს ან თარჯიმანს ანაზღაურება არ ეძლევა, თუ საქმიანობისათვის სახელმწიფოს მიერ დანიშნული აქვს ხელფასი.

მუხლი 91. საპროცესო ხარჯების გადახდევინება

1. ბრალდებულის ადვოკატის მომსახურების ხარჯებს გაიღებს უშუალოდ ბრალდებული, ხოლო თუ დაცვა ხორციელდება სახელმწიფოს ხარჯზე – სახელმწიფო ბიუჯეტი.
2. მსჯავრდებულს ეკისრება მისი ან მისი ადვოკატის მიერ დაზარალებულის, მოწმის, თარჯიმნისა და ექსპერტის მოწვევის, წარდგენილი მტკიცებულების შენახვისა და გადაგზავნის, მისი ან/და მისი ადვოკატის შუამდგომლობით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების, ბრალდებისგან მიღებული ინფორმაციის ასლის გადაღების ხარჯების ანაზღაურება. გადახდის უუნარობის გამო სასამართლოს უფლება აქვს, მსჯავრდებული მთლიანად ან ნაწილობრივ გაათავისუფლოს პროცესის ხარჯებისაგან.
3. რამდენიმე პირის მსჯავრდების დროს საპროცესო ხარჯები თითოეულ მათგანს ბრალის ხარისხისა და დანიშნული სასჯელის სიმკაცრის გათვალისწინებით წილობრივად გადახდება.
4. გარდაცვლილი ბრალდებულის ან მსჯავრდებულის მემკვიდრეები თავისუფლდებიან საპროცესო ხარჯების გადახდისაგან.
5. საკუთარი საპროცესო ხარჯების შესახებ ცნობას გამოძიების ეტაპზე ადგენს პროკურორი და წარუდგენს საქმის არსებითად განმხილველ მოსამართლეს. საქმის არსებითი განხილვისას საკუთარი საპროცესო ხარჯების შეცვლის შემთხვევაში პროკურორი ვალდებულია, შესაბამისი ცვლილებები ასახოს ცნობაში და წარუდგინოს სასამართლოს.
6. პროცესის მონაწილის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სასამართლო განხილვის ამ მიზეზით გადაღების ხარჯები დაეკისრება აღნიშნულ პირს.
7. სასამართლო ხარჯების გამომანგარიშების მეთოდიკა დგინდება საქართველო იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ.

ა.ა.ა

8. სასამართლოში მხარის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობისას მას სასამართლო აკისრებს ჯარიმას, რაც პროცესის მონაწილეს არ ათავისუფლებს გამოცხადების ვალდებულებისაგან. ჯარიმის მინიმალური ოდენობაა 1000 ლარი. ჯარიმის ოდენობა უნდა იყოს შემაკავებელი ხასიათის, მიყენებული ზიანის პროპორციული და შეესაბამებოდეს პირის ფინანსურ მდგომარეობას.

მუხლი 92. ზიანის ანაზღაურება

1. პირს უფლება აქვს, სამოქალაქო/ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით მოითხოვოს და მიიღოს უკანონოდ ჩატარებული საპროცესო მოქმედებისა და უკანონო გადაწყვეტილების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

2. პირს უფლება აქვს სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით მოითხოვოს მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

თავი XIII

შუამდგომლობა, საჩივარი და მათი განხილვის ზოგადი წესი

მუხლი 93. შუამდგომლობის განცხადების უფლება და წესი

1. პროცესის მხარეების მიერ შუამდგომლობის განცხადება შეიძლება ამ კოდექსით პირდაპირ დადგენილ შემთხვევებში და წესით, სისხლის სამართლის პროცესის ნებისმიერ სტადიაზე.

2. შუამდგომლობა შეიძლება იყოს წერილობითი ან ზეპირი. წერილობითი შუამდგომლობა უნდა დაერთოს სისხლის სამართლის საქმეს. ზეპირი შუამდგომლობა შეტანილ უნდა იქნეს ოქმში. სასამართლოში საქმის განხილვისას შუამდგომლობა სასამართლოს უნდა წარედგინოს წერილობითი ფორმით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარე ახალი არსებითი გარემოების საფუძველზე შუამდგომლობას დააყენებს იმავე სასამართლო სხდომაზე. შუამდგომლობა უნდა იყოს დასაბუთებული, მასში კონკრეტულად უნდა იქნეს გადმოცემული ჯერ მოთხოვნა და შემდეგ მოთხოვნის არგუმენტაცია და იგი უნდა ეხებოდეს მხოლოდ იმ გარემოებებს, რომლებსაც უშუალო კავშირი აქვს შუამდგომლობაში დასმულ საკითხებთან.

3. შუამდგომლობის გადაწყვეტამდე მის დამყენებელ მხარეს უფლება აქვს უკან გაითხოვოს იგი.

4. ერთი და იგივე შინაარსის შუამდგომლობა, რომელზედაც უკვე მიღებულია გადაწყვეტილება, იმავე სასამართლოში აღარ განიხილება.

5. გამოძიების ეტაპზე შუამდგომლობა განხილულ და გადაწყვეტილი უნდა იქნეს მისი განცხადების მომენტიდან არა უგვიანეს 3 დღისა, ხოლო სასამართლოში – დაუყოვნებლივ, გარდა ამ კოდექსით პირდაპირ დადგენილი შემთხვევებისა.

6. სასამართლოში საქმის განხილვისას შუამდგომლობის დასაყენებლად და დასაბუთებლად სასამართლო მხარეს განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

7. სასამართლოში საქმის განხილვისას დაყენებულ შუამდგომლობასთან დაკავშირებით სასამართლო მხარეს პოზიციის გამოსახატავად განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

მუხლი 94. შუამდგომლობის გადაწყვეტა

1. შუამდგომლობა უნდა დაკმაყოფილდეს, თუ მასში ასახული მოთხოვნის შესრულება ხელს უწყობს სისხლის სამართლის პროცესის ამოცანების განხორციელებას, ხოლო თუ იგი მიმართულია სისხლის სამართლის პროცესის გაჭიანურების ან ხელის შეშლისაკენ, – უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

2. შუამდგომლობის ავტორი მას ასაბუთებს ზეპირად.

3. თუ სხდომაში მონაწილეობს პირი, რომლის ინტერესებსაც ეხება შუამდგომლობა, აგრეთვე მისი ადვოკატი, მათაც ეძლევათ შესაძლებლობა, მისცენ განმარტება და ჩამოაყალიბონ თავიანთი მოსაზრებანი.

4. შუამდგომლობის განხილვის შედეგად, უფლებამოსილი პირი იღებს მისი დაკმაყოფილების, ნაწილობრივ დაკმაყოფილების ან უარყოფის გადაწყვეტილებას.

5. შუამდგომლობის განხილვის შედეგების თაობაზე დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს მის განმცხადებელს. თუ შუამდგომლობის განმცხადებელს უარი ეთქვა მის დაკმაყოფილებაზე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით მას უნდა გადაეცეს გადაწყვეტილების ასლი.

6. შუამდგომლობის წარდგენისას სასამართლოს წარედგინება საქმის იმ მასალების ასლები, რომლებიც აუცილებელია მისი განხილვისათვის.

მუხლი 95. საჩივრის შეტანის უფლება და წესი

1. სისხლის სამართლის პროცესის მხარეს, ამ კოდექსით დადგენილ შემთხვევებში, უფლება აქვს, გაასაჩივროს სასამართლოს, პროკურორის, გამომძიებლის ქმედება ან გადაწყვეტილება.

2. სასამართლოს ქმედებასთან და გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით საჩივარი შეაქვთ გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოში.

3. საჩივარი უნდა იყოს წერილობითი. ის უნდა დაერთოს სისხლის სამართლის საქმეს.

4. საჩივარი შეაქვთ იმდენ ეგზემპლარად, რომ უზრუნველყოფილ იქნას მის განხილვაში მონაწილეთათვის გადაცემა.

5. საჩივრის შეტანა შეიძლება სისხლის სამართლის პროცესის ნებისმიერ ეტაპზე, ამ კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევებში და წესით.

6. თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, საჩივრის შეტანა შეიძლება 10 დღის ვადაში მას შემდეგ, რაც მომჩივნისათვის ცნობილი გახდა იმ ქმედებისა თუ გადაწყვეტილების თაობაზე, რომელსაც იგი უკანონოდ და დაუსაბუთებლად მიიჩნევს.

7. საჩივარში უნდა აღინიშნოს თუ რა მოთხოვნები იქნა დარღვეული გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამოტანისას, რაში გამოიხატა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დებულებათა მცდარობა. საჩივარს უნდა დაერთოს მასში მითითებული გარემოებების დამადასტურებელი მასალები, მათ შორის, იმ ახალ გარემოებათა შესახებ, რომელიც არ იყო ცნობილი გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამოტანისას.

8. საჩივრის გადაწყვეტამდე მის შემტან მხარეს უფლება აქვს უკან გაითხოვოს იგი.

მუხლი 96. გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერება საჩივრის შეტანასთან დაკავშირებით

ამ კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევაში საჩივრის შეტანა აჩერებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების აღსრულებას. სხვა შემთხვევაში საჩივრის შეტანა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების აღსრულებას აჩერებს, თუ ამას მხარეთა შუამდგომლობით საჭიროდ ჩათვლის საჩივრის განმხილველი პირი.

მუხლი 97. საჩივრის განხილვის ზოგადი წესი

1. საჩივარი არ შეიძლება განიხილოს იმ პირმა, რომლის მოქმედებაც საჩივრდება.

2. ორგანო ან პირი, რომელიც საჩივარს განიხილავს, ვალდებულია თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში დაუყოვნებლივ მიიღოს ზომები სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეთა და სხვა პირთა დარღვეული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების აღსადგენად.

3. თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, საჩივარი განხილული და გადაწყვეტილი უნდა იქნეს საჩივრის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების მქონე ორგანოსათვის ან პირისათვის საჩივრის გადაცემიდან 3 დღეში.

მუხლი 98. გადაწყვეტილება საჩივრის გამო

1. საჩივრის განხილვის შედეგად შეიძლება მიღებულ იქნეს ერთ-ერთი შემდეგი გადაწყვეტილება:

ა) გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ან მისი ნაწილის გაუქმების ან შეცვლის შესახებ;

ბ) საჩივრის უარყოფის შესახებ.

2. სისხლის სამართლის საქმეს უნდა დაერთოს საჩივარი და მიღებული გადაწყვეტილება.

მუხლი 99. საჩივრის გამო გადაწყვეტილების შესახებ შეტყობინება

საჩივრის განხილვის შედეგების თაობაზე დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს მის ავტორს. თუ საჩივრის ავტორს უარი ეთქვა მის დაკმაყოფილებაზე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით მას უნდა გადაეცეს გადაწყვეტილების ასლი.

კერძო ნაწილი

**კარი IV
გამოძიება**

თავი XIV

გამოძიების საფუძვლები

მუხლი 100. გამოძიების დაწყების მოვალეობა

1. დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში გამოძიებელი, პროკურორი ვალდებული არიან, დაიწყონ გამოძიება. გამოძიებლის მიერ გამოძიების დაწყების თაობაზე დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს პროკურორს.

2. გამოძიებელი, პროკურორი ვალდებულია, გამოძიების დაწყების შესახებ განმცხადებელს წერილობით აცნობოს 3 დღის ვადაში.

მუხლი 101. ინფორმაცია დანაშაულის შესახებ

1. გამოძიების დაწყების საფუძველია ინფორმაცია დანაშაულის შესახებ, რაც გამოძიებელს ან პროკურორს მიაწოდეს, გამოვლინდა სისხლის სამართლის პროცესის დროს ან გამოქვეყნებულია მედიაში.

2. ინფორმაცია დანაშაულის შესახებ შეიძლება იყოს წერილობითი, ზეპირი ან სხვაგვარად დაფიქსირებული.

3. ზეპირი ცნობის შესახებ დგება ოქმი, რომელსაც ხელს აწერენ განმცხადებელი და განცხადების მიმღები თანამდებობის პირი. ანონიმური ცნობის საფუძველზე გამოძიებელია უფლებამოსილია, დაიწყოს წინასწარი გამოძიება. დაუშვებელია პირის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელება მხოლოდ ანონიმური ცნობის საფუძველზე.

4. 14 წელს მიღწეულ განმცხადებელს ხელწერილის ჩამორთმევით აფრთხილებენ ცრუ დასმენისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ.

მუხლი 102. საქმის ქვემდებარეობით გადაგზავნა

თუ გამოძიების დაწყების შემდეგ გამოიკვეთა, რომ სისხლის სამართლის საქმის გამოძიება განეკუთვნება გამოძიების სხვა ორგანოს, გადაუდებელი საგამოძიებო მოქმედებათა შესრულების შემდეგ პროკურორი დაუყოვნებლივ გადააგზავნის საქმეს ქვემდებარეობის მიხედვით.

მუხლი 103. გამოძიების ვადა

გამოძიება მიმდინარეობს გონივრულ ვადებში, მაგრამ არა უმეტეს შესაბამისი დანაშაულისათვის სისხლის სამართლის კოდექსით დადგენილი სისხლისსამართლებრივი დევნის ხანდაზმულობის ვადისა.

მუხლი 104. გამოძიების მონაცემების გამჟღავნების დაუშვებლობა

1. პროკურორი ვალდებულია, უზრუნველყოს, რომ გამოძიების მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაცია არ გახდეს საჯარო. ამ მიზნით, ის უფლებამოსილია, სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეს დაავალდებულოს, მისი ნებართვის გარეშე არ გაამჟღავნოს საქმეში არსებული ცნობები და გააფრთხილოს ის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ.

2. მართლმსაჯულებისა და მხარეთა ინტერესებიდან გამომდინარე გამოძიებისა და საქმის სასამართლოში განხილვის ნებისმიერ ეტაპზე სასამართლო უფლებამოსილია, მხარეთა შუამდგომლობით, ან საკუთარი ინიციატივით, მიიღოს გადაწყვეტილება საქმის მონაწილეთა ან/და სასამართლო

გამოძიების

სხდომის დარბაზში მეოფ პირთა მიმართ განსახილველი საქმის გარკვეული მონაცემების საჯაროდ გავრცელებისაგან დაცვის შესახებ. აღნიშნულის დარღვევა იწვევს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 105. გამოძიების ან/და სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის საფუძვლები

1. გამოძიება უნდა შეწყდეს, ხოლო სისხლისსამართლებრივი დევნა არ უნდა დაიწყოს ან შეწყდეს, თუ:

ა) არ არსებობს სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული ქმედება;

ბ) ქმედება არ არის მართლსაწინააღმდეგო;

გ) ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულებრიობას;

დ) კანონი, რომელსაც ემყარება ბრალდება, არაკონსტიტუციურად არის ცნობილი;

ე) გასულია საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით დადგენილი სისხლისსამართლებრივი დევნის ხანდაზმულობის ვადა;

ვ) გამოცემულია ამნისტიის აქტი, რომელიც პირს ათავისუფლებს ჩადენილი ქმედებისათვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისა და სასჯელისაგან;

ზ) არსებობს კანონიერ ძალაში შესული განაჩენი იმავე ბრალდების გამო ან/და სასამართლოს განჩინება იმავე ბრალდებით სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის თაობაზე;

თ) არსებობს პროკურორის დადგენილება სისხლისსამართლებრივი დევნისა ან/და გამოძიების შეწყვეტის შესახებ;

ი) თუ პროკურორი უარს იტყვის ბრალდებაზე ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და დადგენილი წესით;

კ) დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის აღების გამო (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 21-ე მუხლი);

ლ) ქმედითი მონაწილების გამო (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 68-ე და 322-ე მუხლები და ამავე კოდექსის 203-ე, 221-ე, 223-ე, 236-ე, 260-ე, 323-ე, 339-ე, 370-ე, 371-ე, 375-ე, 388-ე და 389-ე მუხლების შენიშვნებით გათვალისწინებულ შემთხვევები)

მ) ვითარება შეიცვალა.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, სისხლისსამართლებრივი დევნა არ უნდა დაიწყოს, ხოლო დაწყებული დევნა უნდა შეწყდეს, თუ:

ა) პირს არ მიუღწევია იმ ასაკისათვის, რომლიდანაც დგება სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა;

ბ) პირმა დანაშაული ჩაიდინა შეურაცხაობის მდგომარეობაში, რაც დადასტურებულია სახელმწიფო სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის დასკვნით;

გ) გარდაიცვალა ბრალდებული;

დ) საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 344-ე მუხლით ან 362-ე მუხლით გათვალისწინებული ქმედებები ჩადენილია პირის მიერ საქართველოს

სისხლის სამართლის კოდექსის 143¹ ან/და 143² მუხლით გათვალისწინებულ დანაშაულში დაზარალებულად ყოფნის გამო.

3. სისხლისსამართლებრივი დევნა შესაძლოა აგრეთვე არ დაიწყოს ან/და შეწყდეს, თუ ის ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის პოლიტიკას, რომლის სახელმძღვანელო პრინციპების ზოგადი ნაწილი საჯაროა.

მუხლი 106. გამოძიებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის გადაწყვეტილება

1. გამოძიების ან/და სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის გადაწყვეტილებას იღებს პროკურორი დადგენილებით, რაც სასამართლოში არ საჩივრდება. იგი დაზარალებულმა შეიძლება ერთჯერადად გაასაჩივროს ზემდგომ პროკურორთან.

2. ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული გადაწყვეტილების შესახებ ეცნობება ბრალდებულს, მის ადვოკატს და დაზარალებულს.

3. თუ სისხლისსამართლებრივი დევნა წყდება ამ კოდექსის 105-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, პროკურორს უფლება აქვს მიმართოს სასამართლოს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით „ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებების გამოყენების შუამდგომლობით.

მუხლი 107. სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის განჩინების გასაჩივრება

1. განჩინება სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის შესახებ შეიძლება გაასაჩივროს პროკურორმა.

2. სასამართლო უფლებამოსილია ამ მუხლით გათვალისწინებული საჩივრები განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე. ზეპირი მოსმენის შემთხვევაში სასამართლო აცხადებს განჩინების სარეზოლუციო ნაწილს.

3. ამ მუხლით გათვალისწინებულ საჩივართან დაკავშირებით მიღებული განჩინება არ საჩივრდება.

მუხლი 108. შეწყვეტილი სისხლისსამართლებრივი დევნის განახლება

1. თუ ზემდგომმა პროკურორმა გააუქმა დადგენილება ან სასამართლომ - განჩინება სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის შესახებ და არ გასულა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის ხანდაზმულობის ვადა, სისხლისსამართლებრივი დევნა უნდა განახლდეს.

2. სისხლისსამართლებრივი დევნის განახლების შესახებ წერილობით უნდა ეცნობოს ბრალდებულსა და ადვოკატს, დაზარალებულს.

მუხლი 109. სისხლის სამართლის საქმეთა გაერთიანება

საქმეთა გაერთიანება გამოძიების სტადიაზე ხდება პროკურორის დადგენილებით, ხოლო სასამართლოში - მხარის შუამდგომლობით სასამართლოს განჩინებით.

მუხლი 110. სისხლის სამართლის საქმის გამოყოფა

1. გამოძიების სტადიაზე პროკურორს უფლება აქვს, სისხლის სამართლის საქმიდან ცალკე წარმოებისათვის გამოეყოს სისხლის სამართლის საქმე.

2. სასამართლოში სისხლის სამართლის საქმიდან ცალკე წარმოებისათვის სისხლის სამართლის საქმის გამოყოფა ხდება მხარეთა შუამდგომლობით სასამართლოს განჩინებით.

თავი XV საგამოძიებო მოქმედებები

მუხლი 111. საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების ზოგადი წესები

1. მხარეები ამ კოდექსით დადგენილი წესით საგამოძიებო მოქმედებების ჩატარებისას სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და მოვალეობებით გარდა ამ მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებული გამონაკლისებისა. მხარეები ატარებენ საგამოძიებო მოქმედებებს ამ კოდექსით დადგენილი წესით და ფარგლებში. პროკურორს უფლება აქვს დაესწროს სამართალდამცავი ორგანოების მიერ ჩატარებულ საგამოძიებო მოქმედებებს. სამართალდამცავმა ორგანოებმა საგამოძიებო მოქმედება არ უნდა ჩაატარონ პროკურორის მონაწილეობის გარეშე, თუ ის ამას მოითხოვს. პროკურორი უფლებამოსილია, დაესწროს დაცვის მხარის მიერ ჩატარებულ საგამოძიებო მოქმედებას დაცვის მხარის თანხმობით.

2. დაცვის მხარე არ არის უფლებამოსილი, მიმართოს სასამართლოს შუამდგომლობით შემდეგი საგამოძიებო მოქმედებების ჩასატარებლად:

- ა) ფარული საგამოძიებო მოქმედებები;
- ბ) ჩხრეკა;
- გ) ამოღება.

3. საგამოძიებო მოქმედების დაწყებამდე საგამოძიებო მოქმედების ჩამტარებელი პირი მონაწილეებს განუმარტავს: უფლებებს, მოვალეობებსა და საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების წესებს. საგამოძიებო მოქმედების ჩამტარებელი პირი ვალდებულია, უზრუნველყოს მონაწილე პირთა უფლებების განხორციელების შესაძლებლობა.

4. თუ საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების საფუძველია გამოძიებლის დადგენილება ან სასამართლოს განჩინება, გამოძიებელი მას აცნობს იმ პირს, რომლისთვისაც დადგენილების (განჩინების) შესრულება სავალდებულოა, რასაც იგი ადასტურებს ხელმოწერით.

5. გარდა გადაუდებელი აუცილებლობისა და ფარული საგამოძიებო მოქმედებისა, საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება ღამით დაუშვებელია. საგამოძიებო მოქმედება უნდა ჩატარდეს გონივრულ ვადაში.

6. საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისას შეიძლება გამოიყენონ დანაშაულის კვალისა და ნივთიერ მტკიცებულებათა აღმოჩენის, ფიქსაციისა და ამოღების მეცნიერულ-ტექნიკური საშუალებები და მეთოდები.

7. საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისათვის წინააღმდეგობის გაწევის შემთხვევაში დასაშვებია იძულების პროპორციული ზომის გამოყენება.

8. საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისას ქირურგიული ან სამედიცინო გამოკვლევის სხვა მეთოდებისა და საშუალებების გამოყენება, რომლებიც იწვევს ძლიერი ტკივილის შეგრძნებას, დასაშვებია მხოლოდ საგამონაკლისო შემთხვევებში და ამ პირის თანხმობით. თუ ამ პირს 16 წლის ასაკისათვის არ მიუღწევია ან ფსიქიკურად დაავადებულია აუცილებელია მშობლის, მეურვის ან მზრუნველის თანხმობა ან სასამართლოს განჩინება.

9. თუ საგამოძიებო მოქმედება დაკავშირებულია სხეულის გაშიშვლებასთან, ადამიანის სხეულზე ძალადობის კვალის გამოვლენასთან ან მისი ჩატარება განსაკუთრებულ პროფესიულ ცოდნას მოითხოვს, მხარე მას ატარებს ექსპერტის მონაწილეობით. თუ საგამოძიებო მოქმედება ითვალისწინებს გაშიშვლებას, ექსპერტი და მხარე უნდა იყვნენ იმავე სქესის, რომელი სქესისაც არის შესამოწმებელი.

მუხლი 112. სასამართლოს განჩინებით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედება

1. საგამოძიებო მოქმედება, რომელიც ზღუდავს კერძო საკუთრებას, მფლობელობას ან პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას, ტარდება მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, სასამართლოს განჩინებით. მოსამართლე შუამდგომლობისა და მისი განხილვისათვის საჭირო ინფორმაციის შესვლიდან არა უგვიანეს 24 საათისა ზეპირი მოსმენის გარეშე წყვეტს შუამდგომლობას. მოსამართლე უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს შუამდგომლობის შემტანი მხარის მონაწილეობით. ამ შემთხვევაში შუამდგომლობის განხილვისას გამოყენება ამ კოდექსის 206-ე მუხლით გათვალისწინებული წესი. თანამესაკუთრის ან თანამფლობელის ან კომუნიკაციის ერთი მხარის თანხმობა საკმარისია სასამართლოს განჩინების გარეშე ამ ნაწილით გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედების ჩასატარებლად.

2. სასამართლოს განჩინებაში აღნიშნული უნდა იყოს მისი შედგენის თარიღი და ადგილი, მოსამართლის გვარი, პირი, რომელმაც მას შუამდგომლობით მიმართა, განკარგულება საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესახებ იმის ზუსტი მითითებით, თუ რა არის მისი არსი და ვისზე ვრცელდება იგი, განჩინების მოქმედების ვადა, პირი ან ორგანო, რომელმაც უნდა შეასრულოს განჩინება, მოსამართლის ხელმოწერა, დამოწმებული სასამართლოს ბეჭდით.

3. ჩხრეკის ან ამოღების განჩინებაში აგრეთვე აღნიშნული უნდა იყოს ის უძრავ-მოძრავი ქონება, სადაც ნებადართულია საგამოძიებო მოქმედება და ის ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც მას ფლობს (თუ მათი ვინაობა ცნობილია); ფიზიკური პირი, რომლის პირადი ჩხრეკა უნდა ჩატარდეს; ჩხრეკის თუ ამოღების დროს აღმოსაჩენი და ამოსადები სავარაუდო საგანი, ნივთი, ნივთიერება ან სხვა ობიექტი და მისი გვარეობითი ნიშნები; უფლება, წინააღმდეგობის არსებობისას პროპორციული იძულების გამოყენების შესახებ. ჩხრეკის ან ამოღების განჩინება ძალადაკარგულია, თუ იგი არ დაწყებულია 30 დღის ვადაში.

4. კომუნიკაციის ტექნიკური საშუალებით განხორციელებული გზავნილის დაყადაღებისა და ამოღების განჩინებში, აგრეთვე მითითებულ უნდა იყოს: იმ პირის სახელი და გვარი, ვისაც ეგზავნება დასაყადაღებელი გზავნილი; გამგზავნის სახელი და გვარი, მისამართი (თუ არის ცნობა ამის შესახებ); დაყადაღებული გზავნილის სახე; ყადაღის დადების ვადა; იმ დაწესებულების დასახელება, რომელსაც ევალება დააკაოს გზავნილი; გამომძიებლის უფლება გზავნილის დათვალიერებასა და ამოღებაზე.

5. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული საგამომძიებლო მოქმედება გადაუდებელ შემთხვევაში, როდესაც დაყოვნებამ შეიძლება გამოიწვიოს გამოძიებისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი მონაცემების განადგურება ან შეუძლებელს გახდის აღნიშნული მონაცემების მოპოვებას, ან როცა საქმისათვის საჭირო საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი აღმოჩენილია სხვა საგამომძიებლო მოქმედების ჩატარებისას (თუ აღმოჩენილია მხოლოდ ზედაპირული დათვალიერების შედეგად) ან არსებობს სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის ხელყოფის რეალური საფრთხე, შეიძლება ჩატარდეს სასამართლოს განჩინების გარეშე, გამომძიებლის დადგენილებით, რის შესახებაც მოსამართლეს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც ჩატარდა აღნიშნული საგამომძიებლო მოქმედება უნდა წარედგინოს შუამდგომლობა საგამომძიებლო მოქმედების დაწყებიდან 12 საათის განმავლობაში (ხოლო თუ ამ ვადის ამოწურვა ემთხვევა არა სამუშაო დროს, მაშინ ამ დროის გასვლიდან არაუგვიანეს ერთი საათისა) კანონიერების შემოწმების შესახებ, და გადაეცეს სისხლის სამართლის საქმის მასალები (ან მათი ასლები), რომლებიც ასაბუთებენ საგამომძიებლო მოქმედების გადაუდებლად ჩატარების აუცილებლობას. მოსამართლე მასალების შესვლიდან არა უგვიანეს 24 საათისა ზეპირი მოსმენის გარეშე წყვეტს შუამდგომლობას. სასამართლო უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს მხარეთა (თუ სისხლისსამართლებრივი დევნა დაწყებულია) და იმ პირის მონაწილეობით, რომლის მიმართაც ჩატარდა საგამომძიებლო მოქმედება. შუამდგომლობის განხილვისას მოსამართლე ამოწმებს სასამართლო გადაწყვეტილების გარეშე ჩატარებული საგამომძიებლო მოქმედების კანონიერებას. მოსამართლე უფლებამოსილია, განმარტების მისაცემად გამოიძახოს ის პირი, რომელმაც შესაბამისი საგამომძიებლო მოქმედება სასამართლოს განჩინების გარეშე ჩაატარა. ამ შემთხვევაში შუამდგომლობის განხილვისას გამოყენება ამ კოდექსის 206-ე მუხლით გათვალისწინებული წესი.

6. მასალების განხილვის შემდეგ სასამართლოს გამოაქვს განჩინება:

- ა) ჩატარებული საგამომძიებლო მოქმედების კანონიერად ცნობის შესახებ;
- ბ) ჩატარებული საგამომძიებლო მოქმედების უკანონოდ და მიღებული ინფორმაციის დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობის შესახებ.

7. ამ მუხლით გათვალისწინებულ საკითხებზე სასამართლო უფლებამოსილია შუამდგომლობა განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

8. ამ მუხლის საფუძველზე მიღებული სასამართლოს განჩინება საჩივრდება ამ კოდექსის 207-ე მუხლით დადგენილი წესით. განჩინების გასაჩივრების ვადის ათვლა იწყება განჩინების აღსრულებიდან.

მუხლი 113. გამოკითხვის წესი

1. ნებისმიერი პირი, რომელიც შეიძლება ფლობდეს საქმისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას, ნებაყოფლობით შეიძლება, გამოკითხულ იქნეს მხარეთა მიერ. დაუშვებელია გამოსაკითხი პირის იძულება მტკიცებულების წარმოდგენაზე ან ინფორმაციის გაცემაზე.

2. გამოსაკითხ პირს უფლება აქვს საკუთარი სახსრებით ისარგებლოს ადვოკატის მომსახურებით, საკუთარი თავის წინააღმდეგ არ მისცეს ინფორმაცია და უფლება განემარტოს აღნიშნული უფლებების შესახებ გამოკითხვის დაწყებამდე.

3. გამოკითხვის წინ უნდა დადგინდეს გამოსაკითხი პირის ვინაობა და სხვა აუცილებელი ინფორმაცია, რაც უნდა აღინიშნოს გამოკითხვის ოქმში.

მუხლი 114. დაკითხვის წესი გამოძიების დროს

1. გამოძიების სტადიაზე, მხარის შუამდგომლობით, გამოძიების ადგილის ან მოწმის ადგილსამყოფელის მიხედვით, მაგისტრატ მოსამართლის წინაშე შეიძლება დაკითხულ იქნეს პირი მოწმის სახით თუ:

ა) არსებობს მისი სიცოცხლის მოსპობის ან ჯანმრთელობის გაუარესების რეალური საფრთხე, რამაც შეიძლება ხელი შეუშალოს მის დაკითხვას საქმის არსებითი განხილვის დროს;

ბ) იგი ხანგძლივი დროით ტოვებს საქართველოს ტერიტორიას;

გ) სხვა წყაროებიდან გონივრული ძალისხმევის მიუხედავად შეუძლებელია საქმის სასამართლოში არსებითად განსახილველად წარმართვისათვის აუცილებელი მტკიცებულების მოპოვება;

დ) ეს აუცილებელია დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების გამო.

2. ამ მუხლით გათვალისწინებული წესით მაგისტრატ მოსამართლის წინაშე ჩვენების მიცემა სავალდებულოა და უარის თქმა იწვევს სისხლისამართლებრივ პასუხისმგებლობას.

3. ამ მუხლით დადგენილ შემთხვევაში დასაკითხ პირს იძახებენ სასამართლო უწყებით. დაკითხვა წარმოებს მხარეთა მონაწილეობით. მეორე მხარის გამოუცხადებლობა არ აბრკოლებს დაკითხვის წარმოებას.

4. მართლმსაჯულების ინტერესებიდან გამომდინარე, მხარის დასაბუთებული შუამდგომლობითა და მოსამართლის გადაწყვეტილებით, შესაძლოა, დაკითხვა ნაწარმოები იქნას მეორე მხარის წინასწარი ინფორმირებისა და დასწრების გარეშე. ასეთ შემთხვევაში მოწმის მიერ მიცემული ჩვენება საქმის არებითი განხილვისას დაუშვებელ მტკიცებულებას წარმოადგენს, თუ კი შესაძლებელია მისი ხელახალი დაკითხვა.

5. ამ მუხლით გათვალისწინებული წესით მოწმის დაკითხვის შესახებ მხარე შუამდგომლობით მიმართავს მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით. მოწმე უნდა დაიკითხოს შუამდგომლობის შეტანიდან გონივრულ ვადაში. შუამდგომლობის ინიციატორის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში მოწმე არ იკითხება.

მუხლი 115. დაკითხვის ზოგადი წესი

1. დაკითხვის დაწყებამდე სასამართლო ადგენს მოწმის ვინაობას, ფიცის დადების შემდეგ სასამართლო მოწმეს განუმარტავს: უფლება-მოვალეობებს; რა

საქმეზე გამოძახებული; რომ ვალდებულია თქვას ყველაფერი, რაც იცის საქმესთან დაკავშირებით და აფრთხილებს ჩვენების მიცემაზე უარის თქმისათვის, ცრუ და არსებითად ურთიერთსაწინააღმდეგო ჩვენების მიცემისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ; რომ იგი ვალდებული არ არის მისცეს დანაშაულის ჩადენაში თავისი ან ახლო ნათესავის მამხილებელი ჩვენება; სასამართლო ასევე აღგენს, რა დამოკიდებულება აქვს მოწმეს ბრალდებულთან და დაზარალებულთან.

2. დაკითხვის დაწყებისთანავე მოწვევის ინიციატორმა მხარემ მოწმეს უნდა შესთავაზოს, თქვას ყველაფერი, რაც იცის საქმის შესახებ. პასუხის გაცემისას მისი შეწყვეტა დაუშვებელია, მაგრამ, თუ დასაკითხი ლაპარაკობს გარემოებებზე, რომლებიც აშკარად არ ეხება საქმეს, მოსამართლეს მხარის შუამდგომლობით შეუძლია მისი შეჩერება. ამის შემდეგ დასაკითხ პირს მისი ჩვენების შევსებისა და დაზუსტების მიზნით შეიძლება დაკითხვის ინიციატორმა დაუსვას კითხვები ამ კოდექსის 244-ე მუხლის შესაბამისად. პირდაპირი დაკითხვის დამთავრების შემდეგ მონაწინააღმდეგე მხარე უფლებამოსილია აწარმოოს მოწმის ჯვარედინი დაკითხვა ამ კოდექსის 245-ე მუხლით დადგენილი წესით.

3. მოწმის დაკითხვა შეიძლება მხოლოდ იმ გარემოების შესახებ, რომელსაც მნიშვნელობა აქვს საქმისათვის.

4. ნასამართლობის შესახებ მოწმეს შეკითხვა შეიძლება დაესვას, თუ იგი საჭიროა მოწმის სანდოობის დადგენის გამო.

5. თუ მოწმეს უჭირს სიტყვიერად აღწეროს მოვლენა, რომლის თვითმხილველიც იგი იყო, მას შეუძლია თავისი ჩვენება ჩამოაყალიბოს სხვა ნიშნობრივი ფორმით, სახელდობრ, ნახაზის, სქემის, ჩანახატის ან სხვა ამგვარი სახით.

6. დაკითხვისას მოწმეს შეუძლია გამოიყენოს დოკუმენტი, ჩანაწერი ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი.

7. მხარეებს შეუძლიათ, დასაკითხ პირს მოსთხოვონ დოკუმენტი, ჩანაწერი ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი, რომელსაც ის იყენებდა დაკითხვისას, ხოლო შემოწმების შემდეგ დაუბრუნონ ან დაურთონ საქმეს.

8. დაკითხვისას მხარეებს შეუძლიათ მოწმეს წარუდგინონ საქმეზე დართული საგანი, დოკუმენტი ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი.

მუხლი 116. არასრულწლოვნის დაკითხვა

1. არასრულწლოვანი შეიძლება დაკითხოს იმ შემთხვევაში, თუ მას შეუძლია სიტყვიერად ან სხვა ფორმით გადმოსცეს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ინფორმაცია.

2. არასრულწლოვნის დაკითხვა ტარდება კანონიერი წარმომადგენლის, პედაგოგის ან ფსიქოლოგის დასწრებით.

3. 14 წლამდე ასაკის პირის დაკითხვა შეიძლება მხოლოდ კანონიერი წარმომადგენლის თანხმობითა და დასწრებით; მას უფლება აქვს გამოთქვას თავისი მოსაზრება და სასამართლოს ნებართვით, დააზუსტოს დასმული შეკითხვა. 14 წლამდე ასაკის მოწმეს განუმარტავენ მის მოვალეობას ილაპარაკოს მხოლოდ სიმართლე, მაგრამ არ აფრთხილებენ ჩვენების მიცემაზე

უარის თქმისათვის, ცრუ ჩვენების და არსებითად ურთიერთსაწინააღმდეგო ჩვენების მიცემისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის თაობაზე.

მუხლი 117. ყრუ-მუნჯი და მძიმედ დაავადებული პირის დაკითხვა

1. ყრუ-მუნჯის დაკითხვა ტარდება შესაბამისი ცოდნის მქონე თარჯიმნის მონაწილეობით. თუ დასაკითხი არის ყრუ, მისდამი შეკითხვების დასმა შეიძლება წერილობით; თუ ის მუნჯია, მას შეუძლია შეკითხვებზე პასუხები წერილობით გასცეს.

2. მძიმედ დაავადებულის დაკითხვა ტარდება ექიმის ნებართვით და საჭიროების შემთხვევაში მისი დასწრებით.

მუხლი 118. მოწმის დაკითხვა საქმის არსებითი განხილვის დროს

1. ბრალდების მოწმის დაკითხვას იწყებს ბრალდების მხარე, აგრძელებს დაცვის მხარე და პირიქით.

2. მოწმე უნდა დაიკითხოს სხვა მოწმეთაგან განცალკევებით. ამასთან სასამართლო იღებს ზომებს, რათა ერთ საქმეზე გამოძახებულ მოწმეებს დაკითხვის დამთავრებამდე ერთმანეთთან ურთიერთობა არ ჰქონდეთ.

3. არ დაიკითხება ის მოწმე, რომელიც იმ მომენტში ვერ წარსდგება სასამართლოს წინაშე ამ კოდექსის 114-ე მუხლის პირველი ნაწილის "ა)" და "დ)" ქვეუნიჭტებით გათვალისწინებული გარემოებების გამო. ასეთ შემთხვევაში არსებით სხდომაზე ქვეყნდება მისი წინასასამართლო ჩვენება. ეს ჩვენება არ შეიძლება იყოს ბრალდებულის მსჯავრდების ერთადერთი საფუძველი. იგი დადასტურებული უნდა იყოს სხვა მტკიცებულებათა ერთობლიობით.

მუხლი 119. ამოღების, ჩხრეკის მიზანი და საფუძველი

1. დასაბუთებული ვარაუდის არსებობის შემთხვევაში ამოღება და ჩხრეკა ტარდება იმ მიზნით, რომ აღმოჩენილ და ამოღებულ იქნას საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი.

2. ჩხრეკის ჩატარება შეიძლება აგრეთვე ძეხნილისა და გვამის აღმოსაჩენად.

3. საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგანი, დოკუმენტი ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი შეიძლება ამოღებულ იქნეს, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ის ინახება გარკვეულ ადგილას, გარკვეულ პირთან და მათი ძებნა საჭირო არ არის.

4. საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგნის, დოკუმენტის ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ამოსაღებად შეიძლება ჩატარდეს ჩხრეკა, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ის ინახება გარკვეულ ადგილას, გარკვეულ პირთან და მის აღმოსაჩენად საჭიროა ძებნა.

მუხლი 120. ამოღებისა და ჩხრეკის წესი

1. ამოღების ან ჩხრეკის ჩატარების შესახებ სასამართლოს განჩინების ან გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში დადგენილების საფუძველზე გამომძიებელს უფლება აქვს, საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების თუ

ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის აღმოსაჩენად და ამოსაღებად შევიდეს საცავში, სადგომში ან სხვა მფლობელობაში.

2. ამოღების ან ჩხრეკის დაწყების წინ გამომძიებელი ვალდებულია სასამართლოს განჩინება ან გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში დადგენილება გააცნოს პირს, რომელთანაც ტარდება ამოღება ან ჩხრეკა. დადგენილების გაცნობას პირი ადასტურებს ხელმოწერით.

3. გამომძიებელს უფლება აქვს, ამოღების ან ჩხრეკის ადგილზე მყოფ ან იქ მისულ პირს ამოღებისა თუ ჩხრეკის დამთავრებამდე აუკრძალოს წასვლა, ერთმანეთთან ან სხვა პირთან ურთიერთობა, რაც აღინიშნება ოქმში.

4. განჩინების ან გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში დადგენილების წარდგენის შემდეგ გამომძიებელი პირს, რომელთანაც ტარდება ამოღება ან ჩხრეკა წინადადებას აძლევს, ამოსაღები საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ნებაყოფლობით გადაცემის თაობაზე. ამოსაღები ობიექტის ნებაყოფლობით გადაცემის შემთხვევაში აღნიშნული ფაქტი ფიქსირდება ოქმში, ხოლო ნებაყოფლობით გადაცემაზე უარის თქმის, ასევე არასრულად გადაცემის შემთხვევაში ამოღება ხდება იძულებით.

5. ჩხრეკისას იძებნება და ამოიღება ის საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი, რომელიც აღნიშნულია განჩინებაში ან დადგენილებაში. ასევე ამოღებულ უნდა იქნეს ინფორმაციის შემცველი ყველა სხვა ობიექტი, რომელსაც შესაძლოა მტკიცებულების მნიშვნელობა ჰქონდეს ამ საქმისათვის, ან აშკარად მიუთითებს სხვა დანაშაულზე, აგრეთვე, სამოქალაქო ბრუნვიდან ამოღებული საგანი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი.

6. ჩხრეკის ან ამოღების დროს აღმოჩენილი ყველა საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი ამოღებამდე, თუ შესაძლებელია, ჯერ უნდა წარედგინოს ამ საგამომძიებო მოქმედებაში მონაწილე პირებს, შემდეგ ამოღებულ იქნას, დაწვრილებით აღიწეროს, დაილუქოს და შესაძლებლობის შემთხვევაში შეიფუტოს. შეფუთულ ნივთზე ლუქის გარდა აღინიშნება თარიღი და იმ პირთა ხელმოწერები, ვინც მონაწილეობდა საგამომძიებო მოქმედებაში.

7. ამოღების ან ჩხრეკის ჩატარებისას გამომძიებელს უფლება აქვს გააღოს დაკეტილი სათავსი და საცავი, თუ გასაჩხრეკი უარს ამბობს ნებაყოფლობით გააღოს ისინი.

8. დასაშვებია ჩხრეკის ან/და ამოღების ადგილას მყოფი პირის პირადი ჩხრეკა, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ მათ დამალეს ამოსაღები საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი. ასეთი შემთხვევა ითვლება გადაუდებელ აუცილებლად და იგი ტარდება სასამართლოს განჩინების და გამომძიებლის დადგენილების გარეშე. ჩხრეკის ან/და ამოღების კანონიერება მოწმდება სასამართლოს მიერ ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესით.

9. იურიდიული პირის ან ადმინისტრაციული ორგანოს შენობაში ამოღება ან ჩხრეკა უნდა ჩატარდეს მისი ხელმძღვანელის ან წარმომადგენლის დასწრებით.

Handwritten signature

მუხლი 121. პირადი ჩხრეკა

1. პროკურორს, გამომძიებელს, დაკავების უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირებს ამ კოდექსის 120-ე მუხლით დადგენილი წესით უფლება აქვთ დასაბუთებული ვარაუდის არსებობისას პირადი ჩხრეკით ამოიღონ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი, რომელიც აღმოჩენილია პირის ტანსაცმელზე, მის ხელთ არსებულ ნივთებში ან სატრანსპორტო საშუალებაში, სხეულზე ან სხეულში.

2. თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ დაკავებულს აქვს იარაღი ან აპირებს თავიდან მოიშოროს დანაშაულის ჩადენაში მისი მამხილებელი მტკიცებულებები, დამკავებელ თანამდებობის პირს ამ კოდექსით დადგენილი წესით უფლება აქვს ჩაატაროს ჩხრეკა სასამართლოს განჩინების და გამომძიებლის დადგენილების გარეშე, რაზედაც კეთდება აღნიშვნა დაკავების ოქმში. ამ შემთხვევაში, ოქმი პირადი ჩხრეკის თაობაზე არ დგება. ჩხრეკის ან/და ამოღების კანონიერება მოწმდება სასამართლოს მიერ ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესით.

3. დამკავებელი ფიზიკური პირი უფლებამოსილია, განაიარაღოს დაკავებულნი.

4. თუ პირად ჩხრეკას თან სდევს გაშიშვლება, იგი უნდა ჩაატაროს იმავე სქესის პირმა, ამ დროს დასაშვებია მხოლოდ იმავე სქესის პირთა მონაწილეობა.

მუხლი 122. ამოღება და ჩხრეკა დიპლომატიური წარმომადგენლობის შენობაში და დიპლომატიურ წარმომადგენელთან

1. დიპლომატიური წარმომადგენლობის ტერიტორიაზე, დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირის, აგრეთვე, მის მიერ ან/და მისი ოჯახის წევრის მიერ დაკავებულ შენობასა და სატრანსპორტო საშუალებაში ამოღება ან ჩხრეკა დასაშვებია მხოლოდ ამ ქვეყნის დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელის თანხმობით.

2. ამოღების ან ჩხრეკის ჩასატარებლად დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელის თანხმობის გამოთხოვა ხდება საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მეშვეობით.

3. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ამოღების ან ჩხრეკის ჩატარებისას საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლის დასწრება სავალდებულოა.

მუხლი 123. ჩხრეკის, ამოღებისა და დაყადაღების წესი მედიის, გამომცემლობის რედაქციაში, სამეცნიერო, საგანმანათლებლო, რელიგიური, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების და პოლიტიკურ პარტიების სათავსოებში

1. დაუშვებელია მედიის, გამომცემლობის რედაქციაში, სამეცნიერო, საგანმანათლებლო, რელიგიურ, საზოგადოებრივ ორგანიზაციასა და პოლიტიკური პარტიის სათავსოში არსებული იმ საგნის, დოკუმენტის თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა სამეცნიერო, საგანმანათლებლო ობიექტის ჩხრეკა, ამოღება ან/და დაყადაღება, რომლის მიმართ არსებობს საჯაროდ გავრცელების გონივრული მოლოდინი.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული აკრძალვა არ ვრცელდება იმ შემთხვევაზე, როდესაც არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ამოსაღები საგანი, დოკუმენტი თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი დანაშაულის საგანი ან იარაღია.

3. სასამართლო უფლებამოსილია, მიიღოს განჩინება ჩხრეკის, ამოღების ან/და დაყადაღების შესახებ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სახეზეა აშკარა და დამაჯერებელი დასაბუთება, რომ აღნიშნული საგამოძიებო მოქმედების განხორციელება არ გამოიწვევს კონსტიტუციით დაცული სიტყვის, გამოხატვის, რწმენის, აღმსარებლობის, სინდისის ანდა გაერთიანების უფლების ხელყოფას. აღნიშნული საგამოძიებო მოქმედებები უნდა განხორციელდეს უფექტური და ამ უფლებათა ყველაზე მინიმალურად შემზღვეველი ფორმით.

მუხლი 124. ამოღებული ნივთის უკან დაბრუნება

1. თუ ამოღებული საგანი, ნივთიერება, დოკუმენტი თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი მხარის მიერ სასამართლოში მტკიცებულებად არ იქნა წარდგენილი, იგი, როგორც წესი, უბრუნდება იმ პირს, ვისგანაც იქნა ამოღებული.

2. თუ ამ მუხლის შესაბამისად დაბრუნებულ საგანთან, ნივთიერებასთან, დოკუმენტთან ან ინფორმაციის შემცველ სხვა ობიექტთან დაკავშირებით მესამე პირი აცხადებს პრეტენზიას, დაეა განიხილება სამოქალაქო წესით.

მუხლი 125. დათვალიერება

1. დანაშაულის კვალის, ნივთიერი მტკიცებულების აღმოჩენის, შემთხვევის ვითარებისა და სისხლის სამართლის საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე სხვა გარემოების გარკვევის მიზნით, მხარეს უფლება აქვს, დაათვალიეროს შემთხვევის ადგილი, საცავი, სადგომი, გვამი, საგანი, დოკუმენტი ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი.

2. თუ დათვალიერება ეხება კერძო საკუთრებას, ის ტარდება სასამართლოს განჩინების საფუძველზე. სასამართლოს განჩინება არ არის აუცილებელი როდესაც მხარე ატარებს დათვალიერებას გადაუდებელი აუცილებლობის პირობებში ან მესაკუთრე (მფლობელი) წერილობით გამოხატავს თანხმობას.

მუხლი 126. დათვალიერების ზოგადი დებულებები

1. დათვალიერების დროს აღმოჩენილი საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი, თუ შესაძლებელია, ამოღებამდე ჯერ უნდა წარედგინოს ამ საგამოძიებო მოქმედებაში მონაწილე პირებს, შემდეგ ამოღებულ იქნას, დაწვრილებით აღიწეროს, დაილუქოს და შესაძლებლობის შემთხვევაში შეიფუტოს. შეფუთულ ნივთზე ლუქის გარდა აღინიშნება თარიღი და იმ პირთა ხელმოწერები, ვინც მონაწილეობდა საგამოძიებო მოქმედებაში. დათვალიერებაში მონაწილე პირს უფლება აქვს მხარის ყურადღება მიაპყროს ყველაფერს, რამაც, მისი აზრით, შეიძლება ხელი შეუწყოს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოების გამოვლენას.

2. თუ ამოღებული საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერებისა თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის დასათვალიერებლად საჭიროა ხანგრძლივი დრო ან

დამატებითი ტექნიკური საშუალება, საგამოძიებო მოქმედება შეიძლება გაგრძელდეს გამოძიების ჩატარების ადგილზე.

3. დათვალიერება შეიძლება ჩატარდეს ტექნიკური საშუალებებით, თუ ეს არ გამოიწვევს საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერებისა თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ან მასზე არსებული კვლის განადგურებას ან დაზიანებას.

მუხლი 127. შემთხვევისა და სხვა ადგილის დათვალიერება

1. შემთხვევის ადგილის დათვალიერება ტარდება იქ, სადაც მოხდა დანაშაული ან აღმოჩენილია მისი კვალი. დათვალიერების დამთავრებამდე შემთხვევის ადგილი დაცული უნდა იყოს.

2. საცხოვრებელ, სამსახურებრივ სადგომში ან დახურულ ტერიტორიაზე მფლობელ პირთა ნების საწინააღმდეგოდ, დათვალიერების ჩატარების აუცილებლობის შემთხვევაში მხარე შუამდგომლობით მიმართავს სასამართლოს, რომელიც ამ კოდექსის 112-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლების არსებობისას დათვალიერების ჩასატარებლად გასცემს განჩინებას. განჩინება ხელმოწერით უნდა გააცნონ პირს, რომლის ბინაშიც ტარდება დათვალიერება, ხოლო თუ დათვალიერება ტარდება იურიდიული პირის ან ადმინისტრაციული ორგანოს მფლობელობაში – მის ხელმძღვანელს ან წარმომადგენელს.

3. გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში ამ მუხლით გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედება შესაძლოა ჩატარდეს ამ კოდექსის 112-ე მუხლის მე-5 ნაწილით გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 128. გვამის დათვალიერება

1. გვამის გარეგნულ დათვალიერებას მხარე ატარებს ექსპერტის მონაწილეობით.

2. ამოუცნობი გვამის დაქტილოსკოპირება და საექსპერტო კვლევისათვის ნიმუშის აღება სავალდებულოა.

3. ამოუცნობი გვამის დამარხვა ან კრემაცია პროკურორის ნებართვის გარეშე დაუშვებელია, გარდა იმ შემთხვევისა როცა საფრთხე ექმნება ადამიანის სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას.

მუხლი 129. საგამოძიებო ექსპერიმენტის ჩატარების საფუძველი და მიზანი

მიღებული ინფორმაციის (ჩვენების) და გამოძიების პროცესში წამოჭრილი ვერსიის შესამოწმებლად მხარეს უფლება აქვს, ჩაატაროს საგამოძიებო ექსპერიმენტი.

მუხლი 130. საგამოძიებო ექსპერიმენტის ჩატარების წესი

1. საგამოძიებო ექსპერიმენტში მონაწილეობისათვის შეიძლება მიიწვიონ ექსპერტი. საცდელ მოქმედებათა ჩატარებაში შეიძლება ჩააბან სხვა პირები.

2. საგამოძიებო ექსპერიმენტში მონაწილეობისათვის შეიძლება მიიწვიონ პირი, რომლის ინფორმაცია (ჩვენება) უნდა შემოწმდეს. მხარეებს უფლება აქვთ მონაწილეობა მიიღონ საგამოძიებო ექსპერიმენტში. საგამოძიებო ექსპერიმენტის მონაწილეს უნდა გააცნონ ექსპერიმენტის მიზანი და ჩატარების წესი.

ა. ა. ა. ა.

3. თუ ექსპერიმენტი ტარდება გამოსაკვლევი გარემოების აღსადგენად, იგი უნდა შეესაბამებოდეს შესამოწმებელ ინფორმაციას (ჩვენებას) ან ვერსიას. იმ პირს, რომლის მიერ მიცემული ინფორმაციის (ჩვენების) შემოწმება ხდება ეძლევა წინადადება, აღიდგინოს შემთხვევის ვითარება, რომლის მონაწილე ან თვითმხილველიც თავად იყო. საჭიროების შემთხვევაში, ექსპერიმენტი ტარდება არაერთგზის.

4. ექსპერიმენტი მაქსიმალურად უნდა იყოს მიახლოებული იმ ვითარებას, რომელშიც ხდებოდა აღსადგენი მოქმედება და შემთხვევა.

5. თუ საგამოძიებო ექსპერიმენტი ტარდება ინფორმაციის (ჩვენების) ადგილზე შემოწმების მიზნით, მხარე საგამოძიებო მოქმედების ყველა მონაწილის თანდასწრებით კითხულობს შესამოწმებელ ინფორმაციას (ჩვენებას), წინადადებას აძლევს ინფორმაციის (ჩვენების) მიმცემ პირს დაადასტუროს ან დააზუსტოს მიცემული ინფორმაცია (ჩვენება), რასაც თან ახლავს გარკვეულ მოქმედებათა დემონსტრირება და მის მიერ მიცემული ინფორმაციის (ჩვენების) დაზუსტება.

6. რამდენიმე პირის ინფორმაციის (ჩვენების) ადგილზე ერთდროული შემოწმება დაუშვებელია.

7. პირი, რომლის ინფორმაცია (ჩვენება) მოწმდება ადგილზე, განმარტებას იძლევა სხვათა ჩაურევლად, კარნახისა და მისახვედრი კითხვების გარეშე.

8. საგამოძიებო მოქმედების მონაწილეს შეუძლია დასვას კითხვები, მოითხოვოს მოქმედების გამეორება, მონაწილეობა მიიღოს აღმოჩენილი საგნის, დოკუმენტის, კვლის თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის დათვალიერებაში და მხარისა და სხვა მონაწილეთა ყურადღება მიაპყროს, მისი აზრით, საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებებს.

მუხლი 131. პირის და საგნის ამოსაცნობად წარდგენა

1. გამოძიების დროს ამოსაცნობად წარდგენა ტარდება ამომცნობის თანხმობით.

2. ამომცნობი პირი სარგებლობს მოწმის უფლებებით და ეკისრება მოვალეობები.

3. ამოსაცნობად წარდგენამდე ამომცნობი უნდა დაიკითხოს ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესით ამოსაცნობი ობიექტის ინდივიდუალური და გვაროვნული ნიშანთვისებების თაობაზე და იმ გარემოების შესახებ, რომელშიც ამომცნობმა ნახა ეს ობიექტი. ამომცნობისას ამომცნობმა უნდა განმარტოს, კონკრეტულად რა ნიშანთვისებით ამოიცნო ამოსაცნობი ობიექტი.

4. ამომცნობს ამოსაცნობი პირი უნდა წარედგინოს იმავე სქესის არანაკლებ სამ ისეთ პირთან ერთად, რომლებიც ერთმანეთისაგან და ამოსაცნობისაგან მკვეთრად არ განსხვავდებიან გარეგნობითა და ტანსაცმლით.

5. ამომცნობამდე ამოსაცნობი პირი უფლებამოსილია, ნებისმიერი ადგილი დაიკავოს სხვა პირთა შორის.

6. ამოსაცნობი საგანი ამომცნობს უნდა წარედგინოს არანაკლებ ორ, სხვა ერთგვაროვან საგანთან ერთად. ამომცნობს სთავაზობენ მიუთითოს საგანი, რომლის ამომცნობაც შეუძლია და განმარტოს, რა ნიშანთვისებებით ამოიცნო იგი.

7. პირის ამოცნობა შეიძლება ჩატარდეს ამოსაცნობის ვიზუალური დაკვირვების გარეშე. ამოცნობა შესაძლებელია, ჩატარდეს ამოსაცნობზე ვიზუალური დაკვირვების გარეშეც აღქმის სხვა საშუალების გამოყენებით.

8. როცა ამომცნობისათვის ამოსაცნობი ობიექტის ამოსაცნობად წარდგენა შეუძლებელია, ამოცნობა შეიძლება ჩატარდეს ფოტოსურათით. ასეთ შემთხვევაში ამომცნობს უნდა წარედგინოს არანაკლებ სამი სხვა ფოტოსურათი, რომლებზეც აღბეჭდილი ობიექტები მკვეთრად არ განსხვავდებიან ერთმანეთისა და ამოსაცნობისაგან.

9. ამოცნობა არ ტარდება, ხოლო ჩატარებული დაუშვებელი მტკიცებულებაა, თუ ამომცნობი მიუთითებს ისეთ ნიშან-თვისებებზე, რომლებიც საკმარისი არ არის ამოსაცნობი ობიექტის იდენტიფიკაციისათვის. ერთი და იმავე ამომცნობის მიერ ერთი და იგივე ობიექტის განმეორებით ამოცნობა დაუშვებელია გარდა იმ შემთხვევისა, როცა წინა ამოცნობა ფოტოსურათით ჩატარდა.

10. გვამის, მისი ნაწილის, აგრეთვე ისეთი ობიექტის ამოცნობისას, რომლის ანალოგის შერჩევა შეუძლებელია, ამოცნობა ტარდება მხოლოდ ერთი ამოსაცნობი ობიექტის მიხედვით.

მუხლი 132. გვამის ექსპუმაციის საფუძველი და მიზანი

1. საქმისათვის მნიშვნელოვანი გარემოებების დასადგენად, მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლოს განჩინებით შეიძლება გვამის ექსპუმაცია (ამოღება).

2. შუამდგომლობით მხარე მიმართავს მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით, რომელიც ზეპირი მოსმენის გარეშე იხილავს მას შეტანიდან 48 საათში. სასამართლოს განჩინება არ საჩივრდება.

3. გვამის ექსპუმაციის შესახებ განჩინება სავალდებულოა დასაფლავების ადგილის ადმინისტრაციისათვის (თუ ასეთი არსებობს), გარდაცვლილის ნათესავეებისა და სხვა პირებისათვის.

მუხლი 133. გვამის ექსპუმაციის წესი

1. ექსპუმაციას მხარე ატარებს ამ კოდექსის 112-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული წესით გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლოს განჩინების საფუძველზე დასაფლავების ადგილის ადმინისტრაციის (მისი არსებობის შემთხვევაში) წარმომადგენლის მონაწილეობით. ექსპუმაციაში მონაწილეობს ექსპერტი. ამ საგამოძიებო მოქმედებაში პროკურორის მონაწილეობა სავალდებულოა.

2. გარდაცვლილის ნათესავეებს უფლება აქვთ, დაესწრონ ექსპუმაციას.

მუხლი 134. ზოგადი დებულებანი საგამოძიებო მოქმედების ოქმის შესახებ

1. საგამოძიებო მოქმედების ოქმი დგება უშუალოდ საგამოძიებო მოქმედების მსვლელობისას ან მისი დამთავრებისთანავე.

2. ოქმი შეიძლება დაიწეროს ხელით ან შედგეს ტექნიკური საშუალებით.

3. ოქმში აღნიშნული უნდა იყოს: საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების ადგილი და თარიღი; მისი დაწყებისა და დამთავრების დრო; ჩატარების

პირობები; იმ პირის თანამდებობა და გვარი, რომელმაც ჩაატარა საგამოძიებო მოქმედება; საგამოძიებო მოქმედების მონაწილეთა სახელი და გვარი; ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – მათი მისამართიც; ოქმში ჩამოყალიბებული უნდა იყოს მხარის მოქმედების თანამიმდევრობა, საქმისათვის არსებითი გარემოებები, აგრეთვე საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების მონაწილე პირთა განცხადებები და შენიშვნები.

4. თუ საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისას გამოყენებული იყო ხმის და/ან გამოსახულების ნებისმიერი ტექნიკური საშუალებით ჩაწერა, დამზადდა კვალის ანაბეჭდი ან ტვიფარი, შედგა ნახაზი ან სქემა, საგამოძიებო მოქმედების ოქმში უნდა აღინიშნოს გამოყენებული ტექნიკური საშუალების ტექნიკური მახასიათებლების, მათი გამოყენების პირობებისა და მიღებული შედეგების თაობაზე. ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენების თაობაზე საგამოძიებო მოქმედებაში მონაწილე პირებს წინასწარ უნდა ეცნობოს და ამის თაობაზე უნდა აღინიშნოს ოქმში. ამ ნაწილში აღნიშნული ინფორმაციის შემცველი მასალა უნდა დაილუქოს, დადასტურდეს საგამოძიებო მოქმედებაში მონაწილეთა ხელმოწერებით და დაერთოს საქმეს.

5. შედგენის შემდეგ ოქმი გასაცნობად წარედგინება საგამოძიებო მოქმედების ყველა მონაწილეს. მათვე უნდა განემარტოს, რომ უფლება აქვთ გამოთქვან შენიშვნა, დამატება ან შესწორება, რაც ოქმში აისახება. ოქმში შეტანილი ყველა შენიშვნა, დამატება და შესწორება დადასტურებული უნდა იყოს ხელმოწერით. საგამოძიებო მოქმედების ოქმის ასლი გადაეცემა მოქმედების მონაწილე მხარეებს.

6. ოქმს ხელს აწერს საგამოძიებო მოქმედების ყველა მონაწილე პირი. თუ საგამოძიებო მოქმედების მონაწილე უარს აცხადებს ოქმის ხელმოწერაზე, ამ ფაქტის შესახებ ოქმში კეთდება აღნიშვნა, რასაც ხელმოწერით ადასტურებს საგამოძიებო მოქმედების ჩამტარებელი პირი. ოქმის ხელმოწერაზე უარის მოქმედ პირს უნდა მიეცეს შესაძლებლობა, განმარტოს ოქმის ხელმოწერაზე უარის მიზეზი, რაც ასევე უნდა აღინიშნოს ოქმში. თუ საგამოძიებო მოქმედების მონაწილე ფიზიკური ნაკლის ან ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო ოქმს ხელს ვერ აწერს, მოიწვევა გარეშე პირი, რომელიც ხელმოწერით მის ნაცვლად ადასტურებს ოქმს.

მუხლი 135. ცალკეული საგამოძიებო მოქმედების ოქმის შედგენის თავისებურებანი

1. გამოკითხვის ოქმში უნდა აისახოს გამოსაკითხი პირის სახელი, გვარი, ასაკი, მოქალაქეობა, განათლება, სამუშაო ადგილი, საქმიანობა ან/და თანამდებობა, საცხოვრებელი ადგილი, ოჯახური მდგომარეობა, მისი ურთიერთობა ბრალდებულსა თუ დაზარალებულთან, მიცემული ინფორმაციის შინაარსი, მისი დამოკიდებულება სასამართლოში გამოცხადებასა და ჩვენების მიცემასთან დაკავშირებით.

2. ყადაღის, ამოღებისა და ჩხრეკის ოქმში მითითებული უნდა იყოს, რა ადგილას და რა ვითარებაშია აღმოჩენილი საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი; ნებაყოფლობითაა ის გადაცემული, თუ – იძულებით ჩამორთმეული. ყველა ობიექტი ოქმში უნდა აღიწეროს რაოდენობის, წონის, ღირებულების (თუ ეს შესაძლებელია), ინდივიდუალური

და გვარუობითი ნიშანთვისებების მითითებით. თუ ამოღების ან ჩხრეკის ჩატარებისას სცადეს, გაენადგურებინათ ან გადაემაღათ მოსაძებნი საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი, ან/და, თუ გასაჩხრეკმა ან სხვა პირმა წინააღმდეგობა გასწია, ეს უნდა აღინიშნოს ოქმში. ამოღების ან ჩხრეკის ოქმის ასლი გადაეცემა პირს, რომელთანაც ჩატარდა ამოღება ან ჩხრეკა, ან მისი ოჯახის სრულწლოვან წევრს, ხოლო მათი არყოფნის შემთხვევაში – სახლის მფლობელს ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ან მმართველობის აღმასრულებელი ორგანოს იმ წარმომადგენელს, რომელიც ჩხრეკას ესწრებოდა. თუ ამოღება ან ჩხრეკა ტარდებოდა იურიდიული პირის, ადმინისტრაციული ორგანოს ან დიპლომატიური წარმომადგენლობის ტერიტორიაზე, ოქმის ასლი, შესაბამისად, გადაეცემა ამ საგამოძიებო მოქმედების დამსწრე იურიდიული პირის, ადმინისტრაციული ორგანოს ან საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელს.

3. კომუნიკაციის ტექნიკური საშუალებით განხორციელებული გზავნილის დაყადაღების, დათვალიერებისა და ამოღების, შეჩერებული გზავნილის დათვალიერების ოქმში აღინიშნება, რომელი კომუნიკაციის ტექნიკური საშუალებით განხორციელებული გზავნილი დაათვალიერეს და ამოიღეს, რომელი უნდა გადაეცეს ადრესატს ან დროებით შეჩერდეს და რა ვადით, რომელი კორესპონდენციის ასლი გადაიღეს, რა ტექნიკური საშუალება გამოიყენეს და რა გამოვლინდა ამის შედეგად.

4. დათვალიერების ოქმში ინდივიდუალური ან/და გვარუობითი ნიშანთვისებების მითითებით უნდა აღიწეროს ყველა აღმოჩენილი კვალი, საგანი, დოკუმენტი თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი. ოქმში უნდა აღინიშნოს, თუ რა დროს, როგორ ამინდში და როგორი განათების პირობებში ჩატარდა დათვალიერება, რა ტექნიკური საშუალება იქნა გამოყენებული და რა შედეგი მიიღეს, ვინ მონაწილეობდა საგამოძიებო მოქმედებაში; რა საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი დაიღუპა; ოქმში ასევე უნდა აღინიშნოს ლუქის ინდივიდუალური ნიშნები; სად გაიგზავნა დათვალიერების შემდეგ გვამი ან/და საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე სხვა ობიექტები. ამოღებული ობიექტის მფლობელს აძლევენ ოქმის ასლს. საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების, თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ამოღების შემთხვევაში ცალკე ოქმი არ დგება და ეს მოქმედება აღიწერება დათვალიერების ოქმში.

5. საგამოძიებო ექსპერიმენტის ოქმში უნდა აღინიშნოს, თუ რა მიზნით, სად და რა პირობებში, ვისი თანდასწრებითა და მონაწილეობით ჩატარდა ექსპერიმენტი, კონკრეტულად რაში გამოიხატა შემთხვევის ვითარებისა და გარემოების აღდგენა, რა შინაარსისაა ადგილზე მიღებული ინფორმაცია (ჩვენება), რა საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი იქნა აღმოჩენილი, დათვალიერებული და ამოღებული; რა დააზუსტა პირმა თავის ინფორმაციაში (ჩვენებაში). რა საცდელი მოქმედება, როგორი თანამიმდევრობით, ვის მიერ, რამდენჯერ მოეწყო და რა შედეგი იქნა მიღებული.

6. ამოსაცნობად წარდგენის ოქმში აისახება ამომცნობის, აგრეთვე ამოსაცნობად წარდგენილი პირების ვინაობა (მათ შორის მისი მისამართი);

ამოსაცნობად წარდგენილი სხვა ობიექტების ინდივიდუალური ან/და გვარუბითი ნიშან-თვისებები.

7. ექსპუმაციის დროს დათვალიერების ან ამოცნობის ჩატარებისას ცალკე ოქმი არ დგება და მოცემული საგამოძიებო მოქმედების შინაარსი აღინიშნება ექსპუმაციის ოქმში.

თავი XVI ფარული საგამოძიებო მოქმედებანი

მუხლი 136. ფარული საგამოძიებო მოქმედების ცნება, სახეები

1. ფარული საგამოძიებო მოქმედების სახეებია:

ა) ვიზუალური ან ნებისმიერი სხვა სახის კონტროლი - თვალთვალი, რომელიც კონსპირაციულად ტარდება უშუალოდ უფლებამოსილი პირის მიერ ან ტექნიკური საშუალების გამოყენებით;

ბ) საკონტროლო შესყიდვა - საგნის, ნივთიერების ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის შეძენა (რეალიზაცია) ან/და შექენის (რეალიზაციის) სიტუაციის შექმნა, მისი გასაღების ან მოხმარების მიზნის გარეშე;

გ) კონტროლირებადი მიწოდება - ისეთი საგნის ან ნივთიერების კონტროლირებადი გადაადგილება, რომლის თავისუფალი რეალიზაცია (მიმოქცევა) კანონით აკრძალული ან შეზღუდულია;

დ) ტექნიკური საშუალებით განხორციელებული კომუნიკაციის ფარული მიყურადება და ჩაწერა, ინფორმაციის მოხსნა და ფიქსაცია კავშირგაბმულობის არხიდან (კავშირგაბმულობის საშუალებასთან, კომპიუტერულ ქსელთან, სახაზო კომუნიკაციასთან და სასადგურო აპარატურასთან მიერთებით); ტექნიკური საშუალებით განხორციელებული კომუნიკაციის გზავნილის (დიპლომატიური ფოსტის გარდა) კონტროლი, ყადაღის დადება და ამოღება; კორესპონდენციის ცენზურა;

ე) დანაშაულებრივ დაჯგუფებაში საიდუმლო თანამშრომლის შეგზავნა;

ვ) კონსპირაციული ორგანიზაციის შექმნა - საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნებისმიერი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის ორგანიზაციის შექმნა დანაშაულებრივ დაჯგუფებაში შესაღწევად და ინფორმაციის მისაღებად;

ზ) ნებისმიერი სხვა ფარული საგამოძიებო მოქმედება, რომელიც მიზნად ისახავს მტკიცებულებათა მოპოვებას.

2. დასაშვებია ერთდროულად რამდენიმე ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება;

3. აკრძალულია ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხორციელება საზოგადოებრივი, პოლიტიკური, სამეცნიერო, საგანმანათლებლო ან რელიგიური ორგანიზაციის, მედიის, გამომცემლობის მიმართ, თუ იგი მიზნად არ ისახავს საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების დამხობას ან/და ძალადობით შეცვლას; ქვეყნის დამოუკიდებლობის ხელყოფას; ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევას ან/და თუ ეს ორგანიზაციები არ ეწევიან ომის ან

ძალადობის პროპაგანდას; არ აღვივებენ ეროვნულ, კუთხურ, რელიგიურ ან სოციალურ შუღლს.

მუხლი 137. ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების გადაწყვეტილება

1. ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების გადაწყვეტილებას, გარდა ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევებისა, იღებს პროკურორი.

2. ამ კოდექსის 136-ე მუხლის I ნაწილის ა) და დ) ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლებისა ან/და იმავე მუხლის მესამე ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ფარული საგამოძიებო მოქმედება ტარდება პროკურორის შუამდგომლობით სასამართლოს განჩინების საფუძველზე. სასამართლოს განჩინება შესაძლოა, გასაჩივრდეს პროკურორის მიერ ამ კოდექსის 207-ე მუხლით დადგენილი წესით. ვიზუალური კონტროლის განხორციელებისას ამ ნაწილით გათვალისწინებული განჩინება აუცილებელია მხოლოდ მაშინ, როდესაც ირღვევა პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა, ვიზუალური კონტროლი ხორციელდება ისეთი პირის მიერ, ვისაც ამ ადგილას ყოფნის უფლება არა აქვს და ის ხორციელდება ისეთ ადგილას, სადაც ვიზუალური კონტროლის ობიექტს პირადი ცხოვრების პატივისცემის გონივრული მოლოდინი აქვს.

3. შუამდგომლობაში დასაბუთებული უნდა იყოს, რომ მოთხოვნილი ფარული საგამოძიებო მოქმედებით მიპოვებულ იქნება ის ინფორმაცია, რომლის მიპოვება სხვა საგამოძიებო მოქმედებით შეუძლებელია.

4. საქართველოს მთავარი პროკურორი უფლებამოსილია, მოსამართლის მიმართ ამ კოდექსით გათვალისწინებული ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხორციელების შესახებ განჩინების მიღების თაობაზე მოტივირებული შუამდგომლობით მიმართოს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს. დაუშვებელია მოსამართლის მიმართ ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხორციელება სასამართლოს სათათბირო ოთახში.

მუხლი 138. ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების ზოგადი წესი

1. ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ჩადენილია დანაშაული და არსებული ინფორმაცია ადასტურებს ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების აუცილებლობას.

2. გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლო, მიღებიდან არა უგვიანეს 24 საათისა ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილავს შუამდგომლობას და გასცემს განჩინებას ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების ან შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

3. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განჩინებაში აღინიშნება საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების ფარგლები, პირობები, ადგილი, ობიექტი, საშუალება, ხერხი (მათ შორის ტექნიკური), ვადა, განჩინების აღმასრულებელი პირი (ორგანო) და სხვა საჭირო ინფორმაცია. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განჩინება საჯაროდ არ ცხადდება.

4. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხილვა გაიცემა 30 დღემდე ვადით. პროკურორის შუამდგომლობით, დასაშვებია ამ ვადის გაგრძელება. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხილვა ძალას კარგავს მისი გაცემიდან 30 დღის ვადაში, თუ ამ პერიოდში საგამოძიებო მოქმედება არ დაიწყო.

5. გადაუდებელი აუცილებლობისას ფარული საგამოძიებო მოქმედება ტარდება ამ კოდექსის 112-ე მუხლის მე-5 ნაწილით დადგენილი წესით. ფარული საგამოძიებო მოქმედების უკანონოდ ცნობის შემთხვევაში მოცემული მოქმედების შედეგად მიღებული ინფორმაცია დაუყოვნებლივ უნდა განადგურდეს.

6. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განმახორციელებელი პირი ადგენს და გამოძიებულსა და პროკურორს მოთხოვნისთანავე წარუდგენს ცნობას საგამოძიებო მოქმედების მიმდინარეობისა და შედეგების თაობაზე.

7. ფარული საგამოძიებო მოქმედების დასრულებისთანავე ამ გზით მოპოვებული ინფორმაცია უკლებლივ უნდა წარუდგინოს პროკურორს.

8. თუ ფარული საგამოძიებო მოქმედება გასცდა სასამართლოს განხილვით განსაზღვრულ მოქმედებათა ფარგლებს, ამ გარემოების შეტყობისთანავე უკვე განხორციელებულ მოქმედებათა კანონიერების დადგენის, შემდგომი მოქმედების შეწყვეტის, გაგრძელების ან მისი ფარგლების გაფართოების შუამდგომლობით პროკურორი მიმართავს მოსამართლეს (სასამართლოს) ამ კოდექსის 112-ე მუხლის მეხუთე ნაწილით გათვალისწინებული წესით. ამ მოთხოვნის შეუსრულებლობა იწვევს სასამართლოს განხილვის ფარგლებს გარეთ უკვე მოპოვებული ინფორმაციის დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობას.

9. ფარული საგამოძიებო მოქმედება შეწყდება, თუ:

ა) შესრულდა ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხილვაში გათვალისწინებული კონკრეტული ამოცანა;

ბ) დადგინდა გარემოებები, რომლებიც ადასტურებს, რომ ობიექტურად შეუძლებელია ამ ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხილვაში გათვალისწინებული კონკრეტული ამოცანის შესრულება;

გ) შეწყდა გამოძიება ან/და სისხლისსამართლებრივი დევნა;

დ) გავიდა ფარული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების ვადა.

10. ფარული საგამოძიებო მოქმედების შეწყვეტის ან დასრულების შემდეგ, თუ მიღებული ინფორმაცია საჭირო არ არის სისხლისსამართლებრივი დევნისათვის, ის პროკურორის ზედამხედველობით უნდა განადგურდეს, რის შესახებაც დგება ოქმი.

მუხლი 139. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხორციელების უფლების მქონე პირი (ორგანო)

თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, უშუალოდ ან სხვა პირის დახმარებით, ფარული საგამოძიებო მოქმედების განხორციელების უფლება აქვს, გამოძიების ჩატარების უფლებამოსილებით აღჭურვილ ორგანოს.

მუხლი 140. ფარული საგამოძიებო მოქმედების მინიმუმამდე დაყვანა

1. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განმახორციელებელი პირი (ორგანო) ვალდებულია, მაქსიმალურად შეზღუდოს იმ კომუნიკაციისა და პირის მონიტორინგი, რომელსაც გამოძიებასთან კავშირი არ აქვს.

2. თუ წინასწარ ცნობილია, რომ ფარული საგამოძიებო მოქმედების ობიექტი სასულიერო პირი, პოლიტიკური ან საზოგადო მოღვაწე, გამომცემელი, მეცნიერი, პედაგოგი, ადვოკატი, ჟურნალისტი ან იმუნიტეტის მქონე პირია, მოცემული მოქმედების ჩატარება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს არ უკავშირდება მათ კანონით დაცულ საქმიანობას.

მუხლი 141. ყადაღის მოხსნა კომუნიკაციის ტექნიკური საშუალებით განხორციელებულ გზავნილზე

მხარის შუამდგომლობით სასამართლო განჩინებით აუქმებს კომუნიკაციის ტექნიკური საშუალებით განხორციელებულ გზავნილზე ყადაღას, თუ აღარ არსებობს ყადაღის გაგრძელების საფუძველი. ყადაღა ასევე უქმდება სასამართლოს განჩინებაში აღნიშნული ვადის ამოწურვისას, სისხლისსამართლებრივი დევნის ან/და გამოძიების შეწყვეტის ან განაჩენის გამოტანისთანავე.

მუხლი 142. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განსაიდუმლოება

1. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განსაიდუმლოებამდე ამ მოქმედების შედეგად მიღებული ინფორმაციის გაცნობის უფლება აქვთ მხოლოდ გამომძიებელს, პროკურორს და მოსამართლეს (თუ არსებითად უკავშირდება მის მიერ განსახილველ საკითხს).

2. ფარული საგამოძიებო მოქმედების შედეგად მიღებული ინფორმაციის განსაიდუმლოება ხდება გამოძიების შეწყვეტისთანავე ან წინასასამართლო სხდომის დაწყებამდე 5 დღით ადრე, ასევე საპროცესო შეთანხმების დამტკიცებისას.

3. თუ ფარული საგამოძიებო მოქმედება ტარდება (გრძელდება) ამ მუხლის მე-2 ნაწილში აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ, მაშინ მისი შედეგების განსაიდუმლოება ხდება სასამართლოს განჩინებაში მითითებული ვადის ამოწურვისთანავე.

4. ფარული საგამოძიებო მოქმედების განსაიდუმლოების თაობაზე პროკურორმა წერილობით უნდა აცნობოს დაცვის მხარეს.

მუხლი 143. ფარული საგამოძიებო მოქმედების რეესტრი

1. სასამართლოში დგება ფარული საგამოძიებო მოქმედების განჩინების რეესტრი. განჩინების გამომგან სასამართლოს რეესტრში შეაქვს ინფორმაცია, ვინ, როდის, ვისი შუამდგომლობით, ვის მიმართ და რა ვადით გასცა განჩინება. რეესტრის მონაცემებში ასევე მიეთითება სისხლის სამართლის საქმის ნომერი. ფარული საგამოძიებო მოქმედების შედეგად მიღებული ინფორმაციის განსაიდუმლოების შემდეგ, საჯარო რეესტრის ინფორმაცია.

2. ფარული საგამოძიებო მოქმედების რეესტრის შესაბამისი ნომერი უნდა აღინიშნოს, საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების თაობაზე ამ თავით გათვალისწინებული სასამართლოს განჩინებაში.

Handwritten signature

თავი XVII
სხვა საპროცესო მოქმედებები

მუხლი 144. ექსპერტიზის დანიშვნის საფუძველი

1. თუ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივ გარემოებათა დასადგენ მეცნიერების, ტექნიკის, ხელოვნების სათანადო დარგის ან ამა თუ იმ ხელობის ექსპერტთა მონაწილეობის გარეშე შეუძლებელია ფაქტობრივ გარემოებათა დადგენა, ასევე თუ სხეულზე ან ინფორმაციის შემცველ ობიექტზე აჩნევია საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე კვალი, ნიშანი ან თავისებურება, რომელსაც სპეციალური ცოდნის გარეშე სწორად ვერ გაიგებ და აღიქვამ, ტარდება ექსპერტიზა.

2. ექსპერტიზა ტარდება მხარეთა ინიციატივით.

3. თუ საექსპერტო კვლევის ობიექტი მეორე მხარესთან ინახება, იგი ვალდებულია გადასცეს კვლევის ობიექტი. ექსპერტიზის ინიციატორი მხარე უფლებამოსილია, ჩაატაროს ექსპერტიზა. თუ ნებაყოფლობით ვერ იღებს, იგი კვლევის ობიექტის ექსპერტისათვის გადაცემის შესახებ შუამდგომლობით უფლებამოსილია, მიმართოს სასამართლოს გამოძიების ადგილის მიხედვით. შუამდგომლობა განხილულ უნდა იქნეს არაუგვიანეს 48 საათისა. შუამდგომლობის განხილვის დრო და ადგილი ეცნობებათ მხარეებს. შუამდგომლობის ინიციატორი მხარის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში შუამდგომლობა არ განიხილება. სასამართლო უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე. სასამართლოს განჩინება არ საჩივრდება.

4. ექსპერტიზის ჩატარების შესახებ გამოძიებლის, პროკურორის დადგენილება და დაცვის მხარის მიმართვა, სავალდებულოა სახელმწიფო საექსპერტო დაწესებულებისათვის, ექსპერტისათვის და იმ პირისათვის, რომელიც საექსპერტო კვლევის ობიექტია.

5. ექსპერტიზის დანიშვნის დადგენილებაში ან დაცვის მხარის მიმართვაში აღინიშნება ექსპერტიზის დანიშვნის საფუძველი, ექსპერტის წინაშე დასმული კითხვები, საექსპერტო დაწესებულების დასახელება ან იმ პირის გვარი, რომელსაც დაევა ექსპერტიზის ჩატარება.

6. ამ კოდექსის 46-ე მუხლით დადგენილ ფარგლებში და წესით დაცვის მხარეს უფლება აქვს მისი ინიციატივით ჩატარებული ექსპერტიზის ხარჯების ანაზღაურება მოითხოვოს სახელმწიფოს ხარჯზე.

მუხლი 145. ექსპერტიზის ობიექტი

1. საექსპერტო გამოკვლევის ობიექტი, თუ მისი მოცულობა და თვისება ამის საშუალებას იძლევა, ექსპერტს უნდა გადაეცეს შეფუთული და დალუქული სახით.

2. ექსპერტიზის ობიექტი შეიძლება დაიხარჯოს იმ ოდენობით, რამდენიც საჭიროა საექსპერტო გამოკვლევისათვის.

3. ექსპერტიზის დამთავრებისთანავე გამოკვლევის დაუხარჯავი ნაწილი შეფუთული და დალუქული სახით უნდა დაუბრუნდეს ექსპერტიზის

დამნიშვნელ პირს ან ორგანოს, ხოლო თუ ექსპერტიზა ტარდება ამ კოდექსის 144-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, საექსპერტო კვლევის ობიექტი უბრუნდება მხარეს, რომელთანაც ობიექტი ინახებოდა ექსპერტიზის დანიშვნამდე.

მუხლი 146. ექსპერტის დასკვნა

1. საჭირო გამოკვლევების შემდეგ ექსპერტი იძლევა დასკვნას. წერილობით დასკვნას იგი ადასტურებს თავისი ხელმოწერით.

2. ექსპერტის დასკვნაში უნდა აღინიშნოს ექსპერტის ვინაობა (სახელი, გვარი, განათლება, სპეციალობა, სპეციალობით მუშაობის სტაჟი, სამეცნიერო ხარისხი და სამეცნიერო წოდება, სამუშაო ადგილი და თანამდებობა), ექსპერტის გაფრთხილება განზრახ არასწორი დასკვნის მიცემისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ, ექსპერტიზის ჩატარების საფუძველი, ვინ ესწრებოდა მას, რა მასალები გამოიყენა ექსპერტმა, რა საგანი, დოკუმენტი ნიმუში ან სხვა ობიექტი გამოიკვლია, რა გამოკვლევა ჩატარა და რა მეთოდები გამოიყენა, დასაბუთებული პასუხები დასმულ კითხვებზე, ექსპერტის ინიციატივით დადგენილი და საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებანი.

3. ექსპერტის დასკვნას უნდა დაერთოს გამოკვლევის შემდეგ დარჩენილი ნივთები, ნიმუშები, ფოტოსურათები, სქემები და სხვა მასალები, რომლებიც ადასტურებენ ექსპერტის დასკვნებს.

4. საექსპერტო დასკვნის მიღებისთანავე მისმა ინიციატორმა ის დაუყოვნებლივ უნდა გადასცეს მეორე მხარეს, ასეთი მოთხოვნის არსებობის შემთხვევაში.

მუხლი 147. ნიმუშის აღება

1. ნიმუშის აღება ტარდება მხარის მიერ. მხარეს უფლება აქვს, აიღოს ადამიანის, გვამის, ცხოველის, ნივთიერების, საგნის ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის თვისებების ამსახველი ნიმუში. თუ შეუძლებელია ნებაყოფლობით ნიმუში აღება, ის ტარდება სასამართლოს განჩინებით მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე.

2. თუ ნიმუშის აღებისათვის აუცილებელია ქირურგიული ან/და სამედიცინო საშუალებების გამოყენება, ნიმუშს იღებს ექსპერტი.

3. ნიმუშის აღება რომელიც იწვევს ძლიერი ტკივილის შეგრძნებას, დასაშვებია მხოლოდ საგამონაკლისო შემთხვევებში და იმ პირის თანხმობით, რომელისგანაც ნიმუში უნდა იქნეს აღებული; აგრეთვე, მშობლის, მეურვის ან მზრუნველის თანხმობით, თუ ამ პირს 16 წლის ასაკისათვის არ მიუღწევია ან ფსიქიკურად დაავადებულია, ან სასამართლოს განჩინებით.

მუხლი 148. ნიმუშის აღების საფუძველი

ნიმუშის აღებისათვის სასამართლოს განჩინების მიღება ხორციელდება ამ კოდექსის 144-ე მუხლის მეხამე ნაწილით გათვალისწინებული წესით.

მუხლი 149. გამოცხადების სავალდებულობა, მიყვანა

1. მხარე უფლებამოსილია, დააყენოს შუამდგომლობა სასამართლო სხდომაზე თავისი მოწმის გამოძახების შესახებ.

Handwritten signature or mark in blue ink.

2. პირი, რომელსაც კანონით დადგენილი შემთხვევებში იძახებს სასამართლო, ვალდებულია გამოცხადდეს ზუსტად დანიშნულ დროს და ადგილას, გამოუცხადებლობის შემთხვევაში იგი შეიძლება იძულებით მიიყვანონ.

3. მიყვანა ხორციელდება იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს საგამოძიებო და სხვა საპროცესო მოქმედებაში ან სასამართლო სხდომაში მოწმის მონაწილეობა, თუ ეს პირები უარს ამბობენ ნებაყოფლობით გამოცხადებაზე.

4. ექსპერტიზის დანიშნვის ინიციატორი ვალდებულია, უზრუნველყოს ბრალდებულის, დაზარალებულისა და მოწმის ექსპერტთან მიყვანა, თუ აუცილებელი გახდა მათი სხეულის ან ფსიქიკის გამოკვლევა, ან თუ აუცილებლადაა მიჩნეული ექსპერტიზაზე აღნიშნულ პირთა დასწრება. იძულებით მიყვანა ხდება მხარეთა შუამდგომლობით სასამართლოს განჩინების საფუძველზე, რაც მიიღება ამ კოდექსის 144-ე მუხლის მეხამე ნაწილით გათვალისწინებული წესით. გამოძიების ეტაპზე ბრალდებულის მოყვანა დასაშვებია მხოლოდ სასამართლოს განჩინებით.

5. მიყვანის შესახებ გადაწყვეტილებაში აღნიშნული უნდა იყოს: მისაყვანი პირის სახელი, გვარი, საპროცესო მდგომარეობა, საცხოვრებელი ან სამსახურის ადგილი; მისი მიყვანის საფუძვლები; როდის, სად უნდა მიიყვანონ პირი; ვის ევალება მიყვანა.

მუხლი 150. მიყვანის გადაწყვეტილების აღსრულება

1. მიყვანის გადაწყვეტილება აღსასრულებლად გადაეცემა შესაბამის სამართალდამცავ ორგანოს.

2. როდესაც მისაყვან პირს აღმოაჩენენ, უფლებამოსილი თანამდებობის პირი მას ხელწერილით აცნობს გადაწყვეტილებას მიყვანის შესახებ და მიჰყავს გადაწყვეტილებაში მითითებულ ორგანოში (პირთან). ამასთან, გადაწყვეტილებაზე უნდა გაკეთდეს ჩანაწერი პირის აღმოჩენის დროისა და ადგილის, მიყვანის დროის, აგრეთვე მიყვანასთან დაკავშირებით მისი განცხადებებისა და საჩივრების შესახებ.

3. მიყვანის გადაწყვეტილება უნდა აღსრულდეს გონივრულ ვადაში.

4. თუ უფლებამოსილი თანამდებობის პირი დაადგენს, რომ მიყვანა შეუძლებელია, მიყვანის გადაწყვეტილებაზე იგი წერილობით მიუთითებს ამის მიზეზებს და აღსრულების გარეშე უბრუნებს მიყვანის ინიციატორს.

მუხლი 151. ქონებაზე ყადაღის დადების მიზანი და საფუძველი

1. სისხლის სამართლის საპროცესო იძულების ღონისძიების, ქონების შესაძლო ჩამორთმევის უზრუნველსაყოფად სასამართლოს, მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, შეუძლია ყადაღა დაადოს ბრალდებულის, მისი მოქმედებისათვის მატერიალურად პასუხისმგებელი პირის ან/და დაკავშირებული პირის ქონებას, მათ შორის, საბანკო ანგარიშებს, თუ არის მონაცემები, რომ ქონებას გადამალავენ ან დახარჯავენ, ან/და რომ ქონება დანაშაულებრივი გზით არის მოპოვებული. თუ არსებობს მონაცემები იმის თაობაზე, რომ ქონება დანაშაულებრივი გზით არის მოპოვებული, მაგრამ ამ ქონების მოძიება ვერ ხერხდება, სასამართლო უფლებამოსილია დააყადაღოს ამ

ქონების ეკვივალენტური ღირებულების ქონება. ამ ნაწილში მითითებული პირობების არსებობისას, თუ ბრალდებული თანამდებობის პირია, პროკურორი ვალდებულია აღძრას შუამდგომლობა სასამართლოს წინაშე თანამდებობის პირის ქონების, მათ შორის, საბანკო ანგარიშების, დაყადაღების, აგრეთვე თანამდებობის პირის მიერ სახელმწიფოს სახელით დადებული ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების შეჩერების ან სარჩელის უზრუნველყოფის სხვა ღონისძიებების განხორციელების თაობაზე.

2. ამ კოდექსით გათვალისწინებულ ქონებაზე ყადაღის დადების ღონისძიება ასევე გამოიყენება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 323-ე-330-ე და 331¹-ე მუხლებით გათვალისწინებული ერთ-ერთი დანაშაულის ან სხვა განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის მომზადებისას, აგრეთვე მათი აღკვეთის უზრუნველსაყოფად, თუ არის საკმარისი მონაცემები, რომ ეს ქონება გამოყენებული იქნება დანაშაულის ჩასადენად.

3. სასამართლოს შეუძლია ასევე ყადაღა დაადოს ქონებას, თუ არის საკმარისი მონაცემები, რომ ეს ქონება კორუფციულია, რეკეტულია ან ქურდული სამყაროს წევრის ქონებაა ან/და ქონების მიმართ ჩადენილია დანაშაული ან/და ქონება დანაშაულებრივი გზით არის მოპოვებული.

4. ქონების დაყადაღებასთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტისას შესაძლოა, გამოყენებულ იქნეს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული დებულებები, თუ ისინი არ ეწინააღმდეგებიან ამ კოდექსს.

მუხლი 152. ქონებაზე ყადაღის დადებისას უფლებამოსილებათა შეზღუდვა

ქონებაზე ყადაღის დადება მესაკუთრეს ან მფლობელს უკრძალავს ქონების განკარგვას, ხოლო აუცილებლობის შემთხვევაში – აგრეთვე ქონებით სარგებლობას.

მუხლი 153. ქონება, რომელზედაც ყადაღის დადება არ შეიძლება

არ შეიძლება ყადაღა დაედოს პირისათვის საჭირო კვების პროდუქტებს, სათბობს, პროფესიული საქმიანობის ინვენტარსა და სხვა საგნებს, რომლებიც უზრუნველყოფს ადამიანის ნორმალურ სასიცოცხლო პირობებს.

მუხლი 154. ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ შუამდგომლობა და მისი განხილვის წესი

1. მხარე ადგენს და გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლოს უგზავნის დასაბუთებულ შუამდგომლობას ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ და მისი გადაწყვეტისათვის საჭირო ინფორმაციას.

2. მოსამართლე შუამდგომლობისა და მისი განხილვისათვის საჭირო ინფორმაციის შესვლიდან არა უგვიანეს 48 საათისა ზეპირი მოსმენის გარეშე წყვეტს შუამდგომლობას. მოსამართლე უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს შუამდგომლობის შემტანი მხარის მონაწილეობით. ამ შემთხვევაში შუამდგომლობის განხილვისას გამოიყენება ამ კოდექსის 144-ე მუხლის მესამე ნაწილით გათვალისწინებული წესი.

9 მუხლი

მუხლი 155. დადგენილება გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ

1. გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ქონებას გადამალავენ ან გაანადგურებენ, პროკურორს უფლება აქვს გამოიტანოს დასაბუთებული დადგენილება ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ.

2. დადგენილების აღსრულებიდან 12 საათის (ხოლო თუ ამ ვადის ამოწურვა ემთხვევა არა სამუშაო დროს, მაშინ ამ დროის გასვლიდან არაუგვიანეს ერთი საათისა) განმავლობაში პროკურორმა უნდა შეატყობინოს გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლოს ან სასამართლოს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზე საპროცესო მოქმედება ჩატარდა, ყადაღის დადების შესახებ და უნდა წარუდგინოს შუადგომლობა ყადაღის კანონიერების შემოწმების შესახებ, და გადასცეს სისხლის სამართლის საქმის მასალები (ან მათი ასლები), რომლებიც ასაბუთებენ საგამოძიებო მოქმედების გადაუდებლად ჩატარების აუცილებლობას. სასამართლო მასალების შესვლიდან არა უგვიანეს 24 საათისა ზეპირი მოსმენის გარეშე წყვეტს შუამდგომლობას. სასამართლო უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს პროკურორის და იმ პირის მონაწილეობით, რომლის მიმართაც ჩატარდა საგამოძიებო მოქმედება.

მუხლი 156. ყადაღის შესახებ განჩინების გასაჩივრება

სასამართლოს განჩინება ყადაღის შესახებ საჩივრდება ამ კოდექსის 207-ე მუხლით დადგენილი წესით. განჩინების გასაჩივრების ვადის ათვლა იწყება მისი გამოცემიდან ან აღსრულებიდან.

მუხლი 157. ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ განჩინების (დადგენილების) აღსრულების წესი

1. მხარე სასამართლოს განჩინებას, ხოლო გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში – პროკურორის დადგენილებას ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ წარუდგენს იმ პირს, რომელთანაც არის ქონება, და მოითხოვს ამ ქონების გადმოცემას. თუ ამ მოთხოვნის შესრულებაზე უარი ითქვა, ან არსებობს სარწმუნო მონაცემები, რომ მთელი ქონება არ გადმოცემულა, ტარდება ჩხრეკა ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

2. დაყადაღებისას განისაზღვრება, რა საგანსა და ფასეულობას უნდა დაედოს ყადაღა განჩინებაში (დადგენილებაში) აღნიშნული თანხის ფარგლებში.

3. ქონებაზე ყადაღის დადებაში შესაძლოა, მონაწილეობდეს ექსპერტი, რომელიც განსაზღვრავს ქონების ღირებულებას.

4. დანაშაულის შედეგად მიყენებული ზიანის ოდენობა და იმ ქონების ღირებულება, რომელსაც ყადაღა ედება, განისაზღვრება საშუალო საბაზრო ფასებით.

5. ფულად ანაბარზე ყადაღის დადებისას წყდება საანაბრო ოპერაციები. თუ საკუთრება შექმნილი ან გაზრდილია დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული სახსრებით, ყადაღა შეიძლება დაედოს მთელ ქონებას ან მის მეტ წილს. ყადაღა ედება ბრალდებულის, მისი ოჯახის წევრის, ახლო ნათესავის,

დაკავშირებული პირის ან/და რეკვერული დაჯგუფების ქონებას (მათ შორის, იურიდიულ პირისა და მისი შვილობილი კომპანიების ქონებას), მიუხედავად ბრალდებულის წილისა ამ ქონებაში, თუ არსებობს საკმარისი მტკიცებულებები, რომ ეს ქონება ან მისი ნაწილი რეკვერულია.

6. ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ დგება ოქმი.

7. დაყადაღებული ქონება, გარდა უძრავი და დიდგაბარიტიანი საგნებისა, ამოღებულ უნდა იქნეს.

მუხლი 158. ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ სასამართლოს განჩინების მოქმედების ვადა

ქონებას ყადაღა ედება განაჩენის აღსასრულებლად მიქცევამდე, სისხლის სამართლებრივი დევნის ან/და გამოძიების შეწყვეტამდე.

მუხლი 159. ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების საფუძველი

ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენება შეიძლება, თუ არის დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ამ სამუშაოზე დარჩენით იგი ხელს შეუშლის გამოძიებას, დანაშაულის შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურებას, ან განაგრძობს დანაშაულებრივ საქმიანობას.

მუხლი 160. სასამართლოს განჩინება ბრალდებულის (სამუშაოდან) გადაყენების შესახებ

1. ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ პროკურორი ან პროკურორის თანხმობით გამოძიებელი წერილობითი შუამდგომლობით მიმართავს გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლოს, რომელიც საკმარისი საფუძვლის არსებობისას გასცემს განჩინებას ამ ღონისძიების გამოყენების შესახებ. სასამართლო უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

2. სასამართლოს განჩინებაში უნდა აღინიშნოს: თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადასაყენებელი პირი, მისი სამუშაო ადგილი და თანამდებობა, თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების საფუძველი, ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების მოთხოვნა, რომელიც დაწესებულების, საწარმოს ან ორგანიზაციის ხელმძღვანელს ეგზავნება.

3. სასამართლო განჩინება ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების შესახებ სავალდებულოა შესაბამისი დაწესებულების, საწარმოს ან ორგანიზაციის ხელმძღვანელისათვის, რომელიც ვალდებულია სასამართლო განჩინების შემოსვლის შემდეგ დაუყოვნებლივ აღასრულოს იგი და ამის თაობაზე შეატყობინოს სასამართლოს.

მუხლი 161. ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების ვადა

1. მოსამართლეს უფლება აქვს გასცეს განჩინება ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების შესახებ საქმეზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილების მიღებამდე.

Handwritten signature

2. სასამართლოს განჩინება ბრალდებულის თანამდებობიდან (სამუშაოდან) გადაყენების ან გადაყენებაზე უარის თქმის შესახებ შეიძლება გასაჩივრდეს ამ კოდექსის 207-ე მუხლით დადგენილი წესით.

მუხლი 162. ზოგიერთი პირის თანამდებობიდან გადაყენება (თანამდებობრივი უფლებამოსილების განხორციელებისაგან ჩამოცილება)

1. საქართველოს პარლამენტის წევრის, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოების დეპუტატების, საქართველოს სახალხო დამცველის, მოსამართლის, კონტროლის პალატის თავმჯდომარის თანამდებობიდან გადაყენების (თანამდებობრივი უფლებამოსილების განხორციელებისაგან ჩამოცილების) საკითხი წყდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნულ პირთა თანამდებობიდან გადაყენების მოთხოვნით მიმართვის უფლება აქვს საქართველოს მთავარ პროკურორს.

მუხლი 163. ბრალდებული (მსჯავრდებული) პირისათვის საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების საფუძველი

საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედება შეიძლება შეჩერდეს, თუ პირი, რომელზედაც გაცემულია საქართველოს მოქალაქის პასპორტი, ბრალდებულია (მსჯავრდებულია) ამ კოდექსით დადგენილი წესით და არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ აღნიშნული პასპორტის გამოყენებით შეიძლება საქართველოდან გასვლას ან საზღვარგარეთ გადაადგილებას.

მუხლი 164. ძებნილი ბრალდებულისათვის (მსჯავრდებულისათვის) საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების შესახებ პროკურორის დადგენილება

1. ძებნილი ბრალდებულისათვის (მსჯავრდებულისათვის) საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ პროკურორი ან პროკურორის თანხმობით გამოძიებელი წერილობითი შუამდგომლობით მიმართავს გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლოს, რომელიც საკმარისი საფუძვლის არსებობისას გასცემს განჩინებას ამ ღონისძიების გამოყენების შესახებ. სასამართლო უფლებამოსილია, შუამდგომლობა განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე. სასამართლოს განჩინება შეიძლება გასაჩივრდეს ამ კოდექსის 207-ე მუხლით დადგენილი წესით.

2. საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების შესახებ სასამართლოს განჩინებაში უნდა აღინიშნოს: განჩინების შედგენის თარიღი და ადგილი; რომელი თანამდებობის პირი ან ორგანოა უფლებამოსილი, შეასრულოს განჩინება; პასპორტის მფლობელის სახელი, გვარი, დაბადების თარიღი, პირადი ნომერი, პასპორტის ნომერი, პასპორტის გამცემი ორგანო და პასპორტის გაცემის თარიღი.

3. საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერება გულისხმობს ძებნილი ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) საქართველოდან გასვლის ან საზღვარგარეთ გადაადგილების უფლების შეზღუდვას.

საქართველოს მოქალაქის პასპორტი, რომლის მოქმედებაც შეჩერებულია, არ შეიძლება გამოყენებულ (მიღებულ) იქნეს, როგორც საქართველოდან გასვლის ან საზღვარგარეთ გადაადგილებისათვის საკმარისი (საჭირო) დოკუმენტი.

მუხლი 165. ძებნილი ბრალდებულისათვის (მსჯავრდებულისათვის) საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების ვადა

1. ძებნილი ბრალდებულისათვის (მსჯავრდებულისათვის) საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედება შეჩერდება განაჩენის აღსრულებამდე, სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტამდე.

2. პროკურორი უფლებამოსილია, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ვადაზე ადრე, ნებისმიერ დროს გამოიტანოს დადგენილება საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების ღონისძიების გაუქმების შესახებ.

3. დადგენილება საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედების შეჩერების ღონისძიების გაუქმების შესახებ პროკურორმა დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს.

4. პირი, რომლის საქართველოს მოქალაქის პასპორტის მოქმედებაც შეჩერდა, უფლებამოსილია აცნობოს სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს აღნიშნული პასპორტის მოქმედების შეჩერების ღონისძიების გაუქმების შესახებ.

კარი V

**სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება,
აღკვეთის ღონისძიების შერჩევა, საპროცესო შეთანხმება**

თავი XVIII

**სისხლისსამართლებრივი დევნის საფუძვლები,
დაკავება, ბრალდებულად ცნობა**

მუხლი 166. სისხლისსამართლებრივი დევნა

სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება და განხორციელება მხოლოდ პროკურორის დისკრეციული უფლებამოსილებით.

მუხლი 167. სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყება და შეჩერება

1. სისხლისსამართლებრივი დევნა იწყება პირის დაკავების ან ბრალდებულად ცნობისთანავე (თუ ის არ დაუკავებიათ).

2. სისხლისსამართლებრივი დევნა ან/და სასამართლო განხილვა არ უნდა დაიწვოს და დაწყებული უნდა შეჩერდეს:

ა) თუ საქართველოს პარლამენტმა, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარემ, შესაბამისად, თანხმობა არ მისცეს საქართველოს სახალხო დამცველის, საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარის ან მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემაზე იმ ვადით, რა ვადაშიც პირს იცავს იმუნიტეტი;

ბ) თუ დაისვა საკითხი უცხოელისათვის იმუნიტეტის ჩამორთმევის შესახებ – საკითხის დასმის დღიდან მის ოფიციალურად გადაწყვეტამდე;

გ) საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 143¹-ე ან/და 143²-ე მუხლით გათვალისწინებულ დანაშაულში დაზარალებული პირის მიმართ – მოსაფიქრებელი ვადის განმავლობაში;

დ) კანონის კონსტიტუციურობის თაობაზე სასამართლომ მიმართა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს – მიმართვის დღიდან საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე;

3. ამ მუხლის მეორე ნაწილში მითითებული რომელიმე გარემოების არსებობის შემთხვევაში გამოძიებისას – პროკურორს, ხოლო სასამართლოში საქმის განხილვისას – სასამართლოს მხარის შუამდგომლობით, გამოაქვს სისხლისსამართლებრივი დევნის ან/და სასამართლო განხილვის შეჩერების გადაწყვეტილება.

4. თუ ამ მუხლის მეორე ნაწილში არსებული შეჩერების საფუძველი აღარ არსებობს, საქმის განხილვა/დევნა უნდა დაიწყოს/განახლდეს.

5. საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს პარლამენტის წევრის, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს წევრის, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წევრისა და საქართველოს სხვა სასამართლოს მოსამართლის, საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარის, საქართველოს სახალხო დამცველის, დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირის, ასევე სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს იმ წარმომადგენლის, რომელიც თავისი უფლებამოსილების განხორციელებისას სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს წესდების შესაბამისად, სარგებლობს იმუნიტეტით, სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის, დაპატიმრებისა და სისხლის სამართლის საპროცესო იძულების სხვა ღონისძიების გამოყენების განსაკუთრებულ წესს განსაზღვრავს საქართველოს კონსტიტუცია, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები, ეს კოდექსი და საქართველოს სხვა კანონები.

მუხლი 168. დისკრეციული დევნა

დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენებით სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყებაზე პროკურორის უარი სასამართლოში არ საჩივრდება. იგი შეიძლება ერთჯერადად გასაჩივრდეს ზემდგომ პროკურორთან.

მუხლი 169. პირის ბრალდებულად ცნობა

1. ბრალდებულად ცნობის საფუძველია გამოძიების ეტაპზე შეკრებილი იმ მტკიცებულებათა ერთობლიობა, რაც საკმარისია დასაბუთებული ვარაუდისათვის, რომ კონკრეტულმა პირმა დანაშაული ჩაიდინა.

2. ბრალდების წარდგენისათვის საკმარისი საფუძველის არსებობისას პროკურორი უფლებამოსილია, გამოიტანოს დადგენილება პირის ბრალდების შესახებ. დადგენილების გამოტანის შემდეგ პროკურორი განსაზღვრავს ბრალდების წაყენების დროსა და ადგილს. ბრალდება წაყენებულ უნდა იქნეს დადგენილების გამოტანიდან არაუგვიანეს 24 საათისა.

3. პირის ბრალდებულის სახით სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის შესახებ დადგენილებაში აღინიშნება:

ა) ბრალდებულის სახელი და გვარი, მამის სახელი, დაბადების რიცხვი, თვე და წელი, პირადი ნომერი;

ბ) ბრალდების ფორმულირება – ინკრიმინირებული ქმედების აღწერა მისი ჩადენის ადგილის, დროის, ხერხის, საშუალების, იარაღის, აგრეთვე ამ ქმედებით გამოწვეული შედეგის მითითებით;

გ) გამოძიებით მოპოვებული მტკიცებულებები, რომელიც საკმარისია დასაბუთებული ვარაუდისათვის, რომ აღნიშნული დანაშაული ამ პირმა ჩაიდინა;

დ) სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლი, მუხლის ნაწილი და ქვეპუნქტი, რომლითაც გათვალისწინებულია ეს დანაშაული.

4. დადგენილების სარეზოლუციო ნაწილი უნდა შეიცავდეს გადაწყვეტილებას ამ პირის ბრალდების თაობაზე.

5. პროკურორი, ან მისი დავალებით გამოძიებელი ბრალდების დადგენილებას გააცნობს ბრალდებულსა და მის ადვოკატს (თუ ბრალდებულის ინტერესებს იცავს ადვოკატი), რომლებიც ხელმოწერით ადასტურებენ დადგენილების გაცნობისა და მისი ასლის მიღების ფაქტს. დადგენილების ასლი ბრალდებულის უფლებებისა და მოვალეობების ნუსხით გადაეცემა ბრალდებულსა ან/და მის ადვოკატს. თუ ბრალდებული ან მისი ადვოკატი უარს ამბობენ დადგენილების გაცნობისა და მისი ასლის მიღების ფაქტის ხელმოწერით დადასტურებაზე, დადგენილებაზე აღინიშნება ხელმოწერაზე უარის თქმის მიზეზი.

6. თუ ბრალდებული თავს არიდებს საგამოძიებო ორგანოში გამოცხადებას, მას ან მის ახლო ნათესავს ეძლევა შესაძლებლობა 48 საათში დანიშნოს ადვოკატი. თუ ამ ვადაში არ დანიშნავს ადვოკატს, პირს ადვოკატი დაენიშნება სავალდებულო წესით. პროკურორი ან მისი დავალებით გამოძიებელი ბრალდების წასაყენებლად იძახებს მის ადვოკატს და გააცნობს ბრალდების დადგენილებას, რაც ჩაითვლება ბრალდების წაყენებად. ბრალდებულის ადვოკატი წერილობით ადასტურებს ბრალდების გაცნობის ფაქტს.

7. საქართველოს სახალხო დამცველის, საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარის, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წევრის ბრალდებისათვის აუცილებელია საქართველოს პარლამენტის თანხმობა. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს წევრის ბრალდებისათვის აუცილებელია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმის თანხმობა. საქართველოს სხვა საერთო სასამართლოს მოსამართლის ბრალდებისათვის აუცილებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის თანხმობა.

8. დანაშაულის ერთი და იმავე შემთხვევის გამო პირი ბრალდებულად შეიძლება იყოს ცნობილი არა უმეტეს 12 თვისა, თუ ამ ვადის გასვლამდე მისთვის დანაშაულის სხვა შემთხვევის გამო არ წაუყენებიათ ახალი ბრალდება. ასეთი ბრალდების წაყენებისას აღნიშნული ვადის დინება წყდება და იგი გამოითვლება ახალი ბრალდების წაყენების დღიდან. აღნიშნული ვადის გასვლისთანავე წყდება სისხლისსამართლებრივი დევნა პირის მიმართ. თუ პირის მიმართ შეწყდა სისხლისსამართლებრივი დევნა ამ ნაწილით

გათვალისწინებულ შემთხვევაში, დაუშვებელია მომავალში მისთვის იმავე ბრალდების წაყენება.

9. პირს, ბრალდების დადგენილების გადაცემიდან 10 დღის ვადაში უფლება აქვს, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, ზემდგომ პროკურორთან ან გამოძიების ადგილის მიხედვით რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში შეიტანოს საჩივარი სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების შეგნებულად გაჭიანურების თაობაზე, რომელიც საჩივარს იხილავს მისი შესვლიდან სამი დღე-ღამის ვადაში. სასამართლო უფლებამოსილია, საჩივარი განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე. საჩივრის დაკმაყოფილება წარმოადგენს ამ პირის მიმართ ამ კონკრეტულ ბრალდებასთან დაკავშირებით არსებული ყველა იმ მტკიცებულების დაუშვებლად ცნობის საფუძველს, რომლებიც მოპოვებულ იქნა გამოძიების დროს მას შემდეგ, რაც შეიქმნა პირის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების საკმარისი საფუძველი. ამ ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სასამართლოს განჩინება ექვემდებარება გასაჩივრებას შესაბამისი სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიაში ამ კოდექსის 207-ე მუხლით დადგენილი წესით.

მუხლი 170. დაკავება

1. დაკავება არის თავისუფლების ხანმოკლე აღკვეთა.
2. პირი დაკავებულად ითვლება მიმოსვლის თავისუფლების შეზღუდვის მომენტიდან. დაკავებისთანავე პირი ითვლება ბრალდებულად.

მუხლი 171. დაკავების საფუძველი

1. თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ პირმა ჩაიდინა დანაშაული, რომლისთვისაც კანონით გათვალისწინებულია სასჯელი თავისუფლების აღკვეთის სახით და ამასთან პირი მიიმალება ან არ გამოცხადდება სასამართლოზე, გაანადგურებს საქმისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას ან ჩაიდენს ახალ დანაშაულს, გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლო, პროკურორის შუამდგომლობით, ზეპირი მოსმენის გარეშე გასცემს განჩინებას პირის დაკავების თაობაზე. ამ ნაწილით გათვალისწინებული განჩინება არ საჩივრდება.

2. პირის დაკავება სასამართლოს განჩინების გარეშე შესაძლებელია, თუ:
 - ა) პირს წაასწრეს დანაშაულის ჩადენისას ან ჩადენისთანავე;
 - ბ) პირი დაინახეს დანაშაულის ჩადენის ადგილას და მის მიმართ დაუყოვნებლივ ხორციელდება დევნა მისი დაკავების მიზნით;
 - გ) პირზე, მასთან ან მის ტანსაცმელზე აღმოჩნდება ჩადენილი დანაშაულის აშკარა კვალი;
 - დ) პირი მიიმალა დანაშაულის ჩადენის შემდეგ, მაგრამ შემდგომ იგი ამოიცნო თვითმხილველმა;
 - ე) პირი შესაძლოა მიიმალოს;
 - ვ) პირი ძებნილია.

3. დაკავება სასამართლოს განჩინების გარეშე ნებადართულია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ პირმა ჩაიდინა დანაშაული და მისი მიმალვის, სასამართლოზე არგამოცხადების, საქმისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის განადგურებისა თუ ახალი დანაშაულის ჩადენის

საფრთხე თავიდან ვერ იქნება აცილებული სხვა, ალტერნატიული ღონისძიებით, რომელიც პროპორციულია სავარაუდოდ ჩადენილი დანაშაულის გარემოებებთან და ბრალდებულის პირად მონაცემებთან.

მუხლი 172. პირი, რომელსაც აქვს დაკავების უფლება

დაკავების უფლება აქვს გამოძიების უფლებამოსილებით აღჭურვილი სახელმწიფო ორგანოების იმ თანამშრომელს, რომელიც ასრულებს ოპერატიულ ფუნქციებს, საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის მოვალეობას, აწარმოებს გამოძიებას ან სისხლისსამართლებრივ დევნას.

მუხლი 173. იმუნიტეტი დაკავებისას

არ შეიძლება დაკავებული იქნენ: დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირი და მისი ოჯახის წევრები, საქართველოს პრეზიდენტი, საქართველოს პარლამენტის წევრი, საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარე, საქართველოს სახალხო დამცველი, მოსამართლე. ეს აკრძალვა, საქართველოს პრეზიდენტის, დიპლომატიური იმუნიტეტის მქონე პირისა და მისი ოჯახის წევრების გარდა, არ ვრცელდება 171-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაზე.

მუხლი 174. დაკავების წესი

1. თუ არსებობს დაკავების საფუძვლები, დამკავებელი მოხელე ვალდებულია, დაკავებულს გასაგები ფორმით შეატყობინოს ეს; განუმარტოს, სახელდობრ, რა დანაშაულის ჩადენაშია ბრალდებული და აცნობოს, რომ მას აქვს ადვოკატის, დუმილისა და კითხვებზე პასუხის გაცემისაგან თავის შეკავების უფლება; უფლება, არ დაიბრალოს დანაშაული და რომ ყველაფერი, რასაც იგი იტყვის, შესაძლებელია მის წინააღმდეგ იქნეს გამოყენებული სასამართლოში. დაუშვებელი მტკიცებულებაა ის განცხადება, რომელიც დაკავებულის მიერ გაკეთებულ იქნა ამ ნაწილით გათვალისწინებული განმარტების მიღებამდე.

2. დამკავებელმა დაკავებული დაუყოვნებლივ უნდა მიიყვანოს პოლიციის უახლოეს დაწესებულებაში ან სხვა სამართალდამცავ ორგანოში.

3. თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ დაკავებულს აქვს იარაღი ან/და აპირებს თავიდან მოიშოროს, დააზიანოს ან გაანადგუროს მტკიცებულებითი მნიშვნელობის მქონე საგანი, ნივთიერება ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი დამკავებელ მოხელეს უფლება, აქვს ჩაატაროს პირადი ჩხრეკა ამ კოდექსის 121-ე მუხლის მეორე ნაწილით დადგენილი წესით.

4. დაკავების ადგილას მიყვანისთანავე ჯანმრთელობის ზოგადი მდგომარეობის დასადგენად დაკავებული უნდა შემოწმდეს ექიმის მიერ და შედგეს სათანადო ცნობა.

5. დაკავების ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 72 საათს. დაკავების მომენტიდან არაუგვიანეს 48 საათისა დაკავებულს უნდა გადაეცეს დადგენილება ბრალდების თაობაზე. თუ ამ ვადაში დაკავებულს დადგენილება არ გადაეცა, იგი დაუყოვნებლივ უნდა გათავისუფლდეს.

6. დაკავების დრო ითვლება ბრალდებულის პატიმრობის ვადაში.

მუხლი 175. დაკავების ოქმი

1. დამკავებელმა მოხელემ დაკავებისთანავე, დაუყოვნებლივ უნდა შეადგინოს დაკავების ოქმი. თუ დაკავების ოქმის შედგენა დაკავებისთანავე ობიექტური მიზეზით (მიზეზებით) შეუძლებელია, იგი უნდა შედგეს პოლიციის დაწესებულებაში დაკავებულის მიყვანისთანავე.

2. დაკავების ოქმში უნდა აღინიშნოს: ვინ, სად, როდის, რა ვითარებაში, ამ კოდექსში მითითებულ რომელ საფუძველზეა დაკავებული, დაკავებულის ფიზიკური მდგომარეობა დაკავების მომენტში, რომელი დანაშაულის ჩადენაშია იგი ბრალდებული, მისი პოლიციის დაწესებულებაში მიყვანის ზუსტი დრო, ამ კოდექსით გათვალისწინებული ბრალდებულის უფლებების ჩამონათვალი, აგრეთვე შესაბამის შემთხვევაში ის ობიექტური მიზეზი (მიზეზები), რომლის (რომელთა) არსებობის გამო შეუძლებელი იყო დაკავების ოქმის შედგენა დაკავებისთანავე.

3. ოქმს ხელს აწერს თანამდებობის პირი, რომელმაც პირი დააკავა, დაკავებული და მისი ადვოკატი (მისი ყოფნის შემთხვევაში). ბრალდებულის პოლიციის დაწესებულებაში ან სხვა სამართალდამცავ ორგანოში მიყვანისთანავე დაკავების ოქმს ხელმოწერით ადასტურებს პოლიციის ან სხვა სამართალდამცავი ორგანოს უფლებამოსილი პირი. დაკავებულს გადაეცემა დაკავების ოქმის ასლი. თუ დაკავებისას ჩატარდა დაკავებულის პირადი ჩხრეკა, ამ მოქმედების თაობაზე ცალკე ოქმი არ დგება.

4. თუ დაკავებისას პირს არ განემარტა ამ კოდექსის 174-ე მუხლით გათვალისწინებული უფლებები და არ გადაეცა დაკავების ოქმი, ან თუ დაკავების ოქმი შედგენილია არსებითი დარღვევით, რომელიც აუარესებს პირის სამართლებრივ მდგომარეობას, თავისუფლებაშეზღუდული პირი დაუყოვნებლივ უნდა გათავისუფლდეს.

მუხლი 176. დაკავებულის გათავისუფლების საფუძველი და წესი

1. დაკავებული უნდა გათავისუფლდეს, თუ:

- ა) არ დადასტურდა ეჭვი, რომ მან ჩაიდინა დანაშაული;
- ბ) არ იქნა მიღებული გადაწყვეტილება მის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების სახით პატიმრობის გამოყენების შესახებ;
- გ) გავიდა დაკავების ამ კოდექსით დადგენილი ვადა;
- დ) არ იქნა მიღებული უფლებამოსილი სახელმწიფო ორგანოს ან თანამდებობის პირის თანხმობა;
- ე) დაკავებისას არსებითად დაირღვა სისხლის სამართლის საპროცესო კანონი.

2. დაკავებული თავისუფლდება პროკურორის ან მოსამართლის გადაწყვეტილებით.

3. დაკავებული თავისუფლდება დაკავებულთა ყოფნის ადგილის უფროსის დადგენილებით, თუ გავიდა დაკავების ვადა.

4. გათავისუფლებისას დაკავებულს გადაეცემა გათავისუფლების შესახებ გადაწყვეტილების ასლი.

5. იმის მიუხედავად, იქნება თუ არა დაკავებული მსჯავრდებული, უკანონო და დაუსაბუთებელი დაკავების შედეგად მიყენებული ზიანი სრული

მოცულობით ანაზღაურდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან სამოქალაქო სამართალწარმოების წესით.

6. პროკურორის დადგენილებით, შესაძლებელია ბრალდებულის დროებითი გამოყვანა დაკავების ადგილიდან მის მიერ საგამოძიებო მოქმედებაში მონაწილეობის მისაღებად, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ჩასატარებელია ისეთი საგამოძიებო მოქმედება, რომელში მონაწილეობაც მოითხოვს დაკავებულის თანხმობას. დაკავებულს საგამოძიებო მოქმედების დასრულებისთანავე, დაუყოვნებლივ აბრუნებენ დაკავების ადგილას.

მუხლი 177. შეტყობინება დაკავების, დაპატიმრების ან ექსპერტიზისათვის სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსების შესახებ

1. პროკურორი ან მისი დავალებით გამოძიებელი ვალდებულია, პირის დაკავების, დაპატიმრების ან ექსპერტიზისათვის სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსების შემდეგ არა უგვიანეს 3 საათისა, შეატყობინოს ეს მისი ოჯახის რომელიმე წევრს, ხოლო თუ ასეთი არ არსებობს, – რომელიმე ნათესავს ან ახლობელს; დაპატიმრების ან სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსების შემთხვევაში კი, აგრეთვე, შეატყობინონ სამუშაო ან სწავლის ადგილას.

2. თუ დაკავებული, დაპატიმრებული ან სამედიცინო დაწესებულებაში ექსპერტიზისათვის მოთავსებული პირი სხვა სახელმწიფოს მოქალაქეა, ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნულ ვადებში ეს უნდა შეატყობინონ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროსა და შესაბამის საკონსულოს.

მუხლი 178. დაკავებული, დაპატიმრებული ან სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსებული პირის კმაყოფაზე მყოფი პირის, მისი საცხოვრებელი ბინისა და ქონების მეურვეობის ღონისძიებანი

1. თუ დაკავებულ, დაპატიმრებულ ან სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსებულ პირს ჰყავს არასრულწლოვანი შვილი, ხანდაზმული მშობელი, კმაყოფაზე მყოფი სხვა პირი, რომელიც ზედამხედველობისა და დახმარების გარეშე რჩება, პროკურორი და სასამართლო ვალდებულნი არიან ისინი სამეურვეოდ გადასცენ ნათესავს, სხვა პირს ან დაწესებულებას, ხოლო თუ პირს უზედამხედველოდ რჩება ქონება, გაატარონ მისი დაცვის ღონისძიება.

2. გატარებულ ღონისძიებათა შესახებ დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინონ დაკავებულ, დაპატიმრებულ ან სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსებულ პირს, რის შესახებაც გამოძიებელი ან პროკურორი ადგენს ცნობას, რომელიც სისხლის სამართლის საქმეს დაერთვის, ან/და კეთდება ჩანაწერი სასამართლო სხდომის ოქმში.

მუხლი 179. სისხლის სამართლის პროცესის წარმოება არაიდენტიფიცირებული ბრალდებულის, მსჯავრდებულის მიმართ

1. თუ დანაშაულის ჩადენაში დაკავებული პირის ვინაობა (სახელი, გვარი, ასაკი, სქესი, მოქალაქეობა) დაუდგენელია და იგი უარს აცხადებს თვითიდენტიფიცირებაზე, ან ფიზიკური ნაკლის თუ სხვა ობიექტურ გარემოებათა გამო შეუძლებელი ხდება მისი იდენტიფიცირება, პროკურორი ან გამოძიებელი ადგენს ოქმს, რომელშიც შესაბამისი ექსპერტების მონაწილეობით აღიწერება პირის ყველა შესაძლო გარეგნული ნიშანი

(სავარაუდო ასაკი, სქესი, სიმაღლე, თმის ფერი, თვალების ფერი, გარეგნობისა და იერის სხვა თავისებურება), რომლითაც შესაძლებელია ამ პირის იდენტიფიცირება (ოქმს უნდა დაერთოს ფოტოსურათი). ამასთანავე, საპროცესო ხელმძღვანელობის განმახორციელებელი პროკურატურის სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელის თანხმობით პირს შესაძლებელია მიენიჭოს პირობითი სახელი ციფრების ან/და ასოების იმგვარი კომბინაციით, რომელიც საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან შესაძლებელს გახდის ამ პირის იდენტიფიცირებას შემდგომი საპროცესო მოქმედებებისას. პირობითი სახელი არ შეიძლება იყოს ადამიანის პატივისა და ღირსების შემლახავი და შეურაცხმყოფელი შინაარსისა.

2. ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებულ შემთხვევაში ამ კოდექსით გათვალისწინებული ყველა შემდგომი საპროცესო მოქმედება ხორციელდება სრული მოცულობით, დაუბრკოლებლად. ამასთანავე, ყველა საპროცესო მოქმედება არაიდენტიფიცირებულ ბრალდებულის, მსჯავრდებულის მიმართ ხორციელდება ადუოკატის სავალდებულო მონაწილეობით. დანიშნული ადუოკატის ხარჯებს ანაზღაურებს სახელმწიფო.

3. არაიდენტიფიცირებული პირის ბრალდებიდან არა უგვიანეს 3 დღე-ღამისა, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, ინიშნება სამედიცინო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზა, რომლითაც სხვა საკითხებთან ერთად უნდა დადგინდეს ამ პირის ფსიქიკური მდგომარეობა, სისხლის ჯგუფი, სხვა ბიომეტრული მონაცემები და განხორციელდეს დაქტილოსკოპიური რეგისტრაცია.

4. გამოძიებული, პროკურორი ვალდებულია უზრუნველყოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ყველა გონივრული ღონისძიების ჩატარება ამ მუხლში აღნიშნული პირის იდენტიფიცირების მიზნით (მისი სახელის, გვარის, ასაკის, მოქალაქეობისა და შერაცხაობის დასადგენად).

5. თუ არაიდენტიფიცირებული პირის ვინაობა დადგინდება სისხლის სამართლის პროცესის ნებისმიერ სტადიაზე სასამართლოს მიერ გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანამდე, გამოძიებული, პროკურორი, სასამართლო ვალდებულია 48 საათის განმავლობაში ამ გარემოებას შეუსაბამოს სისხლის სამართლის საქმეზე არსებული შემაჯამებელი გადაწყვეტილებები.

6. არაიდენტიფიცირებული პირის მიმართ განაჩენის დადგენამდე სასამართლო ვალდებულია, დარწმუნდეს, რომ ჩატარებულია კანონმდებლობით გათვალისწინებული ყველა გონივრული ღონისძიება აღნიშნული პირის იდენტიფიცირებისათვის.

7. თუ არაიდენტიფიცირებული პირის ვინაობა დადგინდება მის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენის ძალაში შესვლის შემდეგ და ეს გარემოება გაელენას ახდენს დანაშაულის კვალიფიკაციაზე ან სასჯელის ზომაზე, ან იწვევს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან განთავისუფლებას, განაჩენი უნდა გადაისინჯოს ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ეს გარემოება იწვევს შებრუნებას საუარესოდ.

მუხლი 180. პირის მოთავსება სამედიცინო დაწესებულებაში

9. 27

1. თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ბრალდებულმა დანაშაული ჩაიდინა შეურაცხაობის მდგომარეობაში ან მისი ჩადენის შემდეგ გახდა შეურაცხადი და საჯარო უსაფრთხოების ინტერესები მოითხოვს მის სამედიცინო დაწესებულებაში იზოლირებას, სასამართლო გამოძიების ადგილის მიხედვით პროკურორის შუამდგომლობით გასცემს პირის სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსების განჩინებას. შუამდგომლობა განიხილება ზეპირი მოსმენის გარეშე 48 საათის განმავლობაში, ხოლო მიღებული გადაწყვეტილება არ საჩივრდება.

2. პირის სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსების თაობაზე სასამართლოს განჩინება დგება ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ დადგენილებისაგან (განჩინებისაგან) დამოუკიდებლად. მასში უნდა აღინიშნოს: სამედიცინო დაწესებულებაში მოსათავსებელი პირის სახელი, გვარი და საპროცესო მდგომარეობა; სამედიცინო დაწესებულების დასახელება, რომელშიც პირი თავსდება.

მუხლი 181. სამედიცინო დაწესებულებაში პირის ყოფნის ვადა

1. ბრალდებული შეიძლება სამედიცინო დაწესებულებაში ექსპერტიზისათვის მოთავსდეს არა უმეტეს 20 დღის ვადით.

2. განსაკუთრებულ შემთხვევებში, ექიმთა დასკვნის საფუძველზე, რომლებიც სტაციონარულ ექსპერტიზას ატარებენ, ეს ვადა შეიძლება გაგრძელდეს კიდევ 10 დღით სასამართლოს განჩინების საფუძველზე. ვადის შემდგომი გაგრძელება დაუშვებელია, თუნდაც სამედიცინო დაწესებულებაში მოთავსებული პირი ამაზე თანახმა იყოს.

3. ერთი და იმავე სისხლის სამართლის საქმეზე თუ პირი სამედიცინო დაწესებულებაში რამდენჯერმე იყო მოთავსებული, ამ დაწესებულებაში მისი ყოფნის საერთო ვადა არ უნდა აღემატებოდეს ამ მუხლით დადგენილ ვადას.

4. ბრალდებული ან მისი ადვოკატი უფლებამოსილია, სასამართლოს მიმართოს შუამდგომლობით სტაციონარულ ექსპერტიზაზე მოთავსების ვადის გაგრძელების შესახებ. სტაციონარულ ექსპერტიზაზე ყოფნის საერთო დრო არ უნდა აღემატებოდეს 2 თვეს.

5. ბრალდებულის სტაციონალურ ექსპერტიზაზე ყოფნის ვადა ჩაითვლება პატიმრობის ვადაში.

თავი XIX სასამართლო განხილვის ზოგადი დებულებანი

მუხლი 182. სასამართლო სხდომის საჯაროობა

1. სასამართლო სხდომა, როგორც წესი, ტარდება ზეპირად და საჯაროდ.

2. სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველ მასალებს სასამართლო განიხილავს დახურულ სხდომაზე.

3. მხარის შუამდგომლობით ან საკუთარი ინიციატივით, სასამართლოს შეუძლია მიიღოს სხდომის ნაწილობრივი ან სრული დახურვის გადაწყვეტილება:

Handwritten signature

ა) პროფესიული, კომერციული ან პირადი საიდუმლოების დაცვის მიზნით;

ბ) არასრულწლოვნის ინტერესების დაცვის მიზნით;

გ) პროცესის მონაწილისა ან/და მისი ოჯახის წევრის (ახლო ნათესავის) პირადი უსაფრთხოების დაცვის მიზნით ან თუ გამოიყენება პროცესის მონაწილის დაცვის ის სპეციალური ღონისძიება, რომელიც მოითხოვს სხდომის დახურვას;

დ) სქესობრივი დანაშაულის ან ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) დანაშაულის მსხვერპლის ინტერესების დაცვის მიზნით;

ე) პირადი მიმოწერის და პირადი შეტყობინების სასამართლო სხდომაზე გამოქვეყნებისას თუ ამაზე თანახმა არ არის პირი.

4. მოსამართლე უფლებამოსილია, წესრიგის დაცვის მიზნით საკუთარი ინიციატივით ნაწილობრივ ან სრულად დახუროს სასამართლო სხდომა.

5. თუ დახურულ სასამართლო სხდომაზე საქმის განხილვის საკითხის გადაწყვეტა მოითხოვს ისეთი გარემოების საჯაროდ განხილვას, რომელიც საჯაროდ არ უნდა გაცხადდეს და სხდომის დახურვის შუამდგომლობას მოწინააღმდეგე მხარე არ ეთანხმება, ეს საკითხი განიხილება დახურულ სხდომაზე.

6. მოსამართლე ვალდებულია, საჯაროდ გამოაცხადოს სხდომის დახურვის საფუძველი.

7. სასამართლოს შეუძლია, დაავალდებულოს დახურულ სხდომაზე დამსწრე პირი, არ გაახმაუროს ის ინფორმაცია, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა დახურულ სხდომაზე.

8. სასამართლო სხდომაზე 14 წელს მიუღწეველი პირი არ დაიშვება, გარდა იმ შემთხვევისა თუ ის პროცესის მონაწილეა. სხდომის თავმჯდომარე უფლებამოსილია, 14 წელს მიუღწეველი პირს დართოს ნება დაესწროს სასამართლო სხდომას.

9. შეიარაღებული პირი სასამართლო სხდომის დარბაზში დაიშვება მხოლოდ სასამართლო სხდომის თავმჯდომარის ნებართვით.

10. სასამართლო სხდომის თავმჯდომარე უფლებამოსილია, არ დაუშვას სხდომაზე პირი, რომელიც შეუფერებელ ფორმაში ან მდგომარეობაში გამოცხადდა.

მუხლი 183. საქმის განხილვისას სასამართლოს შემადგენლობის უცვლელიობა

სასამართლომ საქმე ერთი და იმავე შემადგენლობით უნდა განიხილოს. თუ რომელიმე მოსამართლეს არ შეუძლია სხდომაში მონაწილეობის მიღება, მას ცვლიან იმავე სასამართლოს სხვა მოსამართლით და საქმის განხილვა იწყება ხელახლა, გარდა ამ კოდექსის 184-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

მუხლი 184. სათადარიგო მოსამართლე

სასამართლოს თავმჯდომარის გადაწყვეტილებით, საქმეზე შეიძლება დაინიშნოს სათადარიგო მოსამართლე, რომელიც ცვლის სასამართლო შემადგენლობიდან გამოსულ მოსამართლეს და საქმის განხილვა გრძელდება.

მუხლი 185. სასამართლო განხილვის ადგილი და უწყვეტობა

1. სასამართლო განხილვა მიმდინარეობს სასამართლოს სხდომათა დარბაზში. შემთხვევის ან სხვა ადგილის, ნაგებობის, ტრანსპორტისა და სხვა ისეთი ობიექტის, რომლის მიტანაც სასამართლო სხდომის დარბაზში შეუძლებელია, დათვალიერების მიზნით, აგრეთვე დასაკითხი პირის მიძიმე ავადმყოფობის ან სხვა ობიექტური მიზეზის გამო, სასამართლო სხდომა მხარეთა შუამდგომლობით შესაძლებელია ჩატარდეს სასამართლოს დარბაზის გარეთ.

2. სასამართლო განხილვა მიმდინარეობს უწყვეტად, გარდა შესვენებისათვის საჭირო დროისა. სასამართლოში საქმის განხილვის გადადება მხარეთა შუამდგომლობით სასამართლოს განჩინებით შესაძლებელია მხოლოდ მოსამართლის, ნაფიცი მსაჯულის, მხარის, მოწმის ან თარჯიმნის გამოუცხადებლობის, საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების, აგრეთვე ამ კოდექსით პირდაპირ დადგენილ შემთხვევაში. საქმის გადადების პერიოდში, სასამართლო უფლებამოსილია, განიხილოს სხვა სისხლის სამართლის საქმე (შუამდგომლობა, საჩივარი).

3. 18 საათის შემდეგ მხარის შუამდგომლობით ან საკუთარი ინიციატივით შესაძლებელია სასამართლომ გადადოს საქმის განხილვა.

მუხლი 186. სასამართლო სხდომის განაწესი

1. სასამართლო სხდომის დარბაზში სასამართლოს შემოსვლისა და დარბაზიდან გასვლის წინ სასამართლოს სხდომის მდივანი შესაბამისად აცხადებს: "აბრძანდით, სასამართლო მობრძანდება!", "აბრძანდით, სასამართლო გაბრძანდება!" ამ სიტყვების წარმოთქმისთანავე სასამართლო სხდომის ყველა დამსწრე ფეხზე დგება.

2. სასამართლო განხილვის ყველა მონაწილე სასამართლოს მიმართავს თავაზიანად და პატივისცემით, რის შემდეგაც ფეხზე ამდგარი აკეთებს საჭირო განცხადებას. სასამართლოში ქცევის წესებიდან გამონაკლისი დასაშვებია სხდომის თავმჯდომარის ნებართვით.

მუხლი 187. სასამართლოს სხდომის დაწყება

სასამართლო სხდომა იწყება მოსამართლის (საქმის კოლეგიური წესით განხილვის შემთხვევაში - მომხსენებელი მოსამართლის) მოხსენებით საქმის განხილვის დაწყების შესახებ.

მუხლი 188. მხარეთა გამოცხადება სასამართლო სხდომაზე

1. მხარე ვალდებულია, დადგენილ დროს გამოცხადდეს სასამართლო სხდომაზე.

2. მხარე ვალდებულია, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, სასამართლო განხილვის დაწყებამდე, შეატყობინოს სასამართლოს საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის შესახებ.

მუხლი 189. ბრალდებულის მონაწილეობის გარეშე საქმის განხილვა

1. ბრალდებულის დაუსწრებლად საქმის განხილვა დასაშვებია იმ შემთხვევაში, თუ იგი თავს არიდებს სასამართლოში გამოცხადებას. ასეთ

თ. ბაქაძე

შემთხვევაში საქმის განხილვაში ბრალდებულის ადვოკატის მონაწილეობა სავალდებულოა.

2. თუ პატიმრობაში მყოფი ბრალდებული სასამართლო სხდომაზე არ იქნა წარმოდგენილი ბადრაგირების განუხორციელებლობის გამო, სასამართლო გადადებს სხდომას გონივრული ვადით, მაგრამ არა უმეტეს 10 დღისა, და ამის თაობაზე აცნობებს სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის თავმჯდომარეს, რომელიც ვალდებულია მომდევნო სხდომაზე უზრუნველყოს ბრალდებულის წარმოდგენა და სასამართლოს აცნობოს ბადრაგირების განუხორციელებლობის მიზეზი.

მუხლი 190. ბრალმდებლის და ადვოკატის მონაწილეობა სასამართლო განხილვაში და მათი გამოუცხადებლობის შედეგები

1. თუ ადვოკატი არ გამოცხადდა სხდომაზე, სასამართლო ბრალდებულის დაცვას უზრუნველყოფს სახელმწიფოს ხარჯზე ამ კოდექსით დადგენილი წესით და გადადებს საქმის განხილვას გონივრული ვადით, მაგრამ არა უმეტეს 10 დღისა. მომდევნო სხდომაზე სასამართლო უფლებამოსილია კიდევ ერთხელ გადადოს საქმის განხილვა არა უმეტეს 5 დღისა, თუ დაცვის მხარე წარმოადგენს მოტივირებულ შუამდგომლობას, რომელშიც დასაბუთებულია ადვოკატის გამოუცხადებლობის ობიექტური მიზეზი. შუამდგომლობის წარმოდგენლობის, წარმოდგენილი შუამდგომლობის დაუკმაყოფილებლობის ან დაკმაყოფილების შემდეგ ადვოკატის კვლავ გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სხდომა გრძელდება სახაზინო ადვოკატის მონაწილეობით.

2. თუ საქმე იხილება ორი ან მეტი ბრალდებულის მიმართ და სასამართლო სხდომაზე რომელიმე მათგანის ადვოკატი არ გამოცხადდა, სასამართლოს შეუძლია საქმის განხილვა განაგრძოს სხვა ბრალდებულთა მიმართ, თუ ეს არ შელახავს ბრალდებულის ინტერესებს და გავლენას არ მოახდენს მტკიცებულებათა გამოკვლევის სისრულესა და ობიექტურობაზე. ამასთან, სასამართლომ უნდა უზრუნველყოს ადვოკატისთვის მისი მონაწილეობის გარეშე წარმოებული სასამართლო სხდომის ოქმის გაცნობა.

3. პროკურორის გამოუცხადებლობისას სასამართლო გადადებს საქმის განხილვას გონივრული ვადით, მაგრამ არა უმეტეს 10 დღისა, და ამის თაობაზე აცნობებს მთავარ პროკურატურასა და ზემდგომ პროკურორს, რომელიც ვალდებულია მომდევნო სხდომაზე უზრუნველყოს პროკურორის მონაწილეობა და სასამართლოს აცნობოს გამოუცხადებლობის მიზეზი.

მუხლი 191. სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტა საქმის არსებითი განხილვის დროს

1. როდესაც არსებობს ამ კოდექსით დადგენილი საფუძველი, საქმის არსებითად განმხილველი სასამართლო მხარეთა შუამდგომლობის საფუძველზე წყვეტს სისხლისსამართლებრივ დევნას. ამასთან ერთად, სასამართლო აუქმებს გამოყენებულ აღკვეთის ღონისძიებას, აგრეთვე ამ კოდექსით გათვალისწინებულ სხვა საკითხს.

2. თუ დადგინდა, რომ დანაშაულის ჩადენისას ბრალდებული შეურაცხ მდგომარეობაში იყო, სასამართლო, მხარის შუამდგომლობით, წყვეტს

სისხლისსამართლებრივ დევნას ამ პირის მიმართ. მოსამართლე უფლებამოსილია, მის მიმართ გამოიყენოს „ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებები.

3. თუ დადგინდა, რომ ბრალდებული დანაშაულის ჩადენის დროს შერაცხად მდგომარეობაში იყო, მაგრამ დანაშაულის ჩადენის შემდეგ შეურაცხი გახდა, სასამართლოს გამოაქვს გამამტყუნებელი განაჩენი, რომლითაც განსაზღვრავს მსჯავრდებულის მიერ სასჯელის მოხდას შესაბამის სამედიცინო (სამკურნალო) დაწესებულებაში მის გამოჯანმრთელებამდე, რის შემდეგაც მსჯავრდებულის მიერ სასჯელის მოხდა გრძელდება საერთო წესით.

მუხლი 192. სასამართლო სხდომაზე განჩინების გამოტანის წესი

1. სასამართლო განხილვის დროს, განაჩენის გარდა, ყველა გადასაწყვეტ საკითხზე სასამართლოს გამოაქვს განჩინება.

2. სასამართლოს განჩინება გამოაქვს სათათბირო ოთახში გაუსვლელად. განჩინება შეიტანება სასამართლო სხდომის ოქმში.

3. სასამართლო უფლებამოსილია, განჩინება გამოიტანოს სათათბირო ოთახში.

4. სასამართლოს განჩინება ცხადდება საჯაროდ.

მუხლი 193. სასამართლოს თათბირი და კენჭისყრა კოლეგიალური განხილვის დროს

1. სასამართლოს თათბირი საიდუმლოა. სასამართლოს სათათბირო ოთახში აკრძალულია კომუნიკაციის ყოველგვარი ტექნიკური საშუალებით სარგებლობა.

2. სასამართლოს შეუძლია საქმის განხილვასთან დაკავშირებული საკითხები გადაწყვიტოს ადგილზე თათბირით.

3. სასამართლო შემადგენლობის თათბირსა და კენჭისყრაში მონაწილეობს მხოლოდ საქმის განმხილველი მოსამართლე.

4. სხდომის თავმჯდომარე ხელმძღვანელობს თათბირს და აყალიბებს საკითხებს, რომელთა თაობაზეც გადაწყვეტილება უნდა იქნეს მიღებული.

5. სასამართლო გადაწყვეტილებას იღებს კენჭისყრით, ხმათა უმრავლესობით. გადაწყვეტილება სასჯელის ზომად უვადო თავისუფლების აღკვეთის დანიშვნის შესახებ მიიღება მხოლოდ ერთხმად.

6. არც ერთ მოსამართლეს არა აქვს უფლება, თავი შეიკავოს კენჭისყრაში მონაწილეობისაგან. სხდომის თავმჯდომარე ხმას აძლევს ბოლოს.

7. თუ თათბირის დროს ერთსა და იმავე საკითხზე განსხვავებული აზრი წარმოიშობა, პირველად კენჭი ეყრება ბრალდებულის სასარგებლო პოზიციას.

8. თუ მოსამართლე სამართლებრივ საკითხზე კენჭისყრისას უმცირესობაშია, იგი ვალდებულია წერილობით ჩამოაყალიბოს განსხვავებული აზრი. განსხვავებულ აზრი წარედგინება სხდომის თავმჯდომარეს და დაერთვის გადაწყვეტილებას.

მუხლი 194. სასამართლო გადაწყვეტილების გამოქვეყნება

1. სასამართლო სხდომის მიმდინარეობისას სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ზეპირად ცხადდება. ზეპირი გადაწყვეტილება ფიქსირდება ოქმში, ხოლო წერილობითი დაერთვის ოქმს, რის შესახებაც ოქმში აღნიშვნა კეთდება.

2. სასამართლო გადაწყვეტილება უნდა იყოს დასაბუთებული.

მუხლი 195. სასამართლო სხდომის ოქმი

1. სასამართლო სხდომის შესახებ დგება ოქმი. იგი შეიძლება შედგეს სტენოგრაფიისა და ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით. ოქმში სრულად აისახება სასამართლო პროცესის მიმდინარეობა.

2. სასამართლო სხდომის თავმჯდომარემ და მდივანმა სასამართლო სხდომის დამთავრებიდან არა უგვიანეს 5 დღისა, ოქმს ხელი უნდა მოაწერონ, რის შესახებაც დაუყოვნებლივ უნდა აცნობონ მხარეებს.

3. სხდომის თავმჯდომარე ვალდებულია უზრუნველყოს ოქმის მხარეებისათვის გაცნობის შესაძლებლობა.

4. სასამართლო სხდომის ოქმის ხელმოწერის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემდეგ მხარეებს უფლება აქვთ 5 დღის ვადაში გააკეთონ შენიშვნები ოქმზე. შენიშვნებს 5 დღის ვადაში ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილავს იმავე საქმის განმხილველი სასამართლო.

5. შენიშვნების განხილვის შემდეგ სასამართლოს გამოაქვს განჩინება, რომლითაც ადასტურებს შენიშვნების სისწორეს ან უარყოფს მათ. ოქმზე შენიშვნები და სასამართლოს განჩინება დაერთვის საქმეს.

თავი XX

ბრალდებულის პირველი წარდგენა სასამართლოში, აღკვეთის ღონისძიებანი

მუხლი 196. ბრალდებულის პირველი წარდგენა სასამართლოში

1. დაკავებიდან არაუგვიანეს 48 საათისა პროკურორი შუამდგომლობას აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების შესახებ წარუდგენს მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით.

2. განსაკუთრებულ შემთხვევაში, როდესაც დაკავებულთა მოთავსების ადგილიდან ბრალდებულის სასამართლოში მიყვანა შეუძლებელია მისი ავადმყოფობის, სტიქიური უბედურების ან სხვა ობიექტური მიზეზის გამო, მოსამართლეს შეუძლია სასამართლო სხდომა ჩაატაროს დაკავებულთა მოთავსების ადგილას.

3. თუ ამ მუხლით გათვალისწინებული შუამდგომლობა დაკავებიდან 48 საათში არ წარუდგინება მაგისტრატ მოსამართლეს, დაკავებული დაუყოვნებლივ უნდა გათავისუფლდეს.

a.ants

მუხლი 197. ბრალდებულის სასამართლოში პირველი წარდგენის პროცესი, უფლებათა განმარტება

1. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების შესახებ შუამდგომლობის წარდგენიდან არაუგვიანეს 24 საათისა, მაგისტრატი მოსამართლე ბრალდებულის სასამართლოში პირველი წარდგენის სხდომაზე მხარეთა მონაწილეობით:

- ა) არკვევს ბრალდებულის ვინაობას;
- ბ) არკვევს ესმის თუ არა ბრალდებულს პროცესის ენა;
- გ) ბრალდებულს განუმარტავს ბრალდების არსს, უფლებებსა და მათ შორის წამებისა და არაჰუმანური მოპყრობისათვის საჩივრის (სარჩელის) შეტანის უფლებას.
- დ) ბრალდებულს აცნობებს მისთვის წარდგენილი ბრალდებით გათვალისწინებული სასჯელის სახეს და ზომას;
- ე) არკვევს საპროცესო შეთანხმების დადების შესაძლებლობას და მხარეთა თანხმობის შემთხვევაში იღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას;
- ვ) იხილავს აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების შუამდგომლობას;
- ზ) ბრალდებულისგან არკვევს აქვს თუ არა მას რაიმე საჩივარი თუ შუამდგომლობა მისი უფლებების დარღვევასთან დაკავშირებით;
- თ) ასრულებს ამ კოდექსით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.

2. ბრალდებულის სასამართლოში პირველი წარდგენის სხდომა ტარდება უწყვეტად.

მუხლი 198. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანი და საფუძველი

1. აღკვეთის ღონისძიება გამოიყენება იმ მიზნით, რომ ბრალდებულმა, თავი არ აარიდოს სასამართლოში გამოცხადებას, აღიკვეთოს მისი შემდგომი დანაშაულებრივი საქმიანობა, უზრუნველყოფილ იქნეს განაჩენის აღსრულება. ბრალდებულს პატიმრობა ან აღკვეთის სხვა ღონისძიება არ შეიძლება შეუფარდოს, თუ უფრო ნაკლებად შემზღუდავი აღკვეთის ღონისძიება უზრუნველყოფს ამ ნაწილით გათვალისწინებულ მიზნებს.

2. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების საფუძველი შეიძლება იყოს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ პირი მიიმალება ან არ გამოცხადდება სასამართლოზე, გაანადგურებს საქმისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას ან ჩაიდენს ახალ დანაშაულს.

3. აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების შესახებ შუამდგომლობის წარდგენისას პროკურორი ვალდებულია, დაასაბუთოს მის მიერ მოთხოვნილი აღკვეთის ღონისძიების სახის მიზანშეწონილობა და უფრო მსუბუქი აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეუწონლობა.

4. სასამართლო უფლებამოსილია, აღკვეთის ღონისძიების სახით პირს პატიმრობა შეუფარდოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული მიზნების მიღწევა შეუძლებელია სხვა, უფრო მსუბუქი აღკვეთის ღონისძიების გამოყენებით.

5. აღკვეთის ღონისძიებისა და მისი კონკრეტული სახის გამოყენების საკითხის გადაწყვეტისას სასამართლო ითვალისწინებს ბრალდებულის პიროვნებას, მის საქმიანობას, ასაკს, ჯანმრთელობას, ოჯახურ და ქონებრივ

მდგომარეობას, მიყენებული ქონებრივი ზიანის ანაზღაურებას, ადრე შეფარდებული რომელიმე აღკვეთის ღონისძიების დარღვევის ფაქტსა და სხვა გარემოებებს.

მუხლი 199. აღკვეთის ღონისძიების სახეები

1. აღკვეთის ღონისძიების სახეებია: გირაო, არასრულწლოვანი ბრალდებულის მეთვალყურეობაში გადაცემა, პირადი თავდებობა, შეთანხმება გაუსვლელობისა და სათანადო ქცევის შესახებ, სამხედრო მოსამსახურის ქცევისადმი სარდლობის მეთვალყურეობა და პატიმრობა.

2. აღკვეთის ღონისძიებასთან ერთად ბრალდებულის მიმართ შეიძლება ასევე იყოს გამოყენებული: პირის ვალდებულება, გამოცხადდეს სასამართლოში დანიშნულ დროს ან გამოძახებისთანავე; გარკვეული საქმიანობისა თუ პროფესიის განხორციელების აკრძალვა; სასამართლოში, პოლიციაში ან სხვა სახელმწიფო ორგანოში ყოველდღიური ან სხვა პერიოდული გამოცხადებისა და ანგარიშგების ვალდებულება; სასამართლოს მიერ დანიშნული უწყების ზედამხედველობა; ელექტრონული მონიტორინგი; გარკვეულ ადგილას ყოფნის ვალდებულება გარკვეულ საათებში ან უამისოდ; გარკვეული ადგილის დაუტოვებლობის ან მასში შეღწევის აკრძალვა; გარკვეულ პირებთან შეხვედრის აკრძალვა სპეციალური ნებართვის გარეშე; პასპორტის ან პირადობის სხვა დამადასტურებელი დოკუმენტის ჩაბარების ვალდებულება, აგრეთვე სასამართლოს მიერ განსაზღვრული ნებისმიერი სხვა ღონისძიება, რაც აუცილებელია აღკვეთის ღონისძიების მიზნების მისაღწევად.

მუხლი 200. გირაო

1. გირაო არის ფულადი თანხა ან უძრავი ქონება. ფულადი თანხა სისხლის სამართლის საქმის განმხილველი სასამართლოს ან გამოძიების ორგანოს დეპოზიტზე შეაქვს ბრალდებულს ან მისი სახელით სხვა პირს სასამართლოსათვის მიცემული წერილობითი ვალდებულებით ბრალდებულის სათანადო ქცევისა და გამომძიებელთან, პროკურორთან ან/და სასამართლოში დროული გამოცხადების უზრუნველყოფის თაობაზე. ფულადი თანხის ნაცვლად შეტანილ უძრავ ქონებას ედება ყადაღა. გირაოს მიღების შესახებ დგება ოქმი, რომლის ერთი ასლი გადაეცემა გირაოს შემტანს.

2. პროკურორი სასამართლოში შუამდგომლობის წარდგენის დროს მიუთითებს გირაოს თანხის ოდენობას და მისი შეტანის ვადას. გირაოს თანხის ოდენობის განსაზღვრის შემდეგ ბრალდებულს ან მისი სახელით სხვა პირს გირაოს თანხის ნაცვლად შეუძლია შეიტანოს ფულადი თანხის ეკვივალენტური უძრავი ქონება. გირაოს თანხის ოდენობა განისაზღვრება ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმისა და ბრალდებულის ქონებრივი შესაძლებლობის გათვალისწინებით. გირაოს თანხა არ შეიძლება იყოს 1 000 ლარზე ნაკლები.

3. გირაოს შეტანის წინ შემტანს აფრთხილებენ წერილობითი ვალდებულებებით განსაზღვრული პირობების შეუსრულებლობის იმ შესაძლო შედეგების შესახებ, რომლებიც მითითებულია ამ მუხლის მე-7 ნაწილში.

4. ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების სახით გირაოს გამოყენების შესახებ შუამდგომლობით პროკურორი მიმართავს გამოძიების ადგილის მიხედვით სასამართლოს ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

Handwritten signature

5. თუ ბრალდებულმა დადგინდა ვადაში არ უზრუნველყო სასამართლოს მიერ გირაოს სახით შეფარდებული ფულადი თანხის საქმის განმხილველი სასამართლოს ან გამოძიების ორგანოს დეპოზიტზე შეტანა ან უძრავი ქონების შეტანა, პროკურორი მიმართავს სასამართლოს უფრო მძიმე აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე.

6. სასამართლო, პროკურორის შუამდგომლობით ან საკუთარი ინიციატივით, გირაოს გამოყენების უზრუნველყოფის მიზნით პატიმრობას უფარდებს ბრალდებულს, რომლის მიმართაც გამოყენებულია სისხლის საპროცესო სამართლებრივი იძულების ღონისძიება დაკავების სახით, მის მიერ პროცესის მწარმოებელი ორგანოს დეპოზიტზე გირაოს სრულად ან ნაწილობრივ (მაგრამ არანაკლებ 50%-ისა) შეტანამდე. გირაოს შეტანას ადასტურებს ის სასამართლო ან ორგანო, რომლის დეპოზიტზედაც შეიტანება გირაოს თანხა.

7. თუ ბრალდებულმა, რომლის მიმართაც აღკვეთის ღონისძიებად შერჩეულია გირაო, დაარღვია ამ ღონისძიების პირობა ან კანონი, პროკურორის შუამდგომლობის საფუძველზე, სასამართლოს განჩინებით გირაო შეიცვლება უფრო მკაცრი აღკვეთის ღონისძიებით. ამავე განჩინებით გირაოს სახით შეტანილი ფულადი თანხა გადაირიცხება სახელმწიფო ბიუჯეტში, უძრავი ქონება კი გადაეცემა სახელმწიფოს.

8. ბრალდებულს ან მისი სახელით გირაოს შემტანს განაჩენის აღსრულებიდან ერთი თვის ვადაში სრულად დაუბრუნდება გირაოს სახით შეტანილი ფულადი თანხა (გირაოს შეტანის დროს არსებული კურსის გათვალისწინებით) და უძრავი ქონება, თუ ბრალდებული ზუსტად და კეთილსინდისიერად ასრულებდა ნაკისრ ვალდებულებებს და მის მიმართ შერჩეული აღკვეთის ღონისძიება არ შეცვლილა უფრო მკაცრი აღკვეთის ღონისძიებით.

9. თუ ბრალდებულის სახელით გირაოს შემტანი საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე წერილობით მიმართავს პროცესის მწარმოებელ ორგანოს, რომ იგი ვერ უზრუნველყოფს ბრალდებულის სათანადო ქცევას და მის დროულ გამოცხადებას გამოძიებულთან, პროკურორთან ან სასამართლოში, გირაოს შემტანს ერთი თვის ვადაში სრულად დაუბრუნდება გირაოს სახით შეტანილი ფულადი თანხა (გირაოს შეტანის დროს არსებული ინფლაციის მაჩვენებლის გათვალისწინებით), უძრავი ქონება, ხოლო ბრალდებულის მიმართ შეიძლება შეირჩეს აღკვეთის უფრო მკაცრი ღონისძიება.

მუხლი 201. არასრულწლოვანი ბრალდებულის მეთვალყურეობაში გადაცემა

1. მშობლის, მეურვის, მზრუნველის ან სპეციალური საბავშვო დაწესებულების ადმინისტრაციის მეთვალყურეობაში გადაცემის მიზანია, აღნიშნულ პირთაგან ერთ-ერთმა ან ადმინისტრაციამ იკისროს არასრულწლოვანი ბრალდებულის გამოძიებულთან (პროკურორთან) ან სასამართლოში გამოცხადებისა და სათანადო ქცევის წერილობითი ვალდებულება.

2. არასრულწლოვნის გადაცემა მშობლის, მეურვის, მზრუნველის ან სხვა პირის მეთვალყურეობაში შეიძლება მხოლოდ ბრალდებულისა და ამ პირთა თანხმობით.

3. მშობელს, მეურვეს, მზრუნველს ან სხვა პირს უფლება აქვთ, ნებისმიერ მომენტში თქვან უარი არასრულწლოვნის მეთვალყურეობაზე, თუკი ვერ უზრუნველყოფენ არასრულწლოვნის სათანადო ქცევას.

4. მშობელს, მეურვეს, მზრუნველს, სპეციალური საბავშვო დაწესებულების ხელმძღვანელს ხელწერილის ჩამორთმევისას უნდა გააცნონ არასრულწლოვნისათვის წარდგენილი ბრალდების არსი; სასჯელი, რომელიც შეიძლება დაენიშნოს ბრალდებულს და პასუხისმგებლობა, რომელიც მათ დაეკისრებათ, თუ არასრულწლოვანი ჩაიდენს ქმედებას რომლის აღსაკვეთადაც იგი გადაეცა მეთვალყურეობაში.

5. პირს, რომელიც მეთვალყურეობს არასრულწლოვანს, ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში უფლება არა აქვს, თავი იმართლოს იმით, რომ ბრალდებულის საქციელის კონტროლის შესაძლებლობა არ ჰქონდა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ის დაამტკიცებს დაუძლეველი ძალის მოქმედებას. არასრულწლოვანი ბრალდებულის მიერ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების პირობის დარღვევის შემთხვევაში, მხარის შუამდგომლობით, სასამართლოს შეუძლია პირი, რომელიც მეთვალყურეობდა არასრულწლოვანს დააჯარიმოს ამ კოდექსის 91-ე მუხლის მე-8 ნაწილის შესაბამისად.

მუხლი 202. შეთანხმება გაუსვლელობისა და სათანადო ქცევის შესახებ

შეთანხმება გაუსვლელობისა და სათანადო ქცევის შესახებ შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ იმ დანაშაულთა საქმეებზე, რომელიც სასჯელის სახით არ ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას I წელზე მეტი ვადით.

მუხლი 203. პირადი თავდებობა

1. პირადი თავდებობისას სანდო პირები კისრულობენ წერილობით ვალდებულებას, რომ ისინი უზრუნველყოფენ ბრალდებულის სათანადო ქცევას და გამომძიებელთან, პროკურორთან, სასამართლოში გამოცხადებას.

2. თავდებთა რიცხვს განსაზღვრავს სასამართლო.

3. პირადი თავდებობის არჩევა დასაშვებია მხოლოდ თავდებთა შუამავლობით ან თანხმობით, აგრეთვე ბრალდებულის თანხმობით.

4. თავდებს უნდა გააცნონ იმ ბრალდების არსი, რომელთან დაკავშირებითაც არჩეულია ეს აღკვეთის ღონისძიება, სასჯელი, რომელიც შეიძლება დაენიშნოს ბრალდებულს, და პასუხისმგებლობა, რომელიც დაეკისრება თავდებს, თუ ბრალდებული ჩაიდენს ქმედებას, რომლის აღსაკვეთადაც გამოყენებულ იქნა თავდებობა. გარდა ამისა, თითოეული თავდები იძლევა ხელწერილს თავდებობის შესახებ, რომლებიც დაერთვის სისხლის სამართლის საქმეს.

5. თავდებს შეუძლია უარი თქვას ნაკისრ ვალდებულებაზე იმ საფუძვლის გამოვლენამდე, რომელსაც მისი პასუხისმგებლობა მოსდევს. თავდებს ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში უფლება არა აქვს თავი იმართლოს იმით, რომ ბრალდებულის საქციელის კონტროლის

Handwritten signature

შესაძლებლობა არ ჰქონდა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ის დაამტკიცებს დაუძლეველი ძალის მოქმედებას.

6. თუ ბრალდებული ჩაიდენს ქმედებას, რომლის აღსაკვეთადაც გამოყენებულ იქნა თავდებობა, თითოეულ თავდებს, მხარეთა შუამდგომლობით, სასამართლომ შეიძლება დააკისროს ჯარიმა ამ კოდექსის 91-ე მუხლის მე-8 ნაწილის შესაბამისად.

მუხლი 204. სამხედრო მოსამსახურის ქცევისადმი სარდლობის მეთვალყურეობა

1. ბრალდებული, რომელიც არის სამხედრო სავალდებულო, საკონტრაქტო (პროფესიული) ან სამხედრო სარეზერვო სამსახურის მოსამსახურე, სასამართლო განჩინებით შეიძლება გადაეცეს სამხედრო ნაწილის, შენაერთის, სამხედრო დაწესებულების სარდლობის მეთვალყურეობაში.

2. სარდლობის მეთვალყურეობა გულისხმობს შეიარაღებული ძალების წესდებით გათვალისწინებული ზომების მიღებას ბრალდებულის სათანადო ქცევის და გამოძიების, პროკურორის, სასამართლოს გამოძახებით მათთან გამოცხადების უზრუნველსაყოფად.

3. ამ აღკვეთის ღონისძიების მოქმედების პერიოდში ბრალდებული არ უნდა დაინიშნოს გუშაგად და სხვა პასუხსაგებ განწესში. მას უნდა ჩამოერთვას მშვიდობიან დროში იარაღის ტარების უფლება, არ გაიგზავნოს ნაწილის გარეთ მარტო სამუშაოდ, არ განთავისუფლდეს ნაწილიდან და იმყოფებოდეს მეთაურებისა და უფროსების მეთვალყურეობაში.

4. სამხედრო ნაწილის, შენაერთის, სამხედრო დაწესებულების სარდლობას უნდა განემარტოს იმ ბრალდების არსი, რომელთან დაკავშირებითაც შერჩეულია ეს აღკვეთის ღონისძიება.

5. სასამართლო განჩინება ამ აღკვეთის ღონისძიების შერჩევის, შეცვლისა თუ გაუქმების შესახებ სავალდებულოა სარდლობისათვის.

6. მეთვალყურეობის დაწესების შესახებ სამხედრო ნაწილის, შენაერთის, სამხედრო დაწესებულების სარდლობა ატყობინებს პროკურორს ან სასამართლოს.

7. სამხედრო მეთაური, რომელსაც სამეთვალყურეოდ გადაეცა ბრალდებული, ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეატყობინოს გამოძიებელს, პროკურორს, სასამართლოს ამ ბრალდებულის არასათანადო ქცევის შესახებ, რომლის თავიდან ასაცილებლადაც შერჩეულ იქნა ეს აღკვეთის ღონისძიება. ამ შემთხვევაში პროკურორის შუამდგომლობით უნდა შეირჩეს უფრო მკაცრი აღკვეთის ღონისძიება.

მუხლი 205. პატიმრობის გამოყენების წესი და პირობები

1. პატიმრობა, როგორც აღკვეთის ღონისძიება, გამოიყენება მხოლოდ მაშინ, თუ იგი წარმოადგენს ერთადერთ საშუალებას, რათა თავიდან იქნეს აცილებული:

ა) ბრალდებულის მიმალვისა და მის მიერ მართლმსაჯულების განხორციელებისათვის ხელის შეშლის საფრთხე;

ბ) ბრალდებულის მიერ მტკიცებულებათა მოპოვებისათვის ხელის შეშლა;

გ) ბრალდებულის მიერ შემდგომი დანაშაულის ჩადენა.

2. ბრალდებულის პატიმრობის საერთო ვადა არ შეიძლება აღემატებოდეს 9 თვეს, რომლის გასვლის შემდეგ ბრალდებული გათავისუფლებულ უნდა იქნეს პატიმრობიდან, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ადვოკატის საგადასახადო თანხმობით ბრალდებული სასამართლოს წინაშე დააყენებს ამ ვადის გაგრძელების შესახებ შუამდგომლობას, თუ ეს აუცილებელია დაცვის სათანადოდ განსახორციელებლად. ბრალდებულის პატიმრობის ვადა აითვლება მისი დაკავების, ხოლო თუ დაკავება არ მომხდარა, ამ აღკვეთის ღონისძიების შერჩევის შესახებ სასამართლო განჩინების აღსრულების მომენტიდან საქმის არსებითად განმხილველი პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ განაჩენის გამოტანამდე.

3. ბრალდებულის პატიმრობის ვადა წინასასამართლო სხდომამდე არ უნდა აღემატებოდეს მისი დაკავებიდან 60 დღეს, რომლის გასვლის შემდეგ ბრალდებული გათავისუფლებულ უნდა იქნეს პატიმრობიდან, გარდა 208-ე მუხლის მეხამე ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

4. პროკურორს უფლება აქვს, საგამოძიებო იზოლატორის ადმინისტრაციას მისცეს ერთ სისხლის სამართლის საქმეზე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ რამდენიმე საქმეზე ბრალდებულთა ცალ-ცალკე ყოფნისა და ერთმანეთთან ურთიერთობის დაუშვებლობის მითითება.

5. მსჯავრდებული სასჯელაღსრულების დაწესებულებიდან შეიძლება გადაიყვანონ საგამოძიებო იზოლატორში ან დატოვონ საგამოძიებო იზოლატორში განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ, თუ ის არის მოწმე, დაზარალებული ან ბრალდებული სხვა საქმეზე.

6. იმ შემთხვევაში, როდესაც სასამართლო ტერიტორიულად დაშორებულია სასჯელაღსრულების დაწესებულებისგან და ბაღრაგირების განხორციელება გართულებულია, სასამართლოს განჩინებით შესაძლებელია, ბრალდებული საქმის განხილვისას დროებით მოთავსდეს უახლოეს სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში ან დროებითი დაკავების იზოლატორში, სადაც მასზე ზედამხედველობას განახორციელებს საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო.

მუხლი 206. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება, შეცვლა და გაუქმება

1. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება, შეცვლა და გაუქმება ხდება ამ კოდექსის მე-20 მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებული განსჯადობით. აღკვეთის ღონისძიების საკითხის განხილვა შესაძლებელია ასევე წინასასამართლო სხდომისა და საქმის არსებითი განხილვისას ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

2. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების შესახებ შუამდგომლობით პროკურორი სასამართლოს მიმართავს დაკავებიდან არაუგვიანეს 48 საათისა.

3. აღკვეთის ღონისძიების შუამდგომლობას მოსამართლე განიხილავს მისი წარდგენიდან არა უგვიანეს 24 საათისა. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლისა და გაუქმების საკითხები განიხილება ღია სასამართლო სხდომაზე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სახეზეა

ა. ბ. ჯ

სასამართლო სხდომის დახურვის ამ კოდექსით გათვალისწინებული საფუძვლები. მოსამართლე შუამდგომლობას განიხილავს ერთპიროვნულად მხარეთა მონაწილეობით. მოსამართლე ხსნის სასამართლო სხდომას და აცხადებს, რა შუამდგომლობა განიხილება, ასახელებს პროცესის მონაწილეებს, არკვევს, არის თუ არა აცილებები. შუამდგომლობის შემტანი ასაბუთებს მას. შემდეგ სიტყვა ეძლევა მეორე მხარეს, რის შემდეგაც მხარეები უფლებამოსილი არიან ერთმანეთს დაუსვან შეკითხვები. მხარეთა გამოუცხადებლობა არ იწვევს შუამდგომლობის განხილვის გადადებას.

4. მხარე უფლებამოსილია, სასამართლოს წარუდგინოს შუამდგომლობის შემოწმებისათვის საჭირო დოკუმენტები და ინფორმაცია.

5. შუამდგომლობაში უნდა აისახოს ბრალდებულის საიდენტიფიკაციო მონაცემები, ბრალდების არსი, აგრეთვე ნებისმიერი ინფორმაცია და მტკიცებულება, რასაც ემყარება ბრალდება და მოთხოვნილი აღკვეთის ღონისძიება. შუამდგომლობის დასაბუთებულობისა და აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების როგორც ფორმალური (საპროცესო), ისე ფაქტობრივი საფუძვლების შემოწმების შემდეგ მოსამართლე გასცემს განჩინებას. აღკვეთის ღონისძიების შესახებ შუამდგომლობის განხილვისას მოსამართლე უფლებამოსილია, სათანადო საფუძვლის მითითებით უარყოს შუამდგომლობაში აღნიშნული აღკვეთის ღონისძიება და ბრალდებულს შეურჩიოს სხვა ნაკლებად მკაცრი აღკვეთის ღონისძიება.

6. აღკვეთის ღონისძიების შერჩევის, შეცვლის ან გაუქმების განჩინებაში უნდა აღინიშნოს: განჩინების შედგენის თარიღი და ადგილი; მოსამართლის, პროკურორის, ბრალდებულისა და მისი ადვოკატის ვინაობა, წარდგენილი ბრალდების არსი, მითითება აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან მასზე უარის თქმის შესახებ. ამასთან, ზუსტად უნდა იყოს მითითებული, რა არის მისი არსი და ვისზე ვრცელდება; რომელი თანამდებობის პირი ან ორგანოა ვალდებული, შეასრულოს განჩინება; მისი გასაჩივრების წესი; მოსამართლის ხელმოწერა და სასამართლოს ბეჭედი.

7. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების სასამართლო განჩინების ერთი ეგზემპლარი რჩება სასამართლოში, თითო ეგზემპლარი გადაეცემა ბრალდებულს ან მის ადვოკატს, გამოძიებულს, პროკურორს, აღკვეთის ღონისძიების აღმასრულებელ დაწესებულებას.

8. მხარე უფლებამოსილია, ბრალდებულის მიმართ გამოყენებული აღკვეთის ღონისძიების შეცვლის ან აღკვეთის ღონისძიების გაუქმების შესახებ შუამდგომლობით მიმართოს მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით. ადვოკატის მიერ სასამართლოსადმი შუამდგომლობით მიმართვა დასაშვებია მხოლოდ მისი დაცვის ქვეშ მყოფის თანხმობით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც იგი არასრულწლოვანია ან აქვს ისეთი ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლი, რაც შეუძლებელს ხდის თანხმობის მიღებას. შუამდგომლობაში უნდა აღინიშნოს თუ რა ახალი გარემოებები გამოვლინდა, რაც არ იყო ცნობილი აღკვეთის ღონისძიების შერჩევისას და დაერთოს შესაბამისი მტკიცებულებანი (მასალები) იმ ახალ გარემოებათა შესახებ, რომლებიც არ იყო ცნობილი აღკვეთის ღონისძიების შერჩევისას.

9. ამ მუხლის მე-8 ნაწილით გათვალისწინებული შუამდგომლობის წარდგენიდან 24 საათში, სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე, წყვეტს

შუამდგომლობის დასაშვებობის საკითხს, კერძოდ, შუამდგომლობა აკმაყოფილებს თუ არა ამ ნაწილით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, ამასთან გამოკვლეულ იქნა თუ არა არსებითად იგივე საკითხები აღკვეთის ღონისძიების შეფარდებისას ან სასამართლოს მიერ აღკვეთის ღონისძიების შეფარდებისას განხილულ იქნა თუ არა არსებითი მნიშვნელობის მქონე მტკიცებულება, რომელსაც შეეძლო ზეგავლენა მოეხდინა პირისათვის აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების მართლზომიერებაზე. შუამდგომლობის დასაშვებობის თაობაზე მოსამართლეს გამოაქვს განჩინება. შუამდგომლობის დასაშვებად ცნობის შემთხვევაში სასამართლო ატარებს ზეპირ მოსმენას ამ კოდექსით დადგენილ ვადაში და დადგენილი წესით.

10. დაპატიმრების შერჩევის შესახებ შუამდგომლობა სასამართლოს შეიძლება წარედგინოს ბრალდებულის მიმალვის შემთხვევაშიც ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესით. ასეთ შემთხვევაში დაპატიმრების შემდეგ ბრალდებული გამოძიების ადგილას მიყვანიდან არა უგვიანეს 48 საათისა უნდა წარედგინოს მაგისტრატ მოსამართლეს გამოძიების ადგილის მიხედვით. ეს ვადა სტიქიური უბედურების ან სხვა დაუძლეველი ძალის არსებობისას, აგრეთვე ბრალდებულის ჯანმრთელობის მდგომარეობის მკვეთრი გაუარესების დროს, რაც დადასტურებულია სამედიცინო ცნობით, რომლის გამოც შეუძლებელია ბრალდებულის წარდგენა შესაბამის სასამართლოში, შეიძლება გაგრძელდეს არა უმეტეს 15 დღისა, ხოლო ძებნილი ბრალდებულის უცხოეთში დაკავების შემთხვევაში საქართველოში გამოძიების ადგილზე მისი ჩამოყვანიდან არა უგვიანეს 48 საათისა იგი უნდა წარედგინოს შესაბამის სასამართლოს. მოსამართლე ისმენს მხარეთა განმარტებებს, რის შემდეგაც იღებს გადაწყვეტილებას აღკვეთის ღონისძიების გაუქმების, შეცვლის ან ძალაში დატოვების შესახებ.

11. ამ მუხლით გათვალისწინებულ საკითხებზე სასამართლო აცხადებს მიღებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილს.

12. თუ ბრალდებული დაკავებული არ არის, ბრალდების შესახებ დადგენილების მისთვის გადაცემიდან არაუადრეს 24 საათისა და არაუგვიანეს 48 საათისა პროკურორი მიმართავს სასამართლოს აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების შუამდგომლობით.

მუხლი 207. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის, გაუქმების განჩინების გასაჩივრების წესი

1. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების განჩინება მისი გამოცემიდან 48 საათში შეიძლება სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიაში ერთჯერადად გაასაჩივროს პროკურორმა და ბრალდებულმა. ადვოკატს უფლება აქვს, შეიტანოს საჩივარი მხოლოდ მაშინ, როდესაც ბრალდებული არასრულწლოვანია ან აქვს ისეთი ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი, რომელიც შეუძლებელს ხდის მისგან თანხმობის მიღებას. საჩივარი შეიტანება განჩინების გამცემ სასამართლოში, რომელიც ამ საჩივარსა და მასალებს დაუყოვნებლივ უგზავნის შესაბამის სასამართლოს განსჯადობის მიხედვით. გასაჩივრება არ აჩერებს განჩინების აღსრულებას.

2. საჩივარში უნდა აღინიშნოს, თუ რა მოთხოვნები იქნა დარღვეული გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამოტანისას, რაში გამოიხატება

Handwritten signature

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დებულებათა მცდარობა. აღკვეთის ღონისძიებასთან დაკავშირებულ საჩივარში შესაძლოა ასევე მითითებული იყოს, თუ რა არსებითი მნიშვნელობის მქონე საკითხები და მტკიცებულებები არ გამოიკვლია პირველი ინსტანციის სასამართლომ, რომლებსაც შეეძლო ზეგავლენა მოეხდინა პირისათვის აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების მართლზომიერებაზე. საჩივარს უნდა დაერთოს მომჩივნის პროცესის დამადასტურებელი მტკიცებულებანი (მასალები) იმ ახალ გარემოებათა შესახებ, რომლებიც უცნობი იყო პირველი ინსტანციის სასამართლოსათვის.

3. საჩივრის განხილვის დღე და დრო გონივრულ ვადაში ეცნობება მხარეებს.

4. სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის მოსამართლე საჩივარს განიხილავს ერთპიროვნულად ამ კოდექსის 206-ე მუხლის მეხამე ნაწილით დადგენილი წესით, მისი მიღებიდან არა უგვიანეს 72 საათისა. მოსამართლე ზეპირი მოსმენის გარეშე წყვეტს აღკვეთის ღონისძიებასთან დაკავშირებული საჩივრის დასაშვებობის საკითხს, კერძოდ, აკმაყოფილებს თუ არა საჩივარი ამ მუხლის პირველი და მეორე ნაწილებით დადგენილ მოთხოვნებს, ასევე, გამოიკვლია თუ არა არსებითად იგივე საკითხები პირველი ინსტანციის სასამართლომ ან განიხილა თუ არა სასამართლომ არსებითი მნიშვნელობის მქონე მტკიცებულება, რომელსაც შეეძლო ზეგავლენა მოეხდინა პირისათვის აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების მართლზომიერებაზე. საჩივრის დასაშვებობის თაობაზე მოსამართლეს გამოაქვს განჩინება.

5. საჩივრის დასაშვებად ცნობის შემთხვევაში მოსამართლე ატარებს ზეპირ მოსმენას ამ კოდექსით დადგენილ ვადაში და დადგენილი წესით. მოსამართლე უფლებამოსილია, ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილოს საჩივარი, რომელიც არ ეხება განჩინებას აღკვეთის ღონისძიებასთან დაკავშირებით, ასევე ამ კოდექსის 206-ე მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებული წესით შუამდგომლობის დაუშვებლად ცნობის შესახებ განჩინებაზე შეტანილ საჩივარს.

6. საჩივრის განხილვის შედეგად გამოტანილი განჩინების ასლები გადაეცემა მხარეებს, ეგზავნება გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს, განჩინების აღმასრულებელ ორგანოს.

7. ამ მუხლით დადგენილი წესის შესაბამისად გამოტანილი განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

8. ზეპირი მოსმენის შემთხვევაში მოსამართლე აცხადებს მიღებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილს.

მუხლი 208. მაგისტრატი მოსამართლის გადაწყვეტილება წინასასამართლო სხდომის დანიშვნის შესახებ

1. თუ მხარეთა შორის საპროცესო შეთანხმება არ არის მიღწეული, მხარეთა მოსაზრებების მოსმენის შემდეგ მაგისტრატი მოსამართლე ნიშნავს წინასასამართლო სხდომის თარიღს.

2. წინასასამართლო სხდომის თარიღის განსაზღვრისას, მაგისტრატი მოსამართლე მხედველობაში იღებს მხარეთა პროცესიას, საქმის სირთულესა და მოცულობას. მოსამართლემ მხარეებს საკმარისი დრო და საშუალება უნდა მისცეს დაცვისა და ბრალდების მოსამზადებლად.

3. წინასასამართლო სხდომა უნდა დაინიშნოს დაკავებიდან ან პირის ბრალდებულად ცნობიდან (თუ დაკავებული არ არის) არაუგვიანეს 60 დღისა. დაცვის მხარე უფლებამოსილია, მიმართოს სასამართლოს დასაბუთებული შუამდგომლობით აღნიშნული ვადის გონივრულ ვადამდე გაგრძელების შესახებ, ხოლო პროკურორი უფლებამოსილია, ერთჯერადად ისარგებლოს აღნიშნული უფლებით.

თავი XXI **საპროცესო შეთანხმება**

მუხლი 209. საპროცესო შეთანხმების არსი

1. სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის საფუძველია საპროცესო შეთანხმება. საპროცესო შეთანხმების საფუძველია შეთანხმება ბრალზე ან სასჯელზე.

2. საპროცესო შეთანხმების შეთავაზება შეუძლია როგორც ბრალდებულს (მსჯავრდებულს), ისე პროკურორს. საქმის განხილვისას სასამართლო უფლებამოსილია, მხარეებს შესთავაზოს ამ თავით გათვალისწინებული საპროცესო შეთანხმების დადება.

3. სასჯელზე შეთანხმებისას ბრალდებული არ ეწინააღმდეგება წაყენებულ ბრალდებას, თუმცა ეთანხმება პროკურორს სასჯელის ზომაზე ან მისგან სრულად განთავისუფლებაზე. სასჯელზე შეთანხმების შედეგია პირის ნასამართლობა.

4. ბრალზე შეთანხმებისას ბრალდებული აღიარებს დანაშაულს.

5. საპროცესო შეთანხმების დადებისას პროკურორი ვალდებულია, ბრალდებული გააფრთხილოს იმის თაობაზე, რომ საპროცესო შეთანხმება არ ათავისუფლებს მას სამოქალაქო ან სხვა სახის პასუხისმგებლობისაგან.

6. განსაკუთრებულ შემთხვევაში, მთავარ პროკურორს ან მის მოადგილეს უფლება აქვს სასამართლოს მიმართოს შუამდგომლობით პირის სამოქალაქო პასუხისმგებლობისაგან განთავისუფლების შესახებ. ამ შემთხვევაში სამოქალაქო პასუხისმგებლობა ეკისრება სახელმწიფოს.

7. ბრალდებულისათვის (მისი ადვოკატისათვის), რომლის შესახებაც საპროცესო შეთანხმების საფუძველზე სხვა ბრალდებული გამოძიებას აწვდის მის მამხილებელ ინფორმაციას, ამ საპროცესო შეთანხმების შინაარსი, გამოძიებისთვის მიწოდებული ინფორმაციის ჩათვლით, სრულად უნდა იყოს ხელმისაწვდომი.

მუხლი 210. საპროცესო შეთანხმების დადება

1. საპროცესო შეთანხმება იდება ზემდგომ პროკურორთან წინასწარი წერილობითი შეთანხმებით.

2. საპროცესო შეთანხმების საფუძველზე პროკურორს უფლება აქვს მოითხოვოს ბრალდებულისათვის სასჯელის შემცირება ან დანაშაულთა ერთობლიობისას მიიღოს გადაწყვეტილება მისთვის ბრალდების შემსუბუქების ან ნაწილობრივ მოხსნის თაობაზე.

Handwritten signature

3. ბრალდებულისათვის სასჯელის შემცირების ან ბრალდების შემსუბუქების ან ნაწილობრივ მოხსნის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებისას პროკურორი უნდა ითვალისწინებდეს საჯარო ინტერესს, ჩადენილი დანაშაულისთვის გათვალისწინებული სასჯელის სიმძიმეს, ქმედების მართლწინააღმდეგობისა და ბრალეულობის ხარისხს.

4. დაუშვებელია საპროცესო შეთანხმების დადება ადვოკატის უშუალო მონაწილეობისა და შეთანხმების შესახებ ბრალდებულის წინასწარი თანხმობის გარეშე.

5. დაუშვებელია საპროცესო შეთანხმების დადება, რომელიც უზღუდავს ბრალდებულს უფლებას წამების, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის შემთხვევაში მოითხოვოს შესაბამის პირთა მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელება.

მუხლი 211. სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე შუამდგომლობის ფორმა

1. სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე შუამდგომლობაში უნდა აღინიშნოს:

- ა) ბრალდებულის სახელი, გვარი, დაბადების რიცხვი, თვე და წელი;
- ბ) ბრალდების ფორმულირება, ესე იგი ინკრიმინირებული ქმედების აღწერა მისი ჩადენის ადგილის, დროის, ხერხისა თუ საშუალების, იარაღის, აგრეთვე ამ ქმედებით გამოწვეული შედეგის მითითებით;
- გ) მტკიცებულებანი, რომლებიც საკმარისია დასაბუთებული ვარაუდისათვის, რომ აღნიშნული დანაშაული ამ პირმა ჩაიდინა;
- დ) სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლი, მუხლის ნაწილი და ქვეპუნქტი, რომლითაც გათვალისწინებულია ეს დანაშაული;
- ე) პროკურატურის მიერ მოთხოვნილი სასჯელის ზომა;
- ვ) მითითება ამ კოდექსის 209-ე მუხლის მე-5 ნაწილით გათვალისწინებული გაფრთხილების შესახებ ან იმავე მუხლით გათვალისწინებული მთავარი პროკურორის ან მისი მოადგილის მიერ მიღებული დასაბუთებული გადაწყვეტილება.

2. ბრალდებულის წერილობით განცხადებაში, რომელსაც ხელს აწერენ ბრალდებული და მისი ადვოკატი, უნდა აღინიშნოს, რომ სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე თანხმობა ბრალდებულმა ნებაყოფლობით განაცხადა ადვოკატისგან იურიდიული დახმარების მიღების შემდეგ. ამასთანავე, ბრალდებული სრულყოფილად უნდა აღიქვამდეს შუამდგომლობის შინაარსს და მოსალოდნელი განაჩენის სამართლებრივ შედეგებს.

3. თუ პროკურორი და ბრალდებულის ადვოკატი შეთანხმდებიან თანამშრომლობის შესახებ, პროკურორი ადგენს შუამდგომლობას, რომელშიც აღნიშნული უნდა იყოს შეთანხმების შინაარსი. შუამდგომლობას ხელს აწერენ პროკურორი, ბრალდებულის ადვოკატი და ბრალდებული.

4. თუ შეთანხმება ითვალისწინებს სასჯელის სახით საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომის გამოყენების შესაძლებლობას, მასში უნდა აღინიშნოს საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომის შინაარსი, სასჯელის მოხდის წესი და პირობები, სასჯელის მოხდის ადგილი (გეოგრაფიული მდებარეობა,

დაწესებულების დასახელება და საქმიანობა), მითითება იმის თაობაზე, თუ სად უნდა განთავსდეს მსჯავრდებული საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომისგან თავისუფალ დროს – სასჯელის მოხდის თუ სხვა ნემისმიერ ადგილას, საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომის მოხდის ადგილის საკონტაქტო პირის ვინაობა, რომელიც უშუალო ზედამხედველობას გაუწევს მსჯავრდებულის მიერ სასჯელის მოხდას და მისი წერილობითი თანხმობა, აგრეთვე საკითხის გადაწყვეტისთვის მნიშვნელობის მქონე სხვა გარემოებები.

5. ამ მუხლის მე-4 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, შუამდგომლობას უნდა დაერთოს საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომის მოხდის ადგილის უფლებამოსილი პირის წერილობითი თანხმობა შეთანხმებაში მითითებული პირობებით ბრალდებულის (განსახსჯელის) მიერ საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომის მოხდის თაობაზე.

6. ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული შუამდგომლობა საჯაროა, გარდა იმ ნაწილისა, სადაც მითითებულია ბრალდებულის მიერ გამოძიებისათვის მიწოდებული ინფორმაცია. ბრალდებულის მიერ გამოძიებისათვის მიწოდებული ინფორმაციის გაცნობის უფლება აქვთ მხოლოდ მასზე ხელმომწერ პირებსა და სასამართლოს, გარდა ამ კოდექსის 209-ე მუხლის მე-7 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

მუხლი 212. სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე პროკურორის შუამდგომლობის განხილვა

1. საპროცესო შეთანხმება უნდა გაფორმდეს წერილობით და დამტკიცდეს სასამართლოს მიერ. საპროცესო შეთანხმება უნდა აისახოს სასამართლოს მიერ გამოტანილ განაჩენში.

2. სასამართლო უნდა დარწმუნდეს, რომ შეთანხმება დადებულია ძალადობის, დაშინების, მოტყუების ან რაიმე სხვა უკანონო დაპირების გარეშე, ნებაყოფლობით და რომ ბრალდებულს ჰქონდა შესაძლებლობა, მიეღო კვალიფიციური იურიდიული დახმარება.

3. საპროცესო შეთანხმების დამტკიცებამდე სასამართლო ვალდებულია დარწმუნდეს, რომ:

ა) ბრალდებული სრულად აცნობიერებს იმ დანაშაულის ხასიათს, რომლის ჩადენაშიც მას ედება ბრალი;

ბ) ბრალდებული სრულად აცნობიერებს იმ დანაშაულისათვის გათვალისწინებულ სასჯელს, რომლის ჩადენასაც ის აღიარებს;

გ) ბრალდებულისთვის ცნობილია საპროცესო შეთანხმებასთან დაკავშირებული, კანონით გათვალისწინებული ყველა მოთხოვნა ბრალის აღიარების შესახებ;

დ) ბრალდებული აცნობიერებს, რომ თუ სასამართლომ არ დაამტკიცა საპროცესო შეთანხმება, დაუშვებელია, მომავალში მის წინააღმდეგ გამოყენებულ იქნეს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელსაც იგი მიაწვდის სასამართლოს საპროცესო შეთანხმების განხილვისას;

ე) ბრალდებული აცნობიერებს, რომ მას აქვს შემდეგი უფლებები:

ე-ა) დაცვის უფლება;

ე-ბ) უფლება, უარი განაცხადოს შეთანხმებაზე ბრალის აღიარების შესახებ;

- ე) უფლება სასამართლოს მიერ საქმის არსებით განხილვაზე;
- ვ) საპროცესო შეთანხმება არ არის შედგენილი ბრალდებულის იძულების, დაშინების ან ისეთი დაპირებისა, რომელიც სცილდება საპროცესო შეთანხმების ფარგლებს;
- ზ) ბრალდებული ეთანხმება ბრალის აღიარების შესახებ საპროცესო შეთანხმების ფაქტობრივ საფუძველს;
- თ) ბრალდებულსა და პროკურორს შორის არსებული შეთანხმების ყველა პირობა ასახულია წერილობით საპროცესო შეთანხმებაში;
- ი) ბრალდებული და მისი ადვოკატი სრულად იცნობენ საქმის მასალებს.
4. საპროცესო შეთანხმების დამტკიცებამდე სასამართლო ვალდებულია უშუალოდ ბრალდებულისაგან დარწმუნდეს, რომ ბრალდებულის მიმართ სამართალდამცავი ორგანოს წარმომადგენლების მხრიდან ადგილი არ ჰქონია წამებას, არაადამიანურ ან დამამცირებელ მოპყრობას. მოსამართლე, აგრეთვე ვალდებულია განუმარტოს ბრალდებულს, რომ მის მიერ საჩივრის შეტანა წამების, არაადამიანურ ან დამამცირებელი მოპყრობის ფაქტზე ხელს არ შეუშლის კანონის დაცვით დადებული საპროცესო შეთანხმების დამტკიცებას.
5. მოსამართლე საპროცესო შეთანხმების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს კანონის საფუძველზე და არ არის ვალდებული, დაამტკიცოს პროკურორსა და ბრალდებულს შორის მიღწეული შეთანხმება.

მუხლი 213. სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე

1. საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის შუამდგომლობის განხილვის შედეგად, სასამართლო უფლებამოსილია, გამოიტანოს გადაწყვეტილება სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის ან პროკურორისთვის საქმის უკან დაბრუნების თაობაზე.
2. სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის საკითხს იხილავს შესაბამისი სასამართლო სისხლის სამართლის საქმის განსჯადობის მიხედვით.
3. სასამართლო საქმის მასალებისა და ბრალდებულის მიერ ბრალის აღიარების საფუძველზე ამოწმებს, დასაბუთებულია თუ არა ბრალდება და კანონიერია თუ არა შუამდგომლობაში მითითებული სასჯელი, ასევე რამდენად ნებაყოფლობით მოხდა ბრალის აღიარება.
4. თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილია უტყუარი მტკიცებულებანი პირის ბრალის დასადასტურებლად, ხოლო მოთხოვნილი სასჯელი კანონიერია, მას გამოაქვს განაჩენი პროკურორის მიერ შუამდგომლობის წარდგენიდან 15 დღის ვადაში.
5. თუ სასამართლო ჩათვლის, რომ არ არსებობს ბრალდების დამადასტურებელი საკმარისი მტკიცებულებანი, ან დაადგენს, რომ შუამდგომლობა სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის თაობაზე წარმოდგენილია ამ თავის მოთხოვნათა დარღვევით, იგი საქმეს უბრუნებს პროკურორს. სასამართლო, პროკურატურისათვის საქმის უკან დაბრუნების ნაცვლად, მხარეებს თავდაპირველად სთავაზობს, შუამდგომლობის სასამართლო განხილვისას

შეცვალონ საპროცესო შეთანხმების პირობები, რაც წერილობით შეთანხმებულ უნდა იყოს ზემდგომ პროკურორთან. სასამართლოს თუ შეცვლილი პირობებიც არ აკმაყოფილებს, იგი საქმეს უბრუნებს პროკურორს.

6. სასამართლო უფლებამოსილია, საპროცესო შეთანხმებაში ცვლილებები შეიტანოს მხოლოდ მხარეთა თანხმობის შემთხვევაში.

7. ბრალდებულს უფლება აქვს სასამართლოს მიერ განაჩენის გამოტანამდე ნებისმიერ მომენტში უარი თქვას საპროცესო შეთანხმებაზე. უარის განცხადებას არ სჭირდება ადვოკატის თანხმობა. განაჩენის გამოტანის შემდეგ შეთანხმებაზე უარის თქმა დაუშვებელია.

8. მხარეებს უფლება აქვთ, სასამართლოში საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანამდე შეცვალონ საპროცესო შეთანხმების პირობები.

მუხლი 214. საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განაჩენის გაუქმების შემთხვევაში საპროცესო შეთანხმების შედეგად მოპოვებული მტკიცებულებების დასაშვებობა

თუ სასამართლო გააუქმებს საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განაჩენს ან ბრალდებულს თვითონ განაცხადებს უარს შეთანხმებაზე, დაუშვებელია ბრალდებულის მიერ მიცემული ჩვენების გამოყენება მის საწინააღმდეგოდ.

მუხლი 215. საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განაჩენის ძალაში შესვლა და გასაჩივრება

1. ამ თავით გათვალისწინებულ საქმეებზე სასამართლო განაჩენი არ ექვემდებარება გასაჩივრებას, გარდა ამ მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევისა, და კანონიერ ძალაში შედის გამოცხადებისთანავე.

2. მხარეს უფლება აქვს, სასამართლოს უარი საპროცესო შეთანხმების დამტკიცებაზე გაასაჩივროს ზემდგომ სასამართლო ინსტანციაში 15 დღის ვადაში.

3. მსჯავრდებულს ამ თავით გათვალისწინებული განაჩენის გამოტანიდან 15 დღის ვადაში უფლება აქვს ზემდგომ სასამართლო ინსტანციაში წარადგინოს საჩივარი საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განაჩენის გაუქმების თაობაზე, თუ:

- ა) საპროცესო შეთანხმება დაიდო მოტყუებით;
- ბ) ბრალდებულს შეეზღუდა დაცვის უფლება;
- გ) საპროცესო შეთანხმება დაიდო იძულებით, ძალადობით, მუქარით ან დაშინებით;
- დ) საქმის განმხილველმა სასამართლომ უგულებელყო ამ თავით გათვალისწინებული არსებითი მოთხოვნა.

4. თუ მსჯავრდებულმა დაარღვია საპროცესო შეთანხმებაში ასახული პირობა, დარღვევის გამოვლენიდან ერთი თვის ვადაში პროკურორი უფლებამოსილია ზემდგომ სასამართლო ინსტანციაში წარადგინოს საჩივარი საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განაჩენის გაუქმების თაობაზე.

Handwritten signature or mark in blue ink.

5. ამ მუხლის მე-3 და მე-4 ნაწილებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში საპროცესო შეთანხმების დამტკიცების შესახებ სასამართლოს განაჩენის გაუქმებისას სასამართლო საქმეს უბრუნებს პროკურატურას.

მუხლი 216. განაჩენის გადაცემა

განაჩენის გამოტანიდან 3 დღის ვადაში მსჯავრდებულს, მის ადოკატს და პროკურორს გადაეცემათ განაჩენის დამოწმებული ასლი.

მუხლი 217. დაზარალებულის შეტყობინება საპროცესო შეთანხმების შესახებ

1. პროკურორი ვალდებულია, შეატყობინოს დაზარალებულს საპროცესო შეთანხმების დადების შესახებ.

2. დაზარალებულს უფლება არ აქვს გაასაჩივროს საპროცესო შეთანხმება.

3. საპროცესო შეთანხმება დაზარალებულს არ ართმევს უფლებას შეიტანოს სამოქალაქო სარჩელი.

მუხლი 218. ბრალდებულის სასჯელისაგან სრულად გათავისუფლება

1. განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როდესაც ბრალდებულის საგამოძიებო ორგანოებთან თანამშრომლობის შედეგად გამოვლინდა თანამდებობის პირის ან/და განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულის ჩამდენი პირის ვინაობა და მისი უშუალო ხელშეწყობით შეიქმნა ამ დანაშაულის გახსნისთვის არსებითი პირობები, საქართველოს მთავარ პროკურორს შეუძლია სასამართლოს მიმართოს შუამდგომლობით ბრალდებულის სასჯელისაგან სრულად გათავისუფლების მოთხოვნით. შუამდგომლობის დაკმაყოფილების შემთხვევაში პირი თავისუფლდება სასჯელისაგან, თუმცა იგი ითვლება ნასამართლევად.

2. სასჯელისაგან სრულად გათავისუფლების თაობაზე დგება წერილობითი შეთანხმება, რომელსაც ხელს აწერენ ბრალდებული, მისი ადოკატი და საქართველოს მთავარი პროკურორი.

3. სასჯელისაგან სრულად გათავისუფლების შესახებ შეთანხმებაში აღინიშნება, რომ თუ პირი არ ითანამშრომლებს გამოძიებასთან, შეთანხმების პირობების შესაბამისად შეთანხმება ჩაითვლება ბათილად.

4. სასჯელისაგან სრულად გათავისუფლების შესახებ შეთანხმებას სასამართლოს დასამტკიცებლად წარუდგენს საქართველოს მთავარი პროკურორი. დაუშვებელია სასჯელისაგან სრულად გათავისუფლება მხოლოდ ჯარიმის ან თანხის გადახდის სანაცვლოდ.

კარი VI

წინასასამართლო სხდომა და საქმის არსებითი განხილვა სასამართლოში

თავი XXII

წინასასამართლო სხდომა

ა. მ.

მუხლი 219. წინასასამართლო სხდომა

1. თუ ბრალდებულის მაგისტრატ მოსამართლესთან პირველი წარდგენის შემდეგ ბრალდება შეიცვალა, წინასასამართლო სხდომაზე მოსამართლე ბრალდებულს განუმარტავს ბრალდების არსს და წარდგენილი ბრალდებით გათვალისწინებული სასჯელის ზომას.

2. წინასასამართლო სხდომაზე მოსამართლე არკვევს, ცნობს თუ არა ბრალდებული თავს დამნაშავედ წადგენილ ბრალდებაში და რა მოცულობით და საპროცესო შეთანხმების დადების შესაძლებლობას. ამ შემთხვევაში გამოიყენება ამ კოდექსით გათვალისწინებული დებულებები საპროცესო შეთანხმების შესახებ.

3. თუ ბრალდებულს ბრალდება წარედგინა ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს განსჯადი დანაშაულის ჩადენაში, მოსამართლე ვალდებულია, ბრალდებულს განუმარტოს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს დებულებები და მასთან დაკავშირებული ბრალდებულის უფლებები. ამის შემდეგ, მოსამართლე არკვევს, ამბობენ თუ არა უარს მხარეები ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოზე. თუ მხარეთა მიერ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოზე უარი ერთობლივად არ იქნა განცხადებული, მოსამართლე ნიშნავს ნაფიც მსაჯულთა შერჩევის სხდომის თარიღს.

4. წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე:

ა) განიხილავს მხარეთა შუამდგომლობებს მტკიცებულებათა დასაშვებობის თაობაზე;

ბ) განიხილავს შუამდგომლობას აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების, შეცვლის ან გაუქმების თაობაზე;

გ) განიხილავს შუამდგომლობას საპროცესო კონფისკაციის უზრუნველყოფის მიზნით;

დ) იხილავს მხარეთა სხვა შუამდგომლობებს;

ე) წყვეტს არსებითი განხილვისათვის საქმის გადაცემის საკითხს.

5. არსებით განხილვაზე საქმის წარმართვა დასაშვებია იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო დარწმუნდება, რომ ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებები ალბათობის მაღალი ხარისხით იძლევა საფუძველს ვარაუდისათვის, რომ დანაშაული ამ პირმა ჩაიდინა.

6. თუ ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებები ალბათობის მაღალი ხარისხით არ იძლევა საფუძველს ვარაუდისათვის, რომ დანაშაული ამ პირმა ჩაიდინა, წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე განჩინებით წყვეტს სისხლისსამართლებრივ დევნას. განჩინება მისი გამოტანიდან 5 დღის ვადაში ერთჯერადად საჩივრდება სააპელაციო სასამართლოს საგამომიებო კოლეგიაში.

მუხლი 220. საქმის არსებითი განხილვისათვის მომზადება

წინასასამართლო სხდომის მოსამართლე მხარეთა მონაწილეობით საქმის არსებითად განხილვის მოსამზადებლად:

ა) განსაზღვრავს საქმის არსებითი განხილვის სხდომის დაწყების თარიღს;

Handwritten signature

ბ) საქმის არსებითი განხილვაზე მოსაწვევე პირებს უგზავნის სასამართლო უწყებებს;

გ) ამტკიცებს მხარეების მიერ წარსადგენ მტკიცებულებათა ნუსხას და ასევე მათგან იმ მტკიცებულებათა ჩამონათვალს, რასაც მხარეები სადავოდ არ ხდიან;

დ) ბრალდებულს, რომელიც პატიმრობაში არ იმყოფება, წერილობით განუმარტავს არსებით სხდომაზე გამოუცხადებლობის შედეგებს;

ე) იღებს სხვა ზომებს საქმის არსებით სხდომაზე განხილვის მოსამზადებლად.

მუხლი 221. მსაჯულობის კანდიდატთა სიის შედგენა

1. ნაფიც მსაჯულთა შერჩევის სხდომაზე სხდომის თავმჯდომარე ამომრჩეველთა სიიდან, მხარეთა მოსაზრებების მოსმენის შემდეგ, მის მიერვე განსაზღვრული ბიჯის გამოყენებით ადგენს ნაფიცი მსაჯულობის კანდიდატთა სიას 50 პირის შემადგენლობით. კანდიდატებს შერჩევის სხდომამდე გონივრულ ვადაში საცხოვრებელ მისამართზე ეგზავნებათ მოსამართლის მიერ დამტკიცებული კითხვარი. ნაფიცი მსაჯულობის კანდიდატი ვალდებულია, უპასუხოს კითხვებს კითხვარში მითითებულ ვადაში. კითხვარს მოსამართლე ამტკიცებს მხარეებთან მოთათბირების საფუძველზე.

2. ამომრჩეველთა სიას შესაბამისი საარჩევნო ადმინისტრაცია ყოველწლიურად, არაუგვიანეს 1 ივლისისა, უგზავნის შესაბამის სასამართლოს.

3. სასამართლო ვალდებულია, შეატყობინოს მხარეებს ნაფიც მსაჯულთა კანდიდატების შერჩევის ადგილისა და დროის შესახებ. მხარეებს უფლება აქვთ დაესწონ მსაჯულების შერჩევის პროცედურას. მხარეს უფლება აქვს, გაასაჩივროს ერთჯერადად ნაფიც მსაჯულთა შერჩევისას სხდომის თავმჯდომარის უკანონო გადაწყვეტილება ან მოქმედება 24 საათის განმავლობაში. საჩივარი შეიტანება საქმის განმხილველი სასამართლოს თავმჯდომარესთან, რომელიც ზეპირის მოსმენის გარეშე განჩინებით წყვეტს მას შეტანიდან 24 საათის განმავლობაში.

4. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული წესით შერჩეულ ნაფიცი მსაჯულობის კანდიდატთა სიაში ანბანური თანმიმდევრობით მიეთითება პირის გვარი, სახელი და მისამართი. სიას ხელს აწერს სხდომის თავმჯდომარე. მსაჯულობის კანდიდატთა სიის ასლი გადაეცემათ მხარეებს.

5. მსაჯულთა შერჩევის სხდომამდე მსაჯულობის კანდიდატებს ეგზავნებათ უწყება, სადაც მითითებულია სასამართლო სხდომის დაწყების ადგილი, დრო და გამოცხადების სავალდებულობა.

6. მსაჯულობის კანდიდატი ვალდებულია, ამ კოდექსით განსაზღვრული აცილების საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში ამის შესახებ აცნობოს სასამართლოს უწყების მიღებიდან ორი დღის განმავლობაში.

მუხლი 222. ნაფიც მსაჯულთა შერჩევის სხდომა

1. სხდომის თავმჯდომარე ხსნის სასამართლო სხდომას, რომლის შემდეგ სხდომის მდივანი აცხადებს მსაჯულობის კანდიდატთა ვინაობას.

2. იმ შემთხვევაშიც კი, თუ სასამართლოში 50-ზე ნაკლები მსაჯულობის კანდიდატი გამოცხადდება, მოსამართლე უფლებამოსილია, დაიწყოს სხდომა და მსაჯულთა შერჩევის პროცედურა.

3. სხდომის თავმჯდომარე:

ა) წარადგენს საკუთარ თავს და სხდომის მდივანს;

ბ) მიმართავს მსაჯულობის კანდიდატებს და განუმარტავს მათ მოწვევის მიზანს;

გ) აცხადებს თუ რომელი საქმე განიხილება და გააცნობს ნაფიც მსაჯულებს წაყენებული ბრალდების შინაარსს;

დ) მსაჯულობის კანდიდატებს განუმარტავს კანონს, რომელიც გამოყენებული იქნება საქმის განხილვისას;

ე) აცხადებს საქმის განხილვაში მონაწილე მხარეებს;

ვ) განსაზღვრავს სასამართლო სხდომის ხანგრძლივობასა და სხვა პროცედურულ საკითხებს.

4. სასამართლო ნაფიც მსაჯულთა კანდიდატებს მიაწვდის მხარეთა მონაწილეობით მომზადებულ განმარტებებს გამოსაყენებელი კანონის თაობაზე.

მუხლი 223. ნაფიც მსაჯულთა შერჩევა, აცილება და თვითაცილება

1. მხარე უფლებამოსილია, დააყენოს მსაჯულობის კანდიდატთა აცილების შესახებ შუამდგომლობა. აცილების უფლებას პირველი ახორციელებს ბრალდების მხარე, ხოლო შემდეგ – დაცვის მხარე.

2. მოსამართლე ამოწმებს ყველა იმ გარემოებას, რომელიც შეიძლება გახდეს მსაჯულობის კანდიდატთა აცილების (თვითაცილების) საფუძველი და მხარეებს საშუალებას აძლევს, კითხვები დაუსვან მსაჯულობის კანდიდატებს და წარადგინონ დამატებითი მასალები აცილების თაობაზე.

3. მოსამართლე უფლებამოსილია, მოითხოვოს მხარეების მიერ მისთვის წინასწარ კითხვების წარდგენა, რომლის დასმასაც ისინი აპირებენ ნაფიც მსაჯულთა კანდიდატებისთვის.

4. მსაჯულობის კანდიდატი ვალდებულია, გასცეს სწორი და ამომწურავი პასუხი მისთვის დასმულ შეკითხვებზე, ასევე წარმოადგინოს სხვა აუცილებელი ინფორმაცია მისი პიროვნებისა და განსახილველი საქმის მონაწილეებთან მისი ურთიერთობის შესახებ, აგრეთვე ყველა იმ გარემოების შესახებ, რამაც მას შეიძლება ხელი შეუშალოს საქმის ობიექტურად და მიუკერძოებლად განხილვაში.

5. ნაფიც მსაჯულთა მიმართ დასმული კითხვები არ უნდა ხელყოფდეს მათ პირად, პროფესიულ ან/და კომერციულ საიდუმლოებას, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ეს აუცილებელია მართლმსაჯულების ინტერესებისთვის. ნაფიცი მსაჯულობის კანდიდატს შეიძლება მოეთხოვოს აღნიშნული ინფორმაცია მხოლოდ მხარეთა დასაბუთებული მოთხოვნის არსებობისას. თუ აღნიშნული ინფორმაციის გამჟღავნებამ შესაძლოა გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს მის ინტერესებს, მსაჯულობის კანდიდატი ინფორმაციას აწვდის მხოლოდ უშუალოდ სხდომის თავმჯდომარეს.

6. დაუსაბუთებელი აცილება არ შეიძლება იმდამგვარად იყოს გამოყენებული, რომ მოხდეს ნაფიც მსაჯულობის კანდიდატთა დისკრიმინაცია რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რწმენისა, მსოფლმხედველობისა,

Handwritten signature

პოლიტიკური შეხედულებებისა, რაიმე გაერთიანებაში წევრობისა, ეთნიკური, კულტურული და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ოჯახური, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა, საცხოვრებელი ადგილისა, ჯანმრთელობის მდგომარეობისა, ცხოვრების წესისა, დაბადების ადგილისა, ასაკისა ან ნებისმიერი სხვა ნიშნის საფუძველზე.

7. მსაჯულობის კანდიდატს შეუძლია მოსამართლის წინაშე დააყენოს შუამდგომლობა თვითაცილების შესახებ და მიუთითოს იმ გარემოებაზე, რაც მას ხელს შეუშლის ნაფიცო მსაჯულის უფლებამოსილების განხორციელებაში. თვითაცილება უნდა იყოს დასაბუთებული. მხარეებს უფლება აქვთ გამოთქვან თავიანთი დამოკიდებულება მსაჯულობის კანდიდატის თვითაცილების თაობაზე.

8. აცილებისა და თვითაცილების შუამდგომლობებს მოსამართლე განიხილავს საჯაროდ და იღებს დასაბუთებულ განჩინებას. აცილებულმა მსაჯულობის კანდიდატმა უნდა დატოვოს სასამართლო სხდომის დარბაზი.

9. თუ თვითაცილებისა და აცილების შემდეგ მსაჯულობის კანდიდატთა რაოდენობა სიაში 14-ზე ნაკლებია, მოსამართლე გადადებს სხდომას არაუმეტეს ათი დღისა და ამ თავით დადგენილი წესით მოიწვევს დამატებით არაუმეტეს 30 კანდიდატს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს ამ კოდექსით დადგენილი რაოდენობის შესავსებად.

10. თუ წაყენებული ბრალდება ითვალისწინებს სასჯელს უვადო თავისუფლების აღკვეთის სახით, მხარეს 12 დაუსაბუთებელი აცილების უფლება აქვს. დანარჩენ შემთხვევებში მხარე უფლებამოსილია, განაცხადოს 6 დაუსაბუთებელი აცილება.

11. თუ განსახილველ საქმეში რამდენიმე ბრალდებულია, თითოეულ ბრალდებულს ეძლევა დამატებით 3 კანდიდატის დაუსაბუთებელი აცილების უფლება. იგივე უფლება ეძლევა ბრალდების მხარესაც. თუ რომელიმე ბრალდებული სრულად არ გამოიყენებს აცილების საკუთარ კვოტას, მისი გამოყენების უფლება ენიჭება იმავე საქმეზე სხვა ბრალდებულს. ამ შემთხვევაში, ბრალდების მხარე სარგებლობს იმდენივე დაუსაბუთებელი აცილების უფლებით, რამდენითაც ისარგებლა ყველა ბრალდებულმა საერთო ჯამში.

მუხლი 224. კანდიდატის დანიშვნა ნაფიც მსაჯულად

1. აცილებათა შემდეგ დარჩენილი პირველი თორემეტე მსაჯული შეიტანება სასამართლო სხდომის ოქმში, რომელთაგან პირველი თორემეტე კანდიდატი სხდომის თავმჯდომარის მიერ ინიშნება ნაფიც მსაჯულად, ხოლო ორი – საქმის განხილვაში მონაწილეობას მიიღებს, როგორც სათადარიგო მსაჯული. საქმის სირთულიდან გამომდინარე მოსამართლე უფლებამოსილია, მიიღოს გადაწყვეტილება სათადარიგო მსაჯულთა უფრო დიდი რაოდენობის დამტკიცების შესახებ. აღნიშნული გადაწყვეტილება შეიტანება სხდომის ოქმში.

2. სათადარიგო მსაჯული ესწრება სასამართლო სხდომებს და თათბირს. სათადარიგო მსაჯულის უფლება არა აქვს, გამოხატოს საკუთარი აზრი, მოახდინოს გავლენა ნაფიც მსაჯულებზე ან მიიღოს მონაწილეობა კენჭისყრაში.

3. მსაჯულთა შერჩევის პროცედურის დასრულების შემდეგ სხდომის თავმჯდომარე ნიშნავს საქმის განხილვის დღეს, არაუგვიანეს შერჩევის დასრულებიდან მესამე დღისა.

თავი XXIII საქმის არსებითი განხილვა სასამართლოში

მუხლი 225. საქმის არსებითი განხილვის დაწყების ვადა

სასამართლო სხდომაზე საქმის არსებითი განხილვა უნდა დაიწყოს წინასასამართლო სხდომის დასრულებიდან არა უგვიანეს 14 დღისა, თუ მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლო სხვა ვადას არ განსაზღვრავს ან დამატებით გონივრული ვადა არ არის საჭირო ნაფიც მსაჯულთა შესარჩევად.

მუხლი 226. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო

1. თუ წაყენებული ბრალდება სასჯელის სახით ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას, საქმეს იხილავს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარეთა ერთობლივი შუამდგომლობის საფუძველზე, სასამართლო თანახმაა, რომ საქმე განხილულ იქნას ნაფიც მსაჯულთა გარეშე. თუ დანაშაულის სიმძიმიდან ან ხასიათიდან გამომდინარე, შესაძლებელია საფრთხე შეექმნას ნაფიც მსაჯულთა სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას ან სხვაგვარად არსებითად ხელყოფილი იქნეს მათი ხელშეუხებლობა, აგრეთვე როდესაც ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს ჩატარება არსებითად დაარღვევს ობიექტური და სამართლიანი სასამართლოს უფლებას, მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე საქმის განმხილველი სასამართლოს გადაწყვეტილებით და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის თანხმობით, საქმეს განიხილავს მოსამართლე მსაჯულთა გარეშე.

2. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს შემადგენლობა უნდა უზრუნველყოფდეს მის დამოუკიდებლობასა და მიუკერძოებლობას.

3. თუ შეუძლებელია საქმის სამართლიანი და ობიექტური განხილვის უზრუნველყოფა მისი ინტენსიური მედია გაშუქების ან ამ კონკრეტულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის საქმისადმი დამოკიდებულების გათვალისწინებით, საქმის განმხილველი სასამართლო, უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის თანხმობით, უფლებამოსილია, დაადგინოს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს გადატანა ტერიტორიულად სხვა ადგილას მდებარე სასამართლოში.

მუხლი 227. სხდომის თავმჯდომარე

საქმის არსებითი განხილვის სხდომას წარმართავს სხდომის თავმჯდომარე.

ა. შიშ

მუხლი 228. მხარისა და მოწმის გამოცხადება

1. მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ საკუთარი მოწმეების გამოცხადება სასამართლოში.

2. თუ მხარე არ აპირებს რომელიმე მოწმის დაკითხვას სასამართლოში, სასამართლოს მიერ ამ მოწმის საკუთარი ინიციატივით გამოძახება და დაკითხვა დაუშვებელია.

3. სასამართლო სხდომის მდივანი სასამართლოს მოახსენებს მხარეებისა და მოწმეების გამოცხადების ფაქტს და გამოუცხადებლობის მიზეზებს.

4. სხდომის თავმჯდომარე აფრთხილებს პროცესის მონაწილეებს და სხდომაზე დამსწრე პირებს წესრიგის დაცვის მიზნით სასამართლოს მითითების სავალდებულობისა და სასამართლო სხდომაზე წესრიგის დამრღვევის მიმართ შესაძლო ღონისძიებების თაობაზე.

5. გამოცხადების შემოწმების შემდეგ მოწმედ დასაკითხი პირები, გარდა ბრალდებულისა, ტოვებენ დარბაზს. სხდომის თავმჯდომარე უფლებამოსილია, გასცეს აღნიშნული პირების მათთვის განკუთვნილ ოთახში გაყვანის განკარგულება და იღებს ზომებს, რომ დაკითხვამდე მათ ერთმანეთთან კონტაქტი არ ჰქონდეთ.

მუხლი 229. სასამართლო შემადგენლობის გამოცხადება. პროცესის მონაწილეთა საქმეში მონაწილეობის გამორიცხვის და აცილების საკითხის გადაწყვეტა

1. სხდომის თავმჯდომარე აცხადებს სასამართლოს შემადგენლობას, ასევე აცხადებს, თუ ვინ უჭერს მხარს ბრალდებას და ახორციელებს დაცვას, და მხარეებს ეკითხება, ხომ არ გააჩნიათ მოსამართლის, პროკურორის, ადვოკატის, სხდომის მდივნის, თარჯიმნის ან პროცესის სხვა მონაწილის აცილების საფუძველი.

2. სხდომის თავმჯდომარე მხარეებს განუმარტავს, რომ მათ უფლება აქვთ აცილება მისცენ როგორც ცალკეულ მოსამართლეებს, ისე სასამართლოს მთელ შემადგენლობას.

3. სხდომის თავმჯდომარე პროცესის მონაწილეებს განუმარტავს მათ უფლებებსა და მოვალეობებს.

მუხლი 230. მოსამართლის მიერ ბრალდებულის პიროვნების დადგენა და უფლებების განმარტება

1. სხდომის თავმჯდომარე ადგენს ბრალდებულის ვინაობას (სახელი, გვარი, დაბადების წელი, თვე, დღე და ადგილი) და განუმარტავს უფლებებს, ბრალდების არსს, ინკრიმინირებული ქმედების კვალიფიკაციასა და სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული სასჯელის მინიმუმსა და მაქსიმუმს, შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებების გათვალისწინებით. სხდომის თავმჯდომარე ბრალდებულს ასევე განუმარტავს, რომ მისი ნებაა წარდგენილი ბრალდების ირგვლივ ჩვენება მისცეს, როგორც მოწმემ. თუ საქმეში რამდენიმე ბრალდებულია, ასეთი განმარტება ეძლევა თითოეულ მათგანს.

2. თავმჯდომარე არკვევს, ცნობს თუ არა ბრალდებული თავს დამნაშავედ და, თუ ცნობს, - რაში. ბრალდებულს უნდა განემარტოს, რომ იგი შეზღუდული არ არის გამოძიების დროს მის მიერ ბრალის აღიარებით ან უარყოფით; არ არის ვალდებული, პასუხი გასცეს დასმულ კითხვას და რომ დუმილის უფლების გამოყენება არ შეიძლება მის საწინააღმდეგოდ იქნეს გამოყენებული.

3. მოსამართლე არკვევს საპროცესო შეთანხმების დადების შესაძლებლობას. ამ შემთხვევაში გამოიყენება ამ კოდექსით გათვალისწინებული საპროცესო შეთანხმების შესახებ დებულებები.

მუხლი 231. სხდომის თავმჯდომარის განმარტებები ნაფიც მსაჯულთა მიმართ

1. სხდომის გახსნისას და სათათბირო ოთახში გასვლამდე სხდომის თავმჯდომარე ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს აძლევს განმარტებას გამოსაყენებელი კანონის თაობაზე. სხდომის თავმჯდომარის განმარტებები არ შეიძლება ეწინააღმდეგებოდეს საქართველოს კონსტიტუციას, ამ კოდექსს და საქართველოს მიერ ნაკისრ საერთაშორისო ვალდებულებებს. განმარტებები წერილობითი სახითაც გადაეცემათ ნაფიც მსაჯულებს.

2. აღნიშნული განმარტებანი წერილობითი სახით გონივრული ვადით ადრე უნდა გადაეცეთ მხარეებს, რომლებიც უფლებამოსილნი არიან, შუამდგომლობით მიმართონ სხდომის თავმჯდომარეს მასში ცვლილებების და დამატებების შეტანის მოთხოვნით. თუ მხარეები ასეთ უფლებას არ გამოიყენებენ ნაფიც მსაჯულთა სათათბირო ოთახში გასვლამდე, სხდომის თავმჯდომარის განმარტებათა სამართლიანობა და კანონიერება არ შეიძლება გახდეს საკასაციო საჩივრის საფუძველი.

3. მოსამართლე უფლებამოსილია, სათათბირო ოთახში გასვლის წინ, ნაფიც მსაჯულებს მოკლედ განუმარტოს სხდომაზე განხილული ყველა მტკიცებულების შეფასების წესი. მოსამართლე აღნიშნულ განმარტებებს აკეთებს ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული წესით. ამგვარი განმარტებისას სხდომის თავმჯდომარეს ეკრძალება რაიმე ფორმით მისი პირადი შეხედულების გამოხატვა იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომელთა გადაწყვეტაც ნაფიც მსაჯულთა კომპეტენციას განეკუთვნება.

4. სხდომის თავმჯდომარე ნაფიც მსაჯულებს განუმარტავს:

ა) ბრალდების შინაარსს და მის სამართლებრივ საფუძველს;

ბ) მტკიცებულებათა შეფასების ძირითად წესებს;

გ) უდანაშაულობის პრეზუმფციის ცნებას და იმ გარემოებას, რომ ყოველგვარი ეჭვი წყდება ბრალდებულის სასარგებლოდ;

დ) რომ გამამტყუნებელი ვერდიქტი უნდა ემყარებოდეს სხდომის თავმჯდომარის მიერ განმარტებულ კანონსა და სასამართლო განხილვის დროს გამოკვლეულ ეჭვის გამომრიცხავ მტკიცებულებათა ერთობლიობას;

ე) რომ სხდომის მიმდინარეობისას მათ უფლება აქვთ, აწარმოონ და გამოიყენონ ჩანაწერები;

ვ) წესს იმის თაობაზე, რომ ვერდიქტი უნდა დაეყრდნოს, მხოლოდ სასამართლო პროცესის დროს განხილულ მტკიცებულებებს, რომ არანაირი მტკიცებულება არ უნდა იქნეს მიღებული მხედველობაში სხვისი მითითებით,

Handwritten signature

რომ მათი ვერდიქტი არ უნდა იქნეს მიღებული ვარაუდის საფუძველზე ან დაუშვებელ მტკიცებულებათა გამოყენებით;

ბ) თითოეულ წაყენებულ ბრალდებაზე ვერდიქტის მიღების წესს;

თ) რომ უპირველეს ყოვლისა კენჭი უნდა უყარონ ყველა წარდგენილ ბრალდებაზე გამამართლებელ ვერდიქტს. თუ ვერდიქტი მიღწეული არ არის, კენჭი ეყრება გამატყუნებელ ვერდიქტს ბრალდების სიმძიმის მზარდი თანმიმდევრობით;

ი) რომ მათ ხელი უნდა მოაწერონ თითოეული ბრალდებისათვის წარდგენილი ვერდიქტის ფორმიდან მხოლოდ ერთს, - "გამამართლებელი" ან "გამამტყუნებელი" ვერდიქტის ფორმას;

5. სხდომის თავმჯდომარე განმარტებას ამთავრებს ნაფიც მსაჯულებისათვის იმის შეხსენებით, რომ მათ დადეს ფიცი.

6. სხდომის თავმჯდომარის განმარტებების მოსმენის შემდეგ ნაფიც მსაჯულებს უფლება აქვთ, სხდომის თავმჯდომარეს წერილობით დაუსვან დამატებითი შეკითხვები. დამატებითი განმარტებების მიცემა ხდება ამ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წესით.

7. მხარის შუამადგომლობით სხდომის თავმჯდომარე ვალდებულია, განუმარტოს ნაფიც მსაჯულებს, რომ ბრალდებულმა შესაძლოა ჩაიდინა შედარებით ნაკლებად მძიმე დანაშაული, რომლის შემადგენლობის ელემენტებს შეიცავს ბრალდების მიერ წაყენებული დანაშაულის ელემენტები. ამ შემთხვევაში, ნაფიც მსაჯულებს დამატებით წარედგინებათ გამამტყუნებელი ვერდიქტის ფორმა ამ მუხლის მე-4 ნაწილის "ი" ქვეპუნქტის შესაბამისად.

მუხლი 232. ნაფიც მსაჯულის შეცვლა სათადარიგო მსაჯულით

1. თუ სასამართლო განხილვის მიმდინარეობისას აღმოჩნდა, რომ ნაფიც მსაჯულს არ შეუძლია შეასრულოს თავისი მოვალეობები, გამოვლინდა აცილების საფუძველი, ნაფიცმა მსაჯულმა დაარღვია ამ კოდექსით დადგენილი მოთხოვნები, სხდომის თავმჯდომარე ნაფიც მსაჯულს ათავისუფლებს მისი მოვალეობის შესრულებისაგან და მის ნაცვლად ნაფიც მსაჯულად ნიშნავს მსაჯულთა სიაში მომდევნო სათადარიგო მსაჯულს.

2. თუ ნაფიც მსაჯულთა რაოდენობა ნაკლები აღმოჩნდება ნაფიც მსაჯულთა ამ კოდექსით განსაზღვრულ რაოდენობაზე, სხდომის თავმჯდომარე იწვებს მსაჯულთა ხელახალ შერჩევას და საქმის განხილვა ამ კოდექსით დადგენილი წესით იწვება თავიდან.

მუხლი 233. უფროსი მსაჯული

1. სხდომის თავმჯდომარე ნაფიც მსაჯულთა შემადგენლობიდან წილისყრის საფუძველზე ნიშნავს უფროს მსაჯულს.

2. უფროსი მსაჯული თავმჯდომარეობს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს თათბირს, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს სახელით სხდომის თავმჯდომარეს წერილობით მიმართავს შეკითხვით, აჯამებს კენჭისყრის შედეგებს, ადგენს შესაბამის დოკუმენტებს, ხელს აწერს ვერდიქტს და სასამართლო სხდომაზე აცხადებს მას.

3. უფროსი მსაჯულის გათავისუფლების შემთხვევაში, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო თავისი შემადგენლობიდან წილისყრის საფუძველზე ირჩევს ახალ უფროს მსაჯულს.

მუხლი 234. ნაფიც მსაჯულთა მიერ ფიცის დადება

1. უფროსი მსაჯულის არჩევის შემდეგ მსაჯულები დებენ ფიცს, ფიცის ტექსტს კითხულობს სხდომის თავმჯდომარე: „ვიდებ რა საკუთარ თავზე ნაფიცი მსაჯულის მოვალეობას, ვფიცავ პატიოსნად და მიუკერძოებლად აღვასრულო იგი, გაკითვალისწინო ყოველი კანონიერი მტკიცებულება, მივიღო გადაწყვეტილება შინაგანი რწმენის საფუძველზე, როგორც შეეფერება სამართლიან ადამიანს.“

2. ფიცის ტექსტის წაკითხვის შემდეგ სიაში რიგითობის მიხედვით ყოველი მსაჯული პასუხობს - "ვადასტურებ!"

3. ასეთივე წესით დებენ ფიცს სათადარიგო მსაჯულები.

4. ფიცის მიღების პროცედურა შეიტანება სასამართლო სხდომის ოქმში.

5. ფიცის დამდები ფიცის მიღების პროცედურისას წამოდგება ფეხზე.

6. ფიცის მიღების შემდეგ სხდომის თავმჯდომარე ნაფიც მსაჯულებს განუმარტავს მათ უფლება-მოვალეობებს.

მუხლი 235. ნაფიც მსაჯულთა უფლებანი

1. ნაფიც მსაჯულს უფლება აქვს მის მიერ წერილობით მიმართვაზე მიიღოს:

ა) სასამართლოსგან განმარტება გამოსაყენებელი კანონის თაობაზე;

ბ) წინასწარი ინფორმაცია საქმის გარემოებების და გამოსაკვლევი მტკიცებულებების შესახებ;

გ) სასამართლო სხდომის დროს დამატებითი განმარტება სხდომის თავმჯდომარისაგან - კანონის შესახებ, მოწმეთაგან - ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ, მხარეთაგან - დასკვნითი სიტყვის შესახებ;

დ) ნაფიც მსაჯულთა თათბირის დროს დამატებითი განმარტება მოსამართლისაგან კანონის შესახებ;

ე) მოითხოვოს წინასწარი თათბირის გამართვა.

2. მოსამართლე ნაფიც მსაჯულებს განუმარტავს სხდომის მიმდინარეობისას ჩანაწერების გაკეთების უფლების თაობაზე. ნაფიც მსაჯულებს სათათბირო ოთახში გასვლამდე ეძლევათ სასამართლო სხდომის ოქმი, გარდა იმ ნაწილებისა, რომლებიც ეხება დაუშვებელ მტკიცებულებებს.

მუხლი 236. ნაფიც მსაჯულთა მოვალეობანი

1. ნაფიც და სათადარიგო მსაჯულებს ეკრძალებათ:

ა) პროცესის მიმდინარეობისას სასამართლო სხდომის დარბაზის დატოვება;

ბ) ვერდიქტის გამოტანამდე საქმის განხილვისას მიღებული ინფორმაციის გამჟღავნება ან საკუთარი აზრის გამოთქმა განსახილველ საქმესთან დაკავშირებით;

1
100-5

გ) განსახილველი საქმის გარემოებებთან დაკავშირებით სხდომის თავმჯდომარის გარდა სხვა პირებთან ურთიერთობა;

დ) განსახილველ საქმესთან დაკავშირებით ინფორმაციის მოძიება სასამართლო სხდომის ფარგლებს გარეთ;

ე) მსაჯულთა თათბირისა და კენჭისყრის საიდუმლოების დარღვევა;

ვ) სასამართლოს შენობაში წესრიგის დარღვევა და სხდომის თავმჯდომარის შესაბამისი მითითებების შეუსრულებლობა.

2. ნაფიცი მსაჯული მოვალეა ესწრებოდეს განსახილველ საქმესთან დაკავშირებულ სასამართლო სხდომებს და თათბირს.

3. მსაჯულის (მსაჯულობის კანდიდატის) მიერ ამ კოდექსით განსაზღვრული ვალდებულების შეუსრულებლობა იწვევს კანონმდებლობით დადგენილ პასუხისმგებლობას.

4. სხდომის თავმჯდომარე აფრთხილებს ნაფიც მსაჯულებს, რომ მოვალეობათა დარღვევის შემთხვევაში ისინი გათავისუფლდებიან ნაფიც მსაჯულთა მოვალეობის შესრულებისაგან სხდომის თავმჯდომარის მიერ მისივე ინიციატივით ან მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე.

მუხლი 237. ნაფიცი მსაჯულების სავალდებულო ინფორმირება საპროცესო შეთანხმების თაობაზე

სხდომის თავმჯდომარე ნაფიც მსაჯულებს აწვდის ინფორმაციას განსახილველ საქმესთან არსებით კავშირში მყოფ საკითხებზე საპროცესო შეთანხმების არსებობის თაობაზე.

მუხლი 238. ბრალდებულის ნასამართლობა

ვერდიქტის გამოცხადებამდე ნაფიც მსაჯულებს არ უნდა ეცნობოთ ბრალდებულის ადრინდელი სისხლის სამართლის ან ადმინისტრაციულ პასუხისმგებაში ყოფნის ან ნასამართლობის შესახებ (თუ ეს არ არის წარდგენილი ბრალდების ერთ-ერთი მაკვალიფიცირებელი ნიშანი ან/და გამიზნული არ არის ბრალდებულის ჩვენების სანდოობის შესამოწმებლად), აგრეთვე სხვა ნებისმიერი მტკიცებულების შესახებ, რომელსაც კავშირი არა აქვს ბრალის დამტკიცებასთან.

მუხლი 239. შუამდგომლობის განცხადება და გადაწყვეტა

1. თავმჯდომარე არკვევს, აქვთ თუ არა მხარეებს ამ მუხლით განსაზღვრული შუამდგომლობა. ერთგვაროვანი სახის შუამდგომლობები სასამართლოს წარედგინება ერთად. პირი, რომელიც აღძრავს შუამდგომლობას, ვალდებულია, მიუთითოს რა გარემოებათა დასადგენად არის განცხადებული შუამდგომლობა.

2. საქმის არსებითი განხილვის დროს დამატებითი მტკიცებულების წარდგენის შემთხვევაში, სასამართლო მხარეთა შუამდგომლობით იხილავს მისი დაშვების საკითხს და არკვევს საქმის არსებითად განხილვამდე მტკიცებულების წარუდგენლობის მიზეზს, რის საფუძველზეც იღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე მტკიცებულების დაშვება-არდაშვების თაობაზე.

3. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოში მტკიცებულების დასაშვებობის საკითხი განიხილება ნაფიცი მსაჯულების გარეშე.

AM

4. დამატებით წარდგენილი მტკიცებულების საქმეზე დაშვების შემთხვევაში, სასამართლოს მხარის შუამდგომლობით შეუძლია, გონივრული ვადით გადადოს საქმის განხილვა, თუ მხარეს ესაჭიროება დამატებითი დრო დაცვის ან ბრალდების პოზიციების მოსამზადებლად.

5. შუამდგომლობა საქმის არსებითი განხილვისას არსებითად ახალი მტკიცებულების მოპოვების თაობაზე უნდა დაკმაყოფილდეს, თუ ამ მტკიცებულების მოპოვება ან მისი მოპოვების შესახებ შუამდგომლობის დაყენება ამ კოდექსით დადგენილი წესით მანამდე ობიექტურად შეუძლებელი იყო. შუამდგომლობის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, მტკიცებულებათა მოპოვება ხდება ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესით.

6. ამ მუხლით გათვალისწინებული მტკიცებულებების გამოკვლევა ხდება ამ კოდექსით დადგენილი საერთო წესების დაცვით, სასამართლოში საქმის არსებითი განხილვის თავისებურების გათვალისწინებით.

მუხლი 240. საქმის განხილვა პროცესის მონაწილეთა გამოუცხადებლობის შემთხვევაში

1. პროცესის რომელიმე მონაწილის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში სხდომის თავმჯდომარე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, იღებს საქმის არსებითი განხილვის გაგრძელების ან გადადების გადაწყვეტილებას. არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობისას მოსამართლე (სასამართლო) პირს აკისრებს ჯარიმას 100-დან 5000 ლარამდე ოდენობით, რაც პროცესის მონაწილეს არ ათავისუფლებს გამოცხადების ვალდებულებისაგან. მხარე უფლებამოსილია, იშუამდგომლოს მოსამართლის წინაშე გამოძახებული პირის იძულებით მოყვანის შესახებ.

2. საქმის არსებითი განხილვის გადადების შემთხვევაში, სასამართლო მხარეებს გამოჰკითხავს გამოცხადებული მოწმის დაკითხვის შესაძლებლობაზე. ამ წესით დაკითხულ მოწმეს, მხარის შუამდგომლობით, გამოიძახებენ მხოლოდ აუცილებლობის შემთხვევაში.

მუხლი 241. მხარეთა შესავალი სიტყვა

1. სხდომის თავმჯდომარე ბრალდების მხარეს უფლებას აძლევს, წარადგინოს ბრალდების შესავალი სიტყვა. ამის შემდეგ ადვოკატსა და ბრალდებულს ეძლევათ უფლება, წარადგინონ დაცვის შესავალი სიტყვა.

2. სხდომის თავმჯდომარე მხარეს შესავალი სიტყვის წარსადგენად განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

მუხლი 242. მტკიცებულების გამოკვლევის ზოგადი წესი

1. მტკიცებულებების გამოკვლევა იწყება მხარეების მიერ შესავალი სიტყვის წარდგენის შემდეგ.

2. ჯერ იკვლევენ ბრალდების მხარის, შემდეგ – დაცვის მხარის მიერ წარდგენილ მტკიცებულებებს. გამოსაკვლევად წარდგენილ მტკიცებულებათა რიგითობასა და მოცულობას განსაზღვრავს თვით წარმდგენი მხარე.

Handwritten signature or mark in blue ink.

3. ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილ მტკიცებულებათა გამოკვლევაში მონაწილეობს დაცვის მხარე, ხოლო დაცვის მხარის წარდგენილ მტკიცებულებათა გამოკვლევაში მონაწილეობს ბრალდების მხარე.

მუხლი 243. მოწმის დეკონირებული ჩვენების გამოკვლევა და დისტანციური დაკითხვა

1. გამოძიების დროს მოწმის დეკონირებული ჩვენების სასამართლო სხდომაზე საჯაროდ წაკითხვა, ასევე მისი ჩვენების აუდიო- ან ვიდეოჩანაწერის მოსმენა დასაშვებია, თუ მოწმე გარდაიცვალა, იმყოფება საქართველოს ფარგლებს გარეთ, მისი ადგილსამყოფელი უცნობია ან ამოწურულია მისი სასამართლოში წარმოდგენის ყველა გონივრული შესაძლებლობა და ჩვენება მიცემულია ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

2. თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ მოწმე აიძულეს, დაემუქრნენ, დააშინეს ან მოისყიდეს და არსებობს არსებითი წინააღმდეგობა მიცემულ ჩვენებებს შორის, მხარეს უფლება აქვს, დააყენოს შუამდგომლობა მოწმის ჩვენების საჯაროდ წაკითხვისა, და ასევე მისი აუდიო ან ვიდეოჩანაწერის მოსმენის თაობაზე ამ მუხლის პირველი ნაწილის დაუცველად. მხოლოდ ეს მტკიცებულება არ შეიძლება საფუძველად დაედოს გამამტყუნებელ განაჩენს.

3. მხარის შუამდგომლობით და სასამართლოს გადაწყვეტილებით, შესაძლებელია მოწმის დისტანციური დაკითხვა ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით იმავე ან სხვა სასამართლოდან ან სხვა ადგილიდან, რაც წინასწარ უცნობება მხარეებს.

მუხლი 244. პირდაპირი დაკითხვა

1. პირდაპირ დაკითხვას აწარმოებს მხარე, რომელმაც მოწმე გამოიძახა.

2. პირდაპირი დაკითხვისას პასუხის მიმანიშნებელი შეკითხვების დასმა არ დაიშვება. მხარეს უფლება აქვს, იშუამდგომლოს მიმანიშნებელი კითხვის განრიდების ან/და ასეთი კითხვისა და მასზე პასუხის დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნობის შესახებ.

3. კითხვის (კითხვების) დასასმელად და დასმულ კითხვაზე პასუხის გასაცემად სხდომის თავმჯდომარე მხარეს (მოწმეს) განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

მუხლი 245. ჯვარედინი დაკითხვა

1. ჯვარედინ დაკითხვას აწარმოებს მხარე, რომელსაც დასაკითხი მოწმე არ გამოუძახებია.

2. ჯვარედინი დაკითხვისას დაიშვება პასუხის მიმანიშნებელი შეკითხვების დასმა.

3. კითხვის (კითხვების) დასასმელად და დასმულ კითხვაზე პასუხის გასაცემად სხდომის თავმჯდომარე მხარეს (მოწმეს) განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

ა. ბ. მ.

მუხლი 246. ხელახალი პირდაპირი და ჯვარედინი დაკითხვა. სადავო შეკითხვები

1. მხარეს უფლება აქვს აწარმოოს ხელახალი პირდაპირი და ჯვარედინი დაკითხვა. ხელახალი პირდაპირი დაკითხვისას მხარე შეზღუდულია ჯვარედინი დაკითხვის ფარგლებით, ხოლო ხელახალი ჯვარედინი დაკითხვისას – ხელახალი პირდაპირი დაკითხვის ფარგლებით.

2. მოწმის დაკითხვის დროს დასმულ სადავო კითხვებს მხარის შუამდგომლობით განარიდებს სხდომის თავმჯდომარე.

მუხლი 247. ბრალდებულის მიერ საქმის არსებით განხილვამდე მიცემული ინფორმაციის მტკიცებულებად გამოყენების დაუშვებლობა

1. თუ ბრალდებული წინააღმდეგია, საქმის არსებით განხილვამდე მის მიერ მოწმის სტატუსით მიცემული ინფორმაციის სასამართლო სხდომაზე საჯაროდ წაკითხვა და ამ ინფორმაციის აუდიო- ან ვიდეო ჩანაწერის დემონსტრირება, ასევე მისი მტკიცებულებად გამოყენება დაუშვებელია. უკვე მიცემული ინფორმაციის საჯაროდ წაკითხვაზე ან დემონსტრირებაზე ბრალდებულის უარი არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მისი ბრალეულობის დამადასტურებელ მტკიცებულებად.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული შეზღუდვა არ ერცელდება ფარული საგამოძიებო მოქმედებით მიღებულ ინფორმაციაზე.

მუხლი 248. მტკიცებულების დემონსტრირება სასამართლო განხილვის დროს

1. მხარე უფლებამოსილია, სხდომის თავმჯდომარის თანხმობით, მოახდინოს საქმეში არსებული მტკიცებულების სხდომაზე დემონსტრირება. საქმის არსებითად განხილვისას მხოლოდ ის მტკიცებულება წარმოადგენს დასაშვებ მტკიცებულებას, რომლის ავთენტურობაც დასტურდება.

2. წერილობით მტკიცებულებას საჯაროდ კითხულობს მხარე.

მუხლი 249. მტკიცებულებათა გამოკვლევის დასრულება

მტკიცებულებების გამოკვლევის შემდეგ სხდომის თავმჯდომარე მხარეებს აძლევს შესაძლებლობას, წარადგინონ დასკვნითი სიტყვა.

მუხლი 250. ბრალდებაზე უარის თქმა

1. დასკვნითი სიტყვის წარმოთქმამდე ბრალდების მხარეს უფლება აქვს, ზემდგომის პროკურორის თანხმობით, უარი თქვას ბრალდებაზე ან ბრალდების ნაწილზე. სასამართლო განჩინებით იღებს მთლიან ბრალდებაში ან ბრალდების ნაწილში სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის გადაწყვეტილებას.

2. ბრალდების მიერ გათხოვილი ბრალდება და ის მტკიცებულებები, რომლებსაც ის ეყრდნობა, არ შეიძლება, ხელახლა წარედგინოს სასამართლოს იმავე ბრალდებულის მიმართ.

მუხლი 251. მხარეთა დასკვნითი სიტყვა

Handwritten signature

1. დასკვნით სიტყვას წარადგენს ჯერ ბრალდების, შემდეგ დაცვის მხარე. მხარეებს უფლება არა აქვთ, გამოსვლებში დაიმოწმონ მტკიცებულება, რომელიც სასამართლოზე არ გამოკვლეულა.

2. თუ საქმეში მონაწილეობს რამდენიმე ბრალმდებელი, ადვოკატი ან ბრალდებული, მაშინ სხდომის თავმჯდომარე მათ აძლევს წინადადებას, რომ შეათანხმონ გამოსვლათა რიგითობა. პროცესის მონაწილეთა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში ტარდება წილისყრა.

3. სხდომის თავმჯდომარე დასკვნითი სიტყვისათვის მხარეს განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

მუხლი 252. რეპლიკა

დასკვნითი სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ მხარეებს უფლება აქვთ, კიდევ ერთხელ, სხდომის თავმჯდომარის მიერ დადგენილ გონივრულ ვადაში, რეპლიკის სახით, მოკლედ გამოთქვან საწინააღმდეგო აზრი ან/და შენიშვნა. საბოლოო რეპლიკის უფლება ნებისმიერ შემთხვევაში აქვს დაცვის მხარეს.

მუხლი 253. ბრალდებულის საბოლოო სიტყვა

1. მხარეთა მიერ დასკვნითი სიტყვის წარდგენისა და რეპლიკით გამოსვლის შემდეგ ბრალდებულს უფლება აქვს გამოვიდეს საბოლოო სიტყვით.

2. სხდომის თავმჯდომარეს უფლება არა აქვს დაადგინოს ბრალდებულის საბოლოო სიტყვის ხანგრძლივობა, მაგრამ მას შეუძლია შეაჩეროს ბრალდებული, თუ ის ეხება გარემოებას, რომელსაც კავშირი არა აქვს განსახილველ საქმესთან.

მუხლი 254. წინასწარი თათბირი

სასამართლო სხდომის დასრულებამდე პროცესის მსვლელობისას წამოჭრილი საკითხის უკეთ გასარკვევად შესაძლოა, ჩატარდეს ნაფიც მსაჯულთა წინასწარი თათბირი. წინასწარი თათბირის ჩატარების თაობაზე განჩინება გამოაქვს სხდომის თავმჯდომარეს ნაფიც მსაჯულთა არანაკლებ ერთი მეოთხედის მოთხოვნის საფუძველზე. წინასწარი თათბირი უნდა მიმდინარეობდეს ყველა ნაფიცი და სათადარიგო მსაჯულის მონაწილეობით და მოსამართლემ წინასწარ უნდა განუმარტოს მსაჯულებს მათი ამ უფლებისა და იმის შესახებ, რომ არ მიიღონ გადაწყვეტილება საქმის სრულ განხილვამდე.

მუხლი 255. სასამართლოს მიერ შემაჯამებელი გადაწყვეტილების მიღება

1. ბრალდებულის საბოლოო სიტყვის მოსმენის შემდეგ სასამართლო გადის სათათბირო ოთახში გადაწყვეტილების მისაღებად.

2. სასამართლო უფლებამოსილია, გადაწყვეტილება მიიღოს ადგილზე თათბირით.

მუხლი 256. ნაფიც მსაჯულთა თათბირი

1. სხდომის თავმჯდომარის განმარტების მიღების შემდეგ ნაფიცი მსაჯულები გადიან სათათბირო ოთახში ვერდიქტის გამოსატანად. არავის აქვს უფლება, იმყოფებოდეს სათათბირო ოთახში ნაფიც და სათადარიგო მსაჯულთა გარდა და რაიმე სახით გავლენა მოახდინოს ნაფიც მსაჯულთა ვერდიქტზე.

2. ნაფიც მსაჯულებს უფლება აქვთ, შეწყვიტონ თათბირი მხოლოდ სხდომის თავმჯდომარის თანხმობით.

3. ნაფიც მსაჯულთა მიერ საქმის განხილვის შემდეგ უფროსი მსაჯული თანმიმდევრულად აყენებს ღია კენჭისყრაზე თითოეულ საკითხს სხდომის თავმჯდომარის მიერ განსაზღვრული რიგითობით და ფორმულირებით. ჯერ კენჭი ეყრება ყველა წარდგენილ ბრალდებაზე გამამართლებელ ვერდიქტს. თუ ვერდიქტი მიღწეული არ არის, კენჭი ეყრება გამატყუნებელ ვერდიქტს ბრალდების სიმძიმის მზარდი თანმიმდევრობით.

4. თითოეული ნაფიცი მსაჯული გამოხატავს თავის დადებით ან უარყოფით დამოკიდებულებას საკითხთან დაკავშირებით. ნაფიც მსაჯულს უფლება არა აქვს თავი შეიკავოს ხმის მიცემისაგან. ნაფიცი მსაჯული ვალდებულია, დაუყოვნებლივ აცნობოს მოსამართლეს, თუ რომელიმე წევრი თავს იკავებს ხმის მიცემისაგან, უგულვებელყოფს მოსამართლის მიერ მიცემულ მითითებებს, ითვალისწინებს იმ მტკიცებულებას, რომელიც არ ყოფილა განხილული სასამართლოზე, გამოხატავს აშკარა მიკერძოებას ან/და სხვაგვარად აშკარად არღვევს კანონს. ამ შემთხვევაში მოსამართლე ვალდებულია, გააფრთხილოს ნაფიცი მსაჯული და მის მიერ დარღვევის განმეორების შემთხვევაში დაითხოვოს იგი. ამავე საფუძველზე მოსამართლე ასევე უფლებამოსილია, დაითხოვოს ნაფიც მსაჯულთა სრული შემადგენლობა და დანიშნოს ნაფიც მსაჯულთა შერჩევის სხდომის თარიღი.

5. ნაფიცი მსაჯულები ხმას აძლევენ ნაფიც მსაჯულთა სიაში მათი რიგითობის მიხედვით. უფროსი მსაჯული ხმას აძლევს ბოლოს და აჯამებს კენჭისყრის საერთო შედეგებს.

მუხლი 257. დამატებითი მონაცემებისა და განმარტებების მიღება

თუ სასამართლო განხილვის მიმდინარეობისას ან თათბირის პროცესში ნაფიცი მსაჯული ჩათვლის, რომ სჭირდება დამატებითი განმარტებები კანონის, ფაქტობრივი გარემოებების, დასკვნითი სიტყვის შესახებ, ნაფიცი მსაჯული ერთჯერადად სხდომის თავმჯდომარეს წერილობით წარუდგენს დამატებითი განმარტებების მოთხოვნას შესაბამისი კითხვების მითითებით. სხდომის თავმჯდომარე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, მხარეთა პოზიციების გათვალისწინებით, იღებს გადაწყვეტილებას აღნიშნულ მოთხოვნასთან დაკავშირებით.

თავი XXIV

განაჩენის დადგენა და მისი აღსრულება

მუხლი 258. განაჩენის დადგენა საქართველოს სახელით
განაჩენი დგინდება და ცხადდება საქართველოს სახელით.

მუხლი 259. განაჩენის კანონიერება, დასაბუთებულობა და სამართლიანობა

1. სასამართლოს განაჩენი უნდა იყოს კანონიერი, დასაბუთებული და სამართლიანი.

Handwritten signature

2. სასამართლოს განაჩენი კანონიერია, თუ იგი გამოტანილია საქართველოს კონსტიტუციის, ამ კოდექსისა და სხვა კანონების მოთხოვნათა დაცვით, რომელთა ნორმებიც გამოყენებული იყო სისხლის სამართლის პროცესში.

3. სასამართლოს განაჩენი დასაბუთებულია, თუ ის ემყარება სასამართლო განხილვის დროს გამოკვლეულ ეჭვის გამომრიცხავ მტკიცებულებათა ერთობლიობას. განაჩენში ჩამოყალიბებული ყველა დასკვნა და გადაწყვეტილება დასაბუთებული უნდა იყოს.

4. განაჩენი სამართლიანია, თუ დანიშნული სასჯელი შეესაბამება მსჯავრდებულის პიროვნებასა და მის მიერ ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმეს.

მუხლი 260. განაჩენის დადგენისას სასამართლოს მიერ გადასაწყვეტი საკითხები

1. განაჩენის დადგენისას სასამართლო თანამიმდევრობით წყვეტს შემდეგ საკითხებს:

- ა) ჩაიდინა თუ არა ბრალდებულმა სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული ქმედება;
- ბ) არის თუ არა ბრალდებულის ქმედება მართლსაწინააღმდეგო;
- გ) შეერაცხება თუ არა ბრალდებულს ბრალად ჩადენილი ქმედება;
- დ) უნდა დაისაჯოს თუ არა ბრალდებული მის მიერ ჩადენილი დანაშაულისათვის;
- ე) რა სასჯელი უნდა დაენიშნოს ბრალდებულს და რა ზომით;
- ვ) უნდა მოიხადოს თუ არა ბრალდებულმა დანიშნული სასჯელი;
- ზ) შესაძლო საპროცესო კონფისკაციის უზრუნველსაყოფად მიღებული ზომების საკითხს;
- თ) როგორი იქნება ნიუთიერ მტკიცებულებათა ბედი;
- ი) ვის და რა ოდენობით უნდა დაეკისროს საპროცესო ხარჯები.

2. რამდენიმე დანაშაულის ჩადენაში პირის მსჯავრდებისას სასამართლო თითოეული დანაშაულის მიხედვით ცალ-ცალკე და მთლიანად წყვეტს ამ მუხლის პირველი ნაწილში მითითებულ საკითხებს.

3. დანაშაულის ჩადენაში რამდენიმე ბრალდებულის მსჯავრდებისას ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული ყველა საკითხი უნდა გადაწყდეს ყოველი ბრალდებულის მიმართ ცალ-ცალკე.

მუხლი 261. ნაფიც მსაჯულთა ვერდიქტი

1. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო განსჯის და იღებს გადაწყვეტილებას ფაქტების შესახებ. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო ფაქტების შესახებ გადაწყვეტილებებს იღებს სხდომის თავმჯდომარის მიერ სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილებებისა და განმარტებების საფუძველზე.

2. ნაფიცმა მსაჯულებმა თითოეულ წარდგენილ ბრალდებაზე უნდა გადაწყვიტონ უდანაშაულობის ან ბრალეულობის საკითხი.

3. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო ვერდიქტს იღებს ერთხმად.

4. თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო 3 საათის განმავლობაში ვერ მოახერხებს ერთსულოვანი გადაწყვეტილების მიღებას, გადაწყვეტილება

მომდევნო 6 საათის განმავლობაში მიიღება ხმათა შემდეგი უმრავლესობით: თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება არანაკლებ 11 ნაფიცი მსაჯულისაგან, ვერდიქტი მიიღება 10 ხმით; თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება 10 ნაფიცი მსაჯულისაგან, ვერდიქტი მიიღება 9 ხმით; თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება 9 ნაფიცი მსაჯულისაგან, ვერდიქტი მიიღება 8 ხმით; თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება 8 ნაფიცი მსაჯულისაგან, ვერდიქტი მიიღება 7 ხმით; თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება 7 ნაფიცი მსაჯულისაგან, ვერდიქტი მიიღება 6 ხმით; თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო შედგება 6 ნაფიცი მსაჯულისაგან, ვერდიქტი მიიღება 5 ხმით. თუ განსახილველ საქმეში ბრალდებულს შეიძლება დაენიშნოს უვადო თავისუფლების აღკვეთა, ვერდიქტი მიღებული უნდა იყოს ერთხმად.

5. თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო უუნაროა მივიდეს საერთო შეთანხმებამდე, სხდომის თავმჯდომარე განუმარტავს კიდევ ერთხელ ნაფიც მსაჯულებს ვერდიქტის მნიშვნელობას და სთხოვს უფროს ნაფიც მსაჯულს სხდომის თავმჯდომარეს მოახსენოს არის თუ არა მსაჯული, რომელიც უარს აცხადებს მსჯელობაში მონაწილეობის მიღებაზე ან აქვს ინტერესი საქმის მიმართ, რის შესახებაც არ განაცხადა ნაფიც მსაჯულთა შერჩევის დროს. აღნიშნული განმარტების შემდეგ მოსამართლე მიმართავს ნაფიც მსაჯულებს, დაბრუნდნენ სათათბირო ოთახში და გამოიტანონ ვერდიქტი კანონის შესაბამისად.

6. თუ სათათბირო ოთახში დაბრუნების შემდეგ ნაფიცი მსაჯულები მომდევნო 3 საათის განმავლობაშიც ვერ მიიღებენ ვერდიქტს ამ მუხლის მეოთხე ნაწილის შესაბამისად, მოსამართლე დაითხოვს მათ და ნიშნავს ახალი ნაფიც მსაჯულთა შემადგენლობის შერჩევის სხდომის თარიღს. თუ მეორე მოწვევის ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოც უუნაროა, მიიღოს გადაწყვეტილება ამ კოდექსით დადგენილი წესით, ბრალდებული ითვლება გამართლებულად.

7. სხდომის თავმჯდომარე უფლებამოსილია, გააუქმოს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს გამამტყუნებელი ვერდიქტი და დანიშნოს ნაფიც მსაჯულთა ახალი შემადგენლობის შერჩევის სხდომის თარიღი, თუ აღნიშნული ვერდიქტი აშკარად ეწინააღმდეგება მტკიცებულებათა ერთობლიობას, უსაფუძვლოა და გამამტყუნებელი ვერდიქტის გაუქმება სამართლიანი მართლმსაჯულების აღსრულების ერთადერთი შესაძლებლობაა. სხდომის თავმჯდომარე არ არის უფლებამოსილი, გამოიყენოს ამ ნაწილით გათვალისწინებული უფლებამოსილება მხოლოდ იმ საფუძველით, რომ იგი არ ეთანხმება ნაფიც მსაჯულთა მიერ მოწმის სანდოობის შეფასებას ან რომელიმე მტკიცებულების მნიშვნელობას.

8. უფროსი მსაჯული ავსებს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს ვერდიქტს, სადაც შეაქვს კენჭისყრის საერთო შედეგები და ყველა ნაფიცი მსაჯული ადასტურებს მას თავისი ხელმოწერით.

მუხლი 262. ვერდიქტის ფორმა

1. ყოველ ბრალდებულზე, სხდომის თავმჯდომარემ უნდა მოამზადოს ვერდიქტის 2 ფორმა, რომელიც ნაფიც მსაჯულებს წარედგინება: ერთი გამამართლებელი ვერდიქტის, მეორე – გამამტყუნებელი ვერდიქტის.

2. ვერდიქტის ფორმა შემდეგნაირად უნდა იკითხებოდეს:

Handwritten signature

ა) გამამართლებელი ვერდიქტის ფორმა: ნაფიც მსაჯულთა სასამართლომ (საქმის ნომერი და დასახელება) საქმეზე ბრალდებული (სახელი, გვარი) არ ცნო დამნაშავედ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლით (ნაწილით, ქვეპუნქტით) (ნომერი) გათვალისწინებული დანაშაულის (დასახელება) ჩადენაში.

ბ) გამამტყუნებელი ვერდიქტის ფორმა: ნაფიც მსაჯულთა სასამართლომ (საქმის ნომერი და დასახელება) საქმეზე ბრალდებული (სახელი, გვარი) დამნაშავედ სცნო საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლით (ნაწილით, ქვეპუნქტით) (ნომერი) გათვალისწინებული დანაშაულის (დასახელება) ჩადენაში.

მუხლი 263. ვერდიქტის გამოცხადება

1. უფროსი მსაჯულის მიერ ვერდიქტის ხელმოწერის შემდეგ ნაფიცი მსაჯულები ბრუნდებიან სასამართლო სხდომის დარბაზში და უფროსი მსაჯული მოსამართლეს გადასცემს ვერდიქტს.

2. მოსამართლემ უნდა წაიკითხოს ვერდიქტი და უნდა დარწმუნდეს შემდეგში:

ა) ვერდიქტი თითოეულ ბრალდებაზე სწორი კენჭისყრის შედეგად არის მიღებული;

ბ) არ არის აშკარა წინააღმდეგობა ვერდიქტის ფორმებს შორის;

გ) ვერდიქტი გამოტანილია ყველა წარდგენილ ბრალდებაზე.

3. თუ სხდომის თავმჯდომარე ვერდიქტის ფორმებს ამ მუხლის მე-2 ნაწილში მოცემულ მოთხოვნებთან შესაბამისად მიიჩნევს, იგი სასამართლოს წინაშე გამოსაცხადებლად უბრუნებს უფროს ნაფიც მსაჯულს.

4. უფროსი ნაფიცი მსაჯული აცხადებს ვერდიქტს სასამართლო სხდომის დარბაზში.

5. თუ სხდომის თავმჯდომარე თვლის, რომ ვერდიქტის ფორმა ეწინააღმდეგება ამ მუხლის მე-2 ნაწილის პირობებს, იგი უბრუნებს ვერდიქტის ფორმას უფროს ნაფიც მსაჯულს და მოითხოვს ნაფიც მსაჯულთა დაბრუნებას სათათბირო ოთახში შეცდომების გასასწორებლად.

6. ვერდიქტის გამოცხადების შემდეგ, მართლმსაჯულების განხორციელებაში მონაწილეობისათვის სხდომის თავმჯდომარე მადლობას უხდის ნაფიც მსაჯულებს და დაითხოვს მათ, გარდა ამ კოდექსის 264-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

7. თუ ვერდიქტი მთლიანად გამამართლებელია, დაპატიმრებული ბრალდებული დაუყოვნებლივ უნდა გათავისუფლდეს. სხდომის თავმჯდომარე ვალდებულია, გამამართლებელი ვერდიქტის გამოცხადებისთანავე გამოიტანოს გამამართლებელი განაჩენი.

8. გამამტყუნებელი ვერდიქტის გამოცხადებისთანავე, სხდომის თავმჯდომარე ნიშნავს სასჯელის დანიშვნის სხდომის თარიღს. სასჯელის დანიშვნის სხდომა უნდა გაიმართოს ვერდიქტის გამოცხადებიდან არაუგვიანეს 3 დღისა.

მუხლი 264. სასამართლო სხდომა სასჯელის დანიშვნის შესახებ

1. თუ საქმე განხილულ იქნა ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მიერ, სასჯელის დანიშვნის სხდომაზე მხარეები საქმეში გამოკვლეულ მტკიცებულებათა ერთობლიობის, ასევე სხვა წარმოდგენილი მტკიცებულების საფუძველზე, შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებების გათვალისწინებით, სასამართლოს წარუდგენენ მოსაზრებებს სასჯელის სახესა და ზომასთან დაკავშირებით. თუ ორივე მხარე არ განაცხადებს უარს, სასჯელის დანიშვნის სხდომა ტარდება ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობით. მხარეთა შუამდგომლობის საფუძველზე და სხდომის თავმჯდომარის გადაწყვეტილებით, სასჯელის დანიშვნის სხდომაზე შესაძლოა, ასევე დაშვებულ იქნას საქმის არსებითი განხილვისას დაუშვებლად ცნობილი მტკიცებულებაც.

2. სასჯელის დანიშვნის სხდომაზე თუ ნაფიცი მსაჯულები ხმათა უმრავლესობით მიიღებენ სასჯელის ზომის შემამსუბუქებელ რეკომენდაციას, სხდომის თავმჯდომარე არ არის უფლებამოსილი, ბრალდებულს დაუნიშნოს სისხლის სამართლის კოდექსით ამ დანაშაულისთვის განსაზღვრული მაქსიმალური ზღვრის ორ მესამედზე მეტი.

3. სასჯელის დანიშვნის სხდომაზე თუ ნაფიცი მსაჯულები ხმათა უმრავლესობით მიიღებენ სასჯელის ზომის დამამძიმებელ რეკომენდაციას, სხდომის თავმჯდომარე არ არის უფლებამოსილი, ბრალდებულს დაუნიშნოს სისხლის სამართლის კოდექსით ამ დანაშაულისთვის განსაზღვრული სასჯელის მაქსიმალური ზღვრის ორ მესამედზე ნაკლები.

4. თუ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო უუნაროა, მიიღოს სასჯელის ზომის შემამსუბუქებელი თუ დამამძიმებელი რეკომენდაცია, სასჯელს ნიშნავს სხდომის თავმჯდომარე.

5. მხარეს უფლება აქვს გამოხატოს პოზიცია მოწინააღმდეგე მხარის მიერ სასჯელთან დაკავშირებით წარდგენილ მოსაზრებაზე.

6. სხდომის თავმჯდომარე ბრალდებულს სასჯელს უნიშნავს ნაფიც მსაჯულთა მიერ სასჯელის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი რეკომენდაციის გათვალისწინებით.

მუხლი 265. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს განაჩენი

1. სასჯელის დანიშვნის სხდომაზე სხდომის თავმჯდომარემ უნდა გამოიტანოს განაჩენი, რომელიც ერთმნიშვნელოვნად უნდა ეყრდნობოდეს ნაფიც მსაჯულთა მიერ გამოტანილ ვერდიქტს.

2. სხდომის თავმჯდომარემ ეჭვი არ უნდა შეიტანოს ნაფიც მსაჯულთა მიერ გამოტანილ ვერდიქტში და არც რეკომენდაციაში სასჯელის შემსუბუქების ან დამამძიმების შესახებ.

3. განაჩენის დადგენისას სხდომის თავმჯდომარე არ ასაბუთებს ვერდიქტს. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს განაჩენი ნაფიც მსაჯულთა მიერ სასჯელის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი რეკომენდაციის გათვალისწინებით მოტივირებული უნდა იყოს მხოლოდ სასჯელის ნაწილში.

4. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს განაჩენი კანონიერ ძალაში შედის მისი გამოცხადებისთანავე.

მუხლი 266. განაჩენის გასაჩივრება

Handwritten signature or mark in the bottom right corner.

1. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მიერ გამოტანილი გამამართლებელი განაჩენი საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

2. მხარეს შეუძლია საკასაციო წესით საქართველოს უზენაეს სასამართლოში გაასაჩივროს გამამტყუნებელი განაჩენი, თუ:

ა) სხდომის თავმჯდომარემ მტკიცებულებათა დასაშვებობის შესახებ მიიღო უკანონო გადაწყვეტილება;

ბ) სხდომის თავმჯდომარემ უკანონო გადაწყვეტილება მიიღო მხარის მიერ დაყენებული შუამდგომლობის განხილვისას, რითაც არსებითად დაირღვა მხარეთა შეჯიბრობითობის პრინციპი;

გ) სხდომის თავმჯდომარემ არსებითი შეცდომა დაუშვა ნაფიც მსაჯულთა სათათბირო ოთახში გასვლის წინ განმარტებების მიცემისას;

დ) სხდომის თავმჯდომარე განაჩენის გამოტანისას მთლიანად ან ნაწილობრივ არ დაეყდნო ნაფიც მსაჯულთა მიერ გამოტანილ ვერდიქტს;

ე) სხდომის თავმჯდომარე განაჩენის გამოტანისას დაეყდნო ამ კოდექსის მოთხოვნების დარღვევით გამოტანილ ვერდიქტს;

ვ) სასჯელი უკანონოა ან/და აშკარად დაუსაბუთებელია;

ზ) სხდომის თავმჯდომარის მიერ არ იქნა გათვალისწინებული ნაფიც მსაჯულთა მიერ სასჯელის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი რეკომენდაცია.

3. ამ მუხლის მეორე ნაწილის "ა-ე" ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, საქმე ხელახალი განხილვისათვის გადაეცემა ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს ახალ შემადგენლობას.

4. ამ მუხლის მეორე ნაწილის "ვ-ზ" ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლით ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს განაჩენის სასჯელის ნაწილში გაუქმების შემთხვევაში, საქმე სასჯელის ხელახალი დანიშნისათვის უბრუნდება ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს სხდომის თავმჯდომარეს.

მუხლი 267. სასამართლო თათბირისა და საქმის ცალკეულ საკითხებზე გადაწყვეტილებათა მიღების წესი

1. საქმის კოლეგიურად განხილვისას განაჩენის დადგენას წინ უძღვის სასამართლო თათბირი ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

2. სხდომის თავმჯდომარე მოსამართლეთა გადასაწყვეტ საკითხებს სვამს 260-ე მუხლში მითითებული თანამიმდევრობით. იმავე თანამიმდევრობით წყვეტს ამ საკითხებს მოსამართლე, რომელიც ერთპიროვნულად განიხილავს სისხლის სამართლის საქმეს.

3. თითოეულ საკითხზე პირველად კენჭი ეყრება იმ გადაწყვეტილებას, რომელიც ყველაზე სასიკეთოა ბრალდებულისათვის. თუ დანაშაულის ჩადენაში ბრალდებულის გამართლება მოითხოვა ერთმა მოსამართლემ, ხოლო ორ სხვა მოსამართლეს სხვადასხვა აზრი აქვს ამ დანაშაულის კვალიფიკაციისა და სასჯელის ზომის შესახებ, გადაწყვეტილების მიღებისას, მოსამართლის ხმა ბრალდებულის გასამართლებლად უერთდება იმ მოსამართლის ხმას, რომლის გადაწყვეტილებაც ბრალდებულისათვის ყველაზე სასიკეთოა.

მუხლი 268. განაჩენის სახეები

1. სასამართლოს განაჩენი შეიძლება იყოს გამამტყუნებელი ან გამამართლებელი.

2. განაჩენი შეიძლება იყოს ზოგი ბრალდების ეპიზოდში გამამტყუნებელი, ხოლო სხვა ბრალდების ეპიზოდში - გამამართლებელი.

მუხლი 269. გამამტყუნებელი განაჩენი

1. გამამტყუნებელი განაჩენი შეიცავს სასამართლოს გადაწყვეტილებას ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობის შესახებ.

2. გამამტყუნებელ განაჩენს არ შეიძლება საფუძვლად დაედოს ვარაუდი.

3. გამამტყუნებელი განაჩენი შეიძლება გამოიტანონ:

ა) მოსახდელი სასჯელის დანიშვნით;

ბ) სასჯელის დანიშნითა და მისი მოხდისაგან გათავისუფლებით;

გ) სასჯელის დაუნიშნავად.

4. მოსახდელი სასჯელის დანიშვნით გამამტყუნებელი განაჩენის დადგენისას სასამართლომ ზუსტად უნდა განსაზღვროს სასჯელის სახე, ზომა და სასჯელის მოხდის ვადის დაწყება. პირის დაკავების, პატიმრობაში, აგრეთვე ექსპერტიზისათვის სამედიცინო დაწესებულებაში ყოფნის დრო ითვლება სასამართლოს მიერ დანიშნული სასჯელის ვადაში.

5. გამამტყუნებელ განაჩენს სასჯელის დანიშნითა და მისი მოხდისაგან გათავისუფლებით სასამართლო ადგენს, თუ განაჩენის გამოტანის მომენტისათვის:

ა) გამოცემულია ამნისტიის აქტი, რომელიც ათავისუფლებს განაჩენით დანიშნული სასჯელის მოხდისაგან;

ბ) ამოიწურა ამ დანაშაულისათვის სისხლისსამართლებრივი დევნის ხანდაზმულობის ვადა;

გ) ახალი კანონი აუქმებს ქმედების დანაშაულებრიობას;

დ) დანაშაულზე ნებაყოფლობით ხელის აღების გამო;

ე) ქმედითი მონანიების გამო;

ვ) საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 344-ე მუხლით ან 362-ე მუხლით გათვალისწინებული ქმედებები ჩადენილია პირის მიერ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 143¹ ან/და 143² მუხლით გათვალისწინებულ დანაშაულში დაზარალებულად ყოფნის გამო.

6. გამამტყუნებელ განაჩენს სასჯელის დაუნიშნავად სასამართლო ადგენს, თუ მისი გამოტანის მომენტისათვის ბრალდებული გარდაიცვალა.

მუხლი 270. გამამართლებელი განაჩენი

1. გამამართლებელი განაჩენი ნიშნავს ბრალდებულის მიმართ წაყენებული ბრალდების დაუდასტურებლობას.

2. გამამართლებელი განაჩენი არ უნდა შეიცავდეს გამართლებულის უდანაშაულობის გამომრიცხავ ან სახელის გამტეხ ფორმულირებებს.

მუხლი 271. განაჩენის ფორმა

1. განაჩენი შედგება შესავალი, აღწერილობით-სამოტივაციო და სარეზოლუციო ნაწილებისაგან.

2. განაჩენს ხელი უნდა მოაწეროს ყველა მოსამართლემ, განსხვავებული აზრის მქონის გარდა.

3. განაჩენში შეტანილი შესწორება განაჩენის გამოცხადებამდე წინასწარ უნდა შეათანხმოს და ხელმოწერით დაადასტუროს ყველა მოსამართლემ.

მუხლი 272. განაჩენის შესავალი ნაწილი

განაჩენის შესავალ ნაწილში აღინიშნება:

- ა) განაჩენი დადგენილია საქართველოს სახელით;
- ბ) განაჩენის დადგენის დრო და ადგილი;
- გ) განაჩენის დამდგენი სასამართლოს სახელწოდება და შემადგენლობა, სასამართლო სხდომის მდივანი, ბრალმძებელი და ადვოკატი;
- დ) ბრალდებულის პერსონალური ინფორმაცია და მასთან დაკავშირებით საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე სხვა ცნობები;
- ე) სისხლის სამართლის კანონი, რომლითაც ბრალდებულს წარედგინა ბრალდება.

მუხლი 273. გამამტყუნებელი განაჩენის აღწერილობით-სამოტივაციო ნაწილი

1. გამამტყუნებელი განაჩენის აღწერილობით-სამოტივაციო ნაწილი უნდა შეიცავდეს იმ დანაშაულებრივი ქმედების აღწერას, რომელიც სასამართლომ დადგენილად ცნო. ამასთან, მითითებული უნდა იყოს მისი ჩადენის ადგილი, დრო და ხერხი, ბრალის ფორმა, დანაშაულის მოტივი, მიზანი და შედეგი. განაჩენში მითითებული უნდა იყოს აგრეთვე მტკიცებულება, რომელსაც ემყარება სასამართლოს დასკვნა და მოტივი, რომლის მიხედვითაც სასამართლომ მიიღო ერთი მტკიცებულება და უარყო სხვა. აღნიშნული უნდა იყოს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი გარემოებანი, ხოლო თუ ბრალდების ნაწილი უსაფუძვლოდაა მიჩნეული, ან დანაშაულს არასწორი კვალიფიკაცია აქვს მიცემული, – ბრალდებულის სასარგებლოდ ბრალდების შეცვლის საფუძველი და მოტივები.

2. სასამართლო ვალდებულია დაასაბუთოს აგრეთვე სასჯელის სახე და ზომა, პირობითი მსჯავრის გამოყენება, ამ დანაშაულისათვის სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებულ უდაბლეს ზღვარზე დაბალი სასჯელის დანიშვნა და უფრო მსუბუქ სასჯელზე გადასვლა, საპროცესო იძულების ღონისძიების გაუქმების ან შემდგომი გამოყენების გადაწყვეტილება, პროცესის მონაწილის მიმართ დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების გადაწყვეტილება.

მუხლი 274. გამამტყუნებელი განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილი

1. გამამტყუნებელი განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილში აღინიშნება:

- ა) ბრალდებულის სახელი და გვარი;
- ბ) ჩადენილ დანაშაულში ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობის გადაწყვეტილება;
- გ) სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლი (ნაწილი, ქვეპუნქტი), რომლის მიხედვითაც ბრალდებული მიჩნეულია დამნაშავედ;

დ) იმ სასჯელის სახე და ზომა, რომელიც ბრალდებულს დაენიშნა ყოველი დანაშაულისათვის, მოსახდელი სასჯელის საბოლოო ზომა;

ე) გამოსაცდელი ვადის ხანგრძლივობა, თუ გამოყენებულია პირობითი მსჯავრი;

ვ) გადაწყვეტილება სასჯელის ვადაში დაკავების, დაპატიმრებისა და სამედიცინო დაწესებულებაში ექსპერტიზისათვის მოთავსების დროის ჩათვლის შესახებ;

ზ) მსჯავრდებულისათვის განაჩენის აღსრულების გადავადების ხანგრძლივობა და მისთვის დაკისრებული მოვალეობები;

თ) ნივთმტკიცების საკითხის გადაწყვეტა;

ი) ქონების ჩამორთმევის და საპროცესო კონფისკაციის საკითხის გადაწყვეტა;

კ) სახელმწიფო ჯილდოს, სამხედრო, საპატიო ან სპეციალური წოდების ჩამორთმევის გადაწყვეტილება;

ლ) პროცესის მონაწილის მიმართ დაცვის სპეციალური ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების საკითხი;

მ) განაჩენის გასაჩივრების უფლება, რა ვადაში და სად შეიძლება გასაჩივრდეს იგი.

2. თუ პირს ბრალდება წაყენებული ჰქონდა სისხლის სამართლის კოდექსის რამდენიმე მუხლით, განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილში ზუსტად უნდა იყოს მითითებული, რომელ ბრალდებაში გაამართლეს იგი და რომელში დასდეს მსჯავრი.

3. სასჯელის მოხდისაგან ბრალდებულის გათავისუფლების შემთხვევაში ეს უნდა აღინიშნოს განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილში.

4. ყველა შემთხვევაში განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილი ისე უნდა იყოს ჩამოყალიბებული, რომ განაჩენის აღსრულებისას სასამართლოს მიერ დანიშნული სასჯელის სახისა და ზომის შესახებ არ წარმოიშვას რაიმე ეჭვი.

მუხლი 275. გამამართლებელი განაჩენის აღწერილობით-სამოტივაციო ნაწილი

გამამართლებელი განაჩენის აღწერილობით-სამოტივაციო ნაწილში აღინიშნება: ბრალდებულისათვის წარდგენილი ბრალდების არსი, სასამართლოს მიერ დადგენილი გარემოებები და მტკიცებულებები, რომლებიც ადასტურებენ სასამართლოს დასკვნას ბრალდებულის უდანაშაულობის შესახებ; მოტივი, რომელიც ხსნის, თუ რატომ მიიჩნევს სასამართლო არასარწმუნოდ ან არასაკმარისად მტკიცებულებას, რომელსაც ემყარებოდა წაყენებული ბრალდება, ან/და რატომ მიიჩნევს სასამართლო, რომ არ არსებობს დანაშაულის შემთხვევა, ან რომ ბრალდებულის მიერ ჩადენილი ქმედება არ არის დანაშაული.

მუხლი 276. გამამართლებელი განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილი

გამამართლებელი განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილში აღინიშნება:

ა) ბრალდებულის სახელი და გვარი;

ბ) გადაწყვეტილება ბრალდებულის უდანაშაულოდ ცნობისა და გამართლების შესახებ;

Handwritten signature

გ) გადაწყვეტილება ბრალდებულისათვის შერჩეული აღკვეთის ღონისძიების გაუქმების შესახებ, ხოლო თუ იგი პატიმარია, - აგრეთვე მისი დაუყოვნებლივ გათავისუფლების შესახებ;

დ) გადაწყვეტილება საპროცესო კონფისკაციის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა შესახებ;

ე) გამართლებულის უფლება, აუნაზღაურდეს მიყენებული ზიანი;

ვ) განაჩენის გასაჩივრების უფლება, რა ვადაში და სად შეიძლება გასაჩივრდეს ის.

მუხლი 277. განაჩენის გამოცხადება

1. განაჩენი დგინდება სხდომის დარბაზში ან სათათბირო ოთახში, რის შემდეგ მოსამართლე სხდომის დარბაზში საჯაროდ აცხადებს განაჩენის სარეზოლუციო ნაწილს.

2. თუ ბრალდებულმა არ იცის ან სათანადოდ არ იცის სისხლის სამართლის პროცესის ენა, განაჩენის გამოცხადებისთანავე ან სინქრონულად, ის ბრალდებულს უნდა ეთარგმნოს მშობლიურ ან მისთვის გასაგებ სხვა ენაზე.

3. სხდომის თავმჯდომარე მხარეებს განუმარტავს განაჩენის გასაჩივრების წესსა და ვადებს. მსჯავრდებულს განუმარტავენ შეწყალების შესახებ შუამდგომლობის უფლებასაც.

მუხლი 278. მსჯავრდებულისა და გამართლებულისათვის განაჩენის ასლის გადაცემა

განაჩენისა და განსხვავებული აზრის ასლი მსჯავრდებულს ან გამართლებულს და ბრალმძებელს უნდა გადაეცეს განაჩენის გამოცხადებიდან არა უგვიანეს 5 დღისა, ხოლო რთულ, მრავალტომიან ან მრავალი პირის ბრალდების საქმეზე - არა უგვიანეს 14 დღისა. პროცესის სხვა მონაწილეს განაჩენის ასლი მისი მოთხოვნით იმავე ვადაში გადაეცემა.

მუხლი 279. განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლა და აღსასრულებლად მიქცევა

1. განაჩენი კანონიერ ძალაში შედის და აღსასრულებლად მიექცევა სასამართლოს მიერ მისი საჯაროდ გამოცხადებისთანავე.

2. განაჩენის გამოცხადებისთანავე პატიმრობიდან თავისუფლდება:

ა) გამართლებული;

ბ) მსჯავრდებული სასჯელის დაუნიშნავად;

გ) მსჯავრდებული სასჯელის მოხდისაგან გათავისუფლებით;

დ) მსჯავრდებული, რომელსაც სასჯელად დაენიშნა თავისუფლების აღკვეთა იმ ვადით, რომელიც არ აღემატება მისი დაკავებაში, პატიმრობაში და სამედინო დაწესებულებაში ექსპერტიზისათვის ყოფნის დროს;

ე) მსჯავრდებულს, რომელსაც სასჯელად დაენიშნა თავისუფლების აღკვეთა პირობით ან განაჩენის აღსრულების გადავადებით;

ვ) მსჯავრდებულს, რომელსაც დაენიშნა ისეთი სასჯელი, რომელიც არ არის დაკავშირებული თავისუფლების აღკვეთასთან.

მუხლი 280. განაჩენის, განჩინებისა, დადგენილების აღსასრულებლად მიქცევის წესი

1. განაჩენის, განჩინების აღსასრულებლად მიქცევა ევალება ამ გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს. განაჩენის აღსრულების შესახებ განკარგულებას სასამართლო განაჩენის ასლთან ერთად უზღავნის იმ ორგანოს, რომელსაც ევალება განაჩენის აღსრულება.

2. განაჩენის აღსრულებელი ორგანო დაუყოვნებლივ აცნობებს განაჩენის დამდგენ სასამართლოს აღსრულების შესახებ.

3. თუ განაჩენი ითვალისწინებს მსჯავრდებულისათვის საპატიო, სამხედრო ან სპეციალური წოდების ან/და სახელმწიფო ჯილდოს ჩამორთმევას, სასამართლო განაჩენის ასლს უზღავნის ორგანოს, რომელმაც მსჯავრდებული დააჯილდოვა ან/და მიანიჭა მას საპატიო, სამხედრო ან სპეციალური წოდება.

4. დაჯარიმებისა და სხვა ქონებრივი სახდელის ნაწილში განაჩენის აღსასრულებლად იწერება სააღსრულებო ფურცელი.

5. თუ სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება – თავისუფლებააღკვეთილი მსჯავრდებულის არასრულწლოვანი შვილი, აგრეთვე მის კმაყოფაზე მყოფი სხვა პირი მზრუნველობისათვის გადასცეს შესაბამის დაწესებულებას, ნათესაებს ან სხვა პირებს, იგი ამის შესახებ ბავშვის ადგილსამყოფლის მიხედვით აცნობებს სამეურვეო ორგანოს, აგრეთვე მსჯავრდებულს.

6. სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტის დადგენილება (განჩინება) დაუყოვნებლივ უნდა აღსრულდეს იმ ნაწილში, რომელიც ეხება ბრალდებულის პატიმრობიდან გათავისუფლებას.

მუხლი 281. შეტყობინება განაჩენის აღსასრულებლად მიქცევის შესახებ

განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლისა და აღსასრულებლად მიქცევის შემდეგ, რომლითაც მსჯავრდებულს სასჯელად დაენიშნა თავისუფლების აღკვეთა, საპატიმრო ადგილის ადმინისტრაცია ვალდებულია, მსჯავრდებულის ოჯახს შეატყობინოს, სად გაიგზავნა იგი სასჯელის მოსახდელად, ხოლო შემდგომ აცნობოს მათ სასჯელის მოხდის ადგილის შეცვლის შესახებ.

მუხლი 282. მსჯავრდებულის ძებნა

1. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 30-ე მუხლით გათვალისწინებულ, აგრეთვე „არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულების წესისა და პრობაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, აღმასრულებლის ან არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ბიუროს უფროსის დასაბუთებული შუამდგომლობის საფუძველზე გადაწყვეტილების მიმღებ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გამოაქვს განჩინება პოლიციის ორგანოების მეშვეობით მსჯავრდებულის ძებნის შესახებ.

2. მსჯავრდებულის ძებნის პროცესში საპრობაციო ვადის ათვლა ჩერდება.

3. მსჯავრდებულის წარმოდგენის შემთხვევაში სასამართლო განჩინებით წვეტს დაკისრებული სასჯელის უფრო მკაცრი სახის სასჯელით შეცვლის საკითხს, ხოლო პირობითი მსჯავრის, სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების და სასჯელის მოხდის გადავადების შემთხვევაში,

სასამართლო წყევტს პირობითი მსჯავრის, სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების და სასჯელის მოხდის გადავადების გაუქმების საკითხს და შეუძლია დაადგინოს, რომ აღსრულდეს განაჩენით დანიშნული სასჯელი, სასჯელის მოუხდელი ნაწილი ან მსჯავრდებული სასჯელის მოსახდელად გაიგზავნოს განაჩენით დანიშნულ ადგილას.

4. მსჯავრდებულის მიერ პირობითი მსჯავრის პირობების დარღვევის შემთხვევაში, თუ მისი ადგილსამყოფლის დადგენა შეუძლებელია, ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული განხილვა წარმოებს მსჯავრდებულის მონაწილეობის გარეშე.

მუხლი 283. განაჩენის აღსრულების გადავადება

1. თავისუფლების აღკვეთით მსჯავრდებულის მიმართ განაჩენის აღსრულება შეიძლება გადაავადოს განაჩენის გამომტანმა სასამართლომ სახელმწიფო სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე, იმავე განაჩენით, ხოლო მისი გამოტანის შემდეგ – ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით, შემდეგი საფუძვლების არსებობისას:

ა) მსჯავრდებული დაავადდა მძიმე ავადმყოფობით, რაც ხელს უშლის სასჯელის მოხდას, – მის გამოჯანმრთელებამდე ან ჯანმრთელობის მდგომარეობის არსებითად გაუმჯობესებამდე;

ბ) მსჯავრდებული განაჩენის აღსრულების მომენტისათვის ორსულადაა, – მშობიარობის შემდეგ 1 წლამდე.

2. განაჩენის აღსრულების გადავადების საკითხს სასამართლო განიხილავს მსჯავრდებულის, მისი ადვოკატის, კანონიერი წარმომადგენლის ან სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის თავმჯდომარის შუამდგომლობით.

მუხლი 284. ავადმყოფობის ან ხანდაზმულობის ასაკის გამო სასჯელის მოხდისაგან განთავისუფლება

1. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 74-ე და „პატიმრობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 67-ე მუხლებით გათვალისწინებული პირობების არსებობისას, მსჯავრდებულის შუამდგომლობით ან/და სასჯელაღსრულებითი დაწესებულების დირექტორის წარდგინებით, ხანდაზმულობის ასაკს მიღწეული პირის, აგრეთვე სახელმწიფო საექსპერტო დაწესებულების დასკვნის საფუძველზე, მძიმე ან განუკურნებელი სენით დაავადებული პირის მიმართ სასჯელის მოხდის ადგილის მიხედვით პირველი ინსტანციის სასამართლოს უფლება აქვს ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოიტანოს განჩინება მსჯავრდებულის სასჯელის შემდგომი მოხდისაგან გათავისუფლების შესახებ.

2. ავადმყოფობის ან ხანდაზმულობის ასაკის გამო სასჯელის მოხდისაგან მსჯავრდებულის განთავისუფლებისას სასამართლოს უფლება აქვს იგი დამატებითი სასჯელისაგანაც გაათავისუფლოს.

მუხლი 285. სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე განთავისუფლება და სასჯელის მოუხდელი ნაწილის უფრო მსუბუქი სასჯელით შეცვლა

1. სასჯელის მოხდის ადგილის მიხედვით პირველი ინსტანციის სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე მსჯავრდებულს სასჯელის მოხდისაგან

პირობით ვადამდე ათავისუფლებს და სასჯელის მოუხდელ ნაწილს უფრო მსუბუქი სასჯელით უცვლის სასჯელადსრულების დეპარტამენტის მუდმივმოქმედი კომისიის წარდგინებით.

2. სასჯელის მოხდის ადგილის მიხედვით, პირველი ინსტანციის სასამართლო მსჯავრდებულს საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომის სახით დანიშნული სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე ათავისუფლებს არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ბიუროს უფროსის წარდგინებით.

3. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 73-ე მუხლის მე-3-მე-9 ნაწილებით გათვალისწინებული პირობების არსებობისას, სასჯელადსრულების დეპარტამენტის მუდმივმოქმედი კომისიის წარდგინებით, სასჯელის მოხდის ადგილის მიხედვით, პირველი ინსტანციის სასამართლოს შეუძლია, მსჯავრდებულს სასჯელის მოუხდელი ნაწილი შეუცვალოს საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომით, რომელსაც მსჯავრდებული მოიხდის წინასწარ განსაზღვრულ ადგილას.

4. გადაწყვეტილების მიმღები პირველი ინსტანციის სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე მსჯავრდებულს რაიმე თანამდებობის დაკავების ან საქმიანობის უფლების ჩამორთმევის სახით დანიშნული სასჯელის მოხდისაგან ათავისუფლებს მსჯავრდებულის შუამდგომლობით.

5. თუ სასამართლო უარს იტყვის ამ მუხლით გათვალისწინებული წარდგინების ან შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე, იმავე საკითხებზე წარდგინების ან შუამდგომლობის ხელახლა განხილვა შეიძლება მხოლოდ 6 თვის შემდეგ.

6. სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე განთავისუფლებისას სასამართლოს შეუძლია მსჯავრდებულს დააკისროს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 65-ე მუხლით გათვალისწინებული მოვალეობა.

მუხლი 286. განაჩენის აღსრულება სისრულეში მოუყვანელი სხვა განაჩენის არსებობის დროს

თუ მსჯავრდებულის მიმართ არსებობს სისრულეში მოუყვანელი რამდენიმე განაჩენი, სასჯელადსრულებითი დეპარტამენტის თავმჯდომარის შუამდგომლობით, სასჯელის მოხდის ადგილის მიხედვით პირველი ინსტანციის სასამართლოს ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოაქვს განჩინება მსჯავრდებულისათვის სასჯელის ყველა აღნიშნული განაჩენის მიხედვით განსაზღვრის შესახებ.

მუხლი 287. გადაწყვეტილების აღსრულებისას გამოვლენილი ბუნდოვანება-უზუსტობის აღმოფხვრა

გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს უფლება აქვს ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით აღმოფხვრას გადაწყვეტილებაში არსებული ბუნდოვანება-უზუსტობები, რაც არ გამოიწვევს მის გაუქმებას ან შეცვლას, კერძოდ:

ა) დააზუსტოს დაკავებისა და დაპატიმრების თარიღები, აგრეთვე ვადა, რომელიც ჩაითვალა სასჯელის დანიშვნისას;

ბ) შეასწოროს პროცესის მონაწილის პერსონალური მონაცემები;

- გ) დააზუსტოს და გაანაწილოს საპროცესო ხარჯები;
- დ) გადაწყვიტოს მტკიცებულებათა საკითხი;
- ე) დააზუსტოს ქონებაზე ყადაღის საკითხი;
- ვ) შეიტანოს სხვა დაზუსტება, რომელიც გავლენას არ მოახდენს სასამართლოს დასკვნაზე მსჯავრდებულის ქმედების კვალიფიკაციის, სასჯელის ღონისძიების შესახებ.

მუხლი 288. სასამართლოს მიერ ნასამართლობის მოხსნის საკითხის განხილვა

1. ნასამართლობის მოხსნის საკითხს სასჯელმოხდელი პირის შუამდგომლობის საფუძველზე განიხილავს გადაწყვეტილების მიმღები პირველი ინსტანციის სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე.

2. ნასამართლობის მოხსნაზე უარის თქმის შემთხვევაში შუამდგომლობის ხელახლა აღძვრა შეიძლება მხოლოდ 6 თვის შემდეგ.

მუხლი 289. უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის საქართველოში აღსრულება

1. საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებათა და შეთანხმებათა შესაბამისად, საქართველოს მოქალაქის მიმართ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის საქართველოში აღსრულების საკითხს განსჯადობის დაცვით, მსჯავრდებულის ადგილსამყოფლის მიხედვით განიხილავს პირველი ინსტანციის სასამართლო.

2. საქართველოს მოქალაქის მიმართ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის საქართველოში აღსრულების საკითხს სასამართლო განიხილავს ზეპირი მოსმენის გარეშე, საქმის მასალების მიღებიდან ერთი თვის ვადაში.

3. უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის საქართველოში აღსრულების თაობაზე საქართველოს სასამართლოს გამოაქვს განჩინება.

4. განჩინებაში უნდა აღინიშნოს:

ა) უცხო სახელმწიფოს განაჩენის გამომტანი სასამართლოს დასახელება და ადგილი, აგრეთვე განაჩენის გამოტანის დრო;

ბ) მონაცემები მსჯავრდებული საქართველოს მოქალაქის საქართველოში უკანასკნელი საცხოვრებელი და სამუშაო ადგილებისა და საქმიანობის შესახებ;

გ) იმ ქმედების კვალიფიკაცია, რომელშიც პირს ბრალი ედება სისხლის სამართლის კანონის საფუძველზე;

დ) საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის ის მუხლი, რომლითაც გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა ჩადენილი დანაშაულისათვის;

ე) სასჯელის სახე და ვადა, რომელიც მსჯავრდებულმა საქართველოში უნდა მოიხადოს, სასჯელის მოხდის დაწყებისა და დამთავრების თარიღებისა და ზიანის ანაზღაურების წესის მითითებით.

5. უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის საქართველოში აღსრულება ხდება იმავე წესით და იმავე პირობებში, როგორც საქართველოს სასამართლოს განაჩენის აღსრულება საქართველოში ჩადენილი დანაშაულისათვის.

6. საქართველოში სასჯელის მოსახდელად გადმოყვანილი პირის მიმართ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს მიერ განაჩენის გადასინჯვის, შეცვლის ან გაუქმების შემთხვევაში ასეთი განაჩენის აღსრულების საკითხი წყდება ამ მუხლის შესაბამისად.

7. საქართველოში სასჯელის მოსახდელად გადმოყვანილი პირის მიმართ უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის აღსრულების თაობაზე საქართველოს სასამართლოს განჩინების ასლი შესაბამისი სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოების შემდგომი ინფორმირების მიზნით ეგზავნება საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს.

8. უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს ან/და სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს განაჩენით საქართველოში სასჯელის მოსახდელად გადმოყვანილი პირის მიმართ დგება მსჯავრდების ისეთივე სამართლებრივი შედეგები, როგორც საქართველოს სასამართლოს მიერ მსჯავრდებულ პირის მიმართ.

9. საქართველოში სასჯელის მოსახდელად გადმოყვანილი პირის მიმართ გამოიყენება განაჩენის გამომტანი უცხო სახელმწიფოსა და საქართველოს მიერ გამოცემული ამნისტიის ან შეწყალების აქტი ამ აქტით დადგენილი პირობებისა და წესების შესაბამისად, თუ საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შეთანხმებებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

მუხლი 290. უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენის საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისი მუხლით გათვალისწინებულ დანაშაულთან შესაბამისობის დადასტურება

1. თუ საქართველოს მოქალაქე უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს მიერ მსჯავრდებულია ისეთი დანაშაულის ჩადენისათვის, რომლისთვისაც საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებულია უკანონო ან/და დაუსაბუთებელი ქონების ჩამორთმევა, გამამტყუნებელი განაჩენის მიღების მომენტიდან სამი თვის განმავლობაში საქართველოს მთავარი პროკურორი უფლებამოსილია, ჩადენილი დანაშაულის ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებების საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისი მუხლით გათვალისწინებულ დანაშაულთან შესაბამისობის დადასტურების მოთხოვნით შუამდგომლობით მიმართოს საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

2. შუამდგომლობას სამი თვის ვადაში განიხილავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა.

3. განხილვაში მონაწილეობის უფლება აქვს მსჯავრდებულს, მის ადვოკატს ან კანონიერ წარმომადგენელს. მხარეთა გამოუცხადებლობა არ აბრკოლებს შუამდგომლობის განხილვას.

4. შუამდგომლობის განხილვის საფუძველზე სასამართლოს გამოაქვს განჩინება უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს განაჩენით დადგენილი ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებების საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისი მუხლით გათვალისწინებულ დანაშაულთან შესაბამისობის დადასტურებისა და შუამდგომლობის დაკმაყოფილების ან შესაბამისობის არარსებობისა და შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის

პაპა

თქმის შესახებ. განჩინებაში უნდა აღინიშნოს უცხო სახელმწიფოს განაჩენის გამოტანი სასამართლოს დასახელება და ადგილი, განაჩენის გამოტანის დრო, მონაცემები მსჯავრდებული საქართველოს მოქალაქის შესახებ, უცხო სახელმწიფოს სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებები, სისხლის სამართლის კანონის შესაბამისი მუხლის მითითებით, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის ის მუხლი, რომლითაც გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა შესაბამისი დანაშაულის ჩადენისათვის.

5. განჩინება საბოლოოა და კანონიერ ძალაში შედის გამოცხადებისთანავე.

6. განჩინების კანონიერ ძალაში შესვლიდან ექვსი თვის ვადაში პროკურორი უფლებამოსილია, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილი წესით აღძრას სარჩელი მსჯავრდებულის უკანონო ან/და დაუსაბუთებელი ქონების ჩამორთმევისა და სახელმწიფოსათვის გადაცემის შესახებ.

მუხლი 291. განაჩენის აღსრულებისას წამოჭრილ საკითხებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ გამოტანილი განჩინების გასაჩივრება

1. ამ კოდექსის 282-ე, 283-ე, 284-ე, 285-ე, 286-ე, 287-ე, 288-ე, 289-ე მუხლების შესაბამისად, სასამართლოს მიერ გამოტანილი განჩინება შეიძლება ერთჯერადად გასაჩივრდეს სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში 10 დღის ვადაში, რომელიც 1 თვის ვადაში საჩივარს იხილავს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

2. როგორც პირველი, ისე სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოებში აღნიშნული საკითხების განხილვისას პროკურორი არ მონაწილეობს.

თავი XXV

აპელაცია

მუხლი 292. ზოგადი დებულებანი

1. სააპელაციო წესით შეიძლება გასაჩივრდეს პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი, რომელსაც აპელანტი უკანონოდ ან/და დაუსაბუთებლად თვლის.

2. სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლება აქვთ მხოლოდ: ბრალმდებელს, ზემდგომ პროკურორს, მსჯავრდებულს. ადვოკატს უფლება აქვს, შეიტანოს სააპელაციო საჩივარი მხოლოდ მაშინ, როდესაც მსჯავრდებული არასრულწლოვანია ან აქვს ისეთი ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი, რომელიც შეუძლებელს ხდის მისგან თანხმობის მიღებას.

3. მსჯავრდებულს, რომლის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენი გამოტანილ იქნა მის დაუსწრებლად, უფლება აქვს, გაასაჩივროს განაჩენი 1 თვის ვადაში დაპატიმრებიდან ან სათანადო ორგანოებში გამოცხადების მომენტიდან.

4. ნაფიც მსაჯულთა ვერდიქტის საფუძველზე გამოტანილ განაჩენზე სააპელაციო საჩივრის შეტანა დაუშვებელია.

მუხლი 293. სააპელაციო საჩივრის ფორმა და შეტანის ვადა

1. სააპელაციო საჩივარი შეტანილ უნდა იქნეს განაჩენის გამომტან სასამართლოში მისი გამოცხადებიდან 1 თვის ვადაში.
2. სააპელაციო საჩივარში აღინიშნება:
 - ა) სასამართლოს სახელწოდება, სადაც იგზავნება საჩივარი;
 - ბ) საჩივრის შემტანი პირის სახელი და გვარი, საცხოვრებელი ადგილი, საპროცესო მდგომარეობა;
 - გ) გასაჩივრებული განაჩენის გამომტანი სასამართლო, მისი გამომტანის თარიღი;
 - დ) განაჩენის გასაჩივრებული დებულებანი;
 - ე) გასაჩივრებულ დებულებათა უკანონობისა ან/და დაუსაბუთებლობის არსი;
 - ვ) მომჩივნის პოზიციის დამადასტურებელი მტკიცებულებანი;
 - ზ) მტკიცებულება, მათ შორის, ახლად გამოვლენილი, რომელიც უნდა გამოიკვლიოს სააპელაციო ინსტანციის სასამართლომ;
 - თ) დამატებით წარმოდგენილი მასალები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).
3. სააპელაციო საჩივრის შეტანა არ აჩერებს განაჩენის აღსრულებას.
4. სააპელაციო საჩივარში მიეთითება, თუ რა ნაწილში საჩივრდება განაჩენი და საჩივრის დამადასტურებელი არგუმენტები.

მუხლი 294. მხარისათვის სააპელაციო საჩივრის ასლის გადაგზავნა, შესაგებელი

1. განაჩენის გამომტან სასამართლოში შეაქვთ სააპელაციო საჩივრის იმდენი ეგზემპლარი, რამდენიც საჭიროა იმისათვის, რომ იგი ამ სასამართლომ გადასცეს მხარეს.
2. სასამართლო სააპელაციო საჩივრის ასლს არაუგვიანეს 5 დღის ვადაში გადაუგზავნის მეორე მხარეს, რათა მან წარმოადგინოს შესაგებელი სააპელაციო საჩივარზე. მეორე მხარემ სასამართლოს შესაგებელი უნდა წარუდგინოს საჩივრის ასლის მიღებიდან არაუგვიანეს 5 დღისა.
3. აპელანტს უფლება აქვს, სასამართლოსაგან მიიღოს საჩივრის შესაგებლის ასლი.

მუხლი 295. სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის გაადაწყვეტა

1. საქმე, საჩივარი და მისი შესაგებელი პირველი ინსტანციის სასამართლოდან იგზავნება სააპელაციო სასამართლოში.
2. სააპელაციო სასამართლო საჩივრისა და საქმის მიღებიდან ზეპირი მოსმენის გარეშე 10 დღის ვადაში წყვეტს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხს.
3. თუ საჩივარი არ შეესაბამება ამ კოდექსის 293-ე მუხლის მეორე ნაწილში ჩამოყალიბებულ მოთხოვნებს, სააპელაციო სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით აპელანტს აძლევს დროს 5 დღის ვადით საჩივრის

Handwritten signature or initials in the bottom right corner.

ხარვეზის შესავსებად. თუ აპელანტი არ შეასრულებს აღნიშნულ მოთხოვნას, სააპელაციო სასამართლოს ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოაქვს განჩინება საჩივრის დაუშვებლად ცნობის თაობაზე, რაც საბოლოოა და არ გასაჩივრდება. თუ აღნიშნულ ვადაში აპელანტი გამოასწორებს ხარვეზს, სააპელაციო სასამართლოს ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოაქვს განჩინება საჩივრის დასაშვებლად ცნობის თაობაზე და ნიშნავს სააპელაციო სხდომის თარიღს.

4. თუ სააპელაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საჩივარი შეესაბამება ამ კოდექსის 293-ე მუხლის მეორე ნაწილის მოთხოვნებს, ზეპირი მოსმენის გარეშე მას გამოაქვს განჩინება საჩივრის დასაშვებლად ცნობის თაობაზე და ნიშნავს სააპელაციო სხდომის თარიღს.

5. სააპელაციო სხდომა უნდა გაიმართოს საჩივრის დასაშვებლად ცნობიდან 1 თვის ვადაში.

6. სააპელაციო სასამართლომ განაჩენი უნდა გამოიტანოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებლად ცნობიდან 2 თვის ვადაში.

7. სააპელაციო საჩივრის განმხილველი სასამართლო უფლებამოსილია საჩივრის დასაშვებლად ცნობიდან 2 კვირის ვადაში, ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილოს მხარის საჩივარი ნაკლებად მძიმე კატეგორიის დანაშაულთა საქმეებზე, ასევე საჩივარი მხოლოდ სასჯელის შემცირების თაობაზე. ზეპირი მოსმენის გარეშე სასამართლო უფლებამოსილია დანიშნული სასჯელი შეამციროს არა უმეტეს ერთი მეოთხედით.

8. აპელანტს უფლება აქვს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანამდე უკან გაითხოვოს თავისი საჩივარი. ასეთ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლო უფლებამოსილია, ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოიტანოს განჩინება საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე, რაც საბოლოოა და არ გასაჩივრდება, ხოლო სააპელაციო საჩივრის განმეორებით შეტანა არ დაიშვება.

მუხლი 296. მხარეთა გამოცხადება

1. პატიმრობაში მყოფ მსჯავრდებულს უფლება აქვს, სააპელაციო საჩივრით მოითხოვოს სააპელაციო განხილვაში უშუალოდ მონაწილეობის თაობაზე, რის შესახებაც გადაწყვეტილებას იღებს სააპელაციო საჩივრის განმხილველი სასამართლო.

2. თუ სააპელაციო სხდომაზე აპელანტი არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდება, სააპელაციო სასამართლო განჩინებით მის სააპელაციო საჩივარს განუხილველად ტოვებს, რაც საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

მუხლი 297. სააპელაციო სხდომა

სააპელაციო საჩივრის განხილვა წარმოებს პირველი ინსტანციით სასამართლოში საქმის არსებითი განხილვისას მოქმედი ნორმების შესაბამისად, შემდეგი ცვლილებებით:

ა) შესავალი და დასკვნითი სიტყვებით პირველად გამოდის აპელანტი, ხოლო შემდეგ მოწინააღმდეგე მხარე;

ბ) განაჩენის უკანონობის ან/და დაუსაბუთებლობის მტკიცების ტვირთი აკისრია აპელანტს;

გ) სააპელაციო წესით საქმის განხილვისას დაიშვება მხოლოდ სააპელაციო ინსტანციაში წარმოდგენილი, საქმისათვის ახალი მტკიცებულების გამოკვლევა, ხოლო პირველი ინსტანციის სასამართლოში გამოკვლეული ყველა მტკიცებულება მიიჩნევა გამოკვლეულად, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მტკიცებულება გამოკვლეული იყო კანონის არსებითი დარღვევით და მხარე შუამდგომლობს ამგვარი მტკიცებულების ხელშეორედ გამოკვლევას;

დ) მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე და სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ახალი მტკიცებულება შესაძლოა, გამოკვლეულ იქნეს სააპელაციო ინსტანციაში თუ შუამდგომლობის ავტორი დაასაბუთებს, რომ იგი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მისი პოზიციის დასაბუთებლად და პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას მისი წარმოდგენა ობიექტურად შეუძლებელი იყო;

ე) მტკიცებულებების გამოკვლევა არ უნდა გასცდეს სააპელაციო საჩივრისა და შესაგებლის ფარგლებს;

ვ) მტკიცებულებათა გამოკვლევის ამ მუხლით დადგენილი წესი არ ვრცელდება სისხლის სამართლის იმ საქმეებზე, რომლებზედაც პირველი ინსტანციის სასამართლომ განაჩენი განსასჯელის დაუსწრებლად გამოიტანა;

ზ) სააპელაციო საჩივარი განიხილება საჩივრისა და შესაგებლის ფარგლებში.

მუხლი 298. სააპელაციო განაჩენი და შებრუნება საუარესოდ

1. სააპელაციო ინსტანციის სასამართლო განაჩენით იღებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) აუქმებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს გამამტყუნებელ განაჩენს და მის ნაცვლად ადგენს გამამართლებელ განაჩენს;

ბ) აუქმებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს გამამართლებელ განაჩენს და მის ნაცვლად ადგენს გამამტყუნებელ განაჩენს;

გ) შეაქვს ცვლილება პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენში;

დ) უცვლელად ტოვებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენს და უარს ამბობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე.

2. სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი ცვლის პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გამოტანილ განაჩენს.

3. სააპელაციო ინსტანციას უფლება არა აქვს გამამართლებელი განაჩენის ნაცვლად გამოიტანოს გამამტყუნებელი განაჩენი, გამოიყენოს სისხლის სამართლის კოდექსის უფრო მკაცრი მუხლი, დანიშნოს უფრო მკაცრი სასჯელი ან მიიღოს მსჯავრდებულისთვის არასასიკეთო სხვა გადაწყვეტილება, თუ საქმის განხილვა ხდება მსჯავრდებულის, მისი ადვოკატის საჩივრის საფუძველზე და საჩივარი არ შეუტანია ბრალდების მხარეს.

4. სააპელაციო ინსტანციას უფლება აქვს გამამართლებელი განაჩენის ნაცვლად გამოიტანოს გამამტყუნებელი განაჩენი, გამოიყენოს სისხლის სამართლის კოდექსის უფრო მკაცრი მუხლი, დანიშნოს უფრო მკაცრი სასჯელი ან სხვა გზით გააუარესოს მსჯავრდებულის მდგომარეობა, თუ

ბრალდების მხარემ შეიტანა სააპელაციო საჩივარი ამ მოთხოვნით და თუ მას ასეთი პოზიცია ეკავა პირველი ინსტანციის სასამართლოში.

მუხლი 299. სააპელაციო საჩივრის სარევიზიო საწყისი

თუ სააპელაციო საჩივარი შეტანილია მსჯავრდებულის მიერ და სასამართლო მას მთლიანად ან ნაწილობრივ აკმაყოფილებს, სააპელაციო სასამართლო ვალდებულია, იმსჯელოს განაჩენით ამ საქმეში სხვა მსჯავრდებულის მიმართაც, ვისაც სააპელაციო საჩივარი არ შეუტანია.

თავი XXVIII

კასაცია

მუხლი 300. ზოგადი დებულებები

1. საკასაციო წესით შეიძლება გასაჩივრდეს ნაფიც მსაჯულთა გამამტყუნებელი ვერდიქტი, ასევე სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მიერ გამოტანილი განაჩენი, რომელიც კასატორის აზრით, უკანონოა. განაჩენი უკანონოა, თუ:

- ა) არსებითად დაირღვა საპროცესო კოდექსი, რაც არ გამოუვლენია პირველი ან სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოს ან რაც მან დაუშვა საქმის განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების დროს;
- ბ) მსჯავრდებულის ქმედება არასწორად დაკვალიფიცირდა;
- გ) გამოყენებულია სასჯელის ისეთი სახე ან ზომა, რომელიც აშკარად არ შეესაბამება მსჯავრდებულის ქმედების ხასიათსა და პიროვნებას.

2. საკასაციო საჩივრის შეტანის უფლება აქვთ მხოლოდ: ბრალმდებელს, ზემდგომ პროკურორს, მსჯავრდებულს. ადვოკატს უფლება აქვს, შეიტანოს საკასაციო საჩივარი მხოლოდ მაშინ, როდესაც მსჯავრდებული არასრულწლოვანია ან აქვს ისეთი ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი, რომელიც შეუძლებელს ხდის მისგან თანხმობის მიღებას.

3. მსჯავრდებულს, რომლის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენი გამოტანილ იქნა მის დაუსწრებლად, უფლება აქვს, გაასაჩივროს განაჩენი 1 თვის ვადაში დაპატიმრებიდან ან სათანადო ორგანოებში გამოცხადების მომენტიდან.

მუხლი 301. საკასაციო საჩივრის ფორმა

1. საკასაციო საჩივარში კასატორმა უნდა განმარტოს, რა მოცულობით ასაჩივრებს განაჩენს და რა მოცულობით შუამდგომლობს მის გაუქმებას ან შეცვლას, ასევე დაასაბუთოს თავისი მოთხოვნა.

2. საკასაციო საჩივარში აღინიშნება:

- ა) იმ სასამართლოს დასახელება, რომელშიც შედის საჩივარი;
- ბ) მონაცემები იმ პირის შესახებ, რომელსაც შეაქვს საჩივარი (სახელი, გვარი, საცხოვრებელი ადგილი, საპროცესო მდგომარეობა);

Handwritten signature or mark

- გ) გასაჩივრებული განაჩენი, მისი გამომტანი სასამართლო და გამომტანის თარიღი;
- დ) მომჩივნის აზრით, რომელი სამართლებრივი საკითხი გადაწყდა უკანონოდ და რა ადასტურებს ამას;
- ე) დამატებით წარმოდგენილი მასალები.

მუხლი 302. საკასაციო საჩივრის შეტანა

1. საკასაციო საჩივარი შეტანილ უნდა იქნეს განაჩენის გამომტან სასამართლოში მისი გამოცხადებიდან 1 თვის ვადაში.
2. განაჩენის გამომტან სასამართლოში შეაქვთ საკასაციო საჩივრის იმდენი ეგზემპლარი, რამდენიც საჭიროა იმისათვის, რომ იგი ამ სასამართლომ გადასცეს მხარეს.
3. სასამართლო საკასაციო საჩივრის ასლს არაუგვიანეს 5 დღის ვადაში გადაუგზავნის მეორე მხარეს, რათა მან წარმოადგინოს შესაგებელი საკასაციო საჩივარზე. მეორე მხარემ სასამართლოს შესაგებელი უნდა წარუდგინოს საჩივრის ასლის მიღებიდან არაუგვიანეს 5 დღისა.
4. კასატორს უფლება აქვს, სასამართლოსაგან მიიღოს საჩივრის შესაგებლის ასლი.
5. საქმე, საჩივარი და მისი შესაგებელი სააპელაციო სასამართლოდან იგზავნება საქართველოს უზენაეს სასამართლოში.

მუხლი 303. საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის გადაწყვეტა

1. თუ საჩივარი არ შეესაბამება ამ კოდექსის 301-ე მუხლის მეორე ნაწილში ჩამოყალიბებულ მოთხოვნებს, საკასაციო სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით კასატორს აძლევს დროს 5 დღის ვადით, რომელიც საჭიროა საჩივრის ხარვეზის შესავსებად. თუ კასატორი არ შეასრულებს აღნიშნულ მოთხოვნას, საკასაციო სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით საჩივარს განუხილველად ტოვებს, რაც საბოლოოა და არ საჩივრდება.
2. საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია, ზეპირი მოსმენის გარეშე, შემოწმოს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობა.
3. საკასაციო საჩივარი დასაშვებია, თუ:
 - ა) საქმე მნიშვნელოვანია სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისათვის;
 - ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება ამ კატეგორიის საქმეებზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან;
 - გ) სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე განხილულია მნიშვნელოვანი სამართლებრივი ან საპროცესო დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საჩივრის დაუშვებლად ცნობის თაობაზე საბოლოოა და არ საჩივრდება. სასამართლო საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის შესახებ განჩინების გამომტანიდან 5 დღის ვადაში

Handwritten signature or mark in blue ink.

წერილობით აცობინებს მხარეებს, ხოლო თუ დაუშვებლად ცნობილია პროკურორის საკასაციო საჩივარი – აგრეთვე ზემდგომ პროკურორს.

5. თუ საკასაციო სასამართლო განჩინებით საჩივარს დასაშვებად მიიჩნევს, იგი ნიშნავს საკასაციო განხილვის თარიღს. საკასაციო სხდომა უნდა გაიმართოს საჩივრის დასაშვებად ცნობიდან 1 თვის ვადაში.

6. საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია, საქმე განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

7. კასატორს უფლება აქვს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანამდე უკან გაითხოვოს თავისი საჩივარი. ასეთ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია, ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოიტანოს განჩინება საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე, რაც საბოლოოა და არ გასაჩივრდება, ხოლო საჩივრის განმეორებით შეტანა არ დაიშვება.

8. საკასაციო სასამართლოში საკასაციო საჩივარზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს საკასაციო სასამართლოში საქმისა და საჩივრის შესვლიდან არაუგვიანეს 6 თვისა.

მუხლი 304. საქმის დიდი პალატისთვის გადაცემა

უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის საქმის განმხილველ შემადგენლობას განჩინებით შეუძლია საქმე განსახილველად გადასცეს დიდ პალატას, თუ:

ა) საქმის განხილვასა და გადაწყვეტას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ერთიანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისათვის;

ბ) საქმე თავისი შინაარსით წარმოადგენს იშვიათ სამართლებრივ პრობლემას.

მუხლი 305. მხარეთა გამოცხადება

1. თუ საკასაციო სხდომაზე კასატორი არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდება, საკასაციო სასამართლო განჩინებით მის საკასაციო საჩივარს განუხილველად ტოვებს, რაც საბოლოოა და არ საჩივრდება.

2. პატიმრობაში მყოფ მსჯავრდებულს უფლება აქვს, საკასაციო საჩივრით მოითხოვოს საკასაციო განხილვაში უშუალოდ მონაწილეობა, რის შესახებაც გადაწყვეტილებას იღებს საკასაციო საჩივრის განმხილველი სასამართლო.

მუხლი 306. საკასაციო სხდომა

1. სხდომის თავმჯდომარე ადგენს, რომ სხდომაზე გამოცხადდნენ მხარეები.

2. შემდეგ სიტყვით გამოდიან მხარეები. თავდაპირველად სიტყვა ეძლევა კასატორს.

3. განაჩენის უკანონობის მტკიცების ტვირთი აკისრია კასატორს.

4. საკასაციო საჩივარი განიხილება საჩივრისა და შესაგებლის ფარგლებში.

5. მხარეთა სიტყვით გამოსვლის შემდეგ კასატორი, ხოლო შემდეგ მოწინააღმდეგე მხარე სარგებლობს რეპლიკის უფლებით.

6. თუ მსჯავრდებული (გამართლებული) ესწრება სხდომას, მისი საბოლოო სიტყვის უფლება გარანტირებულია.

7. სხდომის თავმჯდომარე მხარეს სიტყვის წარსადგენად და რეპლიკისათვის განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას.

8. სხდომის თავმჯდომარეს უფლება არა აქვს დაადგინოს საბოლოო სიტყვის ხანგრძლივობა, მაგრამ მას შეუძლია შეაჩეროს პირი, თუ ის ეხება გარემოებას, რომელსაც კავშირი არა აქვს განსახილველ საქმესთან.

მუხლი 307. საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება

1. საკასაციო ინსტანციის სასამართლო განაჩენით იღებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) აუქმებს სააპელაციო სასამართლოს გამამტყუნებელ განაჩენს და მის ნაცვლად ადგენს გამამართლებელ განაჩენს;

ბ) აუქმებს სააპელაციო სასამართლოს გამამართლებელ განაჩენს და მის ნაცვლად ადგენს გამამტყუნებელ განაჩენს;

გ) შეაქვს ცვლილება სააპელაციო სასამართლოს განაჩენში;

დ) უცვლელად ტოვებს სააპელაციო სასამართლოს განაჩენს და უარს ამბობს საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე.

2. საკასაციო სასამართლოს განაჩენი ცვლის სააპელაციო სასამართლოს მიერ გამოტანილ განაჩენს.

3. საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი საბოლოოა და არ საჩივრდება.

მუხლი 308. შებრუნება საუარესოდ

1. საკასაციო სასამართლოს უფლება არა აქვს გამამართლებელი განაჩენის ნაცვლად გამოიტანოს გამამტყუნებელი განაჩენი, გამოიყენოს სისხლის სამართლის კოდექსის უფრო მკაცრი მუხლი, დანიშნოს უფრო მკაცრი სასჯელი ან მიიღოს მსჯავრდებულისთვის არასასიკეთო სხვა გადაწყვეტილება, თუ საქმის განხილვა ხდება მსჯავრდებულის, მისი ადვოკატის საჩივრის საფუძველზე და საჩივარი არ შეუტანია ბრალდების მხარეს.

2. საკასაციო პალატას უფლება აქვს გამამართლებელი განაჩენის ნაცვლად გამოიტანოს გამამტყუნებელი განაჩენი, გამოიყენოს სისხლის სამართლის კოდექსის უფრო მკაცრი მუხლი, დანიშნოს უფრო მკაცრი სასჯელი ან სხვა გზით გააუარესოს მსჯავრდებულის მდგომარეობა, თუ ბრალდების მხარემ შეიტანა საკასაციო საჩივარი სწორედ ამ მოთხოვნით და თუ მას ასეთი პოზიცია ეკავა პირველ და სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოებში.

მუხლი 309. საკასაციო საჩივრის სარევიზიო საწყისი

თუ საკასაციო სასამართლო მსჯავრდებულის საჩივრის საფუძველზე მის სასარგებლოდ აუქმებს ან ცვლის განაჩენს იმ საფუძველით, რომ სისხლის სამართლის კანონის გამოყენებისას დაირღვა კანონი და ეს სამართლებრივი შეცდომა განაჩენით ამ საქმეში სხვა მსჯავრდებულსაც ეხება, ვისაც საკასაციო საჩივარი არ შეუტანია, საკასაციო სასამართლო ვალდებულია იმსჯელოს ამ მსჯავრდებულის მიმართაც.

თავი XXVII. ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის წესი

მუხლი 310. განაჩენის გადასინჯვის საფუძველები ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო

ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო გადასინჯვას ექვემდებარება განაჩენი, თუ:

ა) სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული განაჩენით დადგენილია, რომ ყალბია მტკიცებულება, რომელიც საფუძველად დაედო გადასასინჯ განაჩენს;

ბ) არსებობს გარემოება, რომლებიც მოწმობს კანონიერ ძალაში შესული განაჩენის დამდგენი სასამართლოს უკანონო შემადგენლობას ან იმ მტკიცებულებების დაუშვებლობას, რომლებიც საფუძველად დაედო განაჩენს;

გ) კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს განაჩენით დადგენილია, რომ მოსამართლემ, პროკურორმა, გამოძიებელმა, ნაფიცმა მსაჯულმა ან ნაფიც მსაჯულთან მიმართებაში სხვა პირმა გადასასინჯ საქმესთან დაკავშირებით ჩაიდინა დანაშაული;

დ) არსებობს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელმაც არაკონსტიტუციურად ცნო გადასასინჯ საქმეში გამოყენებული სისხლის სამართლის კანონი;

ე) არსებობს ადამიანის უფლებათა ევროპის სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელმაც დაადგინა ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის ან მისი ოქმების დარღვევის ფაქტი ამ საქმესთან დაკავშირებით და გადასასინჯი განაჩენი ამ დარღვევას ეფუძნება;

ვ) ახალი კანონი აუქმებს ან ამსუბუქებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას იმ ქმედებისათვის, რომლის ჩადენაშიც პირი გადასასინჯი განაჩენით იქნა მსჯავრდებული;

ზ) წარდგენილია ახალი ფაქტი ან მტკიცებულება, რომელიც გადასასინჯი განაჩენის გამოტანის დროს არ იყო ცნობილი და თავისთავად თუ სხვა დადგენილ გარემოებასთან ერთად ამტკიცებს მსჯავრდებულის უდანაშაულობას ან მის მიერ იმ დანაშაულზე უფრო მსუბუქი ან უფრო მძიმე დანაშაულის ჩადენას, რომლისთვისაც მას მსჯავრი დაედო, აგრეთვე ამტკიცებს სამართლებრივ ბრალეულობას ან დანაშაულის ჩადენას იმ პირის მიერ, რომლის მიმართაც სისხლისსამართლებრივი ღევნა შეწყვეტილი იყო.

მუხლი 311. ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის ვადები

ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის ვადა შეუზღუდავია.

მუხლი 312. ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის შუამდგომლობის შეტანა

1. განაჩენის გადასინჯვის შუამდგომლობა განსჯადობის მიხედვით წერილობით შეაქვთ სააპელაციო სასამართლოში.

2. ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის შუამდგომლობის შეტანის უფლება აქვს პროკურორს და მსჯავრდებულს, ხოლო მსჯავრდებულის გარდაცვალების შემთხვევაში – მის კანონიერ მემკვიდრეს. ადვოკატს უფლება აქვს, შეიტანოს შუამდგომლობა მხოლოდ მაშინ, როდესაც მსჯავრდებული არასრულწლოვანია ან აქვს ისეთი ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი, რომელიც შეუძლებელს ხდის მისგან თანხმობის მიღებას.

3. შუამდგომლობაში უნდა აღინიშნოს განაჩენის გადასინჯვის საფუძველი და მტკიცებულებები.

4. შუამდგომლობის შეტანა არ აჩერებს განაჩენის აღსრულებას.

მუხლი 313. შუამდგომლობის დასაშვებობისა და დასაბუთებულობის შემოწმება

1. ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის შუამდგომლობის შეტანიდან ორი კვირის ვადაში, სასამართლო, ზეპირი მოსმენის გარეშე, ამოწმებს, დაყენებულია თუ არა შუამდგომლობა ამ კოდექსის მოთხოვნათა შესაბამისად და რამდენად არის ის დასაბუთებული.

2. თუ შუამდგომლობა ამ კოდექსის მოთხოვნათა შესაბამისად არ არის დაყენებული ან დაუსაბუთებელია, სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით დაუშვებლად ცნობს მას. განჩინება შეიძლება გასაჩივრდეს საკასაციო საჩივრით, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, მისი გამოტანიდან ორი კვირის ვადაში.

3. ამ საჩივარს საკასაციო სასამართლო იხილავს ზეპირი მოსმენის გარეშე ისე, რომ არ ამოწმებს მის დასაშვებობას. საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია, ძალაში დატოვოს სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ან გააუქმოს იგი და მიუთითოს სააპელაციო სასამართლოს, რომ მან დაუშვას შუამდგომლობა.

4. თუ შუამდგომლობა ამ კოდექსის მოთხოვნათა შესაბამისად არის დაყენებული და დასაბუთებულია, სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით დაუშვებს შუამდგომლობას და ნიშნავს საქმის არსებითი განხილვის თარიღს და მხარეებს აძლევს გონივრულ ვადას საქმის არსებითი განხილვისათვის მოსამზადებლად.

Handwritten signature

მუხლი 314. სასამართლო სხდომა ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო. განაჩენი

1. საქმის არსებითი განხილვა ტარდება სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის არსებითი განხილვისას მოქმედი ნორმების შესაბამისად.

2. საქმის არსებითი განხილვის შედეგად, სასამართლო ან უცვლელად ტოვებს განაჩენს, ან ცვლის მას, ან აუქმებს მას და ადგენს ახალ განაჩენს.

3. სააპელაციო სასამართლოს განაჩენი საჩივრდება საკასაციო საჩივრით, ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

4. საკასაციო სასამართლო საჩივარს იხილავს ამ კოდექსით დადგენილი წესით, საჩივრის დასაშვებობის შემოწმების გარეშე.

კარი VII

ცალკეული კატეგორიის საქმეთა წარმოება

თავი XXVIII

პროცესი არასრულწლოვანთა მიერ ჩადენილი

დანაშაულის საქმეებზე

მუხლი 315. გამოყენების სფერო

1. არასრულწლოვნის მიერ ჩადენილი დანაშაულის პროცესის წესი ვრცელდება იმ პირზე, რომლის მიმართაც სისხლისსამართლებრივი დევნა დაიწყო 18 წლის შესრულებამდე. 18 წლის შესრულების შემდეგ პირის მიმართ სისხლის სამართლის პროცესი გრძელდება ამ კოდექსით დადგენილი საერთო წესების შესაბამისად.

2. არასრულწლოვანი სარგებლობს ბრალდებულის ყველა უფლებით, თუ ამ თავის ნორმებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

მუხლი 316. არასრულწლოვნის ღირსების დაცვა

არასრულწლოვანს, პროცესის ყველა სტადიაზე, ეპყრობიან განსაკუთრებული ყურადღებით. მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული მისი ასაკი და რესოციალიზაციის განსაკუთრებული საზოგადოებრივი ინტერესი, ასევე მისი ხელახალი აღზრდისათვის ხელშეწყობის აუცილებლობა. არასრულწლოვნის მიმართ სისხლის სამართლის პროცესის განმავლობაში

ა. ბ. შ.

სავალდებულოა არასრულწლოვანთა უფლებათა საერთაშორისო გარანტიების სრული დაცვა.

მუხლი 317. არასრულწლოვანთა პროცესის ზოგადი პრინციპები

1. სასამართლო სხდომა, რომელსაც ესწრება არასრულწლოვანი ბრალდებული, დახურულად ტარდება.

2. არასრულწლოვანი ბრალდებულის მშობლებს, კანონიერ წარმომადგენლებს ან ახლო ნათესაებს, ასევე პედაგოგს უფლება აქვთ, დაესწრონ სასამართლო სხდომას ან საპროცესო მოქმედებას, რომელშიც მონაწილეობს არასრულწლოვანი. თუ სასამართლო ან პროკურორი ჩათვლის, რომ ეს არასრულწლოვანი ბრალდებულის ინტერესებს ემსახურება, მას შეუძლია სავალდებულო წესით უზრუნველყოს მშობლის, კანონიერი წარმომადგენლის ან ახლო ნათესაის, ასევე პედაგოგის მონაწილეობა.

3. არასრულწლოვნის ინტერესების დაცვის მიზნით, სასამართლოს ან პროკურორს შეუძლია აუკრძალოს არასრულწლოვანი ბრალდებულის მშობელს, კანონიერ წარმომადგენელს, ახლო ნათესავს ან პედაგოგს სასამართლო სხდომაზე დასწრება ან საპროცესო მოქმედებაში მონაწილეობა.

მუხლი 318. ერთობლივი საქმიდან არასრულწლოვნის საქმის გამოყოფა

თუ არასრულწლოვანი ბრალდებულია იმ დანაშაულის ჩადენაში, რომელშიც ასევე იმხილება სრულწლოვანი, არასრულწლოვნის საქმე შეძლებისდაგვარად ცალკე გამოიყოფა და ის გასამართლდება სრულწლოვნისაგან განცალკევებით, თუ ამით არსებითი დაბრკოლება არ შეექმნება საქმის გარემოებების ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ გამოკვლევას.

მუხლი 319. მოსამართლე, პროკურორი, გამომძიებელი არასრულწლოვანთა პროცესში

არასრულწლოვნის მიერ ჩადენილი დანაშაულის პროცესს ახორციელებენ მხოლოდ ის მოსამართლეები, პროკურორები და გამომძიებლები, რომლებმაც სპეციალური მომზადება გაიარეს პედაგოგიკასა და ფსიქოლოგიაში.

მუხლი 320. არასრულწლოვანის საქმის გამოძიების თავისებურებანი

არასრულწლოვანთა პროცესში გამოკვლეულ უნდა იქნეს არასრულწლოვნის ცხოვრების, აღზრდის, განვითარების პირობები, ოჯახური ვითარება და სხვა გარემოებები, რაც მისი ხასიათისა და ქცევის თავისებურებების შეფასების შესაძლებლობას იძლევა.

Handwritten signature or mark in blue ink.

მუხლი 321. არასრულწლოვნის სავალდებულო დაცვა
კანონიერ წარმომადგენელს უფლება აქვს, დამოუკიდებლად შეარჩიოს და მოიწვიოს არასრულწლოვანი ბრალდებულის ადვოკატი.

მუხლი 322. არასრულწლოვანი ბრალდებულის გამოძახება
არასრულწლოვანი ბრალდებულის გამოძახება, თუ ეს შესაძლებელია, უნდა განხორციელდეს მშობლის, კანონიერი წარმომადგენლის ან იმ დაწესებულების ხელმძღვანელის მეშვეობით, სადაც ბრალდებული ცხოვრობს.

მუხლი 323. პატიმრობის შეფარდება არასრულწლოვანი ბრალდებულის მიმართ

არასრულწლოვანი ბრალდებული, რომელსაც აღკვეთ ღონისძიებად შერჩეული აქვს პატიმრობა, უნდა მოთავსდეს სრულწლოვანი ბრალდებულებისა (მსჯავრდებულების) და არასრულწლოვანი მსჯავრდებულებისაგან განცალკევებით.

მუხლი 324. არასრულწლოვანი ბრალდებულის გაყვანა სასამართლო სხდომის დარბაზიდან

1. სასამართლოს, მხარის შუამდგომლობით, შეუძლია გამოიტანოს განჩინება არასრულწლოვანი ბრალდებულის სასამართლო სხდომის დარბაზიდან გაყვანის შესახებ, რათა მის დაუსწრებლად გამოიკვლიოს მტკიცებულებები, რომლებმაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა მოახდინონ მასზე.

2. არასრულწლოვნის დარბაზში დაბრუნების შემდეგ, სასამართლო საჭირო მოცულობითა და ფორმით აცნობს მის არყოფნაში მტკიცებულებათა გამოკვლევის შინაარსს.

3. არასრულწლოვანი ბრალდებულის ადვოკატი ყოველთვის ესწრება სასამართლო სხდომას.

თავი XXIX

პროცესი იურიდიული პირისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრების დროს

მუხლი 325. კოდექსის ნორმების მოქმედება იურიდიული პირის მიმართ

1. იურიდიული პირისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დასაკისრებლად სისხლის სამართლის პროცესი მიმდინარეობს ამ კოდექსით

დადგენილი საერთო წესებისა და ამ თავის შესაბამისად. ამ კოდექსის ნორმები ვრცელდება იურიდიულ პირებზე მათი შინაარსის გათვალისწინებით.

2. ამ თავის მიზნებისათვის, იურიდიული პირი ნიშნავს სამეწარმეო (კომერციულ) ან არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს (მის უფლებამონაცვლეს).

მუხლი 326. სისხლის სამართლის საპროცესო იძულების ღონისძიებისა და სხვაგვარი შეზღუდვების გამოყენება იურიდიული პირის მიმართ

დაუშვებელია იურიდიული პირის მიმართ სალიკვიდაციო ან რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული პროცედურების წარმოება მის მიმართ სისხლის სამართლის პროცესის დაწყების მომენტიდან სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლამდე ან სისხლისსამართლებრივი დევნის შეწყვეტამდე.

მუხლი 327. იურიდიული პირისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დასაკისრებლად საქმის სასამართლოში გაგზავნა

იურიდიული პირისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დასაკისრებლად საქმის სასამართლოში გაგზავნის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შესახებ პროკურორი აცნობებს იურიდიული პირის ადვოკატს და განუმარტავს მის უფლებას საქმის მასალების გაცნობის თაობაზე. საქმის გაცნობის წესი განისაზღვრება ამ კოდექსის შესაბამისი მუხლებით.

მუხლი 328. იურიდიული პირის მიმართ გამოტანილი სასამართლო განაჩენის გამოქვეყნება

1. იურიდიული პირის მიმართ გამოტანილი კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა გამოქვეყნდეს. განაჩენი ქვეყნდება მსჯავრდებული იურიდიული პირის ხარჯით.

2. სასამართლო უფლებამოსილია, განსაზღვროს, თუ რა ფორმით უნდა იქნეს განაჩენი გამოქვეყნებული. განაჩენის გამოქვეყნების დროს დაზარალებულის ვინაობის გამჟღავნება დასაშვებია მხოლოდ დაზარალებულის თანხმობით.

კარი VIII

თავი XXX

გარდამავალი და დასკვნითი დებულებანი

Handwritten signature

მუხლი 329. ძალადაკარგული ნორმატიული აქტი

1. ამ კოდექსის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად ჩაითვალოს 1998 წლის 20 თებერვლის საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი (გამოქვეყნებულია საქართველოს პარლამენტის უწყებანი №13-14 1998წ).

2. ამ კოდექსის ამოქმედებამდე მიღებულ საპროცესო გადაწყვეტილებებს უნარჩუნდებათ კანონიერი ძალა.

3. ამ კოდექსის ამოქმედებამდე დაწვებულ სისხლისსამართლებრივი დევნის საქმეებზე სისხლის სამართლის პროცესი გრძელდება 1998 წლის 20 თებერვლის საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით დადგენილი წესით.

4. სისხლის სამართლის სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის შესახებ საქართველოს კანონის მიღებამდე, ამ კოდექსის მიზნებისათვის, გამოიყენება 1998 წლის 20 თებერვლის საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის ნორმები სისხლის სამართლის სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის შესახებ.

მუხლი 330. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს დროებითი განსჯადობა

1. 2012 წლის 1 ივლისამდე ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო მოქმედებს მხოლოდ თბილისის საქალაქო სასამართლოში და განიხილავს მის ტერიტორიულ განსჯადობას მიკუთვნებულ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლით გათვალისწინებულ სისხლის სამართლის საქმეებს. დანაშაულთა ერთობლიობისას, თუ პირს ბრალი ედება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენაშიც, სისხლის სამართლის საქმე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, განიხილება ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მიერ.

2. 2012 წლის 1 ივლისიდან 2014 წლის 1 ივლისამდე ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო თბილისის საქალაქო სასამართლოში განიხილავს მის ტერიტორიულ განსჯადობას მიკუთვნებულ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 111-ე და 137-ე მუხლებით გათვალისწინებულ სისხლის სამართლის საქმეებს. დანაშაულთა ერთობლიობისას, თუ პირს ბრალი ედება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 111-ე ან/და 137-ე მუხლებით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენაშიც, სისხლის სამართლის საქმე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, განიხილება ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მიერ.

3. 2012 წლის 1 ივლისიდან 2014 წლის 1 ივლისამდე საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლით გათვალისწინებული საქმეები ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობით პირველი ინსტანციის წესით განიხილება თბილისისა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოების მიერ. დანაშაულთა ერთობლიობისას, თუ პირს ბრალი ედება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენაშიც, სისხლის სამართლის საქმე, ამ კოდექსით დადგენილი წესით, განიხილება ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მიერ.

4. ამ მუხლის მეხამე ნაწილის მიზნებისათვის თბილისისა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოების ტერიტორიული განსჯადობის წესი განისაზღვრება

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ, ნაფიცი მსაჯულები კი შეირჩევიან შესაბამისი ამომრჩეველთა სიებიდან.

მუხლი 331. დამსწრე

1. დამსწრე (არა უმეტეს ორისა) მოიწვევა ჩხრეკის ან ამოღების ჩატარების ფაქტის, მიმდინარეობისა და შედეგების დასადასტურებლად. ამ ნაწილით გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებამდე გამომძიებელი ან პროკურორი ვალდებულია დამსწრის მოწვევის უფლება ამ მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილი შეზღუდვის გათვალისწინებით განუმარტოს ამავე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებში მითითებულ პირებს.

2. ბრალდებულს ამ მუხლის პირველ ნაწილში გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედების დაწყებამდე მოთხოვნის შემთხვევაში, დამსწრის მოსაწვევად მიეცემა გონივრული ვადა, მაგრამ არანაკლებ ერთი საათისა. დამსწრედ არ შეიძლება მოწვეულ იქნენ ის პირები, რომლებსაც კანონით მინიჭებული აქვთ უფლება, არ მისცენ ბრალდებულის საწინააღმდეგო ჩვენება.

3. ჩხრეკის ან/და ამოღებისას პირს, რომელიც არ არის ბრალდებული, მაგრამ შეიძლება შეეხოს აღნიშნული საპროცესო მოქმედება, უფლება აქვს ამ მუხლით გათვალისწინებული წესით მოიწვიოს დამსწრე.

4. ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება შესაძლებელია დამსწრის გარეშე, მხოლოდ გადაუდებელ შემთხვევებში, როდესაც არსებობს ადამიანის სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის ხელყოფის ან მტკიცებულებათა დაზიანება-განადგურების ან გადამალვის რეალური საფრთხე, აგრეთვე ამ კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევებში. საფრთხის აღმოფხვრისთანავე ბრალდებული სარგებლობს ამ მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრული უფლებით, რის თაობაზე გამომძიებელი ან პროკურორი აღნიშნავს საგამოძიებო მოქმედების ოქმში.

5. საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებაში მონაწილეობისათვის მოწვეულ პირს საგამოძიებო მოქმედების დაწყების წინ გამომძიებელი ან პროკურორი განუმარტავს მის უფლება-მოვალეობებს, მათ შორის, უფლებას, უარი განაცხადოს საგამოძიებო მოქმედებაში დამსწრედ მონაწილეობაზე.

6. დამსწრე ვალდებულია: მონაწილეობა მიიღოს საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებაში; საგამოძიებო მოქმედების ოქმზე ხელმოწერით დაადასტუროს ამ მოქმედების ჩატარების ფაქტი, მისი მიმდინარეობა და შედეგები; გამომძიებლის ან პროკურორის ნებართვის გარეშე არ გაამჟღავნოს გამოძიების მასალები.

7. დამსწრე შეიძლება დაიკითხოს, როგორც მოწმე, იმ საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებასთან დაკავშირებულ გარემოებათა შესახებ, რომელშიც იგი მონაწილეობდა. ამ შემთხვევაში მას აქვს მოწმის უფლება-მოვალეობები.

8. დამსწრეს უფლება აქვს: მონაწილეობა მიიღოს საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებაში; გააკეთოს განცხადება საგამოძიებო მოქმედების გამო და გამოთქვას შენიშვნა, რომელიც ოქმში უნდა იქნეს შეტანილი; გაეცნოს მისი მონაწილეობით ჩატარებული საგამოძიებო მოქმედების ოქმს.

მუხლი 332. გამოძიებისას მოწმის დაკითხვის დროებითი წესი

2012 წლის 1 ივლისამდე გამოძიების დროს მოწმე იკითხება 1998 წლის 20 თებერვლის საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით

Handwritten signature

(გამოქვეყნებულია საქართველოს პარლამენტის უწყებანი №13-14 1998 წ.)
დადგენილი წესით.

მუხლი 333. კოდექსის ამოქმედება

1. ეს კოდექსი ამოქმედდეს 2010 წლის 1 ივლისს.
2. ამ კოდექსის 331-ე მუხლი ძალადაკარგულად ჩაითვალოს 2012 წლის 1 ივლისიდან.
3. ამ კოდექსის 310-ე მუხლის “ე” ქვეპუნქტი ამოქმედდეს 2012 წლის 1 ივლისიდან.
4. ამ კოდექსის დებულებები ფარული საგამოძიებო მოქმედებების შესახებ ამოქმედდეს 2011 წლის 1 იანვრიდან. დაევალოს საქართველოს პარლამენტს 2011 წლის 1 იანვრამდე მიიღოს “ფარული საგამოძიებო მოქმედებების შესახებ” საქართველოს კანონი და ძალადაკარგულად გამოაცხადოს საქართველოს კანონი “ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის შესახებ” (გამოქვეყნებულია საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე 1999 წელი – 14(21)).

საქართველოს პრეზიდენტი

მიხეილ სააკაშვილი